

Національний університет «Львівська політехніка»

Міністерство освіти і науки України

Кваліфікаційна наукова
праця на правах рукопису

ЛУКАШЕВСЬКА УЛЯНА ТАРАСІВНА

УДК 336.113.2 (477)

ДИСЕРТАЦІЯ

**ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ**

281 – Публічне управління та адміністрування

28 – Публічне управління та адміністрування

Подається на здобуття ступеня
доктора філософії

Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей,
результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ У. Т. Лукашевська
(підпис, ініціали та прізвище здобувача)

Науковий керівник:
Подольчак Назар Юрійович,
доктор економічних наук, професор

Львів – 2021

АНОТАЦІЯ

Лукашевська У. Т. Публічне управління розвитком фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи України. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування». – Національний університет «Львівська політехніка», Львів, 2021.

Дисертаційна робота присвячена вирішенню наукового завдання, що полягає в розробленні теоретико-методичних засад функціонування публічного управління розвитком фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи України.

У першому розділі «Теоретико-методичні аспекти публічного управління розвитком фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи України», на основі ретельного дослідження сутності понять «управління», «публічне управління», «технології», «фінансові технології», а також на основі врахування їх ключових елементів, доведено важливість приділення уваги особливостям реалізації публічного управління розвитком фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи України. Розробка та втілення новітніх управлінських практик в інституційній, фінансовій, соціальній та економічній сферах сприяють підвищенню ефективності функціонування державного сектору, якості надання адміністративних і публічних послуг.

Визначено сутність публічного управління в сучасних умовах розвитку. Публічне управління являє собою вплив на ту чи іншу соціально-економічну систему через відповідні інструменти та технології, з метою здійснення державного контролю та врахування інтересів держави та народу. Сформовано узагальнюючу матрицю сутності та основних характеристик поняття «публічне управління».

Розглянуто сутність та сучасний зміст поняття «фінансові технології». В результаті дослідження основних поглядів щодо сутності поняття «технології», аналізу історичного розвитку фінансових технологій та формування сутнісно-контекстної матриці поняття «фінансові технології», було встановлено, що фінансові технології являють собою сукупність інноваційних програм, методик, засобів, навичок та ідей, які сприяють ефективному управлінню фінансової діяльності та забезпечують надання якісних фінансових послуг. В результаті проведеного дослідження сутності «фінансових технологій», сформовано їх концептуальні основи. Розглядаючи фінансові технології в розрізі публічного управління, визначено, що це легітимно встановлений та практично застосовуваний інструмент публічного управління та адміністрування, що сформований об'єднанням механізмів публічного управління та інформаційних технологій на засадах публічності, інноваційності та розвитку в процесі прийняття управлінських рішень.

В результаті сформованої класифікаційної таблиці основних інструментів публічного управління розвитком фінансових технологій визначено, що інструменти являть собою цілеспрямовану сукупність дій, які направлені на забезпечення узгодженої та скоординованої роботи, з метою досягнення суспільно значимих цілей та вирішення поставлених завдань, використовуючи при цьому фінансові технології.

У другому розділі «Аналіз публічного управління розвитком фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи України», за результатами дослідження наукових джерел та аналізу статистичної інформації, визначено основні тенденції розвитку фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи України.

Проведений аналіз розвитку фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи України дозволив стверджувати, що фінансові технології в Україні поступово, але розвиваються, і на ринку фінансових послуг з'являється все більше нових фінансово-технологічних

продуктів та компаній. Сформована матриця SWOT-аналізу системи публічного управління розвитком фінансових технологій в Україні дозволила визначити основні переваги і можливості, а також провести аналіз основних загроз і слабких сторін публічного управління розвитком фінансових технологій.

Аналіз механізмів публічного управління розвитком фінансових технологій в Україні передбачав визначення основних органів публічної влади в сфері управління фінансовими технологіями. В результаті визначено, що забезпечення кібербезпеки інфраструктури платежів, зберігання та обміну даних є одним із пріоритетних напрямів публічного управління розвитком фінансових технологій. Використання цифрових технологій сприятиме збільшенню кількості громадян, які мають поточний рахунок у банку та здійснюють операції фінансовими інструментами.

Доведено важливість виділення основних домінантів публічного управління розвитком фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи України, до складу яких віднесено: стійкість та стабільність національної економіки; стійкість ринку фінансових послуг; фінансова грамотність населення; надійність кібербезпеки. В результаті дослідження виділено основні чинники, які впливають на кожну з домінант публічного управління розвитком фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи України. Як домінанту публічного управління розвитком фінансових технологій, стійкість та стабільність національної економіки слід розглядати як такий її стан, при якому досягається можливість забезпечити постійний розвиток фінансових технологій та сформувати безпечне середовище для функціонування провідних фінтех-компаній. Під стійкістю ринку фінансових послуг як домінанти публічного управління розвитком фінансових технологій слід розуміти форму руху фінансових ресурсів у фінансовій системі, яка має на меті забезпечити юридичних та фізичних осіб, а також державу, отримати певний фінансовий ефект від проведених на ньому операцій з застосуванням провідних технологій. Фінансова грамотність, як домінанта

публічного управління розвитком фінансових технологій, являє сукупність отриманих знань і навичок, які дозволяють ефективно використовувати сучасні інноваційні технології у сфері фінансових послуг та здійснювати їх безпосередню розробку і реалізацію. В контексті публічного управління розвитком фінансових технологій, надійність кібербезпеки слід розглядати як такий її стан, що передбачає захист фінансових інтересів держави, суспільства, організацій та громадян від негативного впливу загроз і забезпечення безпечного виконання ними фінансових операцій з використанням відповідних технологій.

У третьому розділі «Напрями удосконалення публічного управління розвитком фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи України» обґрунтовано важливість формування моделі публічного управління розвитком фінансових технологій та визначені напрямки розвитку інфраструктури фінансово-технологічних продуктів в умовах реформування фінансової системи.

В результаті проведення моделювання публічного управління розвитком фінансових технологій, сформовано комплексну діаграму моделі забезпечення розвитку фінансових технологій, через застосування публічного управління. Процес публічного управління та адміністрування розвитку фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи України можна описати як певну послідовність етапів, які мають між собою як прямі, так і зворотні зв'язки. Сформовано декомпозиції першого та другого рівнів контекстної діаграми моделі забезпечення розвитку фінансових технологій, через застосування публічного управління.

В результаті дослідження особливостей розвитку інфраструктури фінансово-технологічних продуктів в умовах реформування фінансової системи, сформовано основні тенденції створення даної інфраструктури. Сформовано карту створення інфраструктури фінансово-технологічних продуктів на засадах системи публічного управління в умовах реформування фінансової системи України. На сьогоднішній день інфраструктуру фінансових

технологій можна охарактеризувати за двома напрямками: структура виробництва, що є відображенням поточного стану техніко-виробничих можливостей компанії, що створює фінансові технології та драйвери виробництва, яка включає в себе індикаторні показники майбутнього функціонального стану компанії, що виробляє фінансові технології.

Доведено, що розвиток фінансових технологій і швидкість створення інноваційних продуктів або сервісів залежать від формування та ефективного функціонування екосистеми, яка є сукупністю взаємопов'язаних факторів, таких як попит, технології, доступ до фінансування, людський капітал і регулювання. В результаті визначення критеріїв оцінювання екосистеми публічного управління розвитком фінансових технологій в Україні, виділено ключові ініціативи, спрямовані на підтримку української екосистеми публічного управління розвитку фінансово-технологічних продуктів. Формування ефективної екосистеми публічного управління розвитку фінансових технологій виводить цей процес на новий рівень. Також враховуючи суми, які вкладені в нові технології та суміш нових учасників – спеціалізовані стартапи, а також добре утверджені та надійні компанії, які створюють технології чи надають фінансові послуги – фінансові технології мають потенціал перетворити фінансову систему на широкий спектр продуктів та послуг.

Ключові слова: управління, публічне управління, фінансові технології, розвиток фінансових технологій, фінансово-технологічні продукти, реформування фінансової системи.

ANNOTATION

Lukashevskaya U. T. Public Management of the Development of Financial Technologies in the Conditions of the Reforming of the Financial System of Ukraine. - Qualified scientific work on the rights of the manuscript.

The dissertation for the degree of Doctor of Philosophy in the field of knowledge 28 «Public Management and Administration» in specialty 281 – «Public Management and Administration». - Lviv Polytechnic National University, Lviv, 2021.

The dissertation is devoted to solving a scientific problem, which consists in the developing theoretical and methodological foundations for the functioning of public management of the development of financial technologies in the context of reforming the financial system of Ukraine.

In the first chapter «Theoretical and methodological aspects of public management of the development of financial technologies in the context of reforming the financial system of Ukraine» on the main thorough research of the essence of the concepts of «management», «public management», «technology», «financial technology», as well as on the main accounting for them key elements, the importance of paying attention to the peculiarities of the implementation of public management of the development of financial technologies in the context of reforming the financial system of Ukraine has been proved. The development and implementation of the latest management practices in the institutional, financial, social and economic spheres contribute to an increase in the efficiency of the public sector, the quality of the provision of administrative and public services.

The essence of public management in modern conditions of development has been determined. Public management is an impact on a particular socio-economic system through appropriate tools and technologies, with the aim of exercising state control and taking into account the interests of the state and the people. A generalizing matrix of the essence and main characteristics of the concept of «public management» has been formed.

The essence of the modern content of the concept of «financial technologies» is considered. As a result of the study of the main views on the essence of the concept

of «technology», analysis of the historical development of financial technologies and the formation of the essential-contextual matrix of the concept of «financial technologies», it was found that financial technologies are a set of innovative programs, methods, tools, skills, ideas, contribute effective financial management and ensure the provision of quality financial services. As a result of the study of the essence of «financial technologies», its conceptual foundations were formed. Considering financial technologies as public management, it is determined that this is a legitimately established and practically applied tool of public management and administration, formed by combining public management mechanisms and information technologies based on publicity, innovation and development in the process of making managerial decisions.

As a result of the existing classification table of the main instruments of public management of the development of financial technologies, it was determined that the instruments are a purposeful set of actions aimed at ensuring coordinated work in order to achieve socially significant goals and solve tasks, using financial technologies.

In the second chapter «Analysis of public management of the development of financial technologies in the context of reforming the financial system of Ukraine», based on the results of research of scientific sources, analysis of statistical information, the main trends in the development of financial technologies in the context of reforming the financial system of Ukraine are identified.

The analysis of the development of financial technologies in the context of reforming the financial system of Ukraine made it possible to assert that financial technologies in Ukraine are gradually developing and more and more new financial and technological products and companies appear on the financial services market. The existing matrix of SWOT analysis of the public management system for the development of financial technologies in Ukraine made it possible to determine the main advantages and opportunities, as well as an analysis of the main threats and weaknesses of public management of the development of financial technologies.

The analysis of the mechanisms of public management of the development of financial technologies in Ukraine provided for the identification of the main public authorities in the field of financial technology management. As a result, it is determined that ensuring the cybersecurity of the infrastructure of payments, storage and exchange of data. It is one of the priority areas of public management of the development of financial technologies. The use of digital technologies will contribute to an increase in the number of citizens who have a current account in a bank and carry out transactions with financial instruments.

The article proves the importance of identifying the main nominees for public management of financial technologies in the context of reforming the financial system of Ukraine, which include: sustainability and stability of the national economy; financial services market stability; financial literacy of the population; cybersecurity reliability. As a result of the study, the main factors influencing each of the nominees for public management of the financial technologies development in the context of reforming the financial system of Ukraine are identified. As the dominant of public management for the development of financial technologies, the sustainability and stability of the national economy should be considered such a state in which it is possible to ensure the continuous development of financial technologies and create a safe environment for the functioning of leading Fintech companies. The stability of the financial services market as the dominant of public management of the development of financial technologies should be understood as the form of movement of financial resources in the financial system, which aims to provide legal entities and individuals, as well as the state, to obtain a certain financial effect from operations carried out on it using advanced technologies. Financial literacy, as a dominant of public management of the development of financial technologies, represents a set of acquired knowledge and skills that allow effective use of modern innovative technologies in the field of financial services and their direct development and implementation. In the context of public management of the development of financial technologies, the reliability of cybersecurity should be considered as its state, it provides for the protection of the financial interests of the state, society, organizations

and citizens from the negative impact of threats and ensuring the safe execution of financial transactions by them using appropriate technologies.

In the third chapter, «Directions for improving public management of the development of financial technologies in the context of reforming the financial system of Ukraine», the importance of forming a public management model for the development of financial technologies is justified and directions for the development of infrastructure of financial and technological products in the context of reforming the financial system are determined.

As a result of the modeling of public administration of the development of financial technologies, a complex digram of the model of ensuring the development of financial technologies through the use of public administration was formed. The process of public management and administration of the development of financial technologies in the context of reforming the financial system of Ukraine can be described as a certain sequence of stages, which have both direct and feedback links. The decomposition of the first and second levels of the context diagram of the model for ensuring the development of financial technologies through the use of public management has been formed.

As a result of studying the features of the development of the infrastructure of financial and technological products in the context of reforming the financial system, the main trends in the creation of infrastructure have been formed. Formed a map of the creation of infrastructure for financial and technological products based on the public management system under the conditions of reforming the financial system of Ukraine. Today, the infrastructure of financial technologies can be characterized in two directions: the structure of production, is a reflection of the current state of the technical and production capabilities of the company, creates financial technologies and production drivers, which includes indicators of the future functional state of the company producing financial technologies.

It has been proven that the development of financial technologies and the speed of creation of innovative products or services depend on the formation and effective functioning of an ecosystem, which is a combination of interrelated factors such as

demand, technology, access to finance, human capital and regulation. As a result of determining the criteria for assessing the public management ecosystem for the development of financial technologies in Ukraine, the key initiatives aimed at supporting the Ukrainian public management ecosystem for the development of fintech products were identified. The formation of an effective public management ecosystem for the development of financial technologies brings the process to a new level. Also, given the amount invested in new technologies and the mixture of new entrants - specialized startups and well established and reliable tech or financial services companies - financial technology has the potential to transform the financial system into a wide range of products and services.

Keywords: management, public management, financial technologies, development of financial technologies, fintech products, reforming the financial system.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

1. Лукашевська У. Т., Білик О. І., Сутність значення та розвиток публічного механізму. *Економіка і суспільство*. 2017. № 12. С. 177–180. (0,25 др. арк.) (особистий внесок здобувача: визначено сутність значення публічного механізму (0,15 др. арк.)).

2. Лукашевська У. Т., Данилович-Кропивницька М. Л., Імплементация світової практики FinTech продуктів. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2019. № 9. С. 57–61. (0,32 др. арк.) (особистий внесок здобувача: узагальнено нові вимоги до фінтех-продуктів. Окреслено основні проблеми (0,16 др. арк.)).

3. Лукашевська У. Т., Перхач О. Л. Архетипні моделі публічного управління. *Публічне урядування*. 2019. № 3 (18). С. 357–368. (0,75 др. арк.) (особистий внесок здобувача: Узагальнено наявні концептуальні та теоретичні положення. Розкрито основні ознаки та принципи публічного управління (0,45 др. арк.)).

4. Лукашевська У. Т., Подольчак Н. Ю., Моніторинг адміністрування факторів середовища FinTech продуктів. *Економічні студії*. 2019. № 2 (24). С. 181–185. (0,32 др. арк.) (особистий внесок здобувача: Визначено основні фактори середовища фінтех-продуктів (0,15 др. арк.)).

5. Лукашевська У. Т., Подольчак Н. Ю. Напрями удосконалення технологічної інфраструктури публічних механізмів розвитку FinTech-продуктів в Україні. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2020. № 2. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/2_2020/8.pdf (0,43 др. арк.) (особистий внесок здобувача: сформовано матрицю SWOT-аналізу розвитку публічних механізмів фінтех-продуктів (0,2 др. арк.)).

6. Лукашевська У. Т., Подольчак Н. Ю. Тенденції, сформовані інтеграцією публічних механізмів розвитку FinTech індустрії в Україні. *Публічне управління і адміністрування в*

Україні. 2020. № 16. С.78–85. (0,5 др. арк.) (особистий внесок здобувача: *Визначено основні публічні механізми розвитку фінтех-продуктів* (0,25 др. арк.)).

7. Lukashevskaya U., Podolchak N. Development of public management mechanisms in the context of implementation of world practice of fintech products in Ukraine. *American scientific journal* №40/2020. 31-35. (0,32 др. арк.) (особистий внесок здобувача: *Сформовано стратегію розвитку фінансових технологій* (0,15 др. арк.)).

8. Лукашевська У. Т., Білик Е. И, Хіміч О. В., Блинда Ю. О. Інструменти підвищення ефективності рекрутингу персоналу у системі кадрового менеджменту ІТ-сфери. *Національна асоціація учених*. 2020. № 59, ч.2. С. 24–31. (0,5 др. арк.) (особистий внесок здобувача: *визначено основні інструменти підвищення ефективності рекрутингу* (0,15 др. арк.)).

9. Lukashevskaya U., Yaremko I., Mazur Y., Karkovska V. Archetypal Analysis of the Current State of International Security of Ukraine. *Traektoriâ Nauki*. 2020. Vol. 6, № 10. P. 2023–2031. (0,56 др. арк.) (особистий внесок здобувача: *Розкрито зміст і сучасний стан міжнародної безпеки з урахуванням динамічного зростання нових викликів та загроз* (0,15 др. арк.)).

10. Лукашевська У. Т. Характеристика розвитку інфраструктури фінансово-технологічних продуктів в умовах реформування фінансової системи України. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2020. № 5. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1853> (0,25 др. арк.)

11. Лукашевська У. Т. Основні тенденції розвитку фінансових технологій в Україні. *Державно-управлінські студії*. № 1. 2020. URL: <http://studio.ipk.edu.ua/holovna-storinka-dus/> (0,25 др. арк.)

Праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

12. Лукашевська У.Т., Білик О.І. Детермінація поняття «Публічний механізм». *Економічний потенціал країни: наукові підходи та практика*

реалізації: міжнар. наук.-прак. конф. (м. Одеса, 4 травня 2018 р.). Одеса, 2018. С. 61–63. (0,19 др.арк.). (особистий внесок здобувача: охарактеризовано сутність поняття «публічний механізм» (0,1 др. арк.)).

13. Лукашевська У.Т., Білик О.І. Інструменти публічного механізму. *Актуальні питання та перспективи регулювання міжнародних економічних відносин: всеукр. наук.-прак. конф. (м. Київ, 5 травня 2018 р.). Київ, 2018. С. 63–66. (0,25 др.арк.). (особистий внесок здобувача: визначено основні інструменти публічного механізму (0,15 др. арк.)).*

14. Лукашевська У.Т. Розвиток публічних механізмів управління фінтех установами. *Наука та інновації як основні шляхи вирішення проблем модернізації економіки: всеукр. наук.-прак. конф. (м. Одеса, 13 квітня 2019 р.). Одеса, 2019. С. 79–82. (0,25 др.арк.).*

15. Лукашевська У.Т. Публічно-інформаційна система фінтех продуктів. *Публічне управління та адміністрування у процесах економічних реформ: всеукр. наук.-прак. конф. (м. Херсон, 18-19 квітня 2019 р.). Херсон, 2019. С. 314–317. (0,25 др.арк.).*

16. Лукашевська У.Т. Еволюція фінтех в Україні. *Фінанси, бухгалтерський облік та підприємництво: національні особливості та світові тенденції: матер. всеукр. наук.-прак. конф. (м. Київ, 18 травня 2019 р.). Київ, 2019. С. 74–76. (0,19 др.арк.).*

17. Лукашевська У.Т., Петраш Е.І. Можливості та загрози для розвитку фінтех-компаній під впливом інноваційних технологій. *Перспективи розвитку міжнародних відносин: економічні та політичні аспекти: міжнар. наук.-прак. конф. (м. Ужгород, 21 травня 2019 р.). Ужгород, 2019. С. 97–100. (0,3 др.арк.). (особистий внесок здобувача: визначено можливості для розвитку фінтех-компаній під впливом інноваційних технологій (0,2 др. арк.)).*

18. Лукашевська У.Т., Веселов О.О. Модель розвитку фінтех продуктів. *Економіка, менеджмент та аудит: сучасні проблеми, перспективи та напрями розвитку: міжнар. наук.-прак. конф. (м. Львів, 31 травня 2019 р.). Львів, 2019. С. 92–94. (0,19 др.арк.). (особистий внесок здобувача: сформовано модель розвитку фінтех-продуктів (0,1 др. арк.)).*

19. Лукашевська У.Т., Поплавська Ж.В. Особливості коопетиції як форми співпраці конкурентів. *Проблеми формування та реалізації конкурентної політики*: міжнар. наук.-прак. конф. (м. Львів, 19-20 вересня 2019 р.). Львів, 2019. С. 101–102. (0,12 др.арк.). (особистий внесок здобувача: охарактеризовано особливості коопетиції (0,08 др. арк.)).

ЗМІСТ

ВСТУП.....	17
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ.....	23
1.1. Еволюція та сутність публічного управління в сучасних умовах розвитку.....	23
1.2. Фінансові технології: сутність та сучасний зміст поняття	37
1.3. Характеристика основних інструментів публічного управління розвитком фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи України.	51
Висновки до розділу 1.....	66
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ.....	69
2.1 Аналіз та тенденції розвитку фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи України	69
2.2. Аналіз механізмів публічного управління розвитком фінансових технологій в Україні	87
2.3. Основні домінанти публічного управління розвитком фінансових технологій	108
Висновки до розділу 2.....	122
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	124
3.1. Моделювання публічного управління розвитком фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи України	124
3.2. Розвиток інфраструктури фінансово-технологічних продуктів в умовах реформування фінансової системи	140
3.3. Визначення критеріїв оцінювання екосистеми публічного управління розвитком фінансових технологій в Україні	153
Висновки до розділу 3.....	188
ВИСНОВКИ.....	191
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	194
ДОДАТКИ.....	215

ВСТУП

На сьогоднішній день реалізація процесу публічного управління відбувається за допомогою розроблення та втілення відповідних управлінських механізмів та методів адміністрування, що утворюють умови для актуального та ефективного розв'язання завдань та проблем у цій сфері. Сучасне суспільство активно розвивається, з огляду на це виникає потреба у використанні інноваційних фінансових інструментів.

Будучи відносно новим явищем, як у площині розвитку світового фінансового ринку, так і щодо трансформаційних процесів в економіці України, діяльність фінтех-компаній з кожним днем все більше знаходить власне відображення у вітчизняних наукових працях. За останні п'ять років дослідженнями за напрямом діяльності цих суб'єктів займалися Н. Подольчак, М. Криштанович, О. Балан, В. Рисін, П. Віблій.

Дослідженню та аналізу сутності публічного управління присвячено велика кількість наукових праць. Серед провідних науковців, які досліджували дану проблематику, виділимо: Н. Аврамчикову, Г. Атаманчук, Т. Бельську, П. Віблого, В. Ковальчук, Б. Курашвілі, К. Колесникову, О. Бандурку, М. Криштановича, Г. Купряшина, В. Мартиненко, М. Міненко, В. Пилипишина, І. Понкіна, В. Опришка, Ю. Оболенського, В. Рисіна, В. Соловійова, В. Чиркіна та ін. Віддаючи належне науковцям, які досліджували дану проблематику та враховуючи їх науково-практичний внесок, слід відмітити, що в умовах реформування фінансової системи, питання дослідження публічного управління розвитком фінансових технологій потребує подальшого вивчення.

Суспільство покращує свій благоустрій, у зв'язку з цим важливо визначити основні критерії оцінювання економічних системи публічного управління розвитком фінансових технологій. Для України розвиток інфраструктури фінансово-технологічних продуктів в умовах реформування фінансової системи є актуальною та об'єктивною потребою. Все це і обумовило вибір теми дослідження, її мету та завдання.

Наукове завдання дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні та розробленні науково-прикладних засад публічного управління розвитком фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи України.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертація виконана в межах науково-дослідної роботи кафедри адміністративного та фінансового менеджменту Національного університету «Львівська політехніка» за метою «Розвиток інноваційних аспектів публічно-приватного партнерства» (номер державної реєстрації №0118U000345), в якій сформовано програму колективного фінансування соціально-культурних проєктів у м. Львові.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є наукове обґрунтування теоретико-методичних положень і розроблення практичних рекомендацій з публічного управління розвитком фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи України.

Для досягнення визначеної мети, встановлено і вирішено наступні *завдання*:

- обґрунтувати теоретичні засади публічного управління в сучасних умовах розвитку;
- сформувати теоретичний базис змісту поняття фінансових технологій;
- визначити концептуальні основи сутності фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи України;
- запропонувати основні критерії оцінювання екосистеми публічного управління розвитком фінансових технологій;
- сформувати теоретичні положення визначення основних домінантів публічного управління розвитку фінансових технологій в Україні;
- запропонувати методичний підхід до моделювання публічного управління розвитком фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи.

Об'єкт дослідження – процес публічного управління розвитком фінансових технологій.

Предмет дослідження – теоретико-методичні та прикладні засади публічного управління розвитком фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи.

Методи дослідження. В основу методології дисертаційної роботи покладено системний підхід, у межах якого застосовано такі методи: *індукції та дедукції, порівняння і систематизації* – для дослідження сутнісних характеристик та еволюцій базових понять дисертаційної роботи; *аналізу та синтезу* – при вивченні та визначенні основних домінант публічного управління розвитком фінансових технологій; *непараметричні статистичні* – для характеристики поточного стану розвитку фінансових технологій; *моделювання* – під час розробки декомпозиції першого, другого рівнів контекстної діаграми моделі; *морфологічного аналізу* – під час уточнення понятійно-категоріального апарату; *графічний метод* – для наочного відображення результатів проведеного дослідження; *абстрактно-логічний метод* – під час проведення теоретичних узагальнень і формування відповідних висновків.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі, нормативно-правові акти України, провідна вітчизняна та зарубіжна наукова література, офіційні статистичні дані.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у поглибленні та розвитку теоретико-методичних положень і розробленні науково-методичних рекомендацій з публічного управління розвитком фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи України. У процесі дослідження одержано такі найсуттєвіші результати:

вперше:

– сформовано методичний підхід до моделювання публічного управління розвитком фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи, що включає двохрівневу декомпозицію і який на відмінну від відомих в практиці, передбачає застосування методології функціонального моделювання та графічного описання процесів, а це в свою чергу, суттєво покращує

спроможність системи публічного управління удосконалити ринок фінансових технологій та підвищити ефективність надання фінансових послуг.

удосконалено:

– концептуальні основи сутності фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи України, які в порівнянні з відомими, враховують результати сутнісно-контекстної матриці поняття, характеристику основних видів, операцій та компаній, які цими технологіями безпосередньо займаються;

– теоретичний базис сутності фінансових технологій, що на відміну від існуючих, визначає взаємозв'язок технологій та фінансів, та полягає в уточненні змісту поняття «фінансові технології» з врахуванням сучасних умов розвитку;

– основи впливу екосистеми публічного управління на масштабність виробництва фінансово-технологічних продуктів, які на відміну від існуючих, дозволяють прогнозувати темпи розвитку екосистеми публічного управління та визначати вплив найвагоміших складових на рівень масштабності виробництва фінансово-технологічних продуктів, загальнодержавний вплив на рівень масштабності виробництва фінансово-технологічних продуктів з урахуванням фактору часу.

дістали подальшого розвитку:

– теоретичні засади дослідження сутності публічного управління в сучасних умовах розвитку, які попри усталені, враховують основні характеризуючі ознаки, які сформовані у відповідній узагальнюючій матриці;

– теоретичні положення визначення основних домінантів публічного управління розвитку фінансових технологій в Україні, які на відмінну від відомих, характеризуються систематизацією основних чинників впливу на них, з врахування особливостей ринку фінансових технологій.

Практичне значення одержаних результатів полягає у використанні результатів дослідження у вигляді методичних розробок і практичних рекомендацій під час здійснення публічного управління розвитком фінансових

технологій в умовах реформування фінансової системи. Сформовані теоретичні висновки, науково-практичні рекомендації та інші результати наукових досліджень, які викладені у дисертаційній роботі, використовуються у практичній діяльності: Львівської міської ради (Програма колективного фінансування соціально-культурних проєктів. Довідка № 0001-ВИХ-76540 від 30.09.2020 р.); Державної інноваційної фінансово-кредитної установи (Довідка № 01-987/20 від 08.12.2020 р.); Департаментом Економічної Політики Львівської Обласної Державної Адміністрації (Довідка № 1-12/500 від 08.12.2020 р.).

Теоретичні узагальнення, наукові розробки та методичні рекомендації автора використовуються в освітньому процесі Центральноукраїнського національного технічного університету під час викладання дисциплін: «Економіка і фінанси підприємства»; «Фінансовий менеджмент»; «Публічні фінанси» (довідка про впровадження № 45-15-39-21/18-1590 від 10.12.2020 р.).

Особистий внесок здобувача полягає у розробці й обґрунтуванні наукових положень, висновків і рекомендацій щодо публічного управління розвитком фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи.

Дисертаційна робота, результати якої виносяться на захист, є самостійною науковою роботою. Внесок у роботах, виконаних у співавторстві, відображено у публікаціях [74-90; 181-182].

Апробація результатів дисертації. Основні результати дисертаційної роботи доповідалися та обговорювалися на: Міжнародній науково-практичній конференції «Економічний потенціал країни: наукові підходи та практика реалізації» (м. Одеса, 4 травня 2018 р.); Всеукраїнській науково-практичній конференції «Актуальні питання та перспективи регулювання міжнародних економічних відносин» (м. Київ, 5 травня 2018 р.); Всеукраїнській науково-практичній конференції «Наука та інновації як основні шляхи вирішення проблем модернізації економіки» (м. Одеса, 13 квітня 2019 р.); Всеукраїнській науково-практичній конференції «Публічне управління та адміністрування у процесах економічних реформ» (м. Херсон, 18-19 квітня 2019 р.); Всеукраїнській науково-практичній конференції «Фінанси, бухгалтерський

облік та підприємництво: національні особливості та світові тенденції» (м. Київ, 18 травня 2019 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Перспективи розвитку міжнародних відносин: економічні та політичні аспекти» (м. Ужгород, 21 травня 2019 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Економіка, менеджмент та аудит: сучасні проблеми, перспективи та напрями розвитку» (м. Львів, 31 травня 2019 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Проблеми формування та реалізації конкурентної політики» (м. Львів, 19-20 вересня 2019 р.).

Публікації. За темою дисертації опубліковано 19 наукових праць, серед яких 11 статей – у наукових фахових виданнях, 2 статті – у наукових фахових зарубіжних виданнях та 8 тез доповідей у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій. Загальний обсяг публікацій становить 6,19 др. арк., з яких особисто здобувачеві належить 3,63 др. арк.

Структура і обсяг роботи. Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг наукової роботи становить 235 сторінок. Робота містить: 23 таблиці; 31 рисунки, з яких 12 охоплюють повні сторінки; 8 додатків, розміщених на 20 сторінках; список використаних джерел складається із 204 позицій, які охоплюють 21 сторінку. Обсяг основного тексту дисертації становить 162 сторінки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

1.1. Еволюція та сутність публічного управління в сучасних умовах розвитку

Ефективність реформ у системі публічного управління, в тому числі реформування фінансової сфери, безпосередньо стосується змін у житті громадськості. Як наслідок, уряди західних країн постійно вдосконалюють концепцію публічного управління розвитком фінансової сфери у своїх країнах. Розробка та втілення новітніх управлінських практик в інституційній, фінансовій, соціальній та економічній сферах сприяють підвищенню ефективності функціонування державного сектору, якості надання адміністративних і публічних послуг.

Питання дослідження сутності та основних характеристик системи публічного управління займалась велика кількість зарубіжних та вітчизняних вчених, зокрема таких як М. Криштанович [68, с. 143], Т. Лукіна [91, с. 29], І. Грицяк [31, с. 57], В. Бакуменко [8, с. 9] та інші.

В сьогоденних умовах глобалізації, публічне управління набуває нового змісту, доповнюється процесами та функціями, з огляду на розвиток відносин «людина-держава». Це зумовлено тим, що традиційні та усталені методи публічного управління вже не можуть в повній мірі задовільнити поставлені завдання та відповідати сучасним реаліям світу. В нашій країні інститут публічного управління досі знаходиться на етапі становлення та формування. Утворені стратегії розвитку соціальних інститутів в Україні зумовили необхідність розвитку публічного управління на всіх ієрархічних рівнях всередині держави. Саме тому, вкрай важливим сьогодні є дослідження сутності публічного управління та його характеризуючих особливостей.

Саме явище управління, на думку більшості науковців, почало існувати з того моменту, коли люди усвідомили факт кращої ефективності спільної роботи у порівнянні з індивідуальною. Найбільш прості та примітивні форми управління існували ще в первісному суспільстві, в часи переходу від привласнюючого до виробничого господарства, що дало потужний поштовх розвитку нових форм управління. В той же час, ще один вид управління можемо зустріти у часи Стародавнього Єгипту, де зародилось державне управління у вигляді формування регулярної армії.

Більш ґрунтовно теорію управління вивчали давньогрецькі філософи. До прикладу, Платон у своєму трактаті «Держава» сформував ідеальну модель державного управління – утопію, при цьому порівнюючи її з такими видами державного управління як тиранія, олігархія, демократія та інші. В свою чергу, такий філософ як Аристотель вважав, що управління не може обмежуватись лише державою, та у своїй роботі «Політика» наголосив на важливості створення системи управління на рівні аристократії, воєнних, ремісників та землеробів. Іншими словами, в цій роботі були покладені зачатки системи управління працею [41, с. 34].

З приходом XVII століття, теорію управління доповнили такі вчені-філософи як Давид Юм, Кондильяк, Кант та Гегель. До прикладу, у своїй роботі «Трактат про системи» філософ Кондильяк створив наукові передумови до формування майбутніх теорій систем управління [45, с. 25]. З цього часу у філософії та науці поняття «правління» та «управління» повністю розділяються, так як перше стало означати процес безпосереднього керівництва, а другим позначали конкретний технологічний процес.

Саме поняття управління набуло самостійного статусу на початку XX століття, коли вперше згадалось у роботах відомого вченого та інженера Ф. Тейлора [198], який у своїй книзі «Принципи наукового управління» довів, що процес управління об'єктами можна ввести у суто наукову площину, а отже воно підпорядковується визначеним принципам та правилам. Зрештою, після цього

всі науковці світу прийняли факт зародження управління як самостійного наукового напрямку.

Наступним, хто активно розвивав наукову теорію управління став Анрі Файоль, французький інженер та науковець. Вважається, що найбільшим внеском цього науковця в теорію управління стало те, що він перший розглянув управління як поліпотентний процес, який складається з визначеного числа функцій та етапів. У своїх роботах він доводив важливість формування формальної структури кожного управлінського процесу з ретельним аналізом кожного етапу та підпроцесу. Цим самим він сформував основи «лінійно-штабної» форми управління [135, с. 124].

Сучасна теорія управління спирається не лише на формування перманентної структури та чітких догм. Мінливість сьогоденного світу змусила науковців доповнювати власні управлінські теорії елементами поведінкової психології та формувати механізми управління, які характеризуються адаптивністю, гнучкістю та оперативністю. На перше місце у сучасних теоріях управління поставлена особа, а не нерухомий об'єкт. Важливим елементом успішності та ефективності будь-якої сучасної теорії управління стало не лише виконання намічених цілей та планів, а й формування оптимального середовища для розвитку людини як особистості [150, с. 101].

На сьогоднішній день досі не існує єдиного визначення поняття «управління» (Додаток В), так як в це поняття вкладається велика кількість значень та інтерпретацій, з огляду на те, що дане визначення охоплює значні обсяги явищ та процесів.

До прикладу, на думку А. Файоля [135, с. 90] поняття «управління» визначається як діяльність, яка характеризується чіткою ієрархією, завдяки якій формується найбільш оптимальний спосіб групування роботи, розподіл повноважень та обов'язків.

Дещо іншої думки притримується Стівен Кові [58, с. 52], відомий психолог та автор нової психологічної парадигми особистісного розвитку,

визначаючи поняття «управління» як регуляція стану системи, для того, щоб одержати бажаний результат.

Такі науковці як В. Колпаков, О. Кузьменко [60, с. 9], окрім загального визначення поняття «управління», сформуvalи основні його компоненти, такі як:

1) суб'єкт управління, тобто джерело, від якого безпосередньо надходить розпорядження, даний суб'єкт бере на себе відповідальність формувати функції управління та впливати на підпорядкований об'єкт, з метою реалізації його нового стану.

2) об'єкт управління, тобто те, на що спрямовані управлінські рішення та сигнали.

3) управлінський вплив, що визначається системокомплексом команд та дій, які надходять від суб'єкта управління та виконуються об'єктом управління.

4) зворотні зв'язки, в даному випадку цим елементом виступає інформація, яка надходить від об'єктів управління до суб'єктів управління про успіхи чи перешкоди в процесі виконання поставленої мети.

На нашу думку, під поняттям «управління» слід розуміти організовану сукупність дій, які направлені на об'єкт керування, з метою виконання поставлених цілей.

Значною частиною системи управління можна вважати публічне управління, яке охоплює усі управлінські процеси в державі.

Система публічного управління західних країн пройшла декілька етапів розвитку. Спочатку запозичене українськими науковцями словосполучення «public administration» мало однозначне трактування — «державне управління»; згодом дослідники виявили полісемантичний характер цього поняття, що залежно від контексту перекладається як «публічна адміністрація», «публічне адміністрування» і навіть «суспільне управління», «управління на державному та місцевому рівні», «громадська адміністрація» [59].

Публічне управління розпочало своє існування з формувань первісних державних устроїв. До прикладу, ще в 5 тисячолітті до нашої ери, в Китайській

імперії представники різних філософських шкіл сформували принципи публічного управління, центром якого виступав імператор, його неподільна та вища за всіх влада. Попри те в їхніх роботах вже можна знайти зачатки гуманізму. До прикладу, філософ Конфуцій у своїх роботах зауважував, що: «...для початку народ потрібно зробити багатим, а потім його виховувати».

У Вавилонській державі в 1790-1750 роках до нашої Ери, за часів правління царя Хаммурапі, вперше у письмовому вигляді були подані основи публічного управління. Наступним правителем, який доповнив звід законів Хаммурапі став Навуходоносор, що в своїх трактатах сформував положення гармонізації публічного управління з іншими соціальними сферами.

Наступними, хто розвивав теорію публічного управління стали представники філософів Давнього Риму та Греції. Окрім формування загальної теорії управління, про яку вже йшла мова вище, давньогрецькі та давньоримські філософи за часи свого життя сформували потужну основу публічного управління. До прикладу, у працях Платона, публічне управління набувало рис демократії із рисами тиранії, в той час як Аристотель притримувався думки, що найкраща модель публічного управління повинна поєднувати в себе елементи монархії, олігархії та демократії. В його працях також наголошується на тому, що закони та принципи публічного управління повинні бути сталими, так як ті принципи, які підлягають постійним змінам, не можуть забезпечити сталий державний устрій [41, с. 32].

В часи Відродження принципи публічного управління почали збагачуватись елементами гуманізму та відриву від сталих догм. Яскравим прикладом наукових робіт цього часу можна вважати твір Френсіса Бекона «Про розпорядність», який, окрім загальним елементів системи управління, містив принципи «справедливого розподілу» публічної влади.

Розглядаючи історичний аспект становлення публічного адміністрування (Public Administration), варто зазначити, що протягом існування людства взаємовідносини між суб'єктами та об'єктами публічного управління та адміністрування постійно змінювалися. З метою покращення рівня життя

населення та країни в цілому, науковці досліджували стадії еволюціонування відносин, аналізували вплив зовнішніх і внутрішніх подій держави та доходили відповідних висновків. Це своєрідний моніторинг соціальної ефективності всіх ланок державного управління [2, с. 63].

Сьогодні у світі функціонують відповідні наукові товариства та інститути, що займаються новітніми розробками методів управління державою, принципів побудови взаємовідносин між громадськістю та владою. Навіть більше — «Public Administration» введено як освітній предмет в університетах західних країн. Ця наука містить міждисциплінарне знання, її сформовано на перетині декількох дослідних полів: політика, соціологія, фінансові технології, економіка тощо. Західні дослідники віддають авторитетну перевагу цій науці, відводять їй значну роль у системі державного управління, беручи до уваги базові принципи, що враховують національні, економічні, культурні та фінансові особливості держави [2, с. 67].

В. Вільсон у своїй праці «Вивчення адміністрації» («The Study of Administration») у 1887 році увів у науковий обіг поняття «публічне управління», йому ж належать засади системи державного управління. В. Вільсон зазначав, що наука адміністрування полягає у дослідженні діяльності, що провадить уряд, при цьому йде пошук засобів, завдяки яким ця діяльність буде ефективною, з мінімальними фінансовими та енергетичними витратами та впорядкує організацію управління [42, с. 204]. Згідно з цією теорією, на державній службі повинні працювати фахівці з високим рівнем освіти, сприяючи досягненню економічності й ефективності. Відзначалося, що існує потреба в реформуванні адміністративно-державного апарату, вивченні принципів його діяльності з наукової точки зору. Як самостійний науковий напрям, ці дослідження запроваджуються в навчальну програму університетів США та Західної Європи, з'являються інститути та дослідні центри адміністративно-державної діяльності.

Кінець XIX століття приніс теорії публічного управління культ «великої людини натовпу», яка одноосібно здатна провадити управління всією

державою, приймаючи жорсткі рішення, користуючись слабкостями та пристрастями народу. Яскравим представником цієї школи публічного управління можна вважати Фрідріха Ніцше, роботи та ідеї якого були опорними для моделі управління третього рейху.

В епоху Просвітництва англійські та французькі філософи сформували основи конституціоналізму та справедливого поділу на основі гуманізму та демократії. Представниками цієї школи можна вважати Шарля Луї Монтеск'є, який перший поділив публічну владу на три гілки, кожна з яких, на його думку, повинна була стримувати дві інші та доповнювати одне одну [66, с. 78].

В ХХ столітті, з активізацією міжнародної інтеграції всіх країн світу, вчені усвідомили важливість доповнення базових норм та принципів публічного управління новими елементами, які б підпорядкували правову систему кожної країни нормам та вимогам світової спільноти. Велика кількість держав оголосили про пріоритетність міжнародного права над державним, цим самим підтверджуючи у власних системах публічного управління першочерговість забезпечення прав людини та демократії.

На сьогоднішній день теорія публічного управління продовжує свою міжнародну інтеграцію. Її принципи з кожним роком все більше орієнтуються на забезпечення свобод та прав пересічних громадян, поступового виключення ексклюзивності та інтеграції всіх верств населення у систему публічного управління.

З огляду на важливість теоретичного підґрунтя такого поняття як «публічне управління», на сьогоднішній день існує велика кількість його визначень.

На думку В. Куйбіди, М. Білинської та О. Петроє під публічним управлінням слід розуміти організовану діяльність структур апарату управління державою, органів місцевого самоврядування, представників приватного сектору, а також інших суспільних інститутів, що виконується в межах усталеної законодавчої бази щодо формування, ухвалення та реалізації управлінських рішень [113, с. 94].

Як окремий вид суспільно корисної діяльності, розглядає поняття «публічне управління» Р. Мельников. Згідно з його визначенням, суспільне управління не завжди повинне бути примусовим, в розвинутому та прогресивному суспільстві механізми впливу публічного управління можуть бути представлені такими елементами як переконання, надання матеріальних чи фінансових ресурсів. Саме це на його думку стає ключовим елементом в успішності побудови гармонійних відносин між людиною та державою [95, с. 95-96].

На думку, Ю. Шарова, в сучасних європейських державах, публічне управління повинно охоплювати три виміри: «урядування», що визначається колективним формуванням та імплементацією стратегічних та тактичних рішень на основі консенсусів та координації ключових учасників публічного управління; адміністрування, що характеризується чітким поділом повноважень та функціональних обов'язків, а також формування сталих вертикальних та горизонтальних комунікаційних мереж поміж суб'єктів врядування; менеджмент, що містить в собі сукупність процесів, які формуються для моніторингу та забезпечення виконання тактичних та стратегічних завдань за допомогою усталених та інноваційних управлінських технологій, методів та принципів [141, с. 6].

За Штейном, тільки держава здатна підняти знедолені маси, слабкий клас до рівня багатих і сильних, відновити рівність і свободу, що існували ще до створення суспільства [71]. Таким чином, на думку автора, соціальний аспект є головним, тому впорядкування роботи публічної сфери (адміністрування) підпадає під відповідальність держави, яка має забезпечити соціальний добробут суспільства.

Ю. Габермас, німецький філософ та соціолог, наголошував, що "публічність – це асоціативний простір, сфера колективності, де групуються за різними ознаками члени суспільства, погляди й емоції яких виникають шляхом колективізації, створюються й функціонують партії та рухи, творчі та інші

союзи, громадські організації, тобто так формується публічний простір" [13, с. 120].

Згідно з теорією Ю. Габермаса, населення повинно володіти достатньою інформацією щодо діяльності керівного апарату, оскільки саме інформація є ключовою у вирішенні проблем або конфліктів у суспільстві. Ю. Габермас наголошував на обов'язковості та необхідності освіти для створення нової форми публічності, щоб громадськість мала змогу заявляти про свої потреби та обговорювати їх з владою, контролювати процес виконання поставленого питання. Головною ідеєю праць Ю. Габермаса є відкритість, свобода комунікації, обмін думками, інформацією: "Публіка (незалежні громадяни) сама правити не може, вона може лише контролювати дію адміністративної влади, урядових інститутів і направляти їх у необхідному річищі" [13, с. 137].

З огляду на багатогранність поняття «публічне управління», нами було сформовано морфологічний аналіз цього визначення для виділення його найбільш вагомих складових (табл.1.1).

З огляду на вищевказані трактування та проведеній морфологічний аналіз, на нашу думку, під публічним управлінням слід розуміти вплив на ту чи іншу соціально-економічну систему через відповідні інструменти та технології, з метою здійснення державного контролю та врахування інтересів держави та народу.

Публічне управління фінансами забезпечує логічну структуру управлінської системи, а також визначає форму систематизації її структурних елементів; вона виступає також механізмом вдосконалення структур та функцій організації управлінського процесу. Тому головне в управлінській технології – визначити ціль, структурні властивості та способи здійснення кожної управлінської функції [149, с. 76].

Таблиця 1.1

Морфологічний аналіз сутності поняття
«публічне управління»

Ознака	Складові частини
Сутнісна частина поняття	спосіб [178], процес [161], галузь [29], вплив [1; 27], діяльність [17; 161; 94; 191]
Основна ціль	досягнення цілей державної політики [1; 17; 178], позитивні юридичні наслідки [94]
Об'єкт діяльності	державні ресурси [178], державні установи [113; 29], всі верстви населення [1; 20]
Вектор дії	загальна управлінська діяльність [113], суспільна життєдіяльність [27], спільна діяльність людей [1]

Узагальнено автором

Публічне управління має свої характерні особливості функціонування та специфічні характеристики. Так, до прикладу, на сьогоднішній день велика кількість авторів виділяє декілька рівнів публічного управління. На думку І. Костенка [65, с. 95], публічне управління виступає частиною соціального управління та поділяється на наступні інституціональні рівні: державний, регіональний, муніципальний. На нашу думку, такий перелік рівнів є неповний, так як він не враховує всі сфери діяльності публічного управління. Вважаємо, що його слід групувати за трьома рівнями: вищий рівень управління, до якого входять профільні міністерства; рівень центральних органів влади, до яких входять виконавчі органи влади; місцевий рівень, в межах якого здійснюють управління місцеві органи влади.

Іншою важливою характеристикою публічного управління є виділення його видів. На думку С. Детербєка [166, с. 61], слід виділити наступні види публічного управління: втручальне, сприятливе, забезпечувальне, делеговане, виконавче та розпорядче публічне управління. Ми частково погоджуємося з таким переліком. На нашу думку, цей список слід доповнити та удосконалити:

- агресивне публічне управління, що представляє собою той вид управління, коли держава постійно вносить свої корективи у діяльність суб'єктів управління у примусовому порядку;

- підтримуюче публічне управління, діяльність якого направлена, перш за все, на сприяння та забезпечення розвитку всіх сфер суспільного життя;

- виконавче публічне управління – це той вид управління, який відбувається на найвищому управлінському рівні (до прикладу, на рівні профільних міністерств);

- розпорядче публічне управління, що представляє собою управлінські процеси, які провадяться на місцевому рівні, та відповідає за ухвалення рішень локального характеру.

Ще однією, не менш вагомою характеристикою публічного управління є сукупність принципів, відповідно яким воно функціонує. На сьогоднішній день велика кількість науковців, які досліджують сферу публічного управління, виділяють значний список принципів. Для аналізування наукових думок провідних науковців щодо принципів публічного управління, нами було побудовано систематизований аналіз основних принципів публічного управління (табл. 1.2).

З огляду на проведений в табл.1.2 аналіз, на нашу думку, слід виділити наступні принципи публічного управління: системності, прозорості, верховенства права, зворотного зв'язку, соціальної справедливості.

Таблиця 1.2

Систематизований аналіз основних наукових поглядів щодо ключових принципів публічного управління

Принцип	Верховенство права	Вивчення досвіду державного будівництва	Забезпечення участі в ухваленні рішень і належного реагування	Скасованості	Об'єктивність	Юридичної визначеності	Незловживання владою	Субсидиарність	Системності	Недискримінації	Соціальна справедливість	Пропорційності	Плуралізму	Службової співпраці	Пріоритет державної політики	Демократії	Прозорості	Централізм на демократичній основі	Ефективності	Єдине вікно	Зворотного зв'язку	Самоорганізації громадянського суспільства	Перманентності	
Н. Шура [148, с 262]	+				+		+	+	+		+	+		+	+	+		+	+	+				
Європейські принципи адміністративного права [171]	+			+		+		+		+	+				+	+								
С. Чернов [140, с.10]	+	+					+		+				+	+		+							+	
В.Галуцько, П.Діхтєвський, О. Кузьменко, С. Стеценко [25, с. 114]			+				+				+						+							
В. Дзюндзюк Н. Мельтюхова [38, с. 46]					+										+						+	+		
І. Понкін [106, с.16]	+								+						+		+			+	+		+	

Узагальнено автором

Розглядаючи структуру та основні характеристики публічного управління, не можна оминати виділення його цілей. На думку вченого економіста І. Понькіна [106, с. 16], на сьогоднішній день існують наступні цілі публічного управління:

- формування та забезпечення належних умов для підтримки економічного добробуту країни, формування суспільного добробуту;
- забезпечення першочерговості надання якісних публічних послуг та справедливого розподілу соціальних благ;
- гарантування, протекція та забезпечення реалізації найважливіших прав людини;
- формування умов для оптимального існування конфесій у публічній площині;
- забезпечення реалізації заходів правопорядку, боротьби з злочинністю та її превенції.
- реалізація механізмів публічного управління на засадах легітимності та законності, створення системи підзвітності діяльності органів публічної влади та забезпечення участі громадян у процесі реалізації державної політики;
- забезпечення ефективного використання публічних ресурсів.

На нашу думку, до вищепредставлених цілей варто додати наступні:

- забезпечення цілісності та оптимальної структури публічної влади, а також формування основ для її повноцінної функціональності, ефективності в межах реалізації публічного управління;
- формування системи антикорупційних заходів в межах системи публічного управління;
- формування превентивних та протекційних заходів щодо протидії загрозам та ризикам, які можуть чи вже чинять вплив на державу.

В результаті проведеного аналізу, ми сформуваємо узагальнюючу матрицю сутності та основних характеристик поняття «публічне управління» (табл.1.3).

Таблиця 1.3

Узагальнююча матриця сутності та основних характеристик поняття «публічне управління»

Ознака	Складові частини
Тип цивілізаційного устрою	суспільно-солідарна цивілізація
Тип державного устрою	демократично-правовий державний устрій
Цілі	формування та забезпечення належних умов для підтримки економічного добробуту країни, формування суспільного добробуту; забезпечення першочерговості надання якісних публічних послуг та справедливого розподілу соціальних благ; гарантування, протекція та забезпечення реалізації найважливіших прав людини; формування умов для оптимального існування конфесій у публічній площині; забезпечення реалізації заходів правопорядку, боротьби зі злочинністю та її превенції; реалізація механізмів публічної влади та публічного управління на засадах легітимності та законності, створення системи підзвітності діяльності органів публічної влади та забезпечення належної та повноцінної участі громадян держави у процесі реалізації державної політики; забезпечення цілісності та оптимальної структури публічної влади, а також формування основ для її повноцінної функціональності, ефективності в межах реалізації публічного управління; формування системи антикорупційних заходів в межах системи публічного управління; формування превентивних та протекційних заходів щодо протидії загрозам та ризикам, які можуть чи вже чинять вплив на державу.
Суб'єкти	органи державного апарату, недержавні організації та громадянське суспільство
Об'єкти	всі сфери суспільного життя
Рівні	вищий рівень управління; рівень центральних органів влади; місцевий рівень.
Засади	забезпечення оптимальної взаємодії між державою та громадянами; базується на основах державної влади; підтримка прийняття участі суспільства у соціально-економічному та політичному житті; поширюється на всі сфери життєдіяльності суспільства; реалізується в межах діяльності верховенства права, за існування чіткого механізму моніторингу суспільства над усіма органами державної влади; має системний характер, при цьому акумулюючи такі структури як державний механізм, апарат держави та державні служби.
Принципи	системності, прозорості, верховенства права, зворотного зв'язку, соціальної справедливості
Види	агресивне публічне управління, підтримуюче публічне управління, виконавче публічне управління, розпорядче публічне управління
Результативність та ефективність	високий рівень ефективності та результативності, визначальним в якому є здатність до активного розвитку в умовах глобалізації
Напрямки діяльності	спрямованість політики на суспільні інститути, соціальні сфери та спільноти, що виступають самостійними суспільними одиницями

Сформовано автором

З огляду на вищепредставлені характеристики публічного управління, можна зробити висновок про багатогранність та багатоаспектність цього поняття, а також значну актуальність процесів публічного управління в нашій країні. Не менш важливими процеси публічного управління є в фінансовій сфері держави. Публічне управління в фінансовій сфері на сьогоднішній день в нашій країні є поєднанням прямого наказово-розпорядчого управління з стимулюючими та заохочуючими важелями впливу. Ефективне існування фінансової сфери, її розвиток, впровадження інноваційних технік та механізмів на пряму залежить від ефективної реалізації публічного управління.

1.2. Фінансові технології: сутність та сучасний зміст поняття

Сьогодні широко відомо, що фінансова система в тому вигляді, в якому ми її знали, була повністю вражена світовою фінансовою кризою 2008 року. Мало того, що споживачі втратили свої будинки і заощадження, внаслідок некоректної, а іноді і незаконної практики банкірів, але уряд також реалізував жорсткі заходи відносно цього ризику. Вони зробили це, підвищивши вимоги до капіталу, і в деяких випадках зажадавши від банків захищати капітал. Це стало мірою, яка використовується банками для захисту активів від менш сприятливих умов і регулювання в особливо постраждалих країнах і в країнах з високим рівнем ризику. Тому не дивно, що споживачі, фірми і уряд стали з підозрою ставитися до учасників фінансової системи. У поєднанні з досягненнями в області нових технологій і звичайних цифрових інструментів, таких як смартфони, дана відсутність довіри до авторитетних фінансових суб'єктів проклала шлях для нових фінансових технологій, фірм і практик.

В сучасних умовах розвитку глобалізаційні процеси охоплюють все більшу кількість ринків та активно розвивають новітні технології. Світовий ринок фінансового інвестування – це глобальний організм, який працює завдяки значній кількості суб'єктів, які як учасники угод та процесу реалізації фінансового інвестування тих чи інших проєктів, стають його рушійною силою.

Також не менш важливу роль відіграють і посередники, які здійснюють основні консультаційні, аналітичні, інформаційні та інші послуги на ринку. Все це, і багато більше формують так звану інфраструктуру ринку фінансування.

Розвиток управління публічними фінансами як вид технологій державного управління являє собою механізм реалізації управлінських функцій держави у сфері державних і місцевих фінансів, який виступає способом впливу держави на рух фінансових потоків, і має на меті оптимізувати системи органів, що управляють фінансами, та раціоналізувати міжбюджетні відносини. Управління публічними фінансами може бути досліджене як управлінський цикл, що складається з етапів. Якщо говорити про таку структурну частину управління публічними фінансами як бюджетний процес, то ми підтримуємо висловлений багатьма іноземними та українськими вченими підхід щодо поділу процесу на п'ять стадій: складання проекту бюджету, розгляд проекту бюджету, затвердження бюджету, виконання бюджету; складання, розгляд і затвердження звіту про виконання бюджету. Ми також згодні, що такий поділ відповідає визначеним критеріям розмежування стадій.

Таким чином, ефективне публічне управління фінансами має оптимізувати процес управління, раціоналізувати структуру та методи державно-управлінської системи. Оптимальність технології державного управління, в свою чергу, забезпечується організаційною стабільністю, яка є необхідною умовою ефективного функціонування інститутів держави як структурних елементів системи. Мова йде про рівень оптимальності структури технології державного управління.

Практично в кожному сегменті цифрової економіки наявні структурні зміни, що призводять до формування нових сервісів, форм і моделей публічного управління і адміністрування. Інновації, прозорість і широкий доступ – це три домінуючі чинники, які будуть спільно формувати наріжні камені розвитку фінансової інфраструктури національних та світової економічних систем.

Як будь-який організм, фінансові ринки не стоять на місці та під тиском сучасних цифрових та інформаційних технологій змінюються та постійно

поглинають у свою діяльність все нові і нові інноваційні ідеї, які відкривають доступ до нових можливостей. Так, з'явилися фінансові технології («фінтех»), які через інноваційні методи та ідеї впроваджують у фінансову сферу нові можливості для функціонування банківських та інших фінансових установ.

За останні 10 років фінансові послуги кардинально змінилися з моменту початку світової фінансової кризи. Безкоштовне використання швидкісного та бездротового Інтернету з розвитком соціальних мереж і єдність сутності особистого спілкування, використання звичайних смартфонів, набір додатків, що вимагають спеціального входу, допоміг сучасним фінансовим продуктам та послугам. У той же час традиційні фінансові установи, особливо банки, виходять із регуляторного режиму, і в силу законів, що дозволяють подолати наслідки свого роду консерватизму, не мали можливості ефективно відповідати на попит споживачів. Технологічні установи скористалися цим, щоб представити свої нові продукти на ринку як новий фінансовий заряд, більш простий, тобто речі самі по собі, але в той же час більш гнучкі, пристосовані та доступні в будь-який час і в будь-якому місці.

FinTech зумовлює зміни не тільки фінансового сектору, а й усіх елементів публічного управління та адміністрування, що з ним пов'язано, тобто фактично змінюючи модель державного управління на модель публічного управління та адміністрування.

Термін «технологія» за останні декілька десятиріч пройшов значний шлях у науковому та практичному розвитку і його розуміння змінювалося з часом. До прикладу, як зазначають В. Іванов та В. Патрушев [47, с. 27], на початку технологією вважалося загальнотехнічна сфера діяльності, яка полягала у дослідженні взаємодії засобів праці та різноманітних матеріалів. Згодом, з розвитком суспільства, виникла потреба в удосконаленні ряду управлінських процесів, що спонукало розглядати технології як «сферу цілеспрямованої діяльності людини, організованої на новітніх досягненнях сукупності технічних і соціальних наук».

В свою чергу, С. Шишов та В. Кальней [146, с.132] відмічають, що під технологіями слід розуміти систему, яка включає в себе ряд знань, інструментів, апаратів, навичок та умінь для управління тими чи іншими ресурсами.

Як зазначає Н. Стефанов [127, с.17], поняття «технологія» не може обмежуватися лише певною «технікою» чи тому подібним. Цей термін повинен відображати наскільки людина хоче вплинути на ті чи інші процеси та змінити середовище навколо, за допомогою застосування різноманітного інструментарію.

Цікавою є думка Н. Ракша [115, с. 86] про те, що під технологіями слід розуміти свого роду порядок проведення діяльності (в тому числі і пов'язаної з прийняттям управлінських рішень) з сприянням вибору найкращих методів та інструментів для отримання бажаного результату.

Подібною є думка О. Лебідь [72, с. 128], яка акцентує увагу на тому, що технології дозволяють ефективно проводити управлінські операції та сприяти реалізації тих чи інших прийнятим рішень, з застосуванням відповідних методів та інструментів.

Досліджуючи основні наукові погляди щодо сутності поняття «технологія» (табл.1.4), можна дійти до висновку, що технології в сучасних умовах розвитку являють собою комплексну сукупність різноманітних методів, засобів, інструментів, навичок, знань та ідей, які можуть через ефективне використання забезпечити бажаний результат і соціально-економічний ефект у тій чи іншій сфері діяльності.

Як зазначає В. Мохан [187], фінансові технології мають суттєвий вплив на сучасну банківську систему і тому є вкрай важливими та актуальними для наукового дослідження. В цей же час, Ф. Мішкін, А. Серлетіс [185, с. 14] відмічають, що фінансові технології відіграють ключову роль в перетворенні та оновленні сучасних фінансових ринків.

Таблиця 1.4

Основні наукові погляди щодо сутності поняття «технологія»

Автори	Визначення
В. Іванов та В. Патрушев [47, с. 27],	сфера цілеспрямованої діяльності людини, організованої на новітніх досягненнях сукупності технічних і соціальних наук
С. Шишов та В. Кальней [146, с.132]	система, яка включає в собі ряд знань, інструментів, апаратів, навичок та умінь для управління тими чи іншими ресурсами
Н. Стефанов [127, с.17]	відображає наскільки людина хоче вплинути на ті чи інші процеси та змінити середовище навколо, через застосування різноманітного інструментарію
Н. Ракша [115, с. 86]	порядок проведення діяльності з сприянням вибору найкращих методів та інструментів для отримання бажаного результату
О. Лебідь [72, с. 128]	дозволяють ефективно проводити управлінські операції та сприяти реалізації тих чи інших прийнятих рішень з застосуванням відповідних методів і інструментів

Систематизовано автором

В свою чергу, О. Пилипенко [104] відмічає, що сучасний сектор фінансових технологій демонструє високі результати та стає основним напрямком для розвитку фінансових послуг. А. Семенов та С. Цирулик [124, с. 329] зазначають, що сучасні тенденції розвитку фінансово-технологічних продуктів на міжнародному ринку демонструють високі результати і лише підвищують актуальність до цієї сфери. Науковці стверджують, що «сектор фінансово-технологічних продуктів сьогодні стрімко

зростає, що зумовлено різноманітними чинниками (недовіра до банківського сектору, розвиток технологій обробки даних, проникнення соціальних мереж та месенджерів у фінансову систему та інші). Зазначені тенденції розвитку автори доповнюють статистичною інформацією» [61, с. 330].

Розвиток фінансових технологій припадає на активний розвиток інтернету як такого у 90-х роках минулого століття, коли найбільш знаковими компаніями були саме PayPal та Ant Financial.

Слід зазначити, що як результат ефективної та тісної взаємодії між технологіями та фінансовим сектором, поняття «фінансові технології» з'явилося набагато раніше завдяки Атлантичній телеграфній компанії, яка наприкінці ХІХ століття, прокладавши кабель через океан, досягла можливості мінімізувати терміни фінансових розрахунків між США та Європейськими країнами в декілька разів (від місяців до тижнів і навіть днів), що можна вважати першим випадком застосування фінансових технологій як таких.

Також не слід забувати і про таку знакову для середини ХХ-століття подію із застосуванням фінансових технологій як подія 1967 року [170], коли банківська установа «Barclays» встановила свій перший банкомат АТМ. З його допомогою фінансовим установам можна було суттєво зекономити робочий час своїх касирів та в результаті знизити і витрати.

Що стосується першого застосування самого терміну «фінансові технології» як такого, то це відбулося у 80-роках минулого століття, коли газета Sunday Times [151] опублікувала статтю під назвою «FinTech».

Внаслідок світової фінансової кризи у 2008 році, фінансово-технологічні продукти та послуги набирали шаленої популярності, з метою недопущення повторення такої кризи у всіх сферах фінансової діяльності. В результаті дослідження наукової літератури [51;109;124;130;136;155;158;170;185;187], можна сформулювати історичний розвиток фінансових технологій (рис.1.1).

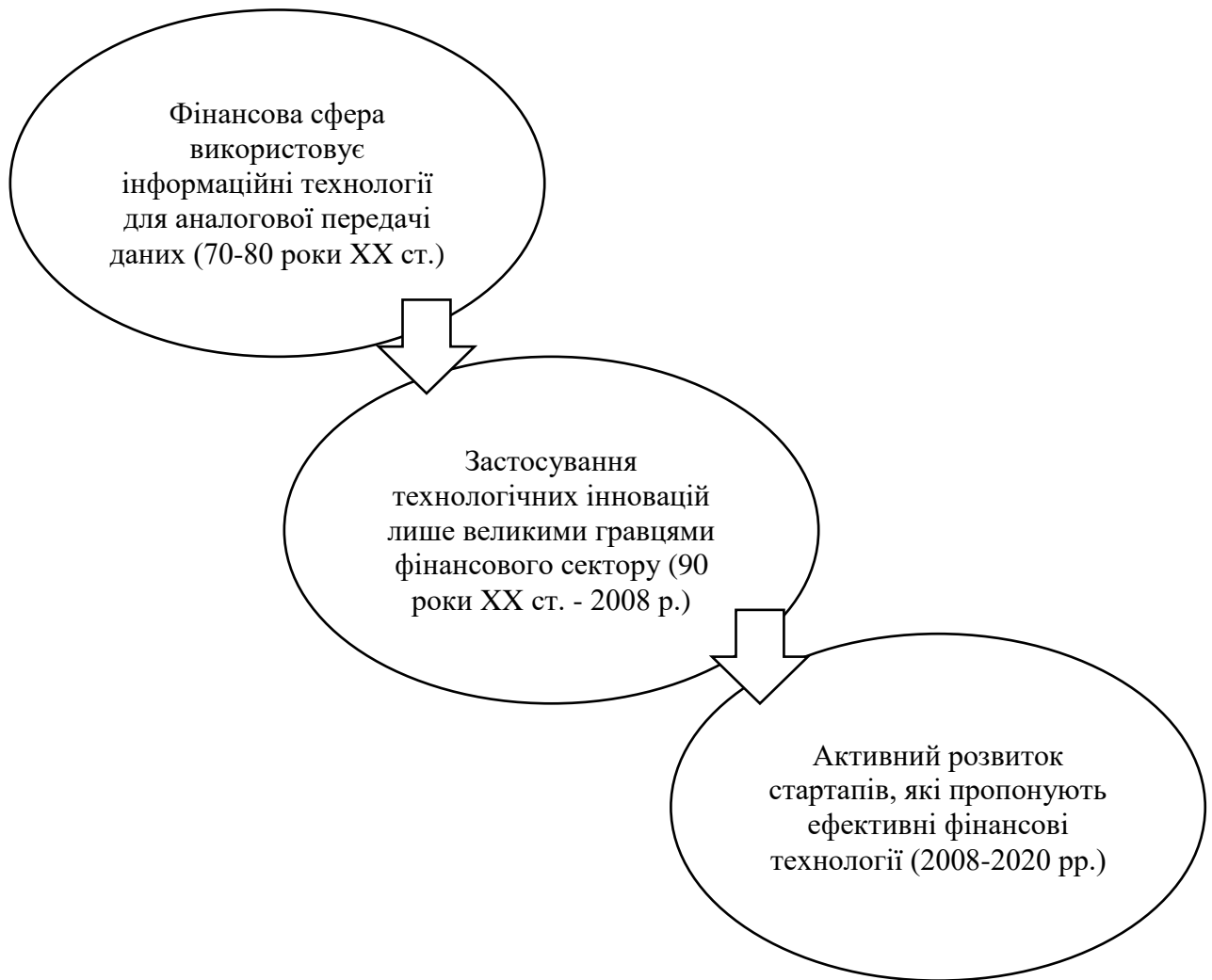

Рис.1.1. Історичний розвиток фінансових технологій

Сформовано автором на основі дослідження джерел: [51;67;109;116;117;124;130;136;155;158;170;179;185;187]

Сьогодні фінансові технології являють собою важливий структурний елемент як для національної, так і для глобальної економіки. Через застосування інструментів фінансових технологій, можливо досягнути задоволення усіх потреб та вимог клієнтів у наданні ним фінансових послуг.

В рамках нашого дослідження слід визначитися з термінологічною основою та змістом поняття «фінансові технології» або ж «фінтех».

Згідно Оксфордського словника [76], поняттям «фінансові технології» позначають ті комп'ютерні програми, які застосовуються для підтримки та активного надання фінансових послуг.

Як нову фінансову галузь, фінансові технології розглядає П. Шуфель [194, с. 33], зазначаючи при цьому, що дане поняття являє собою процес застосування тих чи інших технологій для покращення фінансової діяльності.

Як відмічає Т. Гаврилко [24, с. 21] фінансові технології в сучасному світі – це динамічний сегмент, які поєднав в собі передові фінансові та технологічні досягнення людства.

Н. Морозко [98, с. 10] вважає, що фінансові технології – це свого роду фінансовий технологічний простір, який передбачає застосування технологій для банківських та корпоративних фінансів, ринку капіталу, тощо.

А. Беттінгер [159, с. 62] відмічає, що фінансові технології – це технології, які поєднують в собі досвід банківської справи з новітніми методами управлінської діяльності у сфері науки та інформаційних технологій.

Цікавим є погляд І. Д'яконової [33, с. 14], яка під терміном «фінансові технології» розуміє багатовекторну форму взаємовпливу сучасних технологій на стан фінансової індустрії в цілому і характеризується як кількісними, так і якісними показниками її розвитку.

Як інновації і бізнес-модель, фінансові технології розглядає Рада з фінансової стабільності [196], відмічаючи, що «фінансові технології - це забезпечені технологіями інновації у фінансових послугах, які можуть спричинити появу нових бізнес-моделей, додатків, процесів чи продуктів, що мають суттєвий вплив на надання фінансових послуг». Подібної думки і В. Коваленко [55, с. 129], стверджуючи, що «сутність FinTech доцільно окреслити взаємозв'язком двох основних компонентів: інновацій, які засновані на технологіях традиційного банківського сектору та нових моделей надання фінансових послуг».

За результатами дослідження, можна сформуванати сутнісно-контекстну матрицю поняття «фінансові технології» (табл.1.5).

За результатами проведеного аналізу сутності поняття «фінансові технології» (Додаток Г), ми дійшли до висновку, що фінансові технології в сучасному світі означають сукупність інноваційних програм, методик, засобів, навичок, ідей, які сприяють ефективному управлінню фінансової діяльності та

забезпечують надання якісних фінансових послуг. Розглядаючи фінансові технології в контексті публічного управління, можна стверджувати, що – це легітимно встановлений та практично застосовуваний інструмент публічного управління та адміністрування, що сформований об'єднанням механізмів публічного управління та інформаційних технологій на засадах публічності, інноваційності та розвитку в процесі прийняття управлінських рішень.

Таблиця 1.5

Сутнісно-контекстна матриця поняття «фінансові технології»

Фінансові технології як комп'ютерні програми [115]	Фінансові технології як процес [194]	Фінансові технології як технологічний простір [98]
Фінансові технології як форма взаємовпливу [33]	Фінансові технології як спектр інновацій [165; 196]	Фінансові технології як сегмент досягнень [24]
Фінансові технології як поєднання досвіду та методів управління [159]	Фінансові технології як послуга [123]	Фінансові технології як сфера дії стартапів [188]

Сформовано автором

В цілому, окрім основних видів та типів фінансових технологій, які на сьогоднішній день активно використовуються на практиці, слід також виділити і основні моделі фінансово-технологічних продуктів. До їх складу можна віднести (рис.1.2): оперативна модель (характеризується швидкими та

миттєвими операціями, пов'язаними з продуктами фінансових технологій та послугами); стратегічна модель (характеризується довготривалими у часі операціями, пов'язаними з продуктами і послугами фінансових технологій).

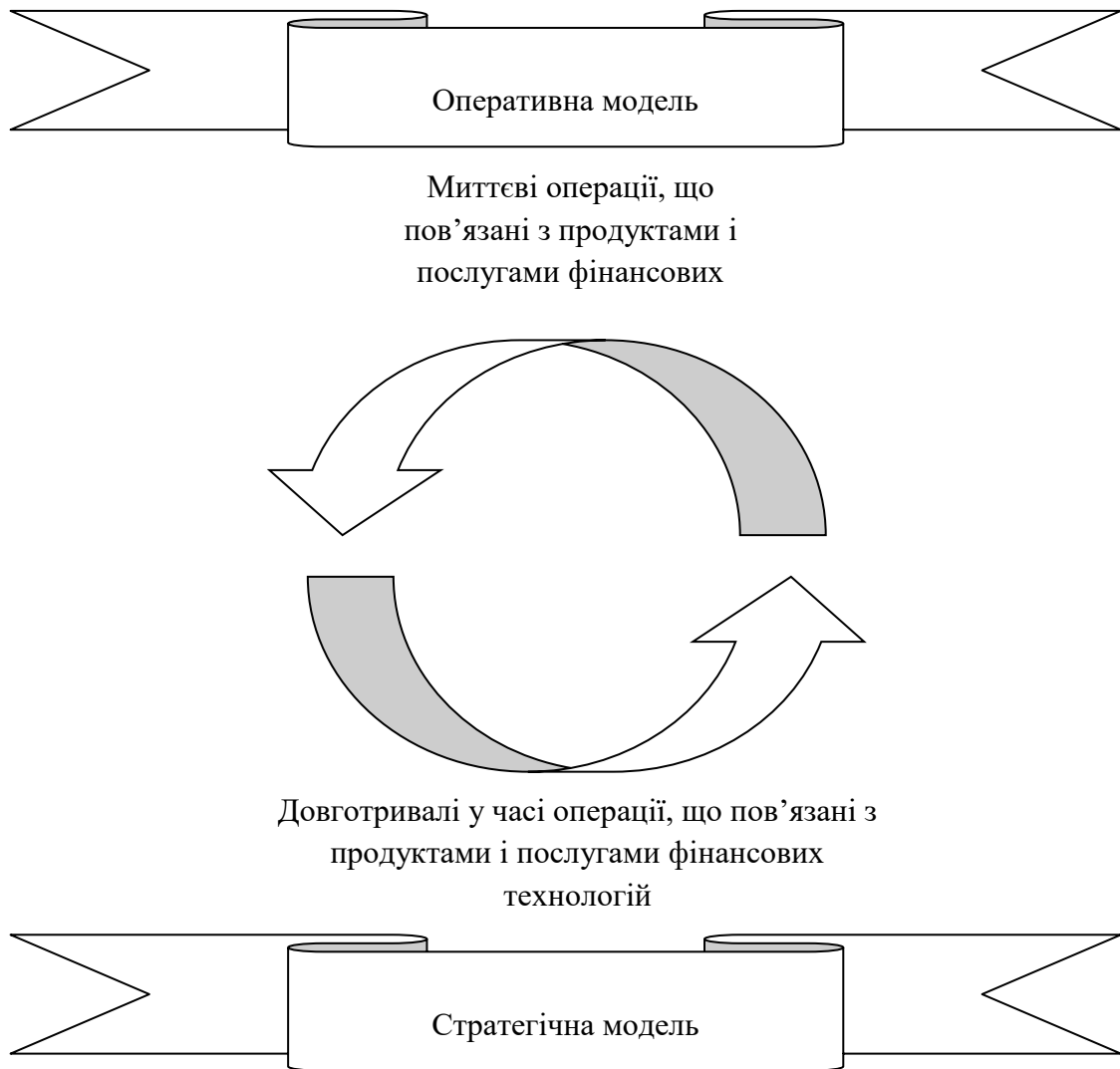

Рис.1.2. Моделі операцій, пов'язаних з використанням фінансово-технологічних продуктів

Сформовано автором

Різноманітна кількість класифікаційних ознак, видів та типів фінансових технологій суттєво розширила ринок фінансових послуг. Все більше компаній виходять зі своїми стартап-продуктами на цей ринок, з метою покращення надання фінансових послуг. На сьогоднішній день можна згрупувати усі компанії, які займаються розробкою фінансово-технологічних продуктів у чотири категорії, кожна з яких характеризується і пов'язана з конкретним типом послуг та типом фінансових технологій (рис.1.3).

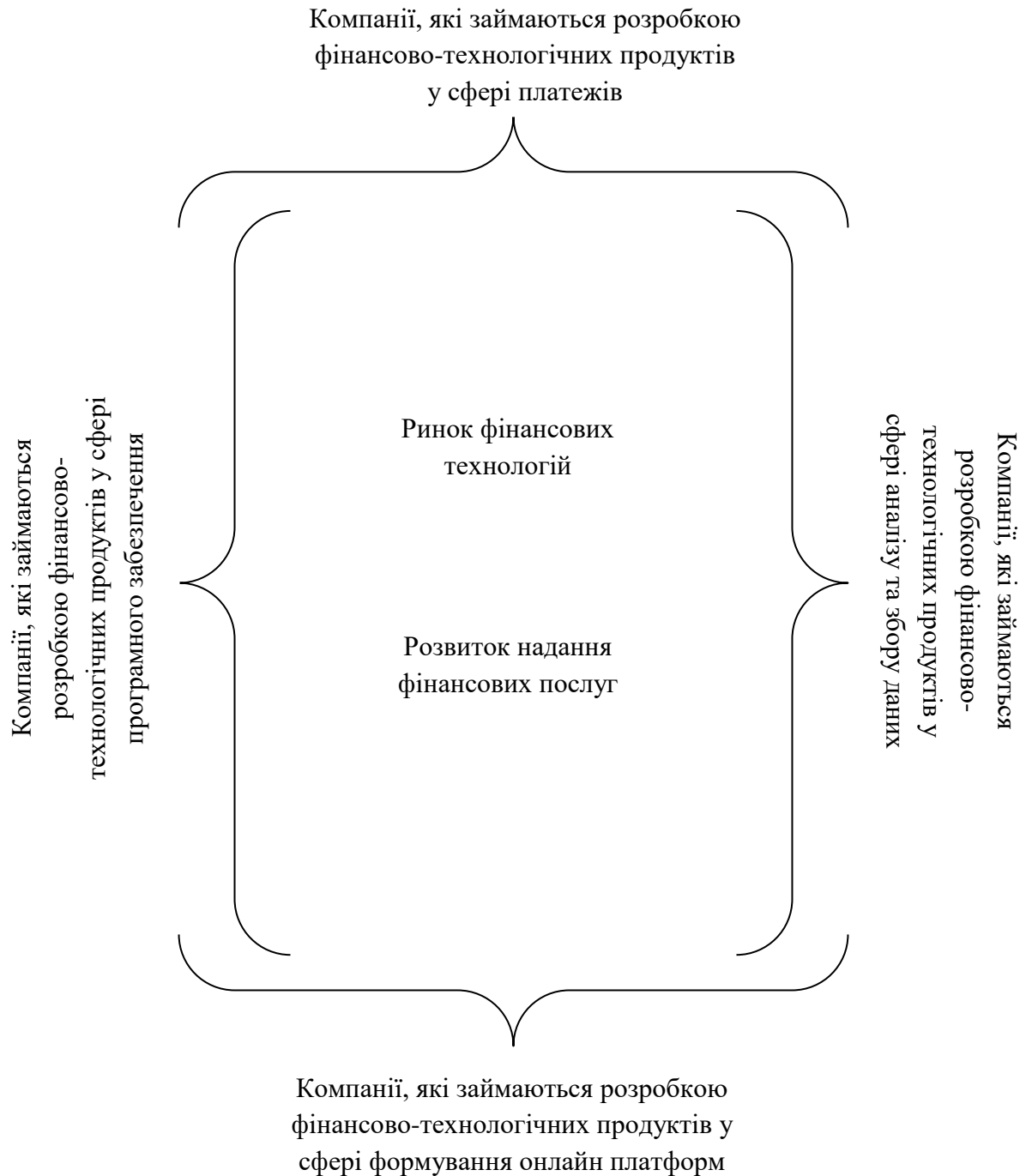

Рис.1.3. Основні типи компаній, які займаються розробкою фінансово-технологічних продуктів

Сформовано автором

На сьогоднішній день навіть важко вирахувати наскільки велика кількість фінансово-технологічних продуктів існує на ринку. З кожним днем технології стрімко рухаються вперед, і так чи інакше вони торкаються фінансової сфери діяльності.

До прикладу, Базельський комітет із питань банківського нагляду [199] виділяє чотири основні види фінансово-технологічних продуктів: технології, пов'язані з кредитними та депозитними операціями; технології, пов'язані з платіжними, кліринговими та розрахунковими операціями (мобільні додатки, операції з криптовалютою, цифрові платформи у сфері обміну валют, тощо); технології, пов'язані з управлінням активами (створення роботів-консультантів, формування платформ для електронної торгівлі, тощо).

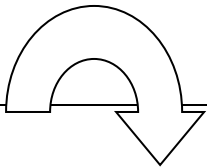
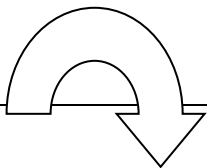
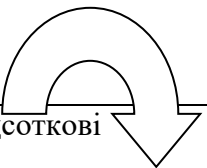
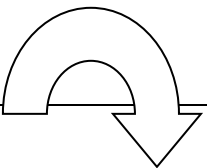
І. Д'яконова [33, с. 13] класифікує фінансово-технологічні продукти за їх функціональною складовою і виділяє наступні види: ті технології, які привносять новий вектор розвитку для фінансового ринку; ті технології, які удосконалюють вже існуючу методику або ж механізм; ті технології, які вже були раніше застосовані, але тепер їх актуальність зросла для повернення на ринок.

Також науковці та фахівці [168] розрізняють фінансово-технологічні продукти в розрізі типу технології: технології, які передбачають створення відповідного програмного забезпечення; технології у сфері штучного інтелекту; технології машинного навчання; технології для роботи з великими обсягами даних; технології розподіленого доступу; технології формування цифрових договорів та контрактів; криптографія; біометрія.

Досліджуючи основні види фінансово-технологічних продуктів, можна стверджували, що їх класифікаційні ознаки є багатоаспектними і включають велику кількість різноманітних, не подібних один на одного. Враховуючи проведений аналіз, ми виділили основні класифікаційні ознаки фінансово-технологічних продуктів, які існують на сьогоднішній день у сфері публічного управління та адміністрування (табл.1.6).

Таблиця 1.6

Класифікація основних видів фінансово-технологічних продуктів у сфері публічного управління та адміністрування

Класифікаційна ознака			
Сфера функціонування	Спосіб виконання	Згідно базового активу	За формою
 <ol style="list-style-type: none"> 1. Біржові фінансові технології 2. Небіржові фінансові технології 	 <ol style="list-style-type: none"> 1. Фізичне постачання активу 2. Розрахункові технології 	 <ol style="list-style-type: none"> 1. Відсоткові продукти фінансових технологій 2. Товарні продукти фінансових технологій 3. Валютні та фондові продукти фінансових технологій 	 <ol style="list-style-type: none"> 1. Опціони 2. Форварди 3. Свопи 4. Ф'ючерси
Види фінансових технологій			

Сформовано автором

Узагальнюючи дослідження сутності фінансово-технологічних продуктів, можна сформуванати основні концептуальні основи, які включають визначення сутності даного поняття, характеристику основних видів, операцій та компаній, які цими технологіями безпосередньо займаються (рис.1.4).

Рис.1.4. Концептуальні основи сутності фінансових технологій

Сформовано автором

Фінансові технології відіграють важливу роль в розвитку фінансового ринку. Сучасні інформаційні та цифрові технології вже тісно інтегрувались у наше життя, і проведення фінансових операцій без них практично неможливе. Зручність, комфорт, низька затратність часу, широкі можливості - все це і багато іншого лише підсилюють інтерес в розвитку фінансових технологій та послуг, які вони можуть надавати. Особливе значення при цьому повинна відігравати держава і її прагнення сприяти розвитку фінансово-технологічних продуктів, які вони в результаті можуть привнести на фінансовий ринок. Від того, наскільки ефективно застосовується публічне управління, залежить і розвиток фінансових технологій. Саме тому в подальшому необхідно приділити увагу дослідженню основних інструментів публічного управління розвитку фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи.

1.3. Характеристика основних інструментів публічного управління розвитку фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи України

У контексті європейської інтеграції нашої країни, пріоритетним напрямком наближення до європейських стандартів стало формування ефективної системи публічного управління. Дане завдання неможливе без створення потужного арсеналу інструментів та механізмів у всіх галузях публічного управління.

В сфері сьогоденного публічного управління, найбільш вагомими суперечностями полягають в тому, що на регіональному та районному рівні в один і той же час, а також відносно одних і тих самих суб'єктів, публічне управління реалізується одночасно на двох рівнях: державному та локальному. При чому головною проблемою в цьому є те, що ці два види управління реалізують різні інтереси: держави та окремо взятої громади [6, с. 47].

Публічне управління та розвиток його інструментів вже багато років залишається в полі зору великої кількості науковців, серед яких Є. Григоніс,

М. Корецький, П. Пантелеєва, А. Шкляр, В. Князев та інші. На сьогоднішній день питання розвитку та імплементації інноваційних інструментів фінансово-технологічної продукції, а також колективного впливу соціуму на процеси ухвалення рішень в сфері публічного управління державного апарату є особливо актуальним.

Використовуючи інструменти формування та реалізації управлінських рішень процесів публічного управління, відбувається активний розвиток фінансово-технологічних продуктів. Незважаючи на те, що ринок фінансових послуг як в Україні, так і в цілому світі переживає бурхливий розвиток, в нашій державі досі не має чітко сформованих нормативно-правових інструментів їх регуляції, забезпечення та сприяння розвитку. Та варто зазначити, що недосконалість, а іноді і відсутність дієвих інструментів публічного управління розвитку фінансових технологій може значно сповільнити або ж навіть чинити негативний вплив на розвиток фінансової системи країни в цілому.

Для того, щоб в повній мірі зрозуміти та розкрити поняття «інструменти публічного управління фінансових технологій», необхідно розглянути складові цього визначення. Для ретельного аналізу наукових поглядів, нами було подано основні визначення поняття «інструменти управління» (табл.1.7).

Згідно трактування Г. Бережнова [10, с. 14], поняття «інструменти управління» слід трактувати як засоби організації, адаптації та вирішення існуючих завдань та проблем в контексті реальної ситуації в країні, ресурсних умов та інших обмежень. В той час як В. Петрук, І. Васильківський, С. Кватернюк, П. Турчик, В. Іщенко, Р. Петрук визначають поняття «інструменти управління» як реально існуючі і чітко визначені засоби досягнення мети управлінської діяльності [132, с. 67].

Таблиця 1.7

Основні трактування поняття «інструменти управління»

Автор	Визначення
Г. Бережнов [10, с. 14]	засоби організації, адаптації та вирішення існуючих завдань та проблем в контексті реальної ситуації в країні, ресурсних умов та інших обмежень
В. Петрук, І. Васильківський, С. Кватернюк, П. Турчик, В. Іщенко, Р. Петрук [132, с. 67]	реально існуючі і чітко визначені засоби досягнення мети управлінської діяльності
К. Гаранян [27, с. 11]	сукупність різних за природою способів, прийомів, засобів, що дають можливість впорядкувати та ефективно спрямувати процеси функціонування об'єктів
Б. Райсберг [114, с. 56]	спосіб та заходи підтримки, посилення та забезпечення практичної та теоретичної реалізації управлінських рішень
В. Комаров [61, с. 56]	різноманітні за природою методи та техніки збору, обробки та реалізації даних, отриманих від системи
А. Гапоненко [26, с. 88]	всі засоби, за допомогою яких можна провадити управління

Систематизовано автором

На нашу думку, під інструментами управління слід розуміти сукупність способів та засобів, які дозволяють реалізовувати мету та цілі того, хто здійснює дане управління.

Якщо розглядати визначення «інструменти публічного управління», то можна побачити, що найбільшого вжитку воно набуло у теорії та практиці адміністративного права, та визначається провідними науковцями цієї галузі як «зовнішній вираз однорідних за своїм характером і правовою природою груп адміністративних дій суб'єктів публічної адміністрації, реалізованих у межах відповідності визначеної законом компетенції меті досягнення бажаного публічного результату» [25, с. 143].

Згідно визначення К. Герасимюка, інструменти публічного управління можна визначити як специфічні засоби впливу на існуючу проблему, за допомогою яких реалізується публічна політика. З огляду на це, їх слід трактувати як один з базових чинників впровадження реформ на всіх рівнях організації публічної влади [28, с. 26].

На нашу думку, під інструментами публічного управління слід розуміти сукупність засобів та методів впливу на елементи публічного управління, з метою досягнення суспільно важливих та загальнодержавних завдань та цілей.

В системі основних інструментів публічного управління виділяють наступні рівні: державні механізми публічного управління; механізми публічного управління органів місцевого самоврядування, механізми взаємодії органів державної влади та органів місцевого самоврядування [23, с. 12].

Не є винятком і питання формування потужного набору інструментів публічного управління та регуляції ринку фінансових технологій. Незважаючи на те, що ринок фінансових послуг як в Україні, так і в цілому світі переживає бурхливий розвиток, в нашій державі досі не має чітко сформованих нормативно-правових інструментів їх регуляції, забезпечення та сприяння розвитку. Та варто зазначити, що провина у недосконалості, а іноді і у відсутності дієвих інструментів публічного управління розвитком фінансових технологій лежить не лише на державі. Велика кількість приватних компаній, які спеціалізуються на розвитку фінансових технологій не вважають за потрібне слідувати чи сприяти формуванню чітких рамок діяльності власного бізнесу, аргументуючи це тим, що їх не можна віднести до традиційних фінансових компаній, а отже і усталені інструменти публічного управління не можуть бути застосовані відносно них. Таке переконання компаній, що спеціалізуються на розвитку фінансових технологій не дає їм можливості усвідомити реальні переваги прийняття інструментів публічного управління. До прикладу, ті компанії, які відмовляються керуватись інструментами публічного управління, стикаються з загрозою одержання великих штрафів та санкцій від держави, в той час як ті компанії, що спеціалізуються на розробці фінансових технологій,

на яких розповсюджується дія інструментів та механізмів публічного управління, захищені від цього [122, с. 311].

Та попри існуючий супротив з боку деяких компаній – учасниць ринку, інноваційні фінансові технології з кожним днем доводять власну важливість в процесі розвитку конкурентних переваг для міст та держави в цілому. І у виграші опиняються ті держави, публічне управління яких змогло сформувати потужні та ефективні інструменти впливу на розвиток фінансових технологій.

Прикладом країни, де відбулась успішна імплементація інструментів публічного управління на сектор фінансових технологій, можна вважати Великобританію. В цій країні існує Управління з фінансової регуляції та нагляду (Financial Conduct Authority), яке функціонує на засадах незалежного неурядового органу. Управління з фінансової регуляції та нагляду наділене правом нормативного регулювання фінансового сектору. До його функціональних обов'язків відносять формування стандартів та норм до компаній, які займаються створенням фінансових продуктів, в тому числі фінансових технологій, а також, за необхідності, ухвалення рішення про накладення відповідних санкцій та штрафів. На сьогоднішній день, пріоритетними напрямками розвитку публічного управління у Великобританії вважають формування таких видів інструментів розвитку як створення сприятливих кредитних умов, оптимізація та приваблення інвестицій у сектор фінансових технологій на державному рівні [201].

Саме у Великобританії вперше був застосований такий інструмент розвитку як «регуляторна пісочниця», за ініціативи Управління фінансовою поведінкою Великобританії. Згідно з принципами «регуляторних пісочниць», країна надавала такий собі «безпечний простір» на ринку, в якому підприємства, які спеціалізуються на розвитку інноваційних фінансових технологій, могли б втілювати у життя власні стартапи, тестувати власні бізнес моделі та інші. В цьому просторі не існувало таких жорстких нормативно-правових обмежень, які застосовувались для інших учасників ринку. Для того, щоб ввійти в межі «регулятивної пісочниці», компанії, що спеціалізуються на

розвитку фінансових технологій, повинні були пройти визначені етапи апробації, оцінки ризику та експерименти, щоб довести актуальність та ефективність власного продукту.

В наступному принципі «регуляторних пісочниць» адаптували до реалій власного публічного управління такі країни як Сінгапур, Китай, Австралія, Канада, Бахрейн, Тайланд та Малайзія та ОАЕ.

До прикладу, уряд Австралії швидко усвідомив потенціал використання принципів «регуляторних пісочниць» в контексті розвитку фінансових технологій. Основною метою використання даного принципу в цій країні стало намагання Австралії стати лідером у розвитку сфери фінансових технологій, а також розвитку привабливих умов для їх майбутніх інвесторів. Для виконання вищепредставленої цілі, в 2015 році Австралійська комісія по цінним паперам та інвестиціям створила своєрідний інноваційний хаб, перед яким було поставлено завдання поступової адаптації вітчизняних фінтех-стартапів до існуючих регуляторних норм, які уже існували на зовнішньому та внутрішньому фінансовому ринках.

В Об'єднаних Арабських Еміратах аналогом «регуляторних пісочниць» можна вважати «регуляторні лабораторії», які функціонують під егідою Комісії по регуляції ринку фінансових послуг. Завдання даної структури є відбір проектів фінтех-стартапів, які після проходження ряду кількісних та якісних перевірок, можуть використовувати послуги менторів, юридичних консультацій, а також будь-якої іншої методико-інформаційної підтримки, які будуть корисними під час розбудови фінтех-стартапів та виходу на інтернаціональні фінансові ринки.

Якщо досліджувати досвід США в сфері формування інструментів публічного управління діяльності та розвитку фінансових технологій, то в цій країні існує така організація як Комісія по цінним паперам та біржам (U.S. Securities and Exchange Commission), яка виступає як офіційна державна агенція уряду Сполучених Штатів, а також головним органом управління цінних паперів в країні.

В 2015 році Комісія по цінним паперам та біржам оголосила про формування нової частини в загальній сукупності правил та правових норм, що були включені в Главу 4 «Закону про підтримку комерційних стартапів». Відповідно даного закону, в країні впроваджувались механізми збільшення фінансування невеликих фінансових компаній за рахунок поетапної оптимізації різноманітних правил регуляції цінних паперів. Нові правові норми відносяться до так званого регулюванню A+ інвестиційних угод. Наслідками прийняття цих рішень став активний розвиток ринку фінансових технологій. Це зумовлено тим, що стартапи фінансових технологій, попри обов'язковість ведення власного бізнесу відповідно цих регуляторних норм, матимуть можливість зменшити рівень фінансового тиску та нагляду, а інвестори отримали значне полегшення механізмів інвестування цих стартапів [195].

Окрім Комісії по цінним паперам та біржам в Сполучених Штатах також існує Агентство регуляції діяльності фінансових інститутів (Financial Industry Regulatory Authority), яке, на відміну від першої, виступає приватною корпорацією, яка займається моніторингом дотримання правил та норм торгівлі на позабіржевому ринку та ринку цінних паперів. При чому варто зазначити, що діяльність Агентства регуляції діяльності фінансових інститутів розповсюджується на ті компанії, які не катуються на звичайних біржах. Саме ця організація спеціалізується на формуванні та імплементації основних інструментів публічного управління на компанії фінансових технологій в США.

Ще одним прикладом впровадження нових норм публічного управління на сектор фінансових технологій можна вважати рішення Комісії з регулювання діяльності комерційних банківських установ в 2016 році. Мова йде про доповнення до норм надання банківських ліцензій, що стосуються компаній, що спеціалізуються на розробці та впровадженні фінансових технологій.

Дане доповнення містить в собі перелік вимог, стандартів та норм, яким повинні відповідати компанії, що спеціалізуються на фінансових технологіях. Сюди можна віднести такі компанії, які пропонують послуги з кредитування, розробляють сервіси для використання та роботи платежів та криптовалюти,

або ж ті компанії, які надають послуги з планування, організації та управління фінансами за допомогою нових системних технологій [180].

На відміну від Великобританії, де передовим інструментом розвитку можна вважати «регулятивні пісочниці», в США функціонують так звані «фінтех-акселератори», що представляють собою інфраструктурні інститути, основна мета яких є розвиток галузі фінансових технологій. В їхнє функціональне поле входить посильна допомоги у вигляді організаційного, інформаційно-методичного, нормативно-правового, технічного та фінансового забезпечення компаній, що розвивають сферу фінансових технологій. Якщо проаналізувати профільність компаній, які користуються послугами фінтех-акселераторів в США, то це переважно будуть ті, які розвивають сферу банківських послуг, грошових переказів та менеджменту інвестицій [156].

Ще однією країною, в якій відбувається активний розвиток регулятивних інструментів публічного управління в сфері фінансових технологій є Китай. Основними структурами публічного управління, які формують вищезгадані інструменти є наступні: Народний банк Китаю, Китайська комісія регуляції діяльності банківських установ та Управління інформаційними інтернет-технологіями [156].

Дані структури вже не один рік формують нормативно-правову основу регуляції сфери розвитку фінансових технологій. При чому сьогодні можна простежити позитивні тенденції, які виражаються в тому, що донедавна арсенал інструментів публічної політики Китаю включав переважно обмежуючі та регулятивно-наказові інструменти впливу, в той час як на сьогоднішній день даний арсенал поповнився інструментами, які стимулюють, розвивають та оптимізують цю область економіки.

До прикладу, за ініціативи вищезгаданих структур у 2015 році в Гонконзі була створена спеціалізована група з оптимізації та розвитку фінансових технологій під назвою «Фінтех Стірінг Груп». В дане об'єднання ввійшли представники публічної влади, приватного сектору, а також вчені з профільних науково-дослідних інститутів. Таке об'єднання у світі назвали «потрійна спіраль», яке, як і очікувалось, за допомогою власних інструментів публічного

управління змогло підвищити темпи розвитку сектору фінансових технологій, зробивши Гонконг одним із лідерів на світовій арені в цій сфері [174].

З огляду на вищепредставлене, можна сказати, що на сьогоднішній день найбільш розвинуті країни в світі займаються активним розвитком інструментів розвитку.

В нашій державі питання поліпшення та оптимізації системи публічного управління в сфері розвитку фінансово-технологічних продуктів, забезпечення оптимального взаємозв'язку та взаємодії органів державної влади та місцевого самоврядування є особливо актуальним в сучасних реаліях життєдіяльності країни та світу. Попри те, сьогодні існує велика кількість проблем та перешкод, що пов'язані з діяльністю функціональних зон фінансових технологій, а також комплексністю та проблемами у повноцінному задоволенні інтересів, які вони представляють. З огляду на це виникає реальна потреба у формуванні потужної сукупності інструментів, яка зможе у повній мірі забезпечити плідну співпрацю на всіх рівнях публічного управління. Зазначені інструменти публічного управління повинні відрізнятись гнучкістю та мати можливість враховувати можливість появи проблемних та патових ситуацій, які дані механізми повинні вирішувати.

Особливо важливого значення в умовах сьогодення набула можливість реалізації у публічній владі оптимальних до світових реалій методів, форм та засобів взаємозв'язку основних учасників публічних інструментів. Базою для трансформації їх організаційної складової як першочергового чиннику впливу на ефективність їх реалізації є тенденції до зростання ролі людського фактору у діяльності та розвитку будь-якої соціально-технологічної системи, що направлена на повноцінне залучення існуючої інформації, умінь, навичок та інших інтелектуальних ресурсів соціуму та його громадян, що одержані в процесі історично-еволюційного розвитку. В базовій моделі «публічного управління» на сьогоднішній день виділяють наступні властивості [107, с.168]:

- управління державними справами;
- централізація управління;

- раціональна реалізація існуючих ресурсів;
- слідування загальнодержавним інтересам та потребам.

Окрім того, важливим буде виокремити важливість існування потужної нормативно-правової бази, яка регламентує існування основних інструментів публічного управління. Дана законодавча база повинна бути оптимально організована та адаптована під діяльність окремо взятої громади та містити в собі зрозумілі, прості та ефективні заходи впливу, що враховують культурно-історичні традиційних та місцеві умови.

На рис.1.5 зображені основні методи, які характеризують діяльність публічного управління.

Рис. 1.5. Основні методи, які характеризують діяльність публічного управління

Сформовано автором на основі дослідження джерел: [5;11;16;22; 23;73;97;111;118;142;163;189;204]

Видами інструментів публічного управління варто вважати сукупність засад, які притаманні товарному виробництву при існуючій політиці регуляції

економічних відносин. Публічне управління та публічно-приватні партнерства виступають взаємодоповнюючими суб'єктами ринкових відносин. Дана взаємодія виступає як базис для формування різноманітних стратегій економічного росту та розвитку для держави. Таким чином, поліпшення рівня публічності суспільного управління економічними процесами, дасть можливість забезпечити ефективну взаємодію інструментів публічного та суспільного регулювання та виступатиме сприяючим фактором для формування дієвих заходів публічного управління економічними процесами в контексті поліпшення їх соціальної спрямованості, різнорівневого планування та прогнозування.

Дослідження досвіду зарубіжних науковців [4; 42; 92; 128; 162] показало, що в країнах з розвинутою економікою, ефективність публічного управління зумовлюється рівнем такого показника як «економічний добробут». З огляду на це, заохочення поліпшення рівня публічності буде виступати сприяючим чинником для погодження програм державної підтримки різноманітних галузей економіки з існуючими стратегічними цілями економічної політики.

Для ефективної реалізації процесів публічного управління на сьогоднішній день сформовані основні механізми та інструменти публічного управління (рис.1.6).

Для фінансової системи важливо, щоб інструменти публічного управління, в першу чергу, активно її розвивали та оптимізували. Але з огляду на сучасні реалії світової економіки, гармонійний розвиток фінансової системи неможливий без існування потужного сектору фінансових технологій. Таким чином, першочерговим завданням сьогоденного публічного управління в нашій державі повинно стати формування інструментів розвитку саме сфери фінансових технологій.

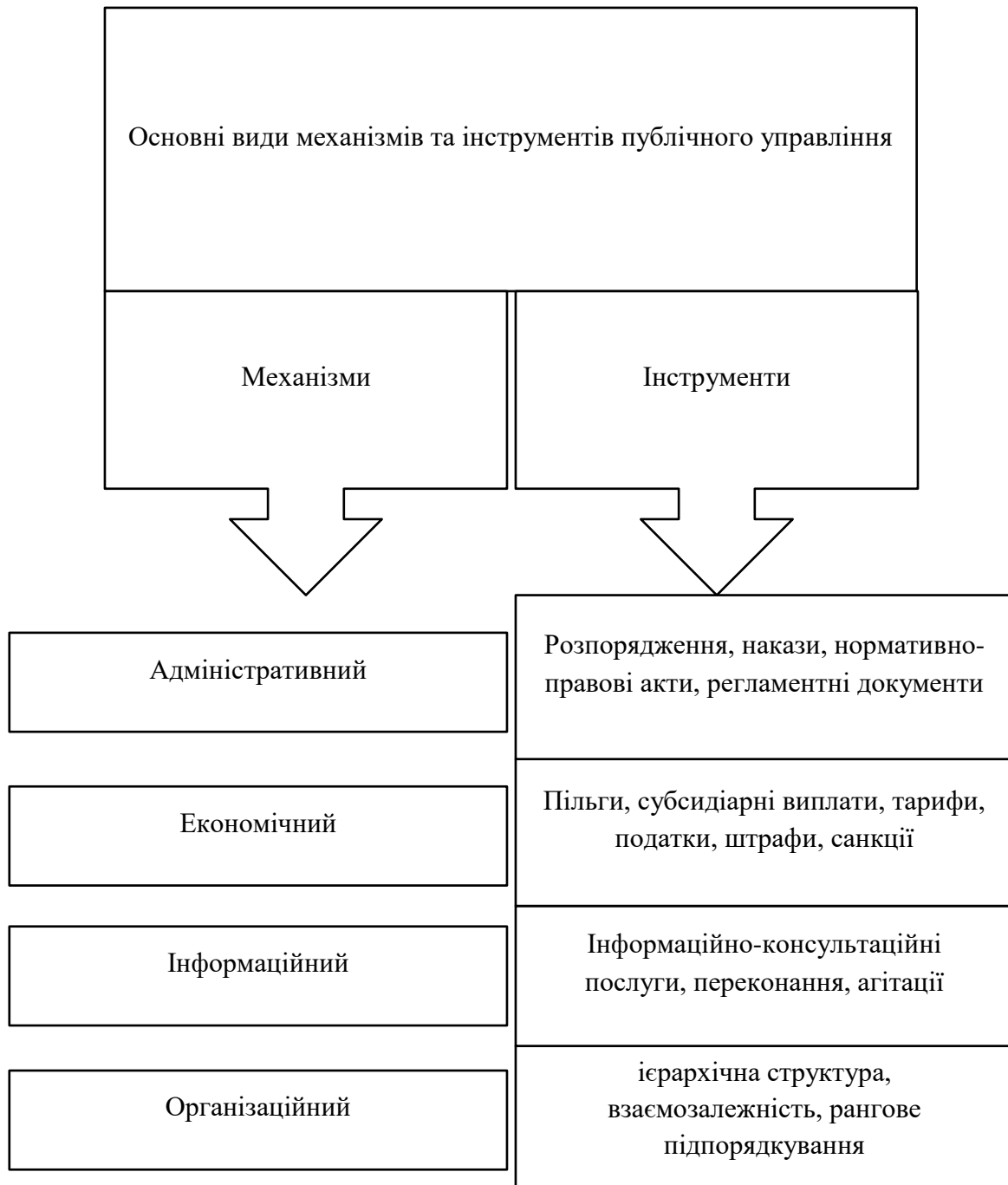

Рис.1.6. Основні механізми та інструменти публічного управління

Сформовано автором на основі дослідження джерел:

[12;35;49;53;93;101;110;126;169;193;200]

На сьогоднішній день виділяють наступні види інструментів публічного управління розвитку продуктів фінансових технологій:

– техніко-технологічні. Це ті інструменти управління, які направлені на розвиток технічної бази та провідних технологічних процесів компаній, які спеціалізуються на розвитку фінансових технологій. В цю сферу можна

зарахувати як ті інструменти, які направлені на сприяння оновлення технічної складової даних компаній, так і ті, діяльність яких спрямована на запозичення іноземного досвіду та найбільш оптимальної адаптації в сфері впровадження інноваційних методів, програмного забезпечення та інших засобів в процес створення фінансових технологій [44, с. 587];

– стратегічні. Дана група інструментів публічного управління направлена на перспективу розвитку фінансових технологій. До цієї групи прийнято відносити інструменти стратегічного контролю, аналізу та планування. Стратегічні інструменти покликані сформулювати довгострокові плани розвитку галузі, фіксування на її проблемних зонах та сприяння побудови власної тактики та стратегії [7, с. 58];

– проектно-орієнтовані. Дана група інструментів включає в собі ті, які направлені на формування ефективних проектів діяльності компаній, які займаються розвитком фінансових технологій. За допомогою їх відбувається побудова чіткого плану діяльності як всієї компанії, так і окремих її функціональних підрозділів. Дана група інструментів є взаємопов'язаною з стратегічними інструментами, так як ці групи направляють свою діяльність та поетапну систематизацію на оптимізацію діяльності компанії, що в подальшому має на меті примножити результати її функціонування та просунути українські фінансові технології на профільні ринку збуту [120, с. 40];

– маркетингові. Дану групу інструментів розвитку фінансових технологій можна представити як частину підсистеми державного маркетингу, яка має на меті підвищити якість вітчизняних фінансових технологій на ринку, збільшення темпів їх масового розповсюдження в світі та планування їх розвитку, відповідно до існуючого попиту та реалій державної та світової економіки. Серед найбільш вживаних та ефективних маркетингових інструментів, прийнято вважати формування пільгових податків галузям економіки, в яких зосереджені компанії, що розвивають фінансові технології, надання їм державних дотацій та державних замовлень у спрощеній процедурі конкурсу. При чому варто зазначити, що дані дотації та замовлення направлені не лише на

підтримку компаній, які займаються розвитком фінансових технологій на ринку, але і на формування стійкого кумулятивно-соціального ефекту маркетингового характеру [119, с. 32];

– бенчмаркінгові. Дані інструменти розвитку фінансових технологій є новою фазою розвитку публічного управління. Вони використовуються як важіль впливу на неефективні функціональні частини компаній, базуючись на досвіді підприємств зі схожою діяльністю. Під час використання інструментів бенчмаркінгу, відбувається ретельний аналіз діяльності компанії, що розвиває фінансові технології, знаходиться найбільш уразливі та проблемні функціональні зони. Наступною функціональною підгрупою цього виду інструментів буде пошук компаній зі схожою сферою діяльності та високим рівнем успішності на ринку. Останньою підгрупою є інструменти імплементації існуючого досвіду у функціональну діяльність проблемної компанії для поліпшення продуктивності його діяльності [99, с. 10];

– соціальні. Діяльність даних інструментів направлена на соціалізацію компаній, які спеціалізуються на розробці фінансових технологій та їх продуктів, адаптацію даних технологій до широких мас населення різного рівня життя та культурно-територіального устрою. Дані інструменти повинні активно розвивати та використовувати державні і місцеві органи влади, при цьому взаємодіючи та взаємодоповнюючи власну функціональну діяльність.

– геоінформаційні. Дана група інструментів включає в себе ті інструменти розвитку фінансових технологій, які базуються на територіально-географічних особливостях території, на якій розташована компанія, яка спеціалізується на фінансових технологіях [143, с. 165].

Для кращої систематизації нами було розроблено класифікаційну таблицю основних інструментів публічного управління розвитку фінансових технологій (табл.1.8).

Таблиця 1.8

Класифікаційна таблиця основних інструментів публічного управління
розвитку фінансових технологій

Класифікаційна ознака	Види
За функціональними сегментами ринку	<ul style="list-style-type: none"> - інструменти грошового ринку; - інструменти ринку позик; - інструменти ринку валют; - інструменти ринку страхових послуг; - інструменти ринку цінних металів та дорогоцінного каміння; - інструменти ринку нерухомого майна.
За часовим проміжком	<ul style="list-style-type: none"> - короткострокові інструменти розвитку фінансових технологій; - довгострокові інструменти розвитку фінансових технологій.
За видом фінансових зобов'язань	<ul style="list-style-type: none"> - інструменти, які не вимагають наступних фінансових зобов'язань; - інструменти з борговими фінансові зобов'язаннями; - інструменти з дольовими (пайовими) фінансовими зобов'язаннями.
За рівнем важливості	<ul style="list-style-type: none"> - первинні фінансові інструменти розвитку фінансових технологій; - вторинні фінансові інструменти розвитку фінансових технологій.
За гарантованістю рівня прибутку	<ul style="list-style-type: none"> - інструменти розвитку з фіксованим доходом; - інструменти з плаваючим(нефіксованим) доходом.
За ступенем ризику	<ul style="list-style-type: none"> - безризикові (надійні) фінансові інструменти; - фінансові інструменти з мінімальним рівнем ризику; - фінансові інструменти з помірним рівнем ризику; - фінансові інструменти з мінімальним рівнем ризику; - фінансові інструменти з надвисоким (невиправданим) рівнем ризику.

Сформовано автором

Таким чином, проаналізувавши досвід зарубіжних країн в сфері формування арсеналу інструментів публічного управління розвитком фінансових технологій, ми прийшли до висновку, що на сьогоднішній день

практично всі країни з розвинутою економікою активно займаються розвитком даної сфери та намагаються надати власним інструментам публічного управління не лише нормативно-наказовий характер, але й елементи оптимізації, стимуляції та полегшення існування.

Нами було представлено основні інструменти публічного управління розвитком фінансових технологій як цілеспрямовану сукупність дій, які направлені на забезпечення узгодженої та скоординованої роботи, з метою досягнення суспільно значимих цілей та вирішення поставлених завдань, використовуючи при цьому фінансові технології. Варто також зазначити, що реалізація активної участі суспільства до вирішення найбільш важливих соціально-суспільних проблем в нашій країні перешкоджається рядом негативних чинників, подолання яких стає загальнонаціональною проблемою. Серед таких чинників, найбільш вагомими варто вважати обмеження доступу громадськості до суспільно-важливої інформації, яка є вирішальною в процесі ухвалення рішень в сфері публічного управління, нестача чи повна відсутність довіри в соціумі країни, недостатній рівень навичок і освіти для участі в процесі публічного управління, обмежена кількість ресурсів, локальні особливості політичної культури.

В результаті дослідження основних елементів розвитку та формування інструментів публічного управління фінансової системи, дослідження зарубіжного досвіду та передумов формування інструментів розвитку фінансових технологій, нами було сформовано власну класифікаційну таблицю основних інструментів публічного управління розвитком фінансових технологій.

Висновки до розділу 1

За результатами проведеного аналізу у першому розділі дисертаційного дослідження, можна зробити наступні висновки:

1. Доведено актуальність дослідження сутності поняття «публічне управління». Встановлено, що в умовах глобалізації публічне управління набуває нового змісту, доповнюється процесами та функціями, з огляду на розвиток відносин «людина-держава». З'ясовано, що поняття «публічне управління» характеризується багатогранністю. Проведено

морфологічний аналіз поняття «публічне управління». Визначено, що під публічним управлінням слід розуміти вплив на ту чи іншу соціально-економічну систему, через відповідні інструменти та технології, з метою здійснення державного контролю та врахування інтересів держави та народу.

2. Проведено систематизований аналіз основних принципів публічного управління. Виділено основні принципи публічного управління: системності, прозорості, верховенства права, зворотного зв'язку, соціальної справедливості. Сформовано узагальнюючу матрицю сутності та основних характеристик поняття «публічне управління», яка включає наступні ознаки поняття: тип цивілізаційного устрою; тип державного устрою; цілі; суб'єкти; об'єкти; рівні; засади; принципи; види; результативність та ефективність; напрямки діяльності. Визначено, що публічне управління у фінансовій сфері на сьогоднішній день в нашій країні є поєднанням прямого наказово-розпорядчого управління з стимулюючими та заохочуючими важелями впливу.

3. Проведено аналіз наукових поглядів щодо сутності поняття «технологія». Представлено історичний розвиток фінансових технологій. В сучасних умовах розвитку, фінансові технології представляють собою ключовий елемент як для національної, так і для глобальної економіки. Сформовано сутнісно-контекстну матрицю поняття «фінансові технології». За результатами проведеного дослідження, встановлено, що під фінансовими технологіями слід розуміти сукупність інноваційних програм, методик, засобів, навичок, ідей, які сприяють ефективному управлінню фінансової діяльності та забезпечують надання якісних фінансових послуг. Виділено основні моделі операцій, пов'язаних з використанням фінансово-технологічних продуктів. Представлено основні типи компаній, які займаються фінансово-технологічними продуктами. На сьогоднішній день навіть важко вирахувати наскільки велика кількість фінансово-технологічних продуктів та послуг існує на ринку. З кожним днем, технології стрімко рухаються вперед і так чи інакше вони торкаються фінансової сфери діяльності. Сформовано класифікацію основних видів фінансово-технологічних продуктів та послуг у сфері публічного управління та адміністрування. За результатами проведеного

дослідження сутності фінансових технологій, сформовано основні концептуальні основи, які включають визначення сутності даного поняття, характеристики основних видів, операцій та компаній, які цими технологіями безпосередньо займаються.

4. Виділено основні наукові погляди щодо сутності поняття «інструменти управління». Доведено важливість інструментів публічного управління для розвитку фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи України. Визначено основні механізми та інструменти публічного управління. Розроблено класифікаційну таблицю основних інструментів публічного управління розвитку фінансових технологій.

Основні наукові результати опубліковані в працях: [74;75;76;78;82;84;181;182;83].

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

2.1. Аналіз та тенденції розвитку фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи України

В сучасних умовах розвитку міжнародний ринок фінансового інвестування перенасичений різноманітною кількістю учасників, які кожного дня вступають у фінансові відносини, укладають відповідні угоди і прагнуть отримати максимальний ефект для того чи іншого проекту, якому потрібні інвестиції. В таких умовах вкрай важливим є отримання посередницької допомоги, яка дозволить спростити ряд процесів. Завдяки фінансовим технологіям можна говорити про покращення системи використання фінансових послуг по усьому світі.

Можна стверджувати, що на сьогоднішній день фінансові технології, як інструмент, що спрощує управління керуванням власними фінансовими операціями є одним з найбільш цікавих і перспективних для України.

Фінтех-компанії, які надають фінансову підтримку інвестиційним проектам та стартапам, використовуючи такі інструменти як кредитування P2P та краудфандинг, відіграють ключову роль у публічному управлінні розвитком фінансових технологій.

Як свідчать сучасні дослідження, зокрема здійснене фондом Western NIS Enterprise Fund та Digital Transformation Institute – саме цифрова трансформація, так звана діджиталізація, є головним чинником економічного зростання [48].

У напрямі розвитку цифрової економіки, в Україні діє Розпорядження КМУ № 67-р від 17 січня 2018 р. «Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 рр.» та затверджено план заходів

щодо її реалізації [63]. У ній передбачені основні цілі, принципи та напрями цифрового розвитку, визначено чітке законодавче регулювання порядку діяльності фінансових установ у цій сфері. В сучасних умовах формуються нові потреби, продукти та послуги. Завдяки новим можливостям впроваджуються нові технологічні рішення, що не застосовувались раніше. Щороку все більше інвестицій спрямовуються на розвиток цифрових технологій.

Найбільш активними користувачами новітніх, цифрових технологій як в Україні, так і у світі є банківські установи. Банки почали впроваджувати у свою діяльність цифрові технології оскільки :

1) через онлайн сервіси, колцентри та онлайн-чати оперативно надаються послуги та консультації;

2) мінімізуються витрати на оплату праці, оскільки в онлайн режимі опрацьовується більший обсяг інформації, необхідна менша чисельність персоналу;

3) інтернет канали дешевші, аніж забезпечення роботи відділень;

4) швидкість здійснення послуг зростає в рази.

Ще однією вагомою перевагою діджиталізації на фінансовому ринку є взаємодія з найбільш поширеними та доступними на сьогодні комунікаційними засобами - смартфонами, планшетами чи ноутбуками. Кожна фінансова установа має свій персональний додаток, у якому передбачені всі види послуг, які може надавати фінансова установа, і при цьому швидкість здійснення транзакцій висока.

Оприлюднений у червні 2019 року звіт за проектом USAID «Трансформація фінансового сектору» [63] підтверджує невисокий рівень використання в Україні фінансових продуктів. Всього дві третини з усіх опитаних відповіли, що використовували певний вид фінансового продукту протягом останніх двох років. Незначне використання фінансово-технологічних послуг та продуктів спричиняє достатньо серйозні наслідки, притаманні готівковій економіці: банківська сфера щораз має менше фінансових можливостей для придбання активів та здійснення інвестування. Все це не сприяє економічному зростанню.

В Україні обсяги заощаджень та активність використання громадянами рахунків у банках є невисокими. Відкоригувати такий стан справ можна поліпшенням їх знань щодо планування заощаджень та фінансової грамотності загалом, але цього все ж недостатньо. Виходячи з ретроспективи фінансових криз та відсутності культури розрахунків готівкою серед широкого загалу, постає потреба банківському сектору України завойовувати суспільну довіру. Також необхідне напрацювання дієвих законодавчих норм щодо захисту прав споживачів, інших заходів публічно-управлінського змісту.

Фінансові технології у провідних країнах світу вже стали звичайною справою і їх застосування не вважається чимось надприродним для покращення здійснення фінансових операцій і т.д. Потужний розвиток мобільного Інтернету та активне використання різноманітних додатків і соціальних мереж сформували належне середовище для їх розвитку.

У цілому світі фінансові технології стають практично ключовою конкурентною перевагою для регіонів, в яких є найкраще середовище для їх розвитку. Це так звані «фінтех-хаби», де концентрація створення та реалізації продуктів з використанням фінансових технологій дуже висока (табл.2.1).

Таблиця 2.1

Рейтинг найбільших глобальних «фінтех-хабів» станом на кінець 2018 року

Місто	Рейтинг у сфері фінтех-галузі
Пекін, Китай	1
Сан-Франциско, США	2
Нью-Йорк, США	3
Лондон, Велика Британія	4
Шанхай, Китай	5
Ханчжоу, Китай	6
Шеньчжень, Китай	7

Сформовано за даним джерела: [173]

Китай, разом з США є лідерами по створенню та використанню різноманітних фінансових технологій. Обсяги їх інвестицій у галузь фінансових технологій сягають мільярдів доларів США. Це можна пояснити швидкими темпами економічного розвитку цих країн, високим рівнем фінансової освіченості серед населення та прагненням змінити «застарілі» бізнес-моделі.

В цілому глобальне інвестування у розвиток фінансових технологій можна спостерігати у 2017 році, коли обсяги вкладень у галузь сягнули за 100 млрд. дол. США. У порівнянні з 2016 роком, можна говорити про високі темпи приросту. Наприкінці 2018 року, обсяги інвестицій у розвиток фінансових технологій вже сягають 135,7 млрд. дол. США. Зазначимо, що найбільша інвестиційна активність припадає якраз на США та Китай (рис.2.1).

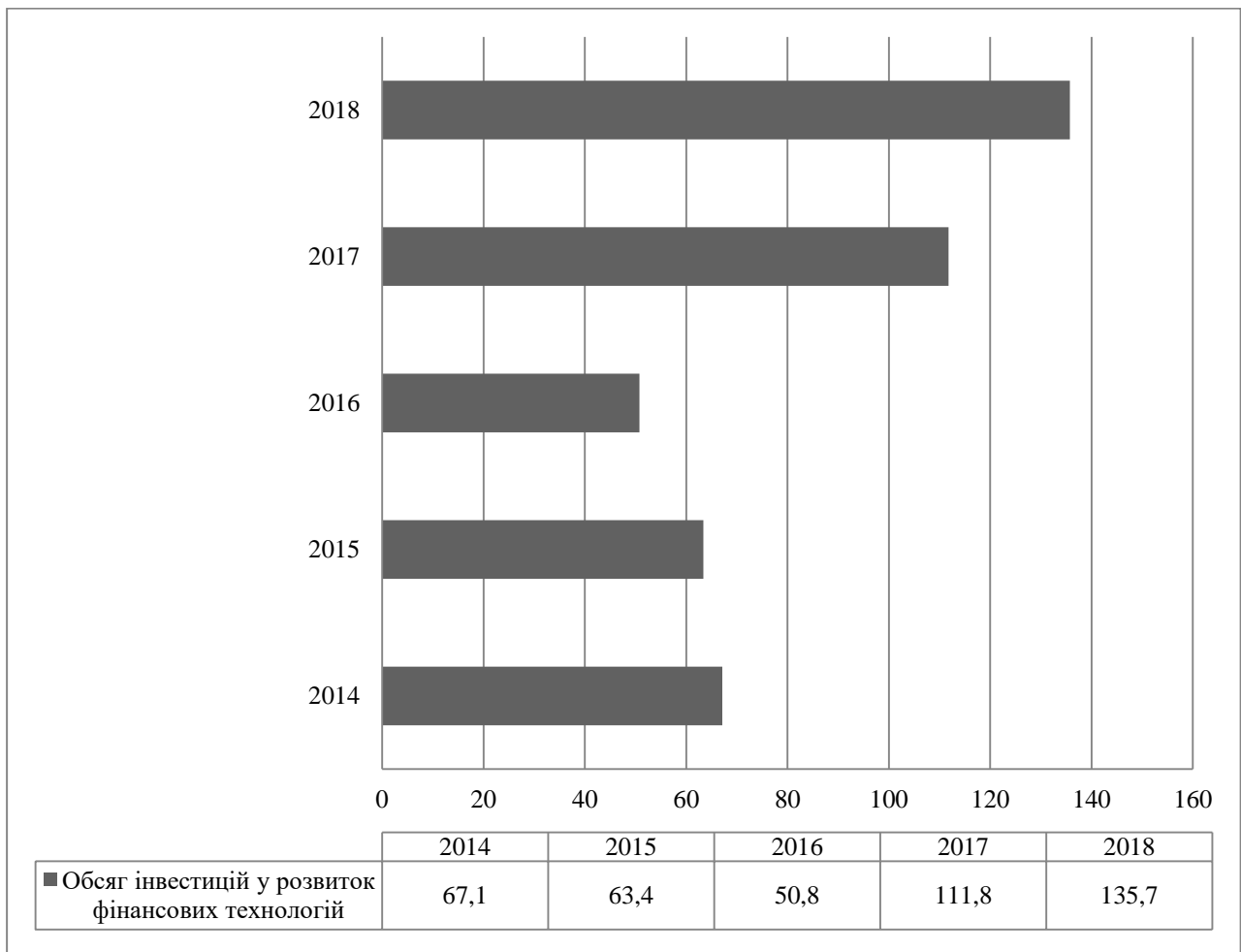

Рис.2.1. Обсяги глобальних інвестицій
у розвиток фінансових технологій, млрд. дол. США

Сформовано автором за даними джерела: [173]

Обсяги інвестицій у розвиток фінансових технологій в світі суттєво зростають і цей процес буде важко зупинити, оскільки зручність та комфорт, які вони можуть надати для покращення здійснення фінансових операцій завжди буде привносити бажаний попит на продукти фінтех-компаній.

Значною мірою, станом на кінець 2018 року, діяльність фінтех-компаній пов'язана з платежами, інвестиційними платформами та операціями щодо кредитування фізичних і юридичних осіб. (рис.2.2). При цьому зауважимо, що на сьогоднішній день значних оборотів набирає криптовалюта, блокчейн та технології страхування (іншуртех).

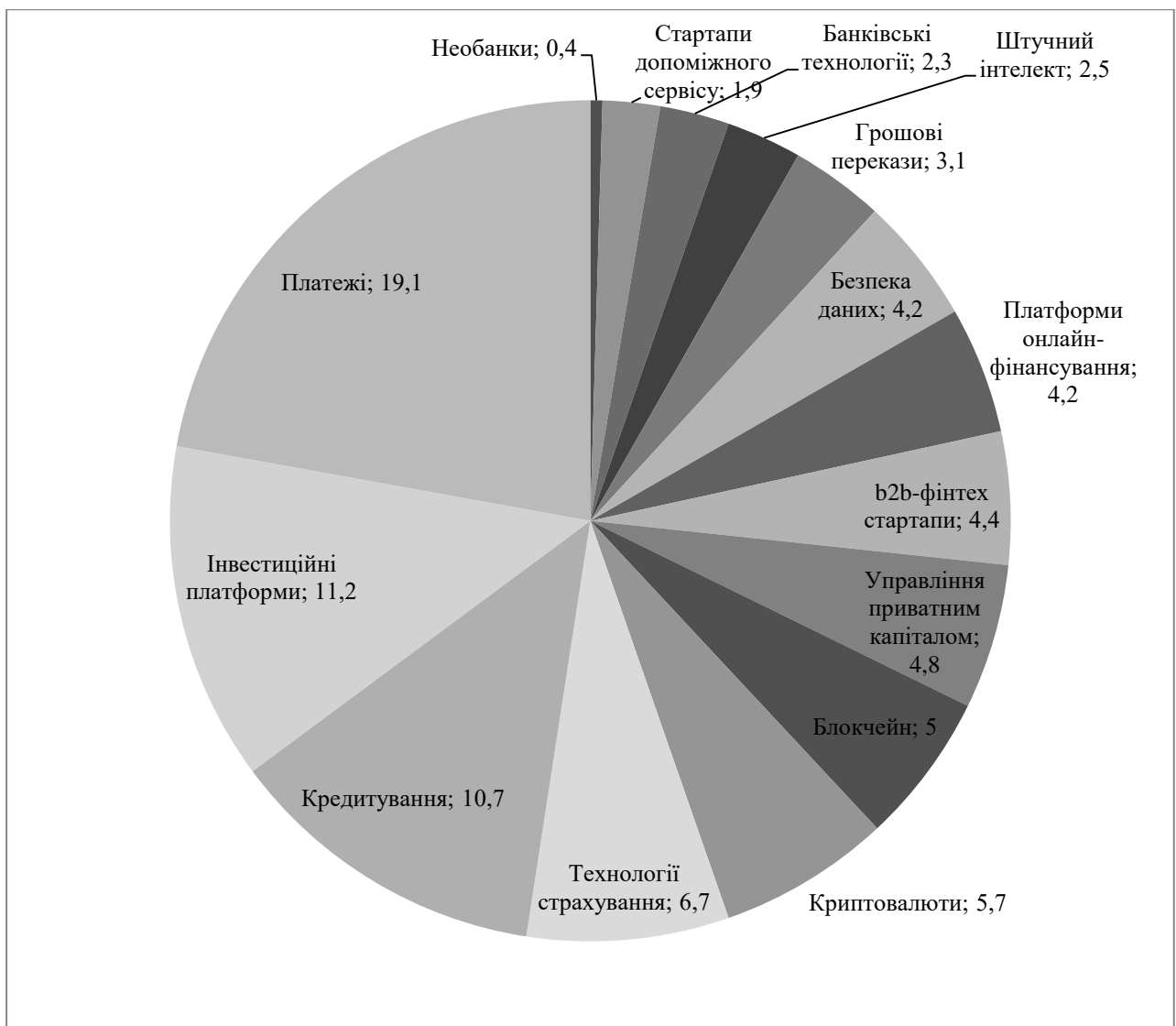

Рис.2.2. Сфери діяльності міжнародних фінтех-компаній, %

Сформовано автором за даними джерела: [184]

В підтвердження тезису про постійне зростання активного використання блокчейну свідчить і динаміка зростання користувачів даного гаманця.

Блокчейн являє собою зростаючий перелік записів, які називають блоками, що пов'язані криптографією, і кожний такий блок відповідно містить криптографічний ключ попереднього блоку і дані транзакції.

В даний час до технології блокчейн проявляють інтерес представники найрізноманітніших сфер. При цьому ступінь зацікавленості компаній в різних секторах економіки значно варіюється. Фінансовий сектор активно готується до повсюдного впровадження блокчейну, тоді як виробничі підприємства залишають цю технологію без уваги.

У порівнянні з 2017 роком, кількість користувачів гаманця Блокчейн у світі зростає з 20 млн. до більше ніж 30 млн. (рис.2.3).

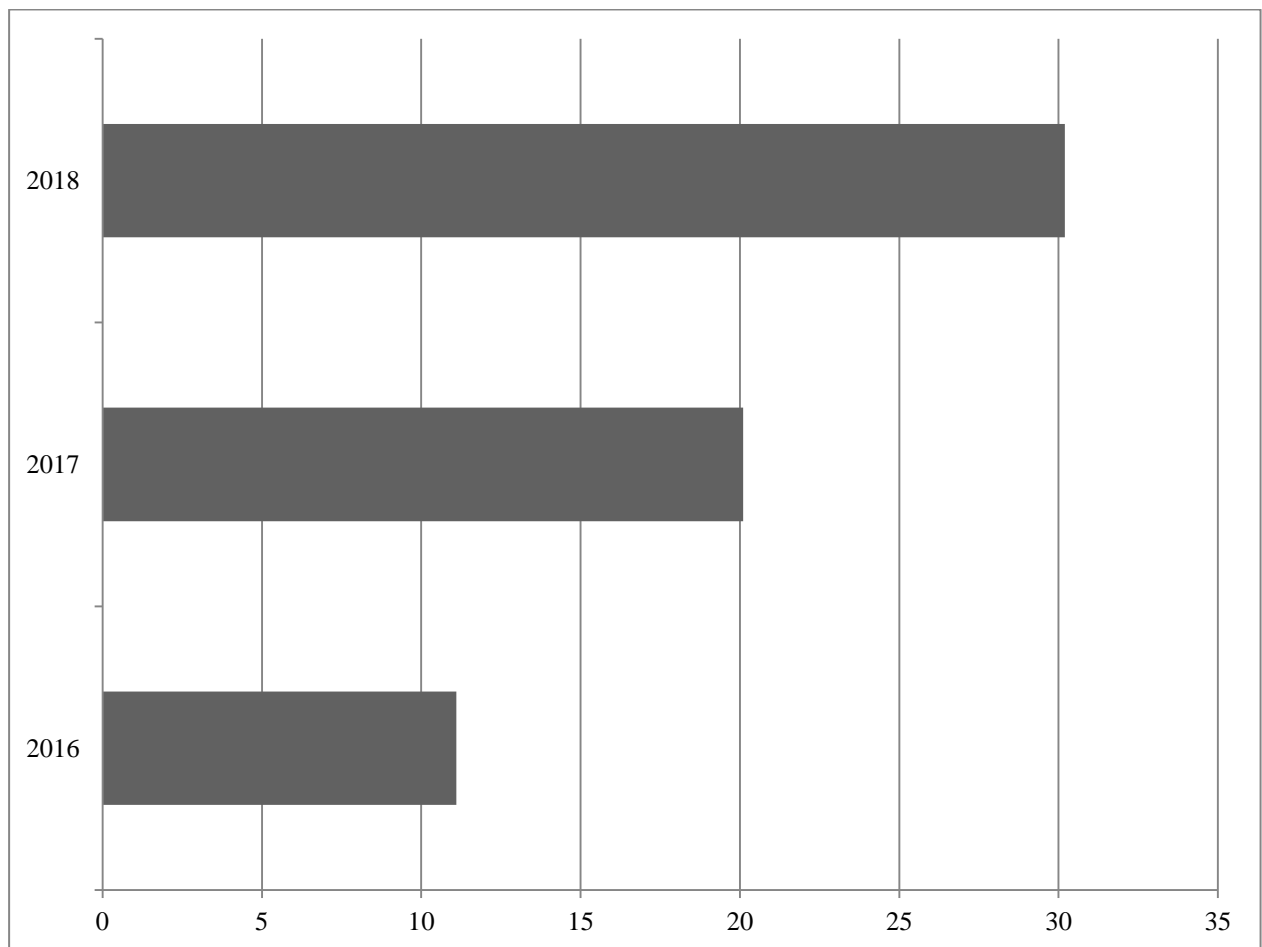

Рис.2.3. Динаміка зростання кількості користувачів гаманця Блокчейн у світі, млн. осіб

Сформовано автором за даними джерела: [160]

Що стосується України, то блокчейн ще не знайшов свою нішу в нашій фінансовій системі, і для учасників фінансових операцій ця технологія досі є новою, про що свідчать дані аналітичного дослідження фінансового сектору нашої країни за 2018 рік [138].

В основному у нас переважають грошові перекази та платежі (31,6 %), а також технології, які застосовуються в операціях кредитування (14 %). Також не слід забувати і про технології та інфраструктуру (19,3 %). Низький рівень популярності займають криптовалюта і стартапи допоміжного сервісу (рис.2.4).

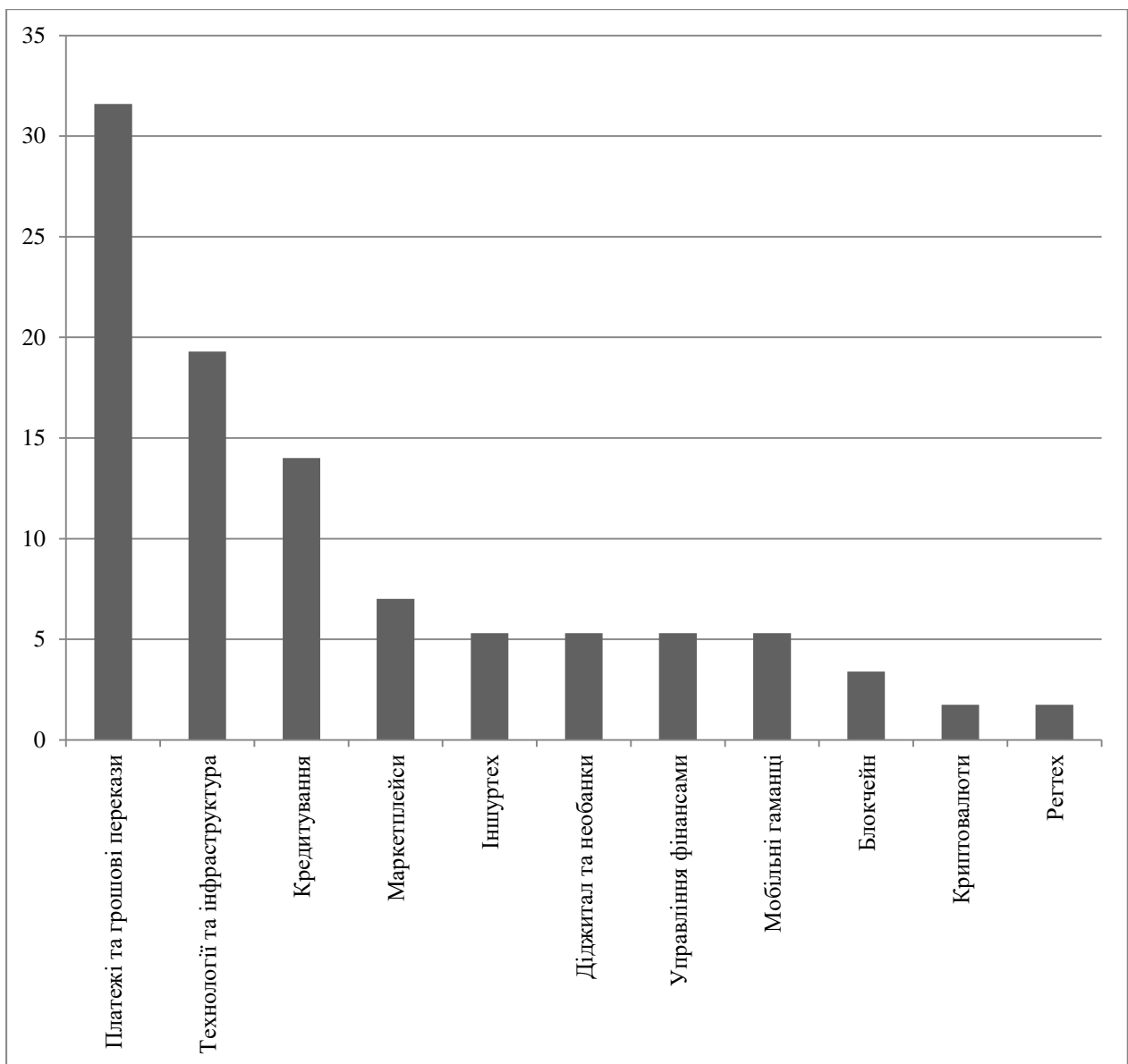

Рис.2.4. Напрямки діяльності Українських фінтех-компаній

Сформовано автором за даними джерела: [138]

В цілому, «ФінТех Екосистема України» включає різноманітну кількість компаній, які беруть участь в кожному з представлених на рис.2.4 напрямках діяльності (Додаток Д).

В цілому, фінансові технології в Україні поступово, але розвиваються, і на ринку фінансових послуг з'являється все більше нових фінансово-технологічних продуктів та компаній. Характеристика усіх напрямів діяльності вітчизняних фінтех-компаній, зображена в табл.2.2.

Таблиця 2.2

Характеристика напрямів діяльності вітчизняних фінтех-компаній

Вид	Характеристика
Платежі та грошові перекази	Миттєвий переказ коштів за допомогою платіжних систем
Технології та інфраструктура	Сукупність методів, систем, засобів, які на базі інформаційної інфраструктури забезпечують процеси розробки, поширення, зберігання, використання та захисту інформаційних ресурсів.
Кредитування	Кошти та матеріальні цінності, які надаються кредитором у користування позичальнику на певний строк та під %.
Маркетплейси	Посередники між продавцем та покупцем, які забезпечують необхідну платформу для надання послуг електронної комерції.
Іншуртех	Впровадження в страхову галузь ІТ-інновацій.
Діджітал та необанки	Новий формат ринку праці обслуговують онлайн банки без відділень.
Управління фінансами	Процес перерозподілу фінансових ресурсів між суб'єктами фінансової системи, залучення фінансових ресурсів.
Мобільні гаманці	Програма, яка дозволяє здійснювати платежі з будь-якого гаджету.
Блокчейн	База даних, яка зберігає записи, у якій дані захищені від підробки.
Криптовалюта	Вид цифрової валюти, облік якої заснований на шифруванні і застосуванні різних методів захисту.
Регтех	Інноваційний напрям, який дозволяє швидко адаптувати бізнес до змін законодавства та умов ринку.

Сформовано автором за даними джерела: [138]

Діяльність у сфері фінансових технологій в Україні за відсутності повноцінної системи регламентування зі сторони держави (в т. ч. і нормативно-правового забезпечення, оскільки галузь є відносно молодого) відбувається так чи інакше в контексті напрямів цифрового розвитку, передбачених Концепцією розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 рр., це зокрема [64] :

- реалізація проектів цифрових трансформацій;
- цифровізація реального сектору економіки, впровадження концепції цифрових робочих місць, систем безготівкових розрахунків;
- впровадження цифрових технологій в освіті, сфері охорони здоров'я, екології, туризму, життєдіяльності міст;
- забезпечення електронної демократії, громадської безпеки, публічного управління.

Використання сучасних технологій, зокрема технологій аналізу даних, Інтернету речей, мобільних та соціальних мереж, має значний синергетичний потенціал. Їх застосування у сфері публічного управління сприятиме підвищенню його ефективності та дієвості. Цифрові та блокчейн технології широко використовуються при здійсненні державних закупівель та реєстрації прав власності.

Концепція Інтернету речей, яка недавно набула поширення, дає змогу вирішувати такі нагальні проблеми як: «розумний» збір сміття у містах, вирішення проблем організування паркування автомобілів, дистанційний моніторинг стану здоров'я осіб похилого віку, екологічний моніторинг та інші.

Застосування Концепції цифрових урядових платформ дозволить вирішувати актуальні завдання - створення державних установ, діяльність яких спрямована на підвищення якості послуг, оптимізацію кількості службовців у сфері публічного управління та одночасне зменшення витрат. За допомогою таких інструментів можна вирішити нагальні проблеми, скоротити витрати на діяльність та час виконання, загалом підвищити ефективність. Влада може використовувати «цифрові» платформи для оптимізації та спрощення

внутрішніх процесів, скорочення витрат та покращення взаємодії з громадянами.

Блокчейн у багатьох країнах зарекомендувала себе як технологія довіри. Її широко застосовують для сервісів електронного урядування, проведення голосування, електронних референдумів. Високоєфективні механізми захисту цілісності та доступності інформації блокчейн дозволяють створювати повністю децентралізовані системи управління.

Публічне управління в Україні, для забезпечення безперебійної роботи, має покладатися на технологічні та цифрові форми, у зв'язку зі збільшенням кількості завдань, ініціатив, проектів та одночасною оптимізацією витрат.

Останнім часом було запроваджено ряд державних ініціатив, які націлені на підтримку фінтех-індустрії, серед них зокрема:

- прийняття цифрової стратегії Україна 2030;
- запуск універсальних цифрових ідентифікаторів Bank ID і Mobile ID;
- перехід на цифровий документообіг, впровадження використання електронного підпису.

Перед фінтех-індустрією як і раніше стоять серйозні виклики. Головними проблемами експерти визначають:

- законодавчі та регуляторні обмеження;
- повільність традиційного банківського сектору, який досі неготовий до інновацій;
- відсутність в банківській системі відкритих API;
- доступ до капіталу обмежений.

Серед засновників фінтех-стартапів найбільше вихідців з ІТ-індустрії і банківської справи. Топ-менеджмент таких компаній сформований за іншим принципом:

- 70% топ-менеджерів – в минулому банкіри;
- 23% менеджерів прийшли із бізнес-середовища;
- 7% зайняті вихідцями з ІТ.

В цілому, фінансування вітчизняних фінтех-компаній відбувається в переважній більшості через використання власних коштів, які направлені на здійснення операційної діяльності, проте значну частку займають кошти інвесторів (рис.2.5).

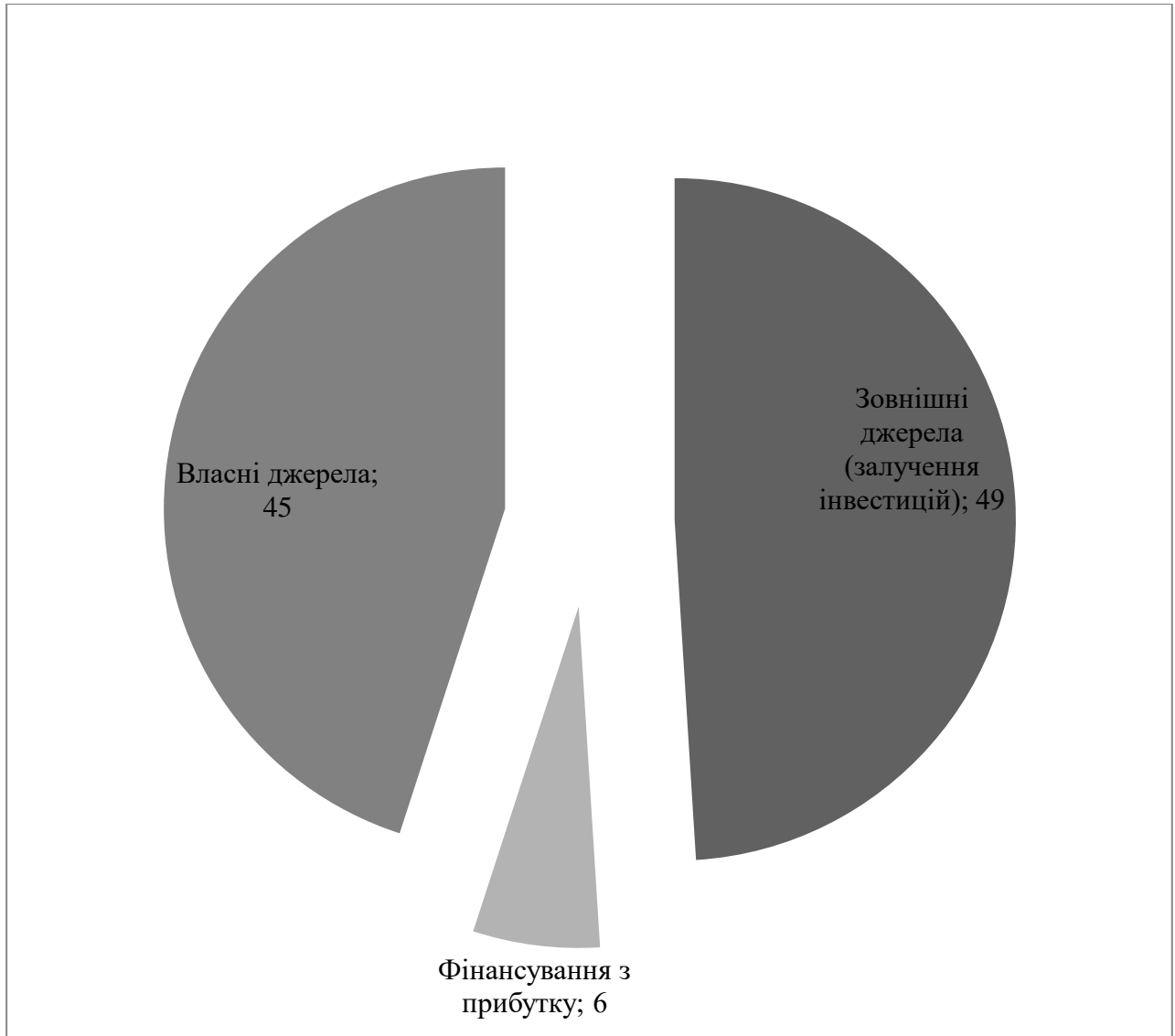

Рис.2.5. Структура фінансування фінтех-компаній в Україні, %
Сформовано автором за даними джерела: [138]

Пошук інвестицій фінтех-стартапами згідно механізмів державного регулювання призводить до того, що майже три чверті проектів знаходяться в пошуках додаткового фінансування. Причини різні, це зокрема:

- маркетинг та масштабування бізнесу;
- впровадження новітніх технологій;
- просування на нові ринки;

– розширення команди.

Якість інтернет-зв'язку та його швидкість в Україні постійно покращуються. Спостерігається тенденція щодо покращення якості доступу та зменшення розмірів абонплати, що особливо характерно для мобільного Інтернету. Здійснення регулярних інвестицій та запровадження високошвидкісних технологій надання доступу до Інтернет сприятимуть подальшому розвитку, збільшенню обсягів використання фінансових технологій у країні. Такому розвитку фінансових технологій сприятиме реалізація запланованого операторами переходу на відкриті API згідно PSD2.

На сьогодні нормативно-правове середовище щодо підтримки фінансових технологій та інших стартапів вдосконалюється. Важливими змінами в законодавстві України є:

- дозвіл щодо засвідчення (підписання) угод та рахунків-фактур за допомогою електронного підпису;
- банки більше не мають зобов'язань здійснювати переклад українською мовою документів, укладених на англійській мові;
- в Україні щодо IT-компаній продовжують застосовувати спрощені системи оподаткування, які передбачають сплату 5% податку на рік;
- обмеження НБУ щодо репатріації дивідендів поступово скасовуються – планка ліміту на юридичну особу піднята до 5 мільйонів доларів США на рік;
- впровадження до національного законодавства прийнятих директив Європейського Союзу, зокрема це стосується PSD2, що активно підтримується НБУ;
- прийняття для регламентування електронних операцій на внутрішньому ринку Закону «Про електронні довірчі послуги»;
- створення в Україні нових програм акселераційного спрямування стимулюватиме початкове фінансування та призведе до зменшення витрат на фінтех-стартапи.

Україна утримує високий освітньо-кваліфікаційний рівень, зокрема у сфері точних наук, IT-фахівці забезпечують підтримку світової фінтех-індустрії.

Вітчизняний фінтех «Transferwise» з Черкас має потужну команду розробників програмного забезпечення та оцінюється у понад 1,1 млрд доларів США. Незважаючи на те, що високий рівень кваліфікації в галузі інформаційних технологій досягнуто, український сегмент ринку фінансових технологій все ще виграє за рахунок залучення висококласних фахівців сфери фінансів, які можуть забезпечити необхідну підтримку.

Уряд України регулярно проголошує про свою підтримку щодо забезпечення доступу до капіталу та підтримку реалізації іноземних інвестицій. З точки зору регулятора в Україні, започаткування та ведення бізнесу нічим не відрізняється, що для вітчизняних інвесторів, що для іноземних.

Нещодавно скасовано необхідність отримання іноземними інвесторами спеціальних дозволів на здійснення ними прямих іноземних інвестицій. Вітчизняні стартапи все частіше застосовують для свого фінансування платформи краудфандингу.

На сьогоднішній день, у фінансовій та технологічній сферах не до кінця усвідомлюють повний потенціал фінансових технологій. Що стосується публічного управління розвитком фінансових технологій – потрібно чітко усвідомлювати ступінь відповідальності та наслідки прийняття невважених, а ще гірше – нефахових рішень.

У найближчій перспективі відбуватиметься зростання кількості фінансово-технологічних продуктів та компаній, що їх пропонують. Згідно прогнозних даних, найпоширенішими продуктами будуть: RegTech, SupTech, криптовалюта та біткоїни, банкінг та відкритий програмний інтерфейс (API), мобільні пристрої [32].

Відкриті інтерфейси програмування додатків (API) спрощують для розробників створення нових додатків. Саме завдяки відкритим API, комп'ютери можуть «спілкуватися» між собою. Замість того, щоб кожного разу кодувати все з самого початку, розробники можуть використовувати вже готові частини потрібного функціоналу та швидко і зручно запускати нові послуги.

Відкриття API банками значно спрощує розробку нових продуктів та послуг фінтех-компаніям.

У розрізі аналізу умов розвитку середовища фінансово-технологічних продуктів основними складовими елементами екосистеми в Україні є:

- структура виробництва та структура ринку;
- лідерство, управління, політика;
- доступ до знань та технологій;
- фінанси;
- людський капітал;
- державна підтримка.

Наразі рівень розвитку інновацій в Україні є незначним, дослідження за методикою ЄС показали, що частка промислових підприємств України, які здійснювали інноваційну діяльність у 2019 р., становить 17,3%, у той час коли середній показник у ЄС - 48,9 % [175].

Людський капітал є потужним ресурсом для фінансово-технологічних продуктів в Україні. Країна успадкувала розвинену систему освіти від Радянського Союзу, яка є потужною в галузі математики та інших точних наук, а також природничих наук, що в свою чергу спричинило потужний розвиток ІТ галузі. За міжнародними показниками Україна потрапляє до верхньої половини рейтингів країн за системою показників, зокрема рівнем державних витрат на учнів та часткою громадян, які здобули середню та вищу освіту тощо (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Глобальний індекс інноваційних показників людського капіталу

Категорія	Місце (із 128)
Людський капітал та дослідження	40
Освіта	20
Витрати на освіту, % ВВП	18
Державні витрати на одного учня, % ВВП	18
Тривалість шкільного навчання	40

Сформовано автором за даними джерела: [203]

Хоча людський капітал є сильною складовою інноваційної екосистеми України, його можна посилити за допомогою реформ та кращих зв'язків між освітою та промисловістю.

Аналіз факторів середовища фінтех-компаній є запорукою успішної інвестиційної діяльності підприємств та отримання позитивного фінансового результату. Дослідження динаміки зміни основних факторів середовища дає змогу розкрити усі аспекти подальшого розвитку фінтех-компаній в Україні та світі. Загалом можна відзначити значний, але наразі далеко не розкритий, потенціал сфери фінансових технологій в Україні.

Сучасний стан розвитку факторів середовища фінансово-технологічних продуктів, зокрема інформаційних технологій та техніки, засобів зв'язку, комунікаційних мереж та інших технологій, дозволяє стверджувати про значний потенціал для розвитку фінансових технологій. В той же час, основними проблемами є наступні:

- українська фінтех-індустрія на сьогодні є непривабливою як для інвесторів, в т.ч. і зарубіжних, так і для споживачів, через високі показники корупції, нестабільність політики, інфляційні очікування, бюрократію у держаних структурах, нестабільність уряду, податкові норми, недостатнє інфраструктурне забезпечення;

- не забезпечено гарантій конфіденційності даних;

- державне регулювання наразі є недостатнім. Потребують доопрацювання, вдосконалення:

- публічно-інформаційне забезпечення;

- механізми публічного врегулювання середовища фінансово-технологічних продуктів, в т.ч. такі складові як: правова, фінансово нормативна (до ініціювання та реалізації яких провинні бути залучені зокрема ВРУ, мінфін, мінекономіки, НБУ).

З метою кращого відображення сучасного стану публічного управління розвитком фінансових технологій в Україні, проведемо SWOT-аналіз.

SWOT-аналіз ще минулого століття активно застосовувався у процесі стратегічного планування і дозволяє виділити елементи:

– сильні сторони – це ті елементи і складові, які можуть суттєво прискорити процес досягнення поставлених цілей і виконання завдань (S);

– слабкі сторони – це негативні властивості, які притаманні об'єкту аналізу та стають «інгібіторами» для розвитку і досягненню поставлених цілей, та можуть істотно нашкодити в майбутньому цілісності системи (W);

– можливості – це явища та події, які при певних обставинах і відповідній реакції на них можуть суттєво допомогти об'єкту аналізу в досягненні його цілей (O);

– загрози – це ті явища, події або ж певні тенденції, які через відсутність відповідної реакції або обставини, можуть спричинити суттєве погіршення стану об'єкту аналізу (T).

Завдяки SWOT-аналізу можливо провести деталізоване дослідження середовища функціонування того чи іншого об'єкта.

Основні переваги і можливості, а також аналіз основних загроз і слабких сторін публічного управління розвитком фінансових технологій представимо у вигляді матриці SWOT-аналізу (табл. 2.4).

Слід зазначити, що на сьогоднішній день глобалізація відкриває нові можливості перед фінтех-компаніями. До прикладу, покращується фінансова інтеграція та суттєво розвивається конкуренція на ринку фінансових послуг. Окрім цього слід виділити і загрози, серед яких вже «традиційні» - це відтік «інтелекту» за кордон та відсутність кваліфікованого ІТ-персоналу. Окрім того з'являються і нові, до прикладу, порушення фінансової стабільності через політико-економічні зрушення та пандемію у світі.

SWOT-аналіз системи публічного управління розвитком
фінансових технологій в Україні

Сильні сторони	<p>Велика частка населення потенційно здатна користуватися фінансовими послугами, оскільки мобільні пристрої стають все більш поширеними;</p> <p>Конкурентоспроможна система інженерно-технічної освіти. Високий технологічний рівень фінтех-проектів за світовими мірками;</p> <p>Наявність та постійне вдосконалення технологічної та фінансової інфраструктури, необхідних для впровадження нових фінансових технологій;</p> <p>Наявність банків з потужними фінансовими ресурсами;</p> <p>Ініціалізація та активне впровадження фінансових технологій;</p> <p>Впровадження державними органами використання “цифрових” платформ, з метою оптимізації внутрішніх процесів та зменшення витрат, підвищення ефективності взаємодії з громадянами;</p> <p>Реалізація концепції "Держава у смартфоні"</p>	<p>Високі темпи впровадження, тиражування та масштабування фінтех-стартапів. «Привчання» населення до фінтех-сервісів;</p> <p>Високий експортний потенціал фінтех-рішень (з умовою адаптації під нові ринки і юрисдикцію);</p> <p>Розроблення унікальних, новітніх фінтех-стартапів;</p> <p>Активний розвиток платежів та пов'язаних з ними рішень на тлі зростання електронної комерції, «зростання» нових, більш кваліфікованих поколінь ІТ-спеціалістів, що спеціалізуються на фінансово-технологічних продуктах;</p> <p>Розвиток конкурентного середовища на ринку фінансових послуг;</p> <p>Нові способи захисту від шахрайства;</p> <p>Поліпшення фінансової інтеграції;</p> <p>Впровадження технологій блокчейн для електронних референдумів, петицій, голосування та інших послуг електронного урядування в державному секторі</p>	Можливості
Слабкі сторони	<p>Непривабливість української фінтех-індустрії для інвесторів, зокрема зарубіжних;</p> <p>Перебування венчурної екосистеми України на стадії формування;</p> <p>Недосконалість державного регулювання на теперішньому етапі розвитку;</p> <p>Створення пільгових податкових умов для ІТ та водночас відсутність гнучкості податкової системи щодо співпраці з сферою фінансових технологій;</p> <p>Зменшення реальних доходів населення, його орієнтація на обмеження своїх витрат та консервативне заощадження;</p> <p>Невисокий загалом рівень фінансової та технологічної грамотності населення.</p> <p>Відсутність довіри у населення до фінансових, державних інституцій;</p> <p>Нерівномірність побудови та розвитку інтернет- та телекомунікаційної інфраструктури;</p> <p>Можливе порушення конфіденційності даних;</p> <p>Децентралізована цифрова валюта може негативно впливати на монетарну політику</p>	<p>Низька патентна активність. Відсутність новаторських ІТ-технологій, зокрема у галузі фінансових технологій;</p> <p>Наявність геополітичних ризиків, доступ до американських та європейських ринків практично закритий;</p> <p>Відсутність кваліфікованого ІТ-персоналу, його відтік закордон, на розвинені ринки;</p> <p>Підвищення соціальних ризиків, оскільки в результаті розробки та впровадження нових автоматизованих сервісів відбувається зменшення кількості персоналу, який раніше виконував ці функції;</p> <p>Внаслідок впровадження фінансових технологій можливе скорочення робочих місць;</p> <p>Несприйняття ризиків споживачами;</p> <p>Порушення фінансової стабільності;</p> <p>Намагання впровадження державного, нормативно-правого регулювання сфери фінансових технологій, що може негативно вплинути на розвиток цієї ще не вивченої повною мірою галузі</p>	Загрози

Сформовано автором

Підсумовуючи, сформуємо узагальнюючу часову матрицю тенденцій розвитку фінансових технологій в Україні за період 2015-2019 рр. (табл.2.5).

Таблиця 2.5

Часова матриця тенденцій розвитку
фінансових технологій в Україні за період 2015-2019 рр.

2015-2016 рр.	2016-2017 рр.	2017-2019 рр.
Виявлення та підняття проблеми фінансової грамотності серед населення	Просування онлайн-уроків фінансової грамотності серед навчальних закладів	Відкриття окремих організації, що проводять підвищення фінансової грамотності
Обговорення та перші кроки використання криптовалюти	Доступ та поступовий розвиток ринку криптовалюти в країні	Реалізація фінтех-стартапів у сфері криптовалюти (Bancor)
Поява попиту на персональний фінансовий менеджмент	Залучення міжнародних фінтех-компаній у сфері фінансового менеджменту	Поява вітчизняних фінтех-компаній, що працюють у сфері персонального фінансового менеджменту

Складено автором

Задля здійснення належного публічного управління та регулювання державою галузі фінансових технологій, необхідно визначити основні доміанти публічного управління розвитку фінансово-технологічних продуктів.

2.2. Аналіз механізмів публічного управління розвитком фінансових технологій в Україні

За умов активного впровадження реформ фінансової системи нашої держави, а також з послідовним розвитком фінансових технологій, постає нагальна необхідність у моніторингу та ретельному аналізі останніх, що сприятиме постійному забезпеченню безпечності фінансових та особистих даних користувачів фінансових технологій.

На сьогоднішній день основними напрямками публічного управління розвитком фінансових технологій прийнято вважати наступні:

- активна трансформація застарілого нормативно-правового забезпечення в сфері розвитку фінансових технологій та особливостей життєдіяльності нефінансових компаній, які спеціалізуються на наданні фінансових послуг;
- розвиток специфічної для фінансових технологій інфраструктури (хаби, інтернет-платформи, хакатони та інші структури);
- імплементація інноваційних бізнес-моделей, які спеціалізуються на наданні фінансових послуг та забезпеченні оптимального функціонування фінансових установ;
- повна або часткова децентралізація існуючої мережі надання фінансових послуг населенню;
- розширення сфери впливу та функціонування фінансових технологій на сектор небанківських послуг.

З поступовим розвитком мережі цифрових послуг, стає можливим елімінувати незручну прив'язку надання фінансових послуг споживачу до його фактичного місцезнаходження, натомість створити та забезпечити його комплексними фінансовими продуктами, які не закріплені за одним каналом поширення.

На сьогоднішній день механізми публічного управління розвитком фінансових технологій є актуальною темою досліджень в наукових колах. Цікавість до даної категорії дослідження полягає в тому, що вона дає

можливість не лише поглибити розуміння особливостей функціонування органів публічного управління в сучасних реаліях нашої держави, а й усвідомити важливість імплементації логічних механізмів у будь-який управлінський процес на інституційному рівні.

Окрім того, використання в цій категорії поняття «механізм» акцентує увагу на важливості комплексності дослідження публічної сфери держави з визначенням їх базових рушійних сил та внутрішніх взаємодій.

Термін «механізм» в сучасних наукових реаліях став загальноновживаним, він активно використовується у багатьох суспільних науках та поправу може називатись загальнонауковим (табл.2.6). В наукову сферу державного управління поняття «механізм» було запозичено з технічної науки. Вперше даний термін був використаний у роботах присвячених «економіці соціалізму».

У Великому тлумачному словнику сучасної української мови, укладеним Т. Буселом, поняття «механізм» визначається як внутрішній устрій системи, її базова будова [17, с. 253].

В структурі економічної науки, А. Кульман [70, с. 14] трактує поняття «механізм» як специфічний взаємозв'язок, що виникає між різноманітними явищами в економіці. В його інтерпретації, механізм слід трактувати як природну систему, яка виникає в результаті функціонування ринкової економіки за умов сучасних реалій світу, за наявності початкової імпульсної сили.

В системі управлінської діяльності, поняття «механізм» трактують Н. Нижник та О. Машков і визначають його як частину загальної системи управління, що провадить свою функціональну діяльність у вигляді впливу на цільовий об'єкт, від стану якого напряду залежить результат управлінської діяльності [102, с. 37].

Таблиця 2.6

Основні підходи щодо трактування поняття «механізм»

Автор	Визначення
Т. Бусел [17, с.253]	внутрішній устрій системи, її базова будова
А. Кульман [70, с.14]	специфічний взаємозв'язок, що виникає між різноманітними явищами в економіці
Н. Нижник, О. Машков [102, с.37]	частина загальної системи управління, що провадить свою функціональну діяльність у вигляді впливу на цільовий об'єкт, від стану якого напряму залежить результат управлінської діяльності
І. Булеев [15, с.33]	сукупність станів та процесів, які складають базову структуру будь-якого явища
П. Попович [108, с.155]	основний елемент взаємодії керуючої та підрядної системи, що виявляється у певній сукупності методів та важелів впливу на діяльність системи.
О. Горяїнов [30, с.200]	результат діяльності внутрішніх та зовнішніх факторів діяльності системи, в якій реалізують економічні взаємовідносини

Сформовано автором

На нашу думку, під поняттям «механізм» слід розуміти сукупність методів та заходів, які складають управлінську частину системи.

Наступне визначення, яке слід розглянути в розрізі нашого дослідження є поняття «механізм публічного управління».

На думку вчених В. Бакуменка та В. Князева [8, с. 129], поняття «механізм публічного адміністрування» слід розуміти як певні практичні заходи, важелі впливу та стимули в сфері публічної влади, за допомогою яких провадиться вплив органів публічного управління на суспільні інститути та будь-які інші соціальні системи країни.

Як визначену сукупність економічних, мотиваційних та організаційно-правових заходів, поняття «механізм публічного управління» трактує М. Круглов [69, с. 111],

визначаючи його як цілеспрямований вплив даних заходів на суб'єкти державного управління для повноцінного вдоволення всіх учасників публічного управління.

Дещо іншої думку притримується З. Рум'янцев [131, с. 116], визначаючи поняття «механізм публічного управління» як частину демократичного устрою держави, що виявляється у ціленаправленому впливі на всі суспільні процеси в країні.

З погляду забезпечення існування складної системи, поняття «механізм публічного управління» трактують Р. Рудніцька, О. Сидорчук, О. Стельмах [121, с. 8], розглядаючи його як штучно створену складну систему, яка сформована для задоволення намічених цілей та має визначену структуру, набір нормативно-правових укладів, засобів та методів публічного впливу на керовані об'єкти.

На нашу думку, під поняттям «механізм публічного управління» слід розуміти систему заходів та методів, які сформовані на базі визначеної публічної політики та направлені на всебічне регулювання та забезпечення всіх суспільних процесів в державі.

Варто також зробити акцент на тому, що на сьогоднішній день розвиток фінансових технологій в контексті активного використання потенціалу діджіталізації є реально можливий лише у разі повноцінного забезпечення публічного управління, яке, в першу чергу, повинне виявлятися у вигляді активної співпраці апарату управління та фінансових регуляторів. В умовах сьогоденних реалій, фінансові технології носять надзвичайно високий потенціал розвитку в контексті розширення фінансової доступності, з огляду на це в системі публічного управління виникає нагальна необхідність формування чітких механізмів їх розвитку. Дані функції покладені на систему інституційного публічного управління в сфері фінансових технологій. На сьогоднішній день, інституційний механізм передбачає наявність наступних характеристик [105, с. 98]:

1. Система публічного управління, органи місцевого самоврядування, які дають можливість в повній мірі забезпечити реалізацію публічної політики у конкретну галузь та суспільні сфери діяльності: установ,

- організацій різного рівня та статусу, які забезпечують повноцінну реалізацію рішень публічної влади в конкретну сферу життєдіяльності;
2. Система взаємопов'язаних між собою формальних та неформальних інституцій, а також як система взаємозв'язків між даними інституціями, яка заснована на нормативно-установчих правилах поведінки;
 3. Методологія послідовного впорядкування, яка передбачає забезпечення економічної стабільності та моніторингу за додержанням встановлених норм поведінки; система надання статусів суб'єктам та взаємозв'язків, а також визначення основних функцій відповідно до норм суспільних інститутів;
 4. Формування гармонійного інституційного середовища та дієву систему впливів на нього; сукупність методів та важелів, які направлені на послідовне забезпечення ефективного розвитку території, стимулів та інституційних заходів;
 5. Інформаційно-ресурсний обмін поміж профільними установами, які забезпечують оптимальне формування норм та правил поведінки їх функціонування.

З огляду на особливості фінансової, монетарної та інформаційної специфіки функціонування фінансових технологій на теренах нашої країни, питання регуляції її розвитку, на нашу думку, повинно покластись на такі органи публічного управління: Міністерство цифрової трансформації; Національний Банк України, Державна служба фінансового моніторингу, Міністерство фінансів України та Національна комісія, яка провадить публічний моніторинг у сфері надання фінансових технологій та інші. (рис.2.6).

Рис. 2.6. Органи публічної влади в сфері управління фінансовими технологіями
Сформовано автором

Нагляд не повинен перешкоджати розвитку фінансових технологій та досягненню потреб споживачів. На багатьох ринках, регулятори - державні структури, використовують активний підхід до нагляду за розвитком фінансових технологій, сприяючи зростанню кількості своєрідних регуляторних "теплиць", які надають стартапам свободу розробляти продукти та послуги, забезпечують їх фінансовий розвиток. [50].

Така практика була б доцільною до застосування і в Україні, вона б дозволила поширювати досвід впровадження такого роду заходів, що в свою

чергу забезпечило б покращення управління ризиками у сфері фінансових технологій зокрема, та економічне зростання держави загалом.

Фінансові технології намагаються впроваджувати інновації у неймовірно динамічному алгоритмічному ринковому просторі. Органи публічного управління, завданням яких є забезпечення адміністрування сфери фінансових технологій, повинні ініціювати розробку чітких та потужних алгоритмів контролю, бути або принаймні прагнути стати експертами з питань торгових стратегій фінансових технологій. Здатність створювати потужні алгоритми повинна поєднуватися з глибоким розумінням правил, що регулюють процес фінансової торгівлі.

Беззаперечним є той факт, що зростання швидкодії суперкомп'ютерів буде використане для налагодження швидкої, майже миттєвої автоматизованої торгівлі. Це створило передумови виникнення високочастотного трейдингу (англ. High Frequency Trading – (HFT) [3, с. 12]. Там, де підприємець може приймати торговельне рішення протягом секунди, у кращому випадку, HFT-платформи, забезпечені складними алгоритмами, можуть аналізувати кілька ринків одночасно і приймати торговельне рішення за мільйонну частку секунди. Теоретично, чим швидшою є торгова платформа, тим вона є вигіднішою для підприємця.

Кінцевою метою кожного підприємця є можливість передбачити зміни ринкових сил до їх виникнення. Оскільки обсяг даних, що проходять через інтернет, щодня досягає зетабайт, надійні рішення залишаються недосяжними. Хоча підприємці можуть бути далеко не в змозі надійно прогнозувати ринкові тенденції, досягнення в аналітиці даних допомагають їм покращити шанси.

Варто зазначити, що розвиток публічного управління та адміністрування фінансових технологій не відповідає темпам розвитку самих фінансових технологій. У цьому полягає ключова проблема ідеї такого регулювання. Єдиним розумним вирішенням цієї проблеми є забезпечення одночасного розвитку як суб'єкта, так і об'єкта регулювання.

Здійснити це можливо лише за умови розробки дієвої моделі розвитку публічного управління та адміністрування розвитку фінансових технологій;

реалізації її згодом у відповідній Стратегії та Програмі розвитку фінансових технологій в Україні.

Технічних засобів та технологій для здійснення цих кроків є чимало. Серед технологій, які сприяють аналітиці даних, є штучний інтелект – з англ. Artificial intelligence (AI), попередній аналіз даних – з англ. Exploratory data analysis (EDA), аналіз кількісних даних – з англ. Qualitative data analysis (QDA), прогнозований аналіз та інтелектуальний аналіз даних [37].

Інвестиційні фірми у сфері фінансових технологій по суті підвладні тим самим викликам, що і будь-які інші підприємства. Вдосконалення внутрішніх процесів, підвищення оперативної ефективності та прийняття кращих бізнес-рішень є спільною для всіх необхідністю.

Оскільки інвестиційні компанії стають все більш орієнтованими на дані, внутрішня потреба в потужних інструментах для оптимізації бізнес-операцій на перспективу зростатиме [21, с. 13].

Фінтех-компанії, які бажають використовувати свій багатий досвід роботи з даними, повинні передбачити можливості і запропонувати рішення, які підтримають наступні три провідних напрямки сучасного управління бізнесом:

1. Аналітика;
2. Великі бази даних;
3. Операції.

Орієнтування на небанківський сегмент та використання сучасних цифрових каналів дасть змогу не лише швидко збільшити участь населення у фінансовому секторі, а й швидко масштабувати бізнес фінтех-компаній в Україні.

Публічне управління фінтех-галуззю, що налагоджене належним чином, повинно забезпечити коригування напрямів діяльності та розвитку фінансових технологій у векторі тих галузей економіки, які потребують поштовху до розвитку, підтримки в контексті активізації інвестиційної та інноваційної діяльності.

Майже 10 років тому було започатковано історію розвитку фінансових технологій в Україні, однією з перших фінтех-компаній на той час був ПАТ «ПриватБанк», котрий почав застосовувати новітні технологічні рішення. Фінансові технології потрібні українській економіці, вони мають великі перспективи та потенціал розвитку.

Ринок онлайн-послуг в Україні розвивається активно. Збільшують свою присутність, обсяги продаж та кількість активних споживачів магазини та маркетплейси, що працюють в інтернет-сегменті. Об'єктивно на сьогодні цей ринок для подальшого свого розвитку потребує зручної та надійної платіжної системи на кшталт PayPal.

Ознаки існування фінансово-технічних компаній сьогодні зустрічаються скрізь. Поліпшити якість власних продуктів та мінімізувати витрати намагаються всі інвестори та підприємці. Задовільнити ці прагнення можна завдяки використанню високотехнологічних інструментів у сфері кредитування, що забезпечують отримання позик у готівці на ринку мікrokредитування без великої кількості формальних вимог щодо збору документації.

Важливим мотиватором для започаткування бізнесу, продажу товарів та послуг є здатність визначати потреби клієнтів. Таким чином їх можна задовольняти якісніше та дешевше за конкурентів, тому цей чинник є ключовим. Фінтех-компанії мають власну специфіку. Онлайн кредитування є новим фінансовим продуктом, і зрозуміло, що на етапі зародження він не є формалізованим та не може повністю відповідати законодавчій базі більшості країн, включаючи і Україну. Цей напрям є ключовим для розвитку фінансових технологій, щодо нього потрібно застосовувати заходи та механізми публічного управління.

Першочерговими до вирішення є питання щодо визначення ринків, на яких буде здійснюватися фінансування, винятково вітчизняними ресурсами, чи відбуватиметься водночас і зарубіжне фінансування. У випадку «розширеного» фінансування потрібно забезпечити відповідність європейському законодавству. Для співпраці з громадянами ЄС необхідно розробляти

фінансово-технологічні продукти, які відповідатимуть Загальному регламенту захисту даних (англ. General Data Protection Regulations – GDPR).

У питаннях збору, зберігання та обробки персональних даних споживачів, українське законодавство подібне до стандартів GDPR, що діють у більшості європейських державах.

Визначивши геозону, в рамках якої буде застосовуватися продукт, потрібно забезпечити правові аспекти, пов'язані з веденням цього бізнесу, публічно-управлінський зміст. За ідеальних умов до проекту повинні бути залучені фахівці, які консультуватимуть та забезпечуватимуть підтримку відповідно до положень законодавства. За сучасних умов, коли швидко розвиваються технології, держава майже завжди не встигає внести необхідні корективи традиційними засобами вчасно.

Об'єктивно виникає необхідність концептуально змінити підхід, коли держава повинна створювати необхідні передумови та визначати напрями розвитку фінансових технологій.

Міністерство цифрової трансформації України є тією структурою, яка повинна здійснювати управління сферою фінансових технологій та забезпечувати:

- заходи для налагодження роботи державних електронних інформаційних ресурсів, їх системи електронної взаємодії; єдиного веб-порталу електронного урядування; системи електронної взаємодії органів виконавчої влади; єдиного державного веб-порталу електронних послуг; інтегрованої системи електронної ідентифікації; національного реєстру електронних інформаційних ресурсів; єдиного державного веб-порталу відкритих даних;

- виконання Національної програми інформатизації та інших державних програм цифровізації, виступаючи в ролі генерального державного замовника;

- забезпечувати організаційну, методологічну, інформаційну, нормативно-правову підтримку процесів створення та реалізації національної ІТ-програми, а також експертизу національних програм та проектів напряму діджиталізації;

- здійснювати цифрову експертизу та готувати відповідні висновки для розробки відповідних законодавчих актів Кабінету Міністрів України, міністерств та інших органів виконавчої влади;
- визначати напрями розвитку системи надання електронних і адміністративних послуг;
- здійснювати формування та ведення реєстру адміністративних послуг;
- здійснювати узгодження діяльності органів, зокрема центрів надання адміністративних послуг, щодо надання ними електронних та адміністративних послуг;
- розробляти державну інформаційну політику, подавати пропозиції щодо її цілей і завдань;
- у тих сферах, що належать до його компетенції, встановлювати стандарти, норми, правила, порядки, розробляти відповідні класифікатори; визначати порядок функціонування офіційних сайтів органів влади, баз даних та електронних реєстрів;
- забезпечувати реалізацію державної політики у сфері кібер-, крипто- та технічного захисту інформації; регламентувати правила користування радіочастотним ресурсом, спецзв'язком, державний захист інформації та інформаційних ресурсів; приймає участь у впровадженні концепцій смарт-сіті органів місцевого самоврядування;
- брати участь у розробці пропозицій щодо функціонування електронного документообігу;
- координувати діяльність органів виконавчої влади в контексті реалізації міжнародних програм цифрової співпраці, зокрема програми ЄС «Цифровий єдиний ринок»;
- забезпечувати реалізацію моніторингу даних щодо несанкціонованих дій стосовно державних інформаційних ресурсів в інформаційно-телекомунікаційних системах, наслідків таких втручань, інформувати правоохоронні органи про факти таких дій;

– здійснювати визначені законом повноваження у сфері електронної ідентифікації та електронних довірчих послуг; координувати використання адресного простору в українському сегменті Інтернет та інші повноваження, визначені законом.

Одним із важливих пріоритетів діяльності Міністерства цифрової трансформації є підвищення якості кваліфікованих електронних послуг та підвищення довіри до них.

Кваліфіковані постачальники послуг у своїй діяльності використовують національні алгоритми електронних підписів, в той час як частка використання міжнародних алгоритмів становить всього лиш 18% (рис.2.7).

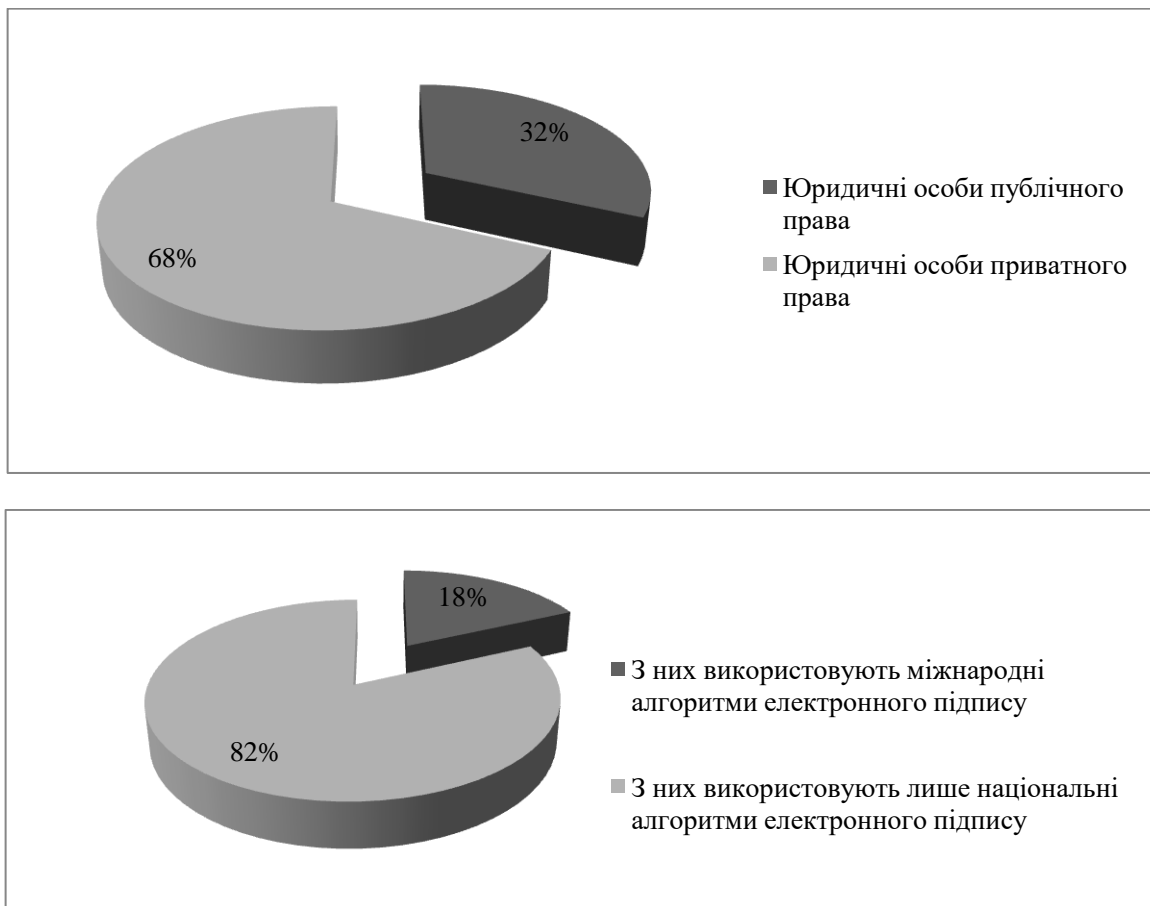

Рис.2.7. Кількість кваліфікованих надавачів довірчих послуг
Сформовано автором за даними джерела: [48]

В рамках забезпечення публічного управління розвитком фінансових технологій, Міністерство цифрової трансформації України здійснює реалізацію поступового переведення на міжнародні алгоритми усіх датацентрів. Забезпечення застосування міжнародних алгоритмів електронних ключів дозволить збільшити можливості українського електронного підпису, що в перспективі сприятиме взаємному визнанню документів України та інших держав, що скріплені електронним підписом або печаткою (рис.2.8).

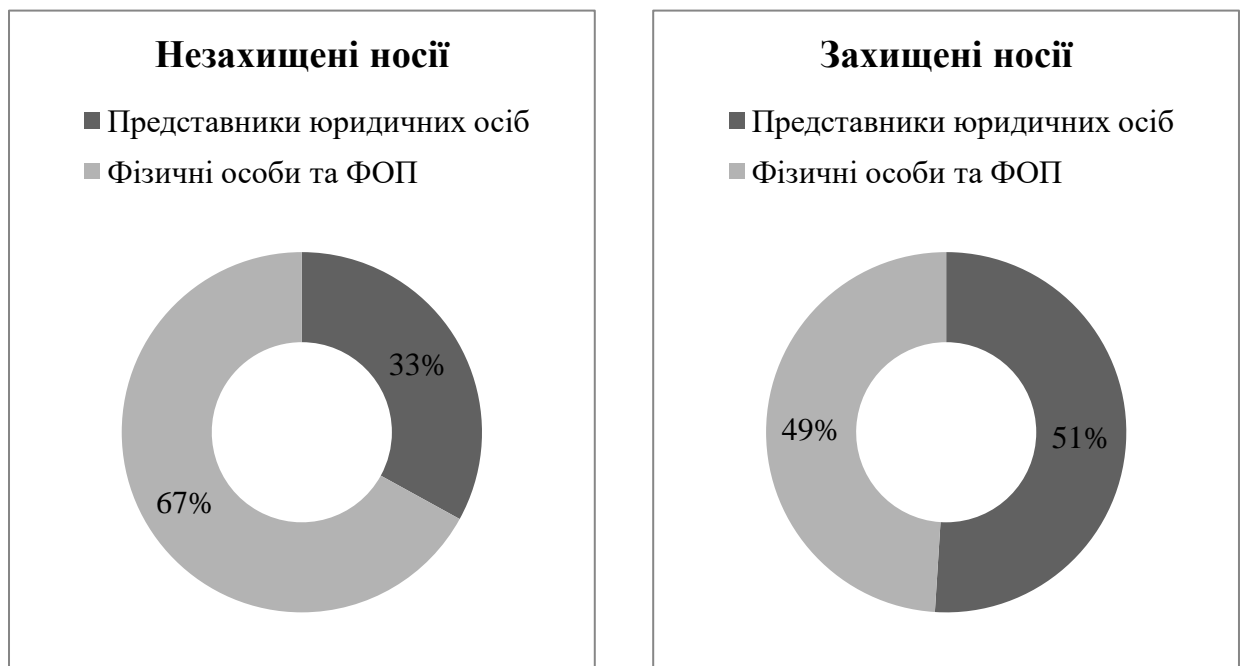

Рис.2.8. Кількість кваліфікованих сертифікатів електронних підписів
Сформовано автором за даними джерела: [48]

На сьогоднішній день, Міністерством цифрової трансформації України здійснюється всебічне забезпечення умов та створення механізмів для оптимального формування та розвитку такого виду фінансових технологій як ринок віртуальних активів. В цьому Міністерстві у першому кварталі 2020 року була створена робоча група, основним завданням якої є створення специфічних нормативно-правових актів, які потрібні для формування та реалізації цих віртуальних активів.

До складу даної робочої групи входять представники з профільних органів публічної влади: Міністерство фінансів України, Національний банк України, Державна податкова служба, а також Українська асоціація фінансових

технологій та інноваційних компаній. Діяльність групи даних структур керують голова Blockchain4Ukraine, а також заступник Міністра цифрової трансформації з питань розвитку ІТ.

З огляду на стрімкий розвитку такого виду фінансових технологій як віртуальні активи, на сьогоднішній день важливим буде встановлення основних перешкод розвитку вітчизняному ринку віртуальних активів. Недосконалість законодавчої бази змушує суб'єктів функціонування ринку фінансових технологій провадити свою діяльність у «тіньовому секторі» або ж з допомогою іноземних юрисдикцій. Дана ситуація чинить значний негативний вплив на продовження інноваційного процесу на українському ринку фінансових технологій та формує сприятливі передумови для розвитку професійних зловживань та шахрайських дій.

Відсутність належного нормативно-правового забезпечення не дає реальної можливості вийти на вітчизняний ринок міжнародним компаніям, які спеціалізуються на розвитку фінансових технологій, а саме віртуальних активів, а також провадити на теренах нашої держави свою діяльність у довгостроковій перспективі та вкладати інвестиції в українську економіку.

З огляду на це, нормативно-правова база, що стосується віртуальних активів, повинна в повній мірі забезпечує правове нормування та публічно правову регуляцію в сфері:

- визначення термінології «віртуальних активів»;
- означення їх правового статусу та формування класифікаційних систем;
- формування переліку вимог, які регламентують процес створення віртуальних активів та особливості їх обігу;
- визначення суб'єктів ринку віртуальних активів, а також переліку критеріїв реалізації фінансовому моніторингу та аналізу;
- означення специфікації протидії протиправним діям та зловживанням;
- проведення формалізаційних процесів механізмів публічного регулювання ринку віртуальних активів;

Підготовка даної законодавчої бази дасть можливість започаткувати максимально ефективно функціонування ринку віртуальних активів та повну елімінацію «тіньового сектору» даного ринку. Такі тенденції призведуть до наступних позитивних тенденцій:

- збільшення офіційного числа суб'єктів господарської діяльності, що провадять діяльність в сегменті віртуальних активів;
- формування сприятливих передумов для збільшення обсягів інвестування у галузь віртуальних активів, та відповідного наповнення бюджету від податкових стягнень;
- покращення заходів щодо поліпшення ефективності щодо протидії шахрайським діям;
- забезпечення максимальної прозорості та об'єктивності в сфері розвитку ринку віртуальних активів нашої держави.

Іншими не менш важливими учасниками публічного управління розвитком фінансових технологій є: Міністерство фінансів, Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства, Міністерство освіти і науки, Національний банк України. В контексті реалізації публічного управління, вони повинні забезпечити визначення найбільш актуальних напрямів розвитку фінансових технологій, в також сприяти розвитку на основі тісної співпраці щодо Стратегії економічного розвитку України.

Важливими складовими монетарної системи є проблеми публічного управління розвитком фінансових технологій. На сьогодні, криптовалюта є прикладом тих фінансових продуктів, що випереджають свій час та можливості нормативно-правового регулювання. Всього лише з десяток років тому вони не сприймалися серйозно в ролі платіжних засобів і становили незначну частку всесвітнього фінансового ринку. Останнім часом цей фінансовий продукт почав складати конкуренцію платіжним системам Master Card та VISA.

В Україні, наразі криптовалюти не визнають грошима, однак концепцію регулювання криптовалют вже розроблено. Стосовно нових продуктів інноваційного типу, на початку їх застосування завжди відсутні правила та

законодавчі норми, котрі звичайно можуть бути розроблені та запроваджені згодом.

Ринок платежів є пріоритетним напрямком на сучасному етапі розвитку фінансового бізнесу в Україні. У європейських країнах він регламентується нормами директиви PSD2. У програмах розвитку фінансового сектору України, НБУ ініціює необхідність вдосконалення законодавства України, з метою наближення його до стандартів PSD2.

Представники фінансово-технічного сектора прагнуть до збільшення свого представництва у сегменті онлайн бізнесу - P2P (кредитування без фізичної присутності). Ці проекти вирізняються складністю, тому тільки копіювання європейського досвіду буде не достатньо для їх успішної реалізації.

Як засвідчують фахівці, просування P2P кредитування у європейських країнах могло бути успішнішим за умови врахування реального рівня фінансової грамотності населення конкретної країни.

Україна та її населення готове до сприйняття фінансових технологій. Як засвідчують показники, зокрема, The FinTech Index від ING Bank, Україна входить до переділу країн, які забезпечили створення сприятливої екосистеми для стартапів та відповідну інфраструктуру. Український ринок фінансових послуг є молодим, споживачі до інновацій є більш відкритими, ніж у деяких європейських країнах. Рівень розвитку освіти і науки в Україні дозволяє не сумніватися у можливості підготовки фахівців, необхідних для розвитку фінансових технологій.

Багато важливих ініціатив щодо складових системи публічного управління розвитком фінансових технологій просуває НБУ. Але, на жаль, дуже багато питань впирається в необхідність змінювати законодавство у Верховній Раді. Розвитку фінансових технологій сприяє фінансування, яке набирає обертів. На ринок виходять нові гравці, активно долучаються венчурні фонди. Потребує розвитку культура інвестування в Україні.

Для повноцінного регулювання усіх правових аспектів функціонування та розвитку фінансових технологій на теренах нашої державі необхідно створити відповідні підзаконні акти. Одним із таких нормотворчих документів є

ухвалений 20.09.2019 року Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту прав споживачів фінансових послуг» [169]. Даним Законом було в повній мірі усунене недоліки та прогалини в системі захисту прав споживачів в контексті надання та отримання фінансових послуг, ним також були встановлені норми щодо регуляції взаємовідносин споживачів та фінансових установ. Поступова імплементація нових норм щодо врегулювання фінансового сектору, а разом із ним і сектору діяльності та розвитку фінансових технологій, а також поліпшення інформатизацію основній групи споживачів про можливості отримання нових фінансових послуг з використанням інноваційних фінансових технологій.

З огляду на все вищесказане, на сьогоднішній день є очевидним полізадачність та комплексність векторів механізмів розвитку фінансових технологій на теренах нашої держави та потреба у їх формуванні.

Прикладом формування таких механізмів можна вважати комплексну програмою розвитку фінансового сектору України до 2020 року, яка була прийнята 18.06.2015 року Постановою Правління НБУ № 391. Відповідно даної програми, в нашій державі започатковується формування нової фінансової системи, яка здатна забезпечити сталий економічний розвиток фінансових технологій, який буде реалізовуватись на базі стандартів Європейського Союзу в сучасних умовах конкурентоспроможного ринку фінансових технологій.

Базовими принципами Комплексної програми розвитку фінансового сектору України є наступні:

- регульоване наближення якісних та кількісних характеристик українських фінансових послуг до нормативних актів Європейського Союзу;
- поступова лібералізація ринків фінансових послуг, приведення їх у відповідність до внутрішнього ринку з нормами Європейського Союзу;
- додержання вимог та принципів оптимальності при реалізації моніторингу та регуляції;
- забезпечення принципів довіри та відповідальності у взаємовідносинах між регуляторним органом та іншими учасниками фінансового сектору;

– забезпечення єдності в фінансовій системі, а також повноцінної протекції усіх учасників ринку фінансових технологій.

Наступним документом, який виступатиме потужним механізмом розвитку сектору фінансових технологій в нашій державі є Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року, яка була впроваджена 27.12.2019 року Нацкомісією з цінних паперів (рис.2.9).

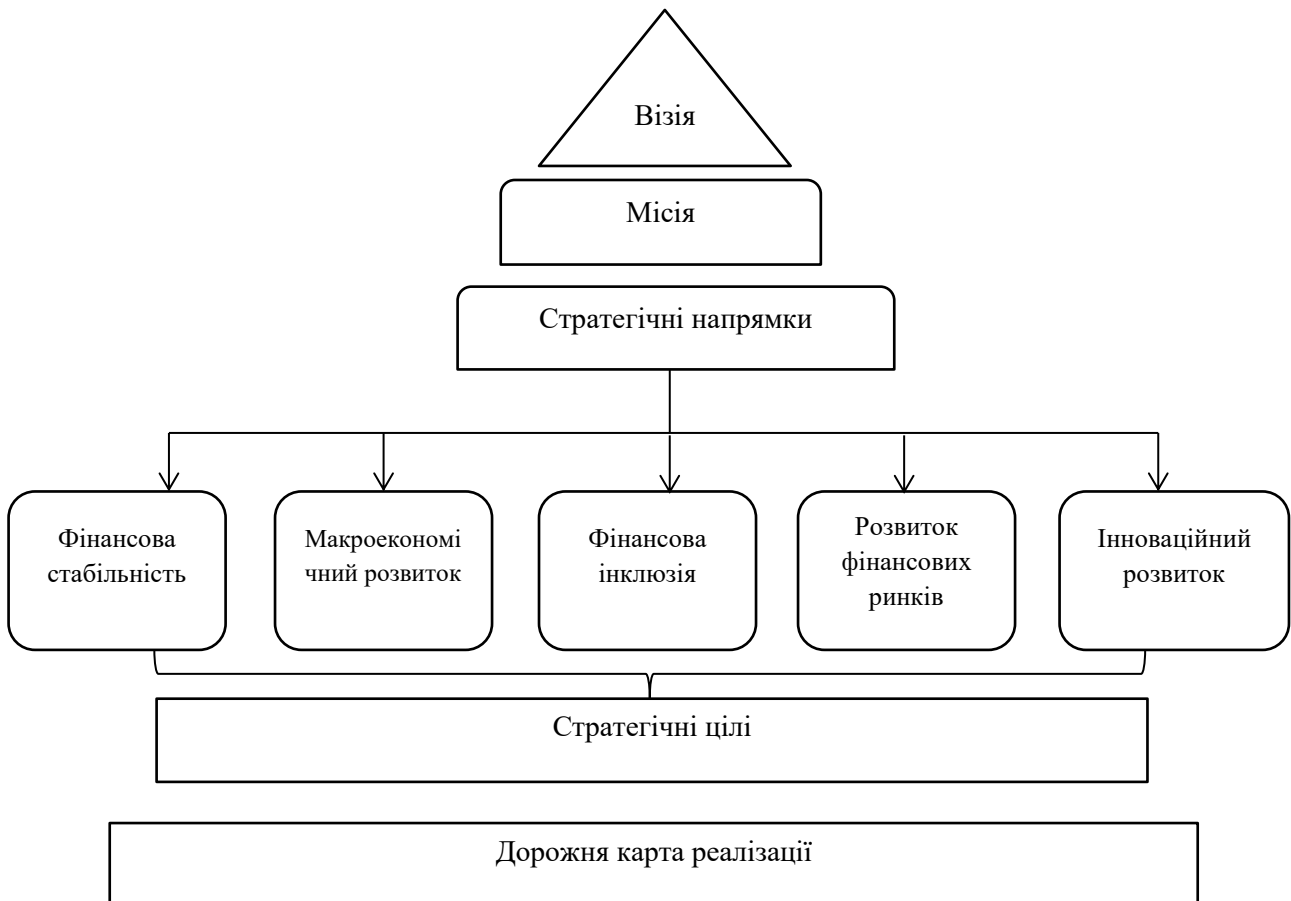

Рис. 2.9. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року
Сформовано автором за даними джерела: [129]

Метою даної Стратегії розвитку фінансового сектору України до 2025 року є формування стратегічних та тактичних напрямків та пріоритетів розвитку фінансової системи держави, а також встановлення оптимальних механізмів регуляції різних фінансових секторів, в тому числі і сектору фінансових технологій.

Відповідно до Стратегії розвитку фінансового сектору України до 2025 року, передбачається регуляція фінансового сектору за наступними напрямками:

1. Забезпечення економічного розвитку та зростання;
2. Посилення макроекономічного розвитку;
3. Забезпечення розвитку ринку інноваційних фінансових технологій;
4. Забезпечення постійності та стабільності фінансової системи;
5. Розвиток фінансової інклюзії.

Реалізація даної стратегії передбачає поступове поліпшення системи електронних підписів, а також збір та аналізування звітності, використовуючи систему електронних каналів. Застосовуючи безпаперові технології в процесі надання банківських послуг, виникає реальна можливість у значній мірі мінімізувати непотрібні видатки, поліпшити ефективність банківських операцій та якість клієнтського сервісу.

З огляду на це, впровадження механізмів публічного управління розвитку фінансових технологій повинно в повній мірі забезпечити задоволення потреб споживачів та інших суб'єктів економіки, які для задоволення поставлених цілей потребують реалізації широкого спектру фінансових інструментів.

Основним завданням механізмів публічного управління розвитку фінансових технологій є створення таких умов для оптимальної роботи суб'єктів ринку фінансових технологій, щоб центральними фігурами стали споживачі та задоволення їх потреб.

Основні учасники процесу формування, розвитку та надання фінансових технологій взаємодіють поміж собою для формування відповідних товарів та послуг для споживачів. Успішність даних процесів залежить від отримання взаємної вигоди та злагодженості роботи поміж усіх учасників на засадах відкритості та взаємної поваги.

З огляду на важливість та актуальність вищезазначених процесів, в січні 2020 року Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року була утверджена Національним Банком України разом з такими регуляторними структурами публічної влади як: Національна Комісія з цінних паперів та фондового ринку, Міністерство фінансів України та Фонд гарантування вкладів фізичних осіб.

Кожен з напрямків ухваленої Стратегії розвитку фінансового сектору України до 2025 року має свої стратегічні та тактичні цілі, а також показники ефективності:

- фінансова стабільність, що виявляється у забезпеченні прозорості та стійкості сектору фінансових технологій до можливих викликів, ризиків та загроз, а також поліпшення моніторингових підходів до підвищення якості управління;

- макроекономічний розвиток, що полягає в поліпшенні протекції кредиторів та інвесторів; поліпшення показників стійкості публічних фінансових ресурсів;

- фінансова інклюзія – протекція прав споживачів фінансових технологій, а також забезпечення умов поліпшення фінансової грамотності споживачів; поліпшення доступності до фінансових послуг;

- розвиток ринків фінансових послуг та технологій, що полягає в розвитку та імплементації системи механізмів та інструментів мінімізації ризиків при реалізації фінансових операцій; розвиток небанківських фінансових послуг та технологій, повноцінна інтеграція в глобальний фінансовий простір українського фінансового ринку;

- інноваційний розвиток, під час якого відбуватиметься поступовий розвиток фінансових технологій та регуляторних платформ на базі забезпечення прозорості архітектури ринку фінансових послуг та технологій.

Необхідно забезпечити реалізацію наступних кроків для розвитку вітчизняного фінансового сектору згідно прийнятої Стратегії розвитку фінансового сектору України до 2025 року:

- розвиток технології, електронна комерція, використання смартфонів та цифрових валют призведе до переходу від традиційних банківських та фінансових інструментів до віртуального простору;

- удосконалення інфраструктури регулювання ринку платежів і приведення у відповідність до стандартів ЄС сприятиме розвитку та

скороченню безготівкових платежів та створенню в Україні великої кількості компаній FinTech.

- НБУ розробить заходи та умови для сприяння розвитку компаній FinTech, запровадження регулювання краудфандингу та операцій з віртуальними активами. Через швидку зміну потреб учасників фінансового ринку традиційна платіжна діяльність перетворена на цифровий формат, збільшиться обсяг безготівкових платежів (відношення безготівкових операцій до загального обсягу транзакцій – 75%), а фінансові послуги використовуватимуться різними способами, незалежно від місця розташування клієнта.

Одним із пріоритетних напрямів публічного управління розвитком фінансових технологій є забезпечення кібербезпеки інфраструктури платежів, зберігання та обміну даних. Діджітилізація у фінансовому секторі сприяє розвитку цифрового суспільства в Україні. Використання цифрових технологій сприятиме збільшенню кількості громадян, які мають поточний рахунок у банку та здійснюють операції фінансовими інструментами.

Варто наголосити, що для забезпечення потужного економічного розвитку, держава повинна не тільки запозичувати світовий та європейський досвід фінансових технологій, а й здійснювати активну діяльність щодо розвитку та вдосконалення механізмів публічного управління розвитком фінансових технологій.

З огляду на проведений вище аналіз механізмів публічного управління розвитку фінансових технологій, найбільш раціональним з стратегічної та економічної точки зору є не шлях намагань обмежити та «зарегулювати» сферу фінансових технологій, а шлях з допомогою розглянутих нами вище, вже наявних у розпорядженні держави інституцій, структур, механізмів та важелів – розробити цілісну модель розвитку фінансових технологій через публічне управління.

2.3. Основні доміанти публічного управління розвитком фінансових технологій

Процес управління включає в себе ряд дій, які залежать від впливу значної кількості чинників. В свою чергу, ті чинники здійснюють вплив на значну кількість параметрів управління, але найбільш ключові з них, які визначають його стан, і є найчутливішими до такого впливу.

На сьогоднішній день, середовище функціонування фінтех-компаній та дотичних організацій, які пов'язані з розвитком фінансових технологій в Україні, характеризується тотальною нестабільністю через ряд останніх подій, які кардинально змінили політико-економічну ситуацію в країні.

Увесь світ страждає від пандемії, яка внесла свої корективи в розвиток кожної галузі. Фінансовий сектор не залишився в стороні. Державним органам влади важко в умовах пандемії здійснювати ефективний вплив на розвиток фінансових технологій в Україні. По своїй суті, ефективність публічного управління розвитку фінансових технологій залежить від правильності та ретельності прийняття і реалізації управлінських рішень на державному та місцевих рівнях влади.

Можна стверджувати, що публічне управління розвитком фінансових технологій так чи інакше торкається великої кількості сфер діяльності. Тут ми маємо і банківський сектор, і реформування фінансової системи, і інноваційний розвиток регіону або ж країни в цілому, і т. д. Як і будь-який інший вид управління, публічне також повинно базуватися на певних параметрах, визначення яких стають невід'ємними компонентами ефективності прийняття та реалізації управлінських рішень в умовах реформування фінансової системи. Такими параметрами можуть бути доміанти публічного управління розвитку фінансових технологій і те, які чинники можуть впливати на них. Дослідження доміант публічного управління розвитку фінансових технологій стає завданням з поглибленим вивченням самої їх сутності, і як вони характеризують сам зміст даного виду управління.

По своїй сутності, термін «домінанти» походить від латинського слова «dominantis», яке можна перевести як «панівний». Цей термін не був вперше застосований у сфері управління, проте як і будь-які інші терміни, він був запозичений науковцями і швидко здобув своє місце в провідних наукових сферах діяльності людини та системи.

Домінанти можна зустріти у сфері екології, де цей термін пояснювався як переважаючі параметри в головних шарах біоценозів рослин [49, с. 71]. Згодом вже більш узагальнено почали розглядати поняття «домінанти» і в інших галузях. Як основу уваги і мислення, домінанти охарактеризував О. Ухтинський [134, с. 64].

Цікавою є позиція Р. Якобсона [152, с. 56], який під домінантами розуміє фокусуючий компонент, який керує, визначає і може навіть трансформувати інші компоненти.

Як ключові параметри, що визначають стан і розвиток системи, домінанти розуміє С. Мельник [96, с. 139].

На нашу думку, під домінантами слід розуміти, характеризуючі процес управління параметри, які найбільш суттєво впливають на розвиток об'єкта і їх стан визначає як даний процес буде здійснюватися в подальшому.

В результаті проведеного нами дослідження у попередніх підрозділах сутності основних понять та категорій, ми можемо виділити основні домінанти публічного управління розвитку фінансових технологій в Україні (рис.2.10):

- стійкість та стабільність національної економіки;
- стійкість ринку фінансових послуг;
- фінансова грамотність населення;
- надійність кібербезпеки.

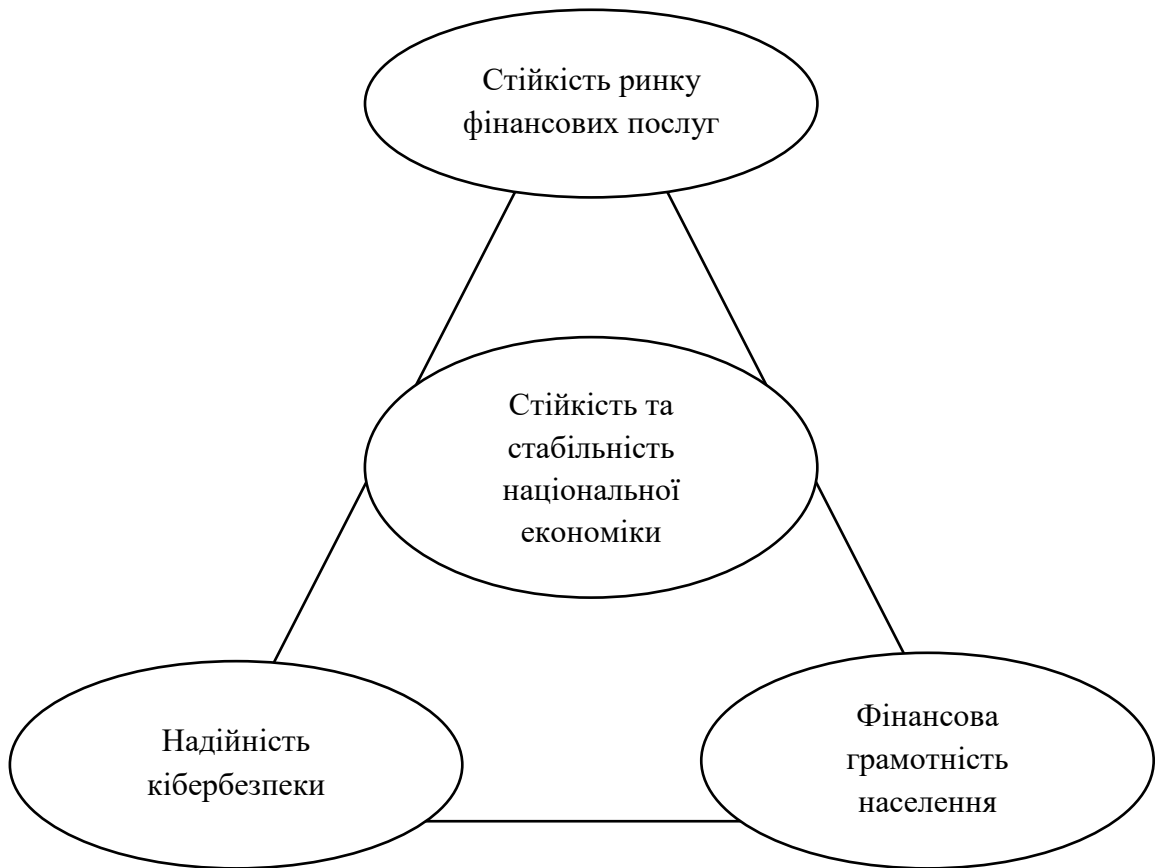

Рис.2.10. Основні доміанти публічного управління розвитку фінансових технологій в Україні

Сформовано автором

Економіка держави включає в себе ряд структурних елементів, які в сукупності можуть призвести до соціально-економічному зростанню та розвитку окремих галузей та сфер діяльності, в тому числі і розвитку фінансових технологій.

Національна економіка являє собою спроможність держави відтворювати показники розвитку усіх галузей національного господарства та забезпечувати економічне зростання країни.

Як зазначає С. Урба [133, с. 23], стабільність національної економіки «передбачає коригування та підтримку впливів, здатних дестабілізувати економічну ситуацію, створення гарантій та умов для активізації підприємництва, захист усіх форм власності та господарювання».

На нашу думку, як домітанту публічного управління розвитку фінансових технологій, стійкість та стабільність національної економіки слід розглядати як

такий її стан, при якому досягається можливість забезпечити постійний розвиток фінансових технологій та сформувати безпечне середовище для функціонування провідних фінтех-компаній.

Як відмічає С. Фімяр [137, с. 191], стабільність національної економіки включає наступні компоненти: систему економічних інтересів усіх суб'єктів господарської діяльності; стан усіх інститутів національної економіки; стан зовнішнього середовища.

Виступаючи домінантою публічного управління, стійка та стабільна національна економіка має і взаємозалежність від ефективності даного типу управління. Окрім цього, до умов забезпечення цієї стабільності віднесемо:

1. Макроекономічна стабільність, яка характеризується внутрішнім балансом, низьким рівнем безробіття та інфляції.

2. Ефективність внутрішніх ринків, яка характеризується рівнем податкового навантаження, рівнем конкуренції на ринку та ефективністю антимонопольного законодавства в країні.

3. Соціальний розвиток, який характеризується часткою бідності серед населення та рівнем професійної кваліфікації і освіти.

Важливе місце в забезпеченні стійкості та стабільності національної економіки відіграють інструменти, які являють собою важелі, що використовуються для досягнення такого рівня економічної і фінансової системи, який дасть змогу їм ефективно протидіяти негативному впливу тих чи інших загроз. До таких інструментів віднесемо:

- податки і збори;
- інвестиційні субвенції;
- державні соціальні стандарти;
- облікова ставка НБУ, золотовалютні резерви;
- ліцензування, патентування та квотування;
- формування та реалізація стратегій розвитку;
- державні фонди розвитку.

Стійкість та стабільність національної економіки залежить від матеріального та нематеріального виробництва, до якого належать: засоби виробництва, промисловість, торгівля, транспорт, сільське господарство, будівництво, сфери послуг (у тому числі фінансові, які базуються на використанні фінансових технологій). Також не слід забувати і про невиробничу сферу, до якої відноситься оборона країни, юридичні та судові органи, громадські організації, тощо.

Складно досягнути стійкості та стабільності, коли глобалізація, європейська інтеграція та світові події вносять свої корективи, з якими необхідно рахуватися. Ринок фінансових технологій дуже чутливий, і тому потребує особливої уваги зі сторони держави. На сьогоднішній день існують наступні виклики стійкості та стабільності національної економіки в контексті публічного управління розвитку фінансових технологій України:

1. Функціонування в умовах пандемії. Вже тривалий час ми живемо в умовах пандемії і навіть змогли адаптуватися. Україна лише заохочує і підтримує розвиток фінансових технологій, які дозволять все більше перейти в «інтернет-економіку».

2. Поява та розвиток криптовалюти. Стрімкий розвиток криптовалюти утворив нові правила гри для ринку фінансових послуг та розроблення фінансових технологій. Національна економіка України ще не відчула суттєвого впливу від його появи, проте значна кількість фінтех-компаній, які функціонують на території нашої країни, поступово здійснюють кроки щодо інтеграції її в нашу фінансову систему.

3. Глобальний вплив великих міжнародних мегакорпорацій на економіку нашої країни. З кожним роком великі гіганти такі як: Facebook, YouTube, Instagram стають частиною життя мільйонів українців і надають змогу їм на цьому заробляти. В таких умовах, популярності набиратиме і переорієнтація фінтех-компаній на співпрацю з такими компаніями.

А. Бойко [8, с. 23] виділяє наступні фактори, які впливають на забезпечення стійкості національної економіки: державна політика, довіра до

органів влади, стан навколишнього середовища, інвестиційний клімат, розвиток соціальної інфраструктури, стан економіки в критичних ситуаціях, обсяг трудових ресурсів, рівень життя населення і т. д.

Більш загальний список чинників, які впливають на стійкість та стабільність національної економіки, виділяє Р. Яковенко [153]: стан внутрішнього ринку; міжнародне економічне середовище; діяльність транснаціональних компаній; ефективність регулювання економіки зі сторони держави.

Виділимо основні чинники, які впливають на стійкість та стабільність національної економіки як доміанти публічного управління розвитком фінансових технологій в Україні (рис.2.11).

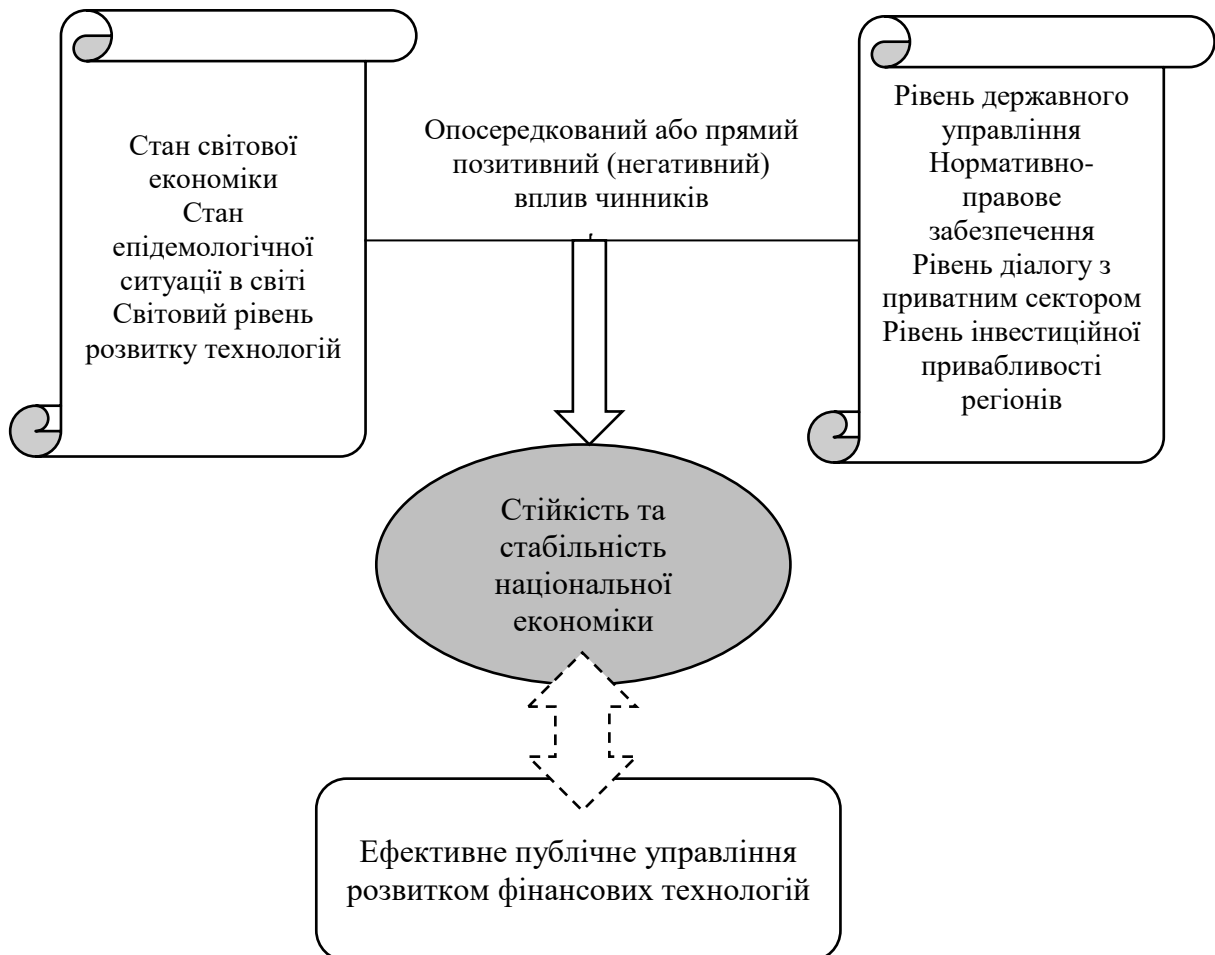

Рис.2.11. Основні чинники, які впливають на стійкість та стабільність національної економіки як доміанти публічного управління розвитком фінансових технологій в Україні

Сформовано автором

Застосування фінансових технологій призначене для покращення надання фінансових послуг, і тому стійкість ринку фінансових послуг сьогодні є вкрай актуальною і є однією з основних домінант публічного управління у цій сфері.

Ринок фінансових послуг включає:

- ринок капіталів;
- грошовий ринок;
- страховий ринок;
- інші ринки (ломбардний; інноваційний, пенсійний, тощо).

Усі учасники ринку фінансових послуг (юридичні та фізичні особи) є частиною забезпечення його стійкості, і саме від рівня ефективності їх діяльності з надання фінансових послуг споживачам залежить даний параметр. Завдяки державному регулюванню та нагляду за ринком фінансових послуг, можна активно і безпечно впроваджувати фінансові технології, які можуть сприяти ефективному функціонуванню ринку в цілому.

Сучасний вигляд ринку фінансових послуг являє собою постійну потребу його учасників у все нових інноваційних технологіях. Саме тому подальший його розвиток можливий лише при наявності різноманітних послуг, які базуються на використанні новітніх фінансових технологій.

Через посилення конкуренції серед банківських установ, інтенсифікацію фінансових операцій та загальні глобалізаційні процеси, ринок фінансових послуг лише нарощує свої обсяги і це йде йому на користь. Відбувається розвиток ринкових відносин, зростає кількість фінансових установ, активізується пошук нових ідей та застосування сучасних технологій. Це все, в свою чергу, позитивно відгукується і на фінансовій системі країни.

На нашу думку, під стійкістю ринку фінансових послуг як домінанти публічного управління розвитком фінансових технологій слід розуміти форму руху фінансових ресурсів у фінансовій системі, яка має на меті забезпечити юридичних та фізичних осіб, а також намагання держави отримати певний фінансовий ефект від проведених на ньому операцій з застосуванням провідних технологій.

Стійкість ринку фінансових послуг займає особливе місце в реформуванні фінансової системи країни і на неї впливає різноманітна кількість як внутрішніх, так і зовнішніх чинників.

До прикладу, М. Корнєєв [64, с. 74] виділяє економічні (рівень інфляції, інвестиційна привабливість, розвиток економіки, тощо); політичні (стан розвитку законодавства, рівень державного регулювання, тощо) та історичні (рівень довіри до фінансових установ, основні передумови становлення ринку, тощо).

Ми виділили наступні чинники впливу на ринок фінансових послуг як доміанти публічного управління розвитком фінансових технологій в Україні (рис.2.12).

Рис.2.12. Основні чинники, які впливають на стійкість ринку фінансових послуг як доміанти публічного управління розвитком фінансових технологій в Україні

Сформовано автором

Не менш важливою домінантою публічного управління розвитку фінансових технологій в Україні є фінансова грамотність населення, яка дозволяє краще зрозуміти та реалізовувати дану технологію під час здійснення фінансових операцій.

В Україні почався стрімкий перехід до безготівкових розрахунків і поступової відмови від паперових (особливо стрімко це проявилось в умовах пандемії). Система безготівкових розрахунків включає в собі велику кількість різноманітних інноваційних технологій, які здатні покращити наше фінансове життя та зменшити час на проведення великої кількості операцій. Проте це вимагає від громадянина певних навичок і знань, наявність яких дозволяє йому максимально ефективно та без сторонньої допомоги використовувати усі новітні технології. Саме тому, вкрай важливою домінантою на сьогодні є висока фінансова освіченість населення. Окрім цього слід відмітити, що фінансова грамотність дозволяє розробникам технологій обрати саме фінансовий сектор для реалізації власних інноваційних ідей.

Високий рівень фінансової грамотності населення дозволяє ефективно зрозуміти сучасні фінансові технології, і як результат зростає ефективність проведення фінансових операцій. Також спрощується процес їх застосування в різноманітних фінансових сферах життя кожної людини. Сюди можна віднести і підвищення рівня знань, необхідних для власних розробок у сфері фінансових технологій.

Як «сукупність світоглядних позицій (установок), знань і навиків громадян щодо ефективного управління особистими фінансами та здатність компетентно застосовувати їх у процесі прийняття фінансових рішень», фінансову грамотність розглядає Т. Кізима [54, с. 17].

Як стверджує І. Хом'юк [139, с. 101], фінансова грамотність являє собою «інтегровану якість, що виявляється в єдності двох основних аспектів: особистісного та діяльнісного, сформованість яких дозволяє приймати правильні фінансові рішення.

На нашу думку, під фінансовою грамотністю, як доміанти публічного управління розвитком фінансових технологій, слід розуміти сукупність отриманих знань і навичок, які дозволяють ефективно використовувати сучасні інноваційні технології у сфері фінансових послуг та здійснювати їх безпосередньо розробку і реалізацію.

Високий рівень фінансової грамотності населення України не лише сприятиме розвитку фінансових технологій, але і позитивно відгукнеться на зміцненні фінансової системи країни в цілому, зокрема: сприятиме зростанню фінансової безпеки (фінансова обізнаність дозволить краще захистити власні фінанси); стимулюватиме напливу інвестицій в регіони; збільшить рівень відповідальності та фінансової самостійності.

Основними елементами фінансової грамотності як доміанти управління розвитку фінансових технологій в Україні є:

1. Новий «більш освічений» підхід до грошей. Правильне їх використання, інвестування для досягнення поставленої мети.
2. Вміння планувати власні фінансові ресурси. Формування ретельного фінансового плану та ефективного акумулювання капіталу.
3. Тісна співпраця з фінансовими установами. Тісний контакт та співпраця з різноманітними фінансовими установами і іншими елементами фінансового ринку лише стимулюватиме до розвитку фінансових технологій.
4. Активне використання сучасних фінансових технологій під час проведення фінансових операцій.

Можна стверджувати, що фінансова результативність для розвитку фінансових технологій можлива лише при високому рівні фінансової освіченості громадян. Як рушійна сила, вона може сприяти економічному зростанню та правильного використання фінансових технологій. Значна кількість технологій попросту не можуть знайти свою нішу в фінансовому просторі, оскільки при певних обставинах їх попросту не зрозуміли як слід.

Для досягнення високого рівня фінансової грамотності слід враховувати і основні чинники, які можуть на неї впливати. Не обов'язково цей вплив може

нести негативний характер. Ряд чинників можуть і позитивно вплинути на рівень фінансової грамотності. (рис.2.13).

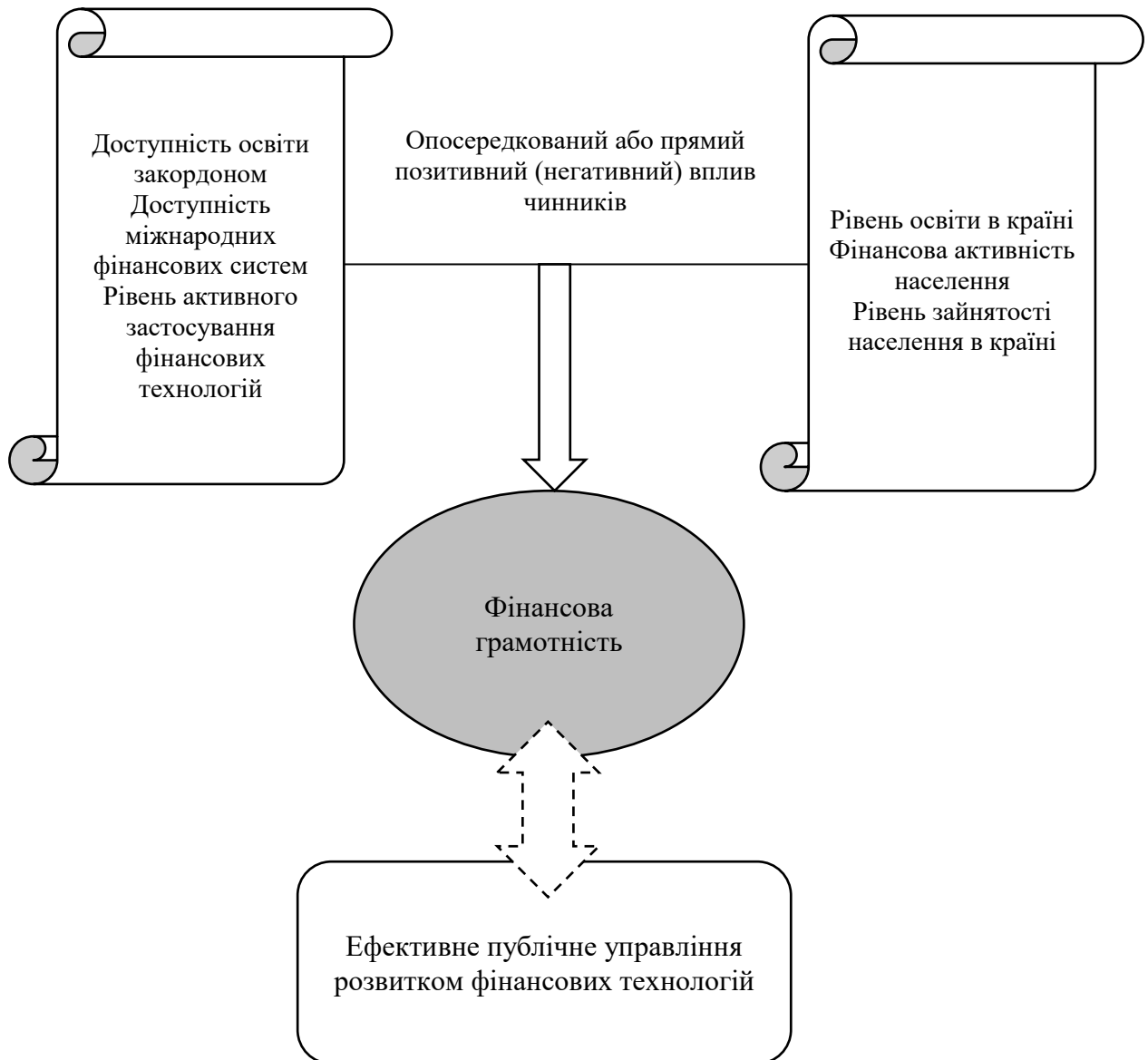

Рис.2.13. Основні чинники, які впливають на фінансову грамотність як домінанти публічного управління розвитком фінансових технологій в Україні

Сформовано автором

Фінансова грамотність населення не аби як важлива для розвитку фінансових технологій в нашій країні. Особливо це є актуальним сьогодні, коли інформаційні технології та інноваційні ідеї наступають на заміну застарілим методам і технологіям. Фінансова освіченість дозволяє людині краще проводити фінансові операції та мати необхідні початкові знання і навички для втілення власних ідей у розробку нових фінансових технологій.

Активний розвиток інформаційного суспільства та глобалізаційні процеси в кінцевому результаті торкнулися і діяльності органів державної влади, що спричинило активне застосування провідних технологій у власній діяльності, в тому числі і фінансових. Але все, що стосується інформаційних та цифрових технологій піддається можливим кібератакам, які ставляють під загрозу ефективний розвиток фінансових технологій в нашій країні.

Фінансові технології направлені на покращення здійснення фінансових операцій на усіх рівнях управління. Водночас неможливо ефективно їх проводити і отримувати бажаний результат або ефект без надійної системи захисту. Отже, сьогодні дуже важливо виділити таку домінуючу публічного управління розвитку фінансових технологій, як надійність кібербезпеки.

Можна виділити декілька основних поглядів, щодо сутності поняття «кібербезпека»:

- кібербезпека як сукупність методів та засобів, що направлені на забезпечення захисту кібернетичного простору [144, с. 315];
- сукупність узгоджених елементів для забезпечення безпеки інформаційних, телекомунікаційних систем [39];
- стан захищеності інтересів людини, суспільства і держави у кібернетичному просторі [9, с. 55].

В контексті публічного управління, розвитком фінансових технологій, надійність кібербезпеки слід розглядати як такий її стан, що передбачає захист фінансових інтересів держави, суспільства, організацій та громадян від негативного впливу загроз і забезпечення безпечного виконання ними фінансових операцій з використанням відповідних технологій.

В цілому, можна виокремити наступні елементи кібербезпеки як домінуючі публічного управління розвитку фінансових технологій:

- інформація;
- загрози, яким слід протидіяти;
- суб'єкти та механізми забезпечення.

Зазначимо, що на сьогоднішній день існує значна кількість загроз кібербезпеці публічного управління в Україні. Виділимо наступні:

1. Вже «класична» конкретна атака через використання спеціальних програм або ж вірусів. Тут все просто, береться відповідний об'єкт, на який націлено атаку і через відповідне програмне забезпечення здійснюється кібератака на органи державного управління, що відповідають за розвиток та регулювання ринку фінансових технологій в Україні.

2. Загроза повномасштабного кібертероризму на систему публічного управління розвитку фінансових технологій. Такого роду загрози передбачають, що існує імовірність «кіберзахоплення» основних систем транспорту, технологій, тощо, з метою зміни їх координації дій.

3. Загроза здійснення кібердиверсії, яка передбачає вплив на системи, з метою їх відключення, дезорієнтації та прагнення не допустити ефективного застосування фінансових технологій, з метою демонстрації їх неробочого стану.

4. Загроза розповсюдження «фейкової» інформації через соціальні мережі, з метою погіршення іміджу тих чи інших фінтех-компаній або ж органів державної влади у сфері розвитку фінансових технологій.

5. Загроза ціленаправленої атаки на «електронний уряд» або банківські системи, з метою виведення вже активних фінансових технологій з ладу або їх блокування.

В цілому, атака на «електронний уряд» є дуже небезпечною дією, яка може підірвати довіру до цифрових технологій та не дати змогу ефективно застосовувати нові інноваційні технології (в тому числі і фінансові). Також не слід забувати, що досягнення надійності кібербезпеки публічного управління розвитком фінансових технологій загрожують і факти корупції, проблеми з комп'ютерним обладнанням, яке вже застаріле. Цей список можна продовжувати практично до безкінечності, оскільки проблем вистачає. Проте, окрім загроз також можна виділити і чинники, які впливають на надійність кібербезпеки.

Згідно Стратегії кібербезпеки України [112], виділяють наступні чинники, які негативно впливають на кібербезпеку: низький рівень захищеності інформації; безсистемність заходів кіберзахисту; низький розвиток організаційно-технічної інфраструктури; відсутність координації дій по забезпеченню кібербезпеки.

Але не усі чинники можуть негативно впливати на надійність кібербезпеки публічного управління розвитком фінансових технологій в Україні. При певних обставинах цей вплив може бути і позитивний (рис.2.14).

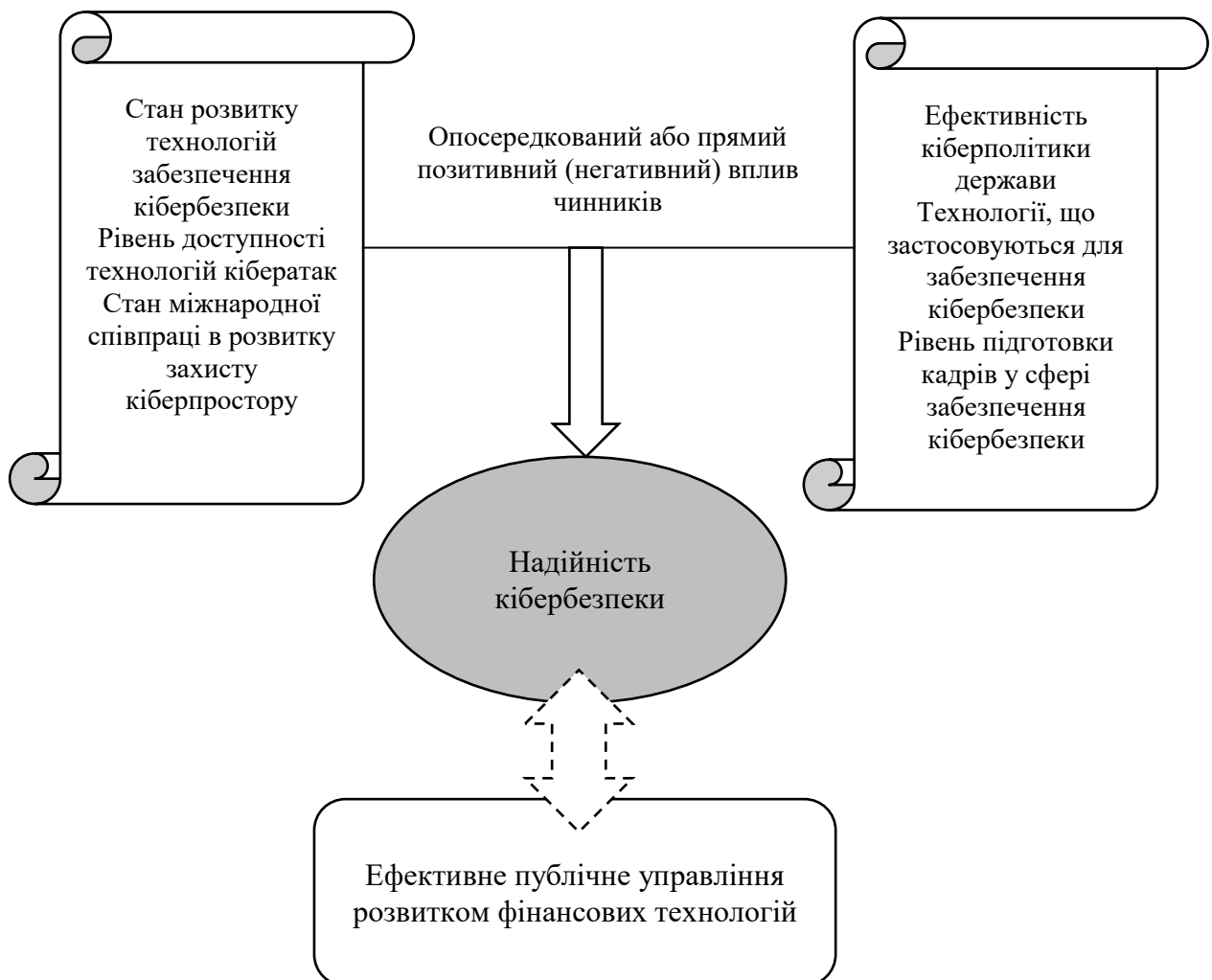

Рис.2.14. Основні чинники, які впливають на надійність кібербезпеки як домінанта публічного управління розвитком фінансових технологій в Україні

Сформовано автором

Підсумовуючи, відзначимо, що під час проведення дослідження, нами було виділено основні домінанти публічного управління розвитком фінансових технологій: стійкість та стабільність національної економіки; стійкість ринку фінансових послуг; фінансова грамотність населення; надійність кібербезпеки. На сьогоднішній день, кожна домінанта публічного управління розвитком фінансових технологій є вкрай важливою для реформування фінансової системи і потребує особливої уваги під час подальших досліджень. Авторська позиція ґрунтується на виділені ключових чинників, які можуть впливати як позитивно, так і негативно на основні домінанти публічного управління розвитком фінансових технологій в Україні.

Висновки до розділу 2

За результатами проведеного дослідження, зроблено наступні висновки до другого розділу:

1. Проведено аналіз розвитку фінансових технології в світі. Проаналізовано обсяги глобальних інвестицій у розвиток фінансових технологій. Охарактеризовано сфери діяльності фінтех-компаній. Досліджено структуру діяльності Українських фінтех-компаній. Визначено структуру фінансування фінтех-компаній в Україні. Проведено SWOT-аналіз публічного управління розвитком фінансових технологій. За результатами проведеного SWOT-аналізу, було виділено основні сильні та слабкі сторони, а також можливості та загрози публічного управління розвитком фінансових технологій в Україні. Сформовано часову матрицю тенденцій розвитку фінансових технологій в Україні.

2. Обґрунтовано важливість визначення основних домінантів публічного управління розвитком фінансових технологій в Україні, а саме: стійкість та стабільність національної економіки; стійкість ринку фінансових послуг; фінансова грамотність населення; надійність кібербезпеки. Охарактеризовано особливості кожної домінанти публічного управління розвитком фінансових

технологій. Встановлено, що стійкість ринку фінансових послуг – це форма руху фінансових ресурсів у фінансовій системі, яка має на меті забезпечити юридичних та фізичних осіб, а також державу отримати певний фінансовий ефект від проведених на ньому операцій з застосуванням провідних технологій. Визначено, що фінансова грамотність як сукупність отриманих знань і навичок, надає можливість ефективно використовувати сучасні інноваційні технології у сфері фінансових послуг та здійснювати їх безпосередню розробку і реалізацію. Надійність кібербезпеки – це захист фінансових інтересів держави, суспільства, організацій та громадян від негативного впливу загроз і забезпечення безпечного виконання ними фінансових операцій з використанням відповідних технологій. Завдяки стійкості та стабільності національної економіки досягається можливість забезпечити постійний розвиток фінансових технологій та сформувати безпечне середовище для функціонування провідних фінтех-компаній.

3. Систематизовано основні чинники впливу на визначені домінанти публічного управління розвитком фінансових технологій в Україні. Виділено чинники впливу для усіх домінант публічного управління розвитком фінансових технологій в Україні: стійкість та стабільність національної економіки; стійкість ринку фінансових послуг; фінансова грамотність населення; надійність кібербезпеки.

4. Визначено сутність понять «механізм», «механізм публічного управління». Встановлено, що під механізмом публічного управління слід розуміти систему заходів та методів, які сформовані на базі визначеної публічної політики та направлені на всебічне регулювання та забезпечення всіх суспільних процесів в державі. Охарактеризовано особливості інституційного механізму. Визначено основні державні органи публічної влади в сфері управління фінансовими технологіями. Визначено особливості Стратегії розвитку фінансового сектору України і місця фінансових технологій у ньому.

Основні наукові результати опубліковані в працях: [82;83;85;86;89;181;182].

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

3.1. Моделювання публічного управління розвитком фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи України

Фінансова система переживає глибоку трансформацію, враховуючи впровадження нових технологій, що відбувається швидко і в глобальному масштабі. Міжнародне фінансове співтовариство визнає, що особливості сучасних фінансових інновацій, що підтримуються цими технологіями, або фінансово-технологічними продуктами, можуть призвести до нових можливостей фінансового включення, але вони також можуть стимулювати виникнення нових ризиків або посилення існуючих.

Фінтех-компанії як ніхто інший найбільше зацікавлені у співпраці з органами влади, можливістю навчання, підвищення кваліфікації своїх працівників за напрямом підготовки «фінтех», співпраці з споживачами.

Споживачі зацікавлені в отриманні новітніх фінансово-технологічних можливостей, технологій, зручностей, комфорту та безпеки. Вони також зацікавлені у отриманні знань та навиків, необхідних для користування сучасними сервісами.

Варто зазначити, що розвиток сфери фінансових технологій має значний потенціал на майбутнє. Дана галузь потребуватиме значної кількості підготовлених належним чином фахівців. В свою чергу споживачі потребуватимуть можливості навчання за напрямом підготовки "фінтех", розвитку інноваційного мислення, підвищення технічної та фінансової підготовки, покращенню мотиваційної готовності до участі в ринку праці.

Сьогодні стає актуальною проблема кібербезпеки, захисту персональних даних, ідентифікації і аутентифікації особистості в інформаційному просторі,

при здійсненні фінансових транзакцій. Так, згідно з даними дослідження IBM, для користувачів важливіше безпека, ніж зручність сервісу. При цьому основна перевага віддається біометрії і багатофакторній аутентифікації. На даний момент йде активний розвиток цього напрямку.

Велика кількість організацій, що спеціалізуються на фінансових технологіях, які працюють за межами України і піддаються впливу глобальних драйверів, які не відчуваються так гостро в межах України, змушені формувати потужні механізми кібербезпеки. Важливо, що для як для сфери фінансових технологій, так і для банків актуальним є надання можливості віддаленої ідентифікації клієнта як найважливішої законодавчої зміни, необхідної з огляду на поточний попит на ринку.

Принаймні частково це свідчить про те, що банки змушені налаштовувати свої пропозиції на зростаючий попит на мобільні банки та вважають це необхідним конкурентним фактором. Знову ж таки, це може бути частково через те, що респонденти банку є дещо більш прогресивними та сприйнятливими до змін на ринку.

Обидві групи також покращують процеси кібербезпеки в банках та аналітику щодо запобігання шахрайству. Нарешті, і можливо найголовнішим є те, що і фінансові технології і банки вбачають великий потенціал у майбутніх проектах, орієнтованих на фінансові послуги - прибуткову нішу для нових пропозицій фінансових технологій як від незалежних партій, так і від діючих.

При цьому, на жаль, розробка заявок на транскордонні інвестиції не є актуальною для обох сторін – це означає, що ринок фінансових технологій та тенденції попиту в Україні ще не достатньо розвинені.

Системи органів публічної влади та органів місцевого самоврядування зацікавлені отримувати розроблені у середовищі фінансово-технологічних продуктів (бізнесу – фінтех компанії – ЗВО – експертне середовище) та готові до запровадження в дію фінансово-технологічної методики для підвищення ефективності власної діяльності, сфери публічного управління, надання адміністративних послуг тощо.

Спостерігається поява абсолютно нових продуктів і послуг, орієнтованих на нові умови життя і нове покоління споживачів, які виростили в постіндустріальному суспільстві. Наприклад, це нові формати платежів (безконтактні, біометричні тощо), страхові поліси (страхування майна або автомобіля з телематикою (система зв'язку, яка використовує технічні можливості телебачення, інформатики, космічного зв'язку, обчислювальної техніки), геймифіковані інвестиційні рішення та ін. Окремо варто зупинитися на потужному тренді O2O (online to offline). Багато великих онлайн-гравців намагаються зайняти свою нішу і в реальному світі. Так стає можливою оплата в фізичних магазинах за допомогою електронних гаманців, оплата рахунків криптовалютою в кафе і т. д.

Розвиток фінансових технологій є складним та довготривалим процесом, який повинен виконуватися поетапно з реалізацією, в першу чергу, найбільш важливих завдань. Особливість та специфіка фінансово-технологічних продуктів вимагає прискореної реакції від держави та сприяння її швидкому розвитку, з метою збереження актуальності тих чи інших технологій, що зараз виходять на фінансовий ринок. Саме тому, покращення публічного управління розвитку фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи України має супроводжуватися внесенням змін в сам процес управління та адміністрування.

Як ми зазначали у підрозділі 1.2, фінансові технології є потужною допомогою в наданні максимально найкращих фінансових послуг на ринку. За їх допомогою можна досягнути конкурентних переваг, та навіть покращити фінансову систему країни в цілому. Публічне управління може суттєво покращити розвиток фінансових технологій та допомогти в їх активному і масовому застосуванні по усій країні.

Увесь процес публічного управління та адміністрування розвитку фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи України можна описати як певну послідовність етапів, які мають між собою як прямі так і зворотні зв'язки. Тобто йдеться мова про необхідність розроблення моделі

публічного управління розвитку фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи України, яка буде сприяти удосконаленню та покращенню самого фінансового ринку загалом. Для розв'язування такого роду завдання, слід застосувати відповідну методологію функціонального моделювання. Ми пропонуємо застосування методологію моделювання та графічного опису процесів – IDEF0.

Формування процесу публічного управління розвитку фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи України повинно вирішувати ряд існуючих недоліків, які попросту не можливо вирішити лише застосуванням кількісних методів аналізу. Якщо ж розглядати основні дії та управлінські рішення щодо розвитку фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи України у певній логічно-структурованій послідовності, то це дає змогу об'єднати як формальні, так і евристичні методи під час формування та реалізації відповідних управлінських рішень. Це, в свою чергу, сприятиме підвищенню якості та ефективності цих рішень.

Застосування методології функціонального моделювання і графічного опису процесів IDEF0 в наукових дослідженнях не є новим, і її можна зустріти при описі ряду процесів управління [125;143;145;147;164;176;177;183;186;197;202], проте зазначимо, що для відображення процесу розвитку фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи України через публічне управління, дана методологія буде застосована вперше.

Завдяки методології функціонального моделювання і графічного описання процесів, можна краще представити публічне управління розвитку фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи України. Основною характерною рисою IDEF0 є її акцентування на ієрархічному відображенні об'єктів, це, в свою чергу, краще дозволяє зрозуміти предмет дослідження.

Стандарт IDEF0 був розроблений в 1981 році в США департаментом Військово-повітряних сил. В процесі розробки програмного забезпечення, розробники зіткнулися з необхідністю створення нових методів аналізу

процесів. В результаті з'явилася методологія функціонального моделювання IDEF0, в якій для аналізу застосовуються спеціальні нотації IDEF0.

Функціональна модель IDEF0 являє собою набір блоків, кожен з яких представляє собою «чорний ящик» з входами і виходами, управлінням та механізмами, які деталізуються (декомпонуються) до необхідного рівня. Найбільш важлива функція розташована у верхньому лівому кутку, а з'єднуються функції між собою за допомогою стрілок і описів функціональних блоків. При цьому кожен вид стрілки або активності має власне значення. Дана модель дозволяє описати всі основні види процесів, як адміністративні, так і організаційні.

На сьогоднішній день, модель IDEF0 є однією з найефективніших моделей і застосовуються під час організації тих чи інших проєктів або ж процесів адміністрування та управління.

Модель IDEF0 як і багато інших функціональних моделей, повинна включати вихідні дані, які стають свого роду фундаментом і базою у формуванні тої самої моделі, яку бажає отримати користувач (у нашому випадку, модель публічного управління розвитку фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи України).

Основними складовими елементами вихідних даних для створення функціональної моделі IDEF0 є наступні:

- мета проведення моделювання;
- точка зору;
- основна аудиторія моделі;
- основний контекст моделі;
- технологія моделювання;
- програмне забезпечення.

Базуючись на основних вимогах, які ставляться для формування функціональної моделі IDEF0, проведемо аналіз і детальний опис усіх вихідних даних щодо її створення (табл.3.1).

Таблиця 3.1

Основні складові елементи вихідних даних щодо формування функціональної моделі процесу публічного управління розвитку фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи України

<i>мета проведення моделювання</i>	Розробити функціональну модель IDEF0 процесу публічного управління розвитку фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи України	<i>точка зору</i>	Органи державного апарату, недержавні організації та громадянське суспільство, які відповідають за публічне управління розвитку фінансових технологій
<i>основна аудиторія моделі</i>	Суб'єкти публічного управління, які мають володіти інформаційними технологіями, з метою прийняття та реалізації управлінських рішень у сфері розвитку фінансових технологій	<i>технологія моделювання</i>	Технологією є методологія функціонального моделювання IDEF0
<i>основний контекст моделі</i>	Перелік функцій і об'єктів діаграм функціональної моделі IDEF0	<i>програмне забезпечення</i>	Прикладна програма для побудови векторних діаграм

Сформовано автором

Для початку, необхідно сформуванати відповідну ієрархію блоків функціональної моделі IDEF0, тобто сформуванати контексту діаграму найвищого рівня А-0 і її рівні декомпозиції. А-0 - основна ціль, яку необхідно

досягнути під час процесу управління і вона включає ряд вузлів та формує відповідне дерево вузлів, які допомагають і сприяють досягненню поставленої цілі. Цими вузлами можуть бути: A1, A2, A3 і т. д.

Як ми вже знаємо з проведеного у підрозділі 1.1 дослідження, публічне управління являє собою владний вплив зі сторони органів державної влади (або ж місцевого самоврядування, різних громадських організацій) на процеси та явища, що пов'язані з життєздатністю населення, з метою досягнення певного ефекту та розвитку. У нашому випадку цей вплив направлений на розвиток фінансових технологій. Сам процес публічного управління здійснюється згідно певних директив на керування його підпроцесами. Ті ж директиви формуються згідно основної мети – розвитку фінансових технологій. А під час безпосереднього процесу активно використовуються інформаційні ресурси.

Наша увага прикріплена до послідовності дій щодо забезпечення розвитку фінансових технологій через публічне управління. Такий процес дій реалізується через ітеративне наближення до потрібних результатів і має ряд етапів до його досягнення.

У нашому випадку, найвищими рівням A0 є забезпечення розвитку фінансових технологій. Для досягнення цього рівня, необхідно виконати та дотримуватися поставлених завдань: A1 (удосконалення фінансових технологій), A2 (аналіз ринку фінансових технологій); A3 (удосконалення нормативно-правового забезпечення) та A4 (встановлення основних орієнтирів забезпечення розвитку фінансових технологій) (рис.3.1).

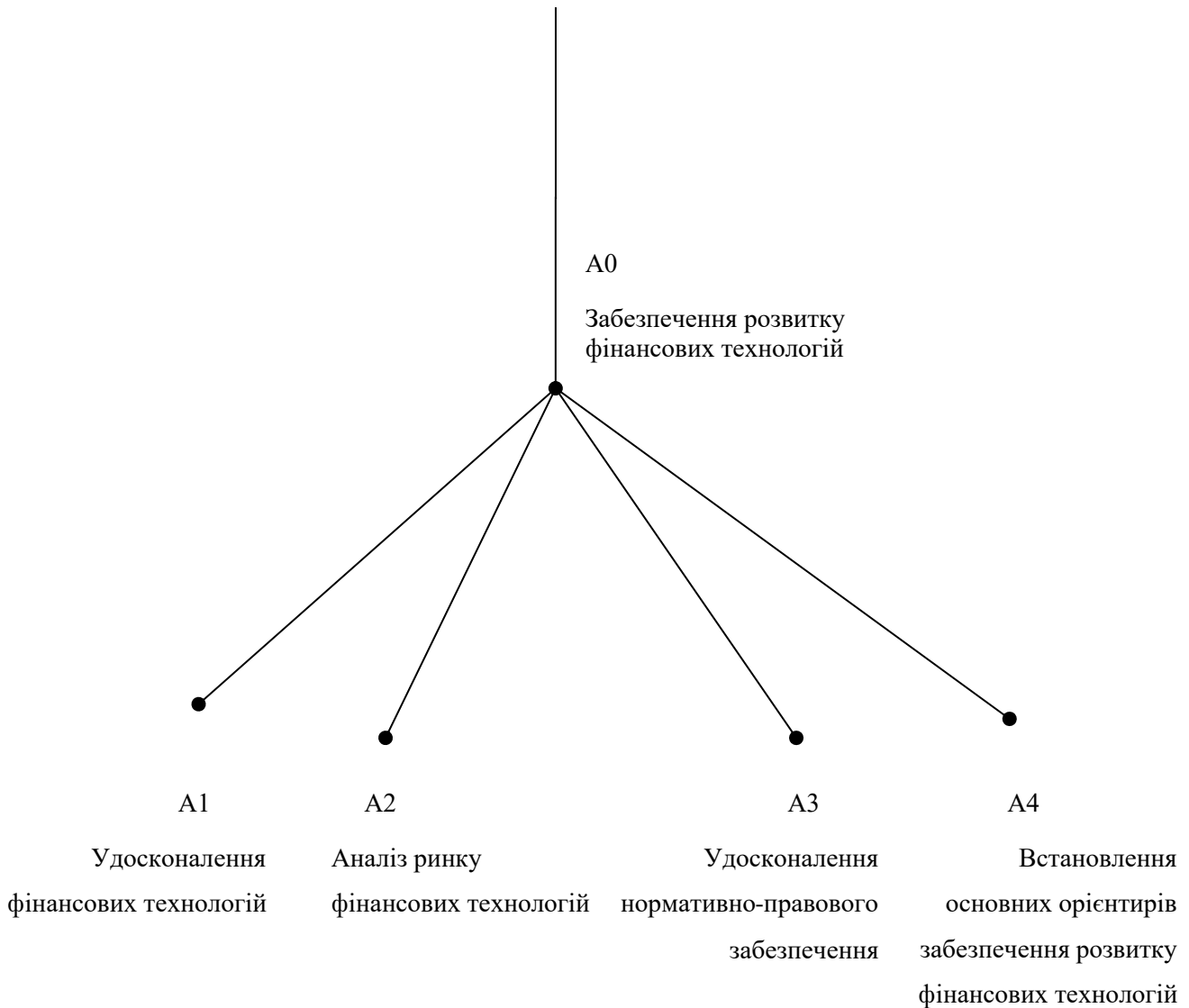

Рис.3.1. Ієрархія блоків функціональної моделі IDEF0 забезпечення розвитку фінансових технологій, через застосування публічного управління

Складено автором

Отже можна говорити про те, що досягнення найвищого рівня функціональної моделі IDEF0, а саме A0 – забезпечення розвитку фінансових технологій, можливе при успішному та ефективному виконанні наступних підпроцесів: удосконалити фінансові технології, проаналізувати ринок фінансових технологій, покращити нормативно-правове забезпечення і встановити основні орієнтири для забезпечення їх розвитку.

Наступним кроком процесу моделювання публічного управління розвитку фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи

України є формування контекстної діаграми моделі IDEF0. Слід зазначити, що кожний блок функціональної моделі на діаграмах IDEF0 змінює входи у виходи в процесі безпосереднього управління через використання певних механізмів. Якщо говорити про нашу ситуацію, мова йде лише про перетворення інформаційних потоків в бажаний результат.

Побудова контекстної діаграми моделі IDEF0 складається з:

- вхід (I_n), де n – це їх безпосередня кількість;
- керування (C_n);
- вихід (O_n);
- механізм (M_n).

Сформуємо для нашої функціональної моделі IDEF0 забезпечення розвитку фінансових технологій, відповідну контексту діаграму (рис.3.2).

Отже, розглянемо кожний елемент побудованої нами контекстної діаграми моделі IDEF0 забезпечення розвитку фінансових технологій, детальніше:

C1 – законодавчі акти та нормативні документи. Являє собою обмежуючу та керівну інформацію. Сюди віднесемо законодавчу базу, підзаконні акти та нормативні документи, які визначають, в якому руслі можна змінювати та удосконалювати стан розвитку фінансових технологій в країні.

C2 – моделі. Являє собою керівну інформацію. Різноманітні моделі, які допоможуть забезпечити розвиток фінансових технологій.

C3 – Додаткова інформація від зацікавлених осіб. Являє собою керівну інформацію. Включає в себе рекомендовану інформацію, різні зауваження та побажання, що надходять від зацікавлених у розвитку фінансових технологій осіб або ж організацій (фінтех-компаній, банківських установ, тощо).

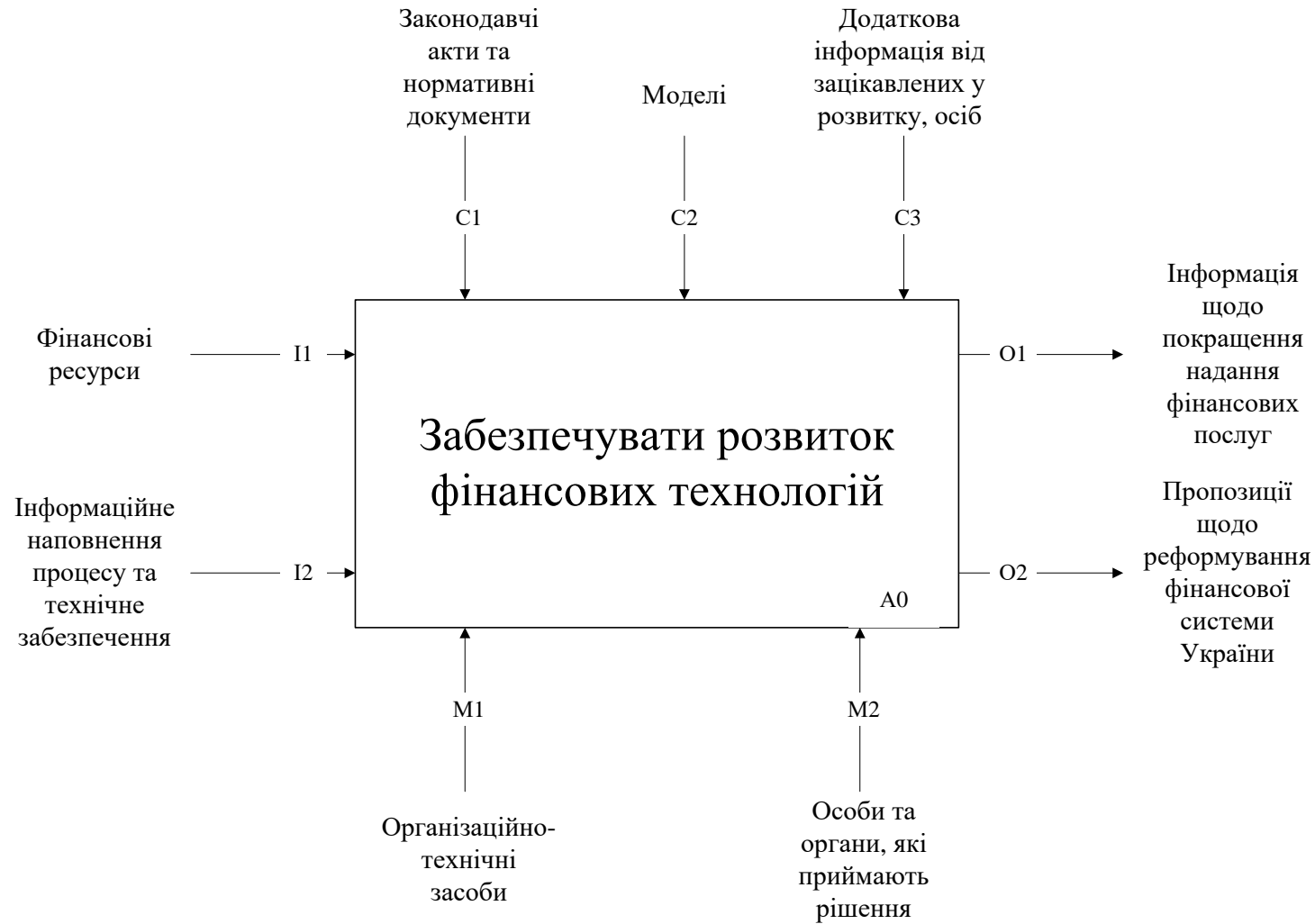

Рис.3.2. Комплексна діаграма моделі IDEF0 забезпечення розвитку фінансових технологій через застосування публічного управління

Складено автором

I1 – фінансові ресурси. Являє собою обмежувальну та описову інформацію про те, які є обсяги фінансових ресурсів для забезпечення розвитку фінансових технологій. Якщо є нестача коштів для повноцінного забезпечення розвитку фінансових технологій, функціональна модель буде реалізуватись не в повному обсязі.

I2 – Інформація наповнення та технічне забезпечення. Являє собою описову інформацію, яка характеризується сучасним станом фінансового ринку, для якого фінансові технології і удосконалюють.

M1 – Організаційно-технічні засоби. Сукупність методів та засобів впливу на розвиток фінансових технологій та програмне забезпечення, яка використовується.

M2 – Особи та органи, які приймають рішення. Державні (місцеве самоврядування) органи влади, які відповідають за розвиток фінансових технологій та реформування фінансової системи.

O1 – Інформація щодо покращення надання фінансових послуг. Даний вихід являє собою описову інформацію, яка є результатом забезпечення розвитку фінансових технологій, і може слугувати для покращення надання фінансових послуг в цілому.

O2 – Пропозиції щодо реформування фінансової системи України. Являє собою описову інформацію, яка стосується пропозицій щодо покращення процесу реформування фінансової системи. Вона базується на визначені основних тактичних і стратегічних заходів забезпечення розвитку ринку надання фінансових послуг через удосконалення фінансових технологій.

Сформуємо декомпозицію першого рівня контекстної діаграми функціональної моделі IDEF0 забезпечення розвитку фінансових технологій через публічне управління (рис.3.3).

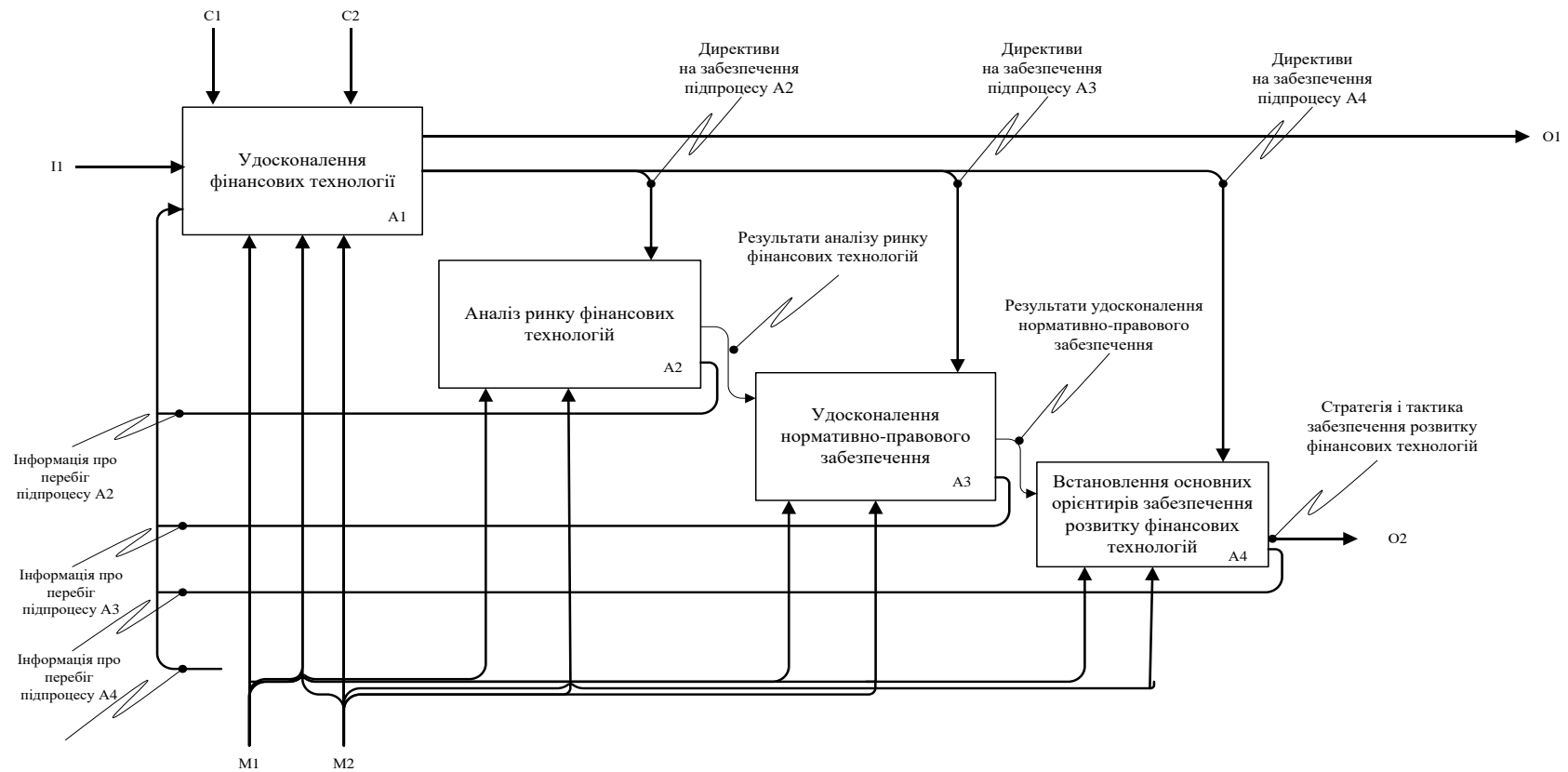

Рис.3.3. Декомпозиція першого рівня контекстної діаграми моделі IDEF0 забезпечення розвитку фінансових технологій через застосування публічного управління

Складено автором

Слід більш детально розглянути усі елементи і функції, які зображені на представлені декомпозиції першого рівня:

A1 – Удосконалення фінансових технологій. Процес забезпечення розвитку фінансових технологій є вкрай важливим і потребує державної допомоги. В умовах реформування фінансової системи, необхідно застосовувати публічне управління.

A2 – Аналіз ринку фінансових технологій. Необхідно детально вивчити поточний стан ринку фінансових технологій. Наскільки суттєві сьогодні проблеми у фінтех-компаній, які ризики та загрози існують, тощо.

A3 – Удосконалення нормативно-правового забезпечення. Через державний апарат і вищі органи влади можливо покращити законодавчу базу, тим самим підвищити ефективність фінтех-компаній та надання фінансових послуг.

A4 – Встановлення основних орієнтирів забезпечення розвитку фінансових технологій.

Директиви на керування процесом A2, A3, A4 – це результати прийняття рішень особами та органами, які відповідають за забезпечення розвитку фінансових технологій.

Інформація про перебіг того чи іншого підпроцесу, що являє собою збір, обробку, узагальнення та аналіз інформації в процесі забезпечення розвитку фінансових технологій.

Сформуємо декомпозицію другого рівня контекстної діаграми функціональної моделі IDEF0 забезпечення розвитку фінансових технологій через публічне управління (рис.3.4).

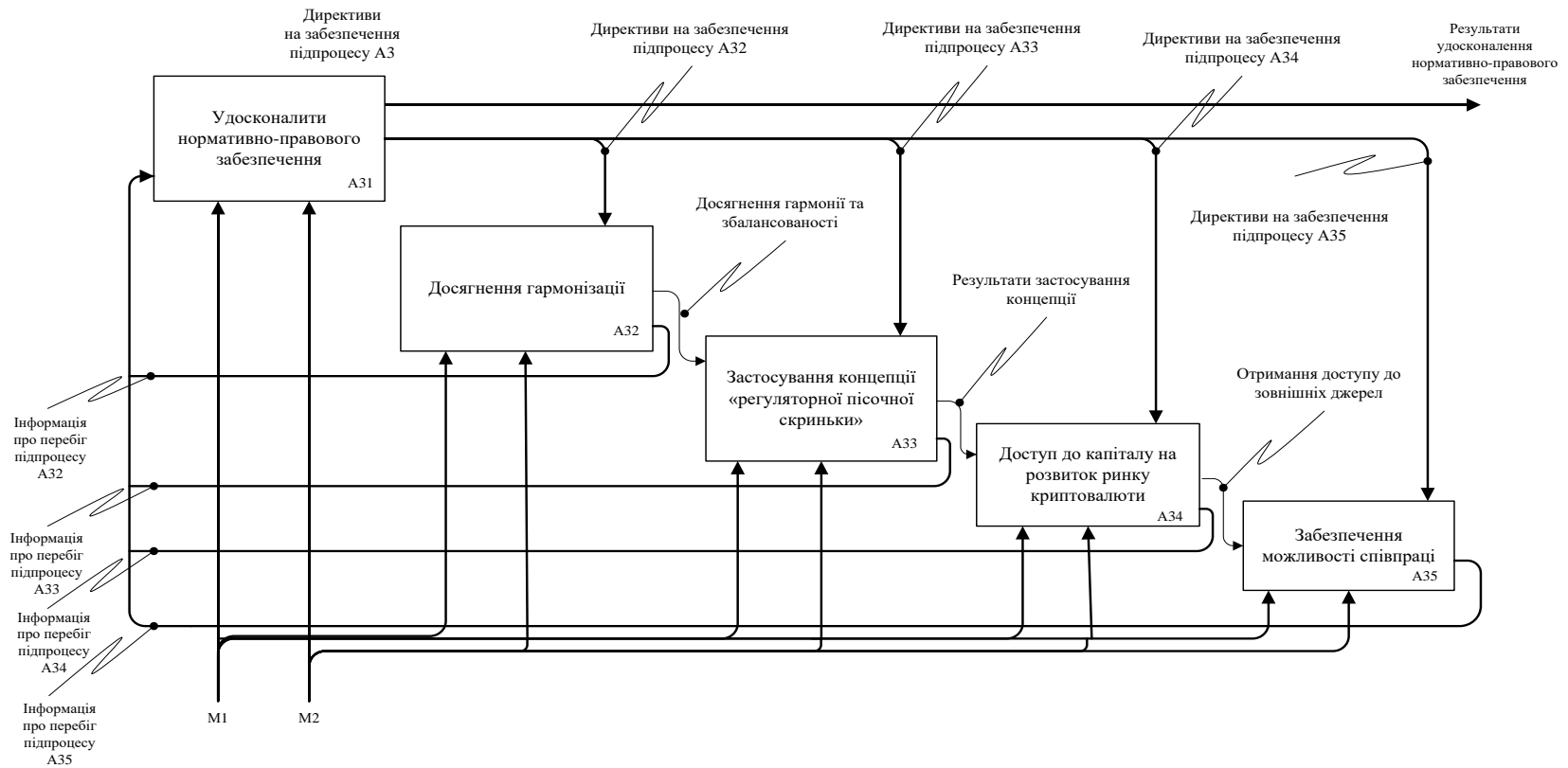

Рис.3.4. Декомпозиція другого рівня контекстної діаграми моделі IDEF0 забезпечення розвитку фінансових технологій через застосування публічного управління

Складено автором

Розглянемо основні підпроцеси декомпозиції другого рівня контекстної діаграми функціональної моделі IDEF0 забезпечення розвитку фінансових технологій через публічне управління:

A31 – Удосконалити нормативно-правове забезпечення, що передбачає покращення умов для розвитку фінансових компаній, які займаються фінтех-продуктами та банківською справою (табл.3.2).

A32 – Досягнення гармонізації. Впровадження 2-ї Директиви про платіжні послуги ЄС є абсолютно необхідною для забезпечення правових та технологічних рамок для ряду послуг FinTech, які ще не існують в Україні. Зокрема, концепція відкритого банкінгу можлива лише шляхом юридичних примусів банків відкривати свої API та клієнтські дані стороннім постачальникам послуг. Віддалена ідентифікація клієнта PSD2. Це також може допомогти у вирішенні проблем жителів українських сільських місцевостей та малих міст - надання фінансових послуг цим категоріям набагато мобільніше та менш затратним способом, а також залучення їх до ринку.

A33 – Застосування концепції «регуляторної пісочної скриньки». Концепція «регуляторної пісочної скриньки», на яку натякнула українська влада є чудовим способом стимулювати швидкий розвиток проектів FinTech, знижуючи ризик порушення законодавства та дозволяючи перевіряти бізнес-модель. При цьому спочатку слід вжити належних заходів щодо впровадження, перш ніж ринок FinTech завоює достатню довіру до ініціативи. Результати питань щодо інноваційного центру НБУ - це хороший відгук про те, як нині довіряють будь-якій ініціативі з боку регуляторів.

A34 – Доступ до капіталу та сприяння розвитку ринку криптовалюти. Розробка FinTech гостро потребує зовнішніх джерел капіталу. Інвестори також сприймають українські проекти як такі, що мають високий ризик, навіть для венчурного капіталу. В основному така ситуація зумовлена недосконалим захистом прав інтелектуальної власності та ризиками судової системи. Першочерговою є необхідність розроблення належної законодавчої бази щодо криптовалюти. Хоча це все ще є викликом навіть для розвинених ринків, даний

крок необхідний для того, щоб привести численні проекти криптовалюти в українське правове поле та дати їм змогу взаємодіяти з більш традиційними постачальниками фінансових послуг.

Таблиця 3.2

Основні нормативно-правові зміни, які необхідно впровадити, з метою розвитку фінансових технологій в Україні

Fintech варіанти	Banks варіанти
Індикація віддаленого клієнта	Індикація віддаленого клієнта
Директива про послуги з фіксованим платежем	Директива про послуги з фіксованим платежем
Законодавство про електронні гроші	Заохочення цифрових платежів органами управління
Правила та стандарти кібербезпеки	Впровадження GDPR (загальний регламент про захист даних)
Спрощення правил реєстрації платіжних систем	Регулювання позик P2P
Нове ліцензування платіжних послуг: PIS та AIS	Правила та стандарти кібербезпеки

Сформовано автором

A35 – Забезпечення можливості співпраці. Настільки ж важливим є і безперервна робота всіх зацікавлених сторін, щоб знайти спільну мову та вчитися один у одного. Банкам потрібно адаптуватись до реальності цифрової епохи та почати будувати довгострокові стратегії, орієнтовані на технологію, навіть якщо це означатиме зменшення маржі в короткостроковій перспективі. FinTechs повинні припинити переоцінювати себе та обмінятися досвідом з

діючими суб'єктами – обидва табори отримують користь від взаємної підтримки. Наразі зростання ринку стосується меншої конкуренції, а більше – підвищення рівня обізнаності про проблеми та технології, які можуть їх вирішити.

Нами було використано методологію функціональної моделі IDEF0 для забезпечення розвитку фінансових технологій через публічне управління. Розвиток фінансових технологій залежить від значної кількості факторів та чинників, які слід враховувати, і одним з таких є екосистема, яка пов'язує в собі ряд факторів, що визначають попит і вживані технології. Саме тому слід в подальшому визначити основні критерії оцінювання екосистеми публічного управління розвитком фінансових технологій в Україні.

3.2. Розвиток інфраструктури фінансово-технологічних продуктів в умовах реформування фінансової системи

Сьогодні глобалізаційні процеси в світі зумовили активізацію трансформації існуючої інфраструктури фінансових технологій, а також розвиток Індустрії 4.0 та «цифрової економіки». Основною технологічною базою «цифрової економіки» і, відповідно, сфери фінансових технологій як головного елементу інноваційної економічної моделі, буде ряд базових констант технологій таких як: технології телекомунікації, технології аналізу масштабних об'ємів даних, інтернет-ресурсів, штучного інтелекту та промислового інтернету. Окрім того, до міждисциплінарних структур фінансових технологій співвідносять такі науки як нейротехнології, квантові технології, системи розподільчого реєстру, робототехніку та нейророботосенсоріку, інноваційні виробничі технології та технології віртуальної реальності.

Окремо слід відзначити, що велика кількість фінансових технологій у країнах створюють інноваційні концептуальні рішення, що неспроможні в повному обсязі охопити необхідні масштаби [154].

Яскравим прикладом можуть слугувати технології мобільного зв'язку, які на сьогоднішній день призвели до глобальних змін в буденній життєдіяльності суспільства. До прикладу, лише до кінця 2019 року в таких країнах як США та Південна Корея стартували перші комерційні мережі, які надавали послуги 5G. За прогнозами Асоціації операторів мобільного зв'язку до 2025 року, мережами 5G будуть користуватись 15% глобальних мереж. При цьому імплементація мереж 5G принесе в світову економіку прибутки розміром в 2,2 трл. доларів. На сьогоднішній день найбільш привабливі та популярні сфери використання 5G є наступні [99, с. 90]:

- великі обсяги охоплення мобільного зв'язку в територіальному сенсі;
- швидкісне підключення до інтернету;
- постійний бездротовий доступ;
- масове підключення до інтернет мережі для підприємств, в тому числі для фінансових організацій

Такий вид мереж буде називатись п'ятим поколінням мобільного зв'язку, що прийде на зміну існуючим стандартам 4G. Відповідно існуючим прогнозам аналітиків, найбільш активну реалізацію мережі 5G очікується в 2020 році, коли більша кількість операторів мобільного зв'язку в світі налаштують власні локальні мережі під стандарти 5G: на першому етапі відбудеться впровадження 5G NR Non stand-alone, яка буде базуватись на основі 4G LTE eNB, а пізніше воно буде оптимізовано під усі стандарти 5G [157].

Щодо України, то експерти прогнозують повноцінне розгортання перших 5G-мереж лише в 2020 році, а от масштабне впровадження новітніх мереж відбудеться не раніше 2025 року. Проте вже кілька світових телекомунікаційних операторів оголосили про готовність запустити 5G [134].

При цьому драйверами, які сприяють високому попиту на послуги мереж 5G, стануть саме стартапи в різних областях економіки, включаючи фінансові технології, телемедицину і кіберспорт.

Окремо варто відзначити, що вже зараз в Україні спостерігається зростання кількості користувачів мобільних смарт-пристроїв і мобільних

інтернет-користувачів, тобто потенційних користувачів фінансових сервісів. Тут варто зазначити, що масова поява Фінансових технологій стартапів і клієнтських додатків в області фінансових послуг було пов'язано з поширенням смартфонів і інших мобільних смарт-пристроїв. Мобільним інтернетом користується 2/3 дорослого населення країни, що можна пояснити досить низькою вартістю трафіку. Також активно зростає сегмент мобільної комерції, в свою чергу це стимулює розвиток зручних платіжних сервісів і рішень, пов'язаних з програмами лояльності. У найближчій перспективі і в контексті розгортання мереж 5G, навряд чи намічені тенденції зміняться, незважаючи на істотні витрати операторів на технологічну трансформацію.

Щодо сприяння розвитку фінансово-технологічних продуктів, то країни повинні підходити до вирішення цього з різних позицій. Проте створення технологічної інфраструктури адміністрування фінансових технологій характеризується відповідними векторами у відповідності теорії стейкхолдерів:

1. Спеціалізовані команди / стейкхолдери – забезпечення постійної узгодженості серед різних відділів / зацікавлених сторін [99, с. 101].

2. Провідники / адміністратори послуги фінансових технологій, керування якими здійснюється на публічному рівні для розроблення та розвитку загальних платформ, які можуть сприяти підвищенню ефективності системи адміністрування фінансових технологій. До них слід віднести розробку національної цифрової ідентичності для відповідності KYC, централізованого обміну даними або загальних специфікацій API для великих банків. Наприклад, Банк Англії створив свою програму прискорень Фінансових технологій, і MAS в Сінгапурі розробила програму технологій та інновацій фінансового сектору (FSTI), основна мета яких є сприяння підтвердженню програмних додатків фінансових технологій у галузі [99, с. 110].

3. Нормативи / стандарти фінансових технологій для забезпечення відповідного адміністрування ділових моделей фінансових технологій, основним чином для краудфандингу, кредитування P2P, електронних грошей.

4. Нормативна пісочна скринька фінансових технологій – для надання дозволу суб'єктам господарювання тестувати сучасні послуги, товари, бізнес-моделі та схеми доставки в контрольованому середовищі, узгоджених з стейкхолдерами.

Нормативні пісочниці нейтралізують обмеження, які стосуються інноваційних фінансових технологій. Вони стають платформою, яка створена в процесі реалізації системи публічного управління, для тестування інноваційних продуктів та фінансових послуг з більшою гнучкістю. Як наслідок, пісочниці є одним із елементів технологічної інфраструктури фінансово-технологічних продуктів повинні сприяти:

- скороченню часу та витрат щодо впровадження на ринок інновацій;
- ширшим можливостям щодо фінансування шляхом нівелювання ризиків прийняття клієнта та зростання прибутку від інвестицій;
- співпраці стейкхолдерів щодо забезпечення розвитку фінансових технологій і бізнес-моделей у відповідності до системи публічного управління. Часто система публічного управління супроводжується застосуванням обмежувальних бар'єрів, таких як рівень інновацій, розмір бізнесу, внески у публічний сектор або доцільність бізнес-моделі.

Проте не усі пісочниці розроблено за такими ознаками. Ключовими відмінними ознаками пісочниць є рівень розвитку фінансових систем, межі публічного управління та сприйняття ризиків.

Базовими передумовами в цих процесах є реальна можливість формування оптимальної інфраструктури продуктів фінансових технологій (рис 3.5).

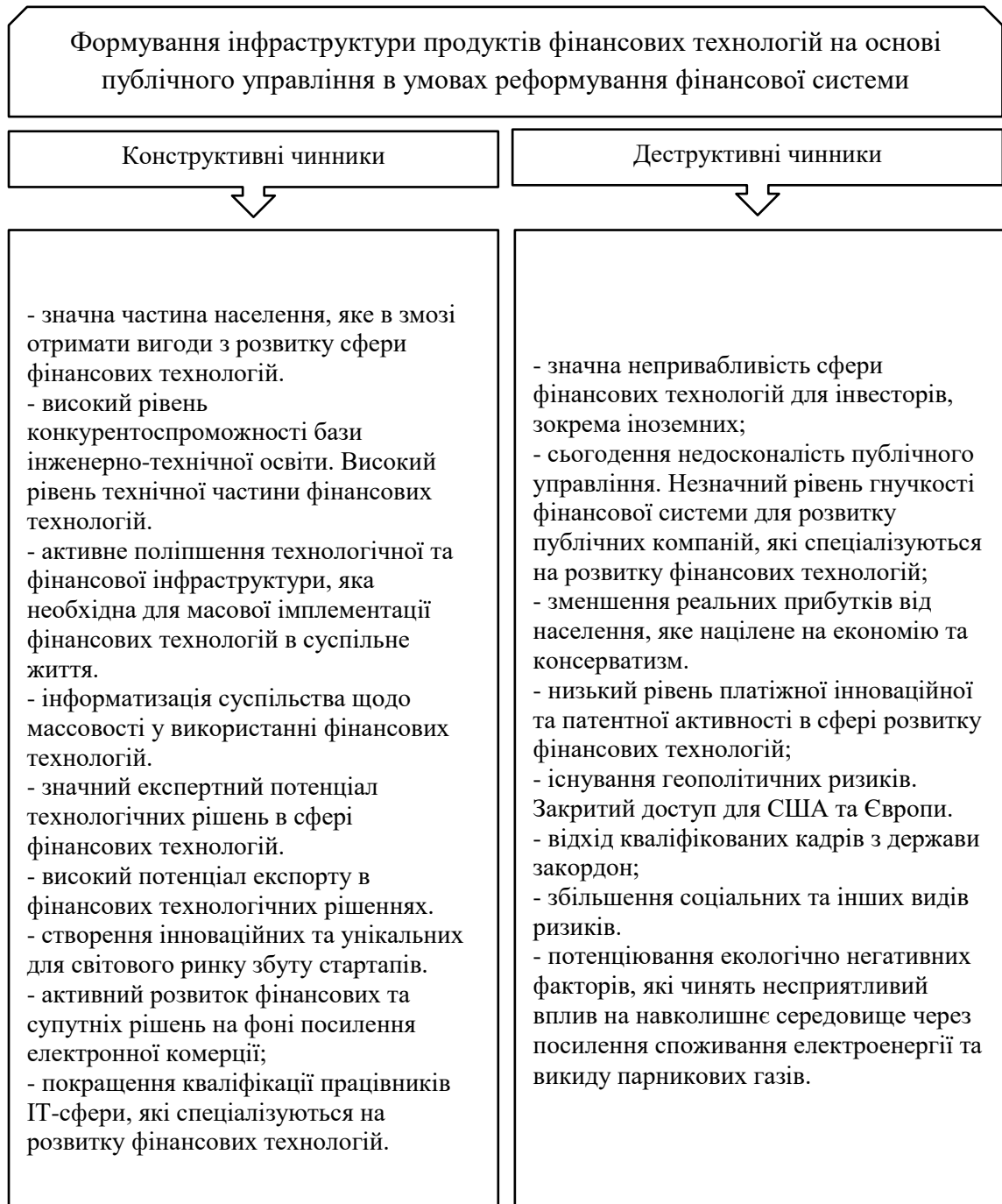

Рис.3.5. Тенденції створення інфраструктури фінансово-технологічних продуктів в умовах реформування фінансової системи України

Сформовано автором на основі дослідження джерел [99,154,157]

Формування інфраструктури продуктів фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи стимулюється трьома основними чинниками (рис.3.6):

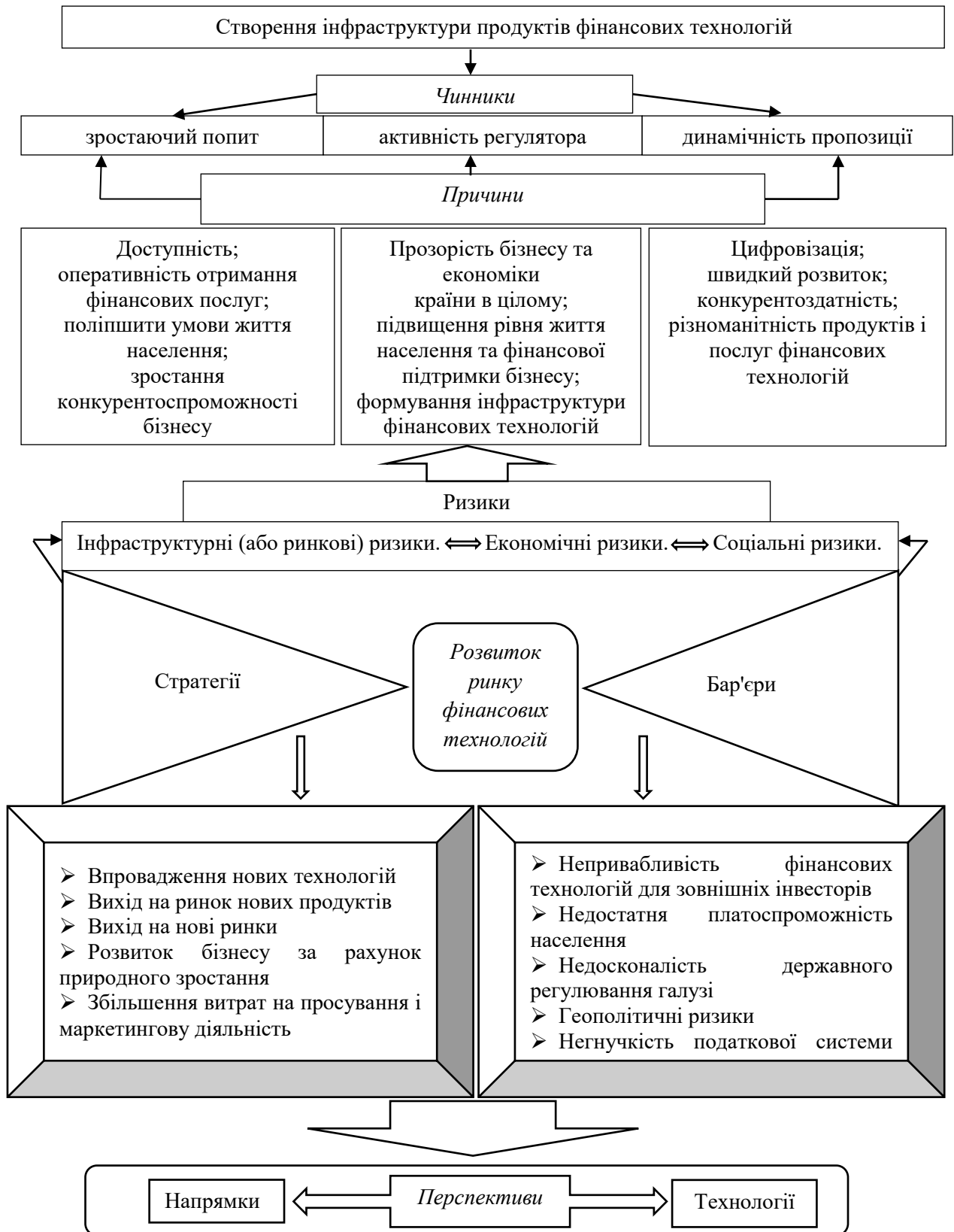

Рис.3.6. Карта створення інфраструктури продуктів фінансових технологій на засадах системи публічного управління в умовах реформування фінансової системи України

Складено автором

– посилення попиту, що виявляється в зростанні необхідності імплементації фінансових технологій у повсякденне суспільне життя як для населення, так і для сфери бізнесу. Основними причинами посилення попиту є те, що на сьогоднішній день існують такі фінансові технології, які підвищують доступність населенню і сфері бізнесу до основних фінансових послуг, а також те, що фінансові технології підвищують швидкість одержання фінансових послуг. Окрім того, фінансові технології, у їх сьогоднішньому прояві, в змозі у великій мірі покращити умови життя населення, а також відкрити шляхи для конкурентного зростання вітчизняної сфери бізнесу;

– рівень активності та впливу регулюючого органу, що виявляють у заходах, які провадить публічна влада, в результаті яких утворюється єдиний національний фінансово-технологічний простір та відповідна інфраструктура. Основним причинами посилення регулятивної активності публічної влади на сьогоднішній день є активний розвиток фінансових технологій, що є потужним інструментом поліпшення рівня прозорості ведення бізнесу та загального стану економіки країни. Окрім того, фінансові технології є одним із заходів, що підвищують загальний рівень життя населення та підтримують сферу вітчизняного бізнесу. В доповнення до цього, саме фінансові технології та існування їх потужної інфраструктури, на сьогоднішній день виступає обов'язковою умовою реформування та розвитку фінансової системи країни;

– динамічність пропозицій, що полягає у високому рівні чутливості підприємств, які спеціалізуються на створенні фінансових технологій до зростаючого попиту на останні. Причинами підвищення динамічності пропозицій є зростаюча тенденція до цифровізації всіх частин суспільного життя та сфери ведення підприємницької діяльності, що істотно змінює запити та потреби окремого підприємства в фінансових технологіях, які б у значній мірі полегшили б їм процес ведення бізнесу. Окрім того, ринок фінансових технологій характеризується швидким розвитком та високим рівнем конкуренції, в результаті чого представники компаній, які спеціалізуються на розробці фінансових технологій, чутливі не лише до поточних особливостей

попиту, але й поведінки та дій конкурентних компаній на ринку. Ще однією причиною існування та істотного впливу цього чинника можна вважати те, що ринок фінансових технологій в нашій державі на сьогоднішній день має реальну можливість запозичити та адаптувати зарубіжний досвід розвитку інфраструктури фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи, в результаті чого динамічність пропозицій на цьому ринку є істотно вищою ніж аналогічний показник в інших галузях країни.

З огляду на це, ринок фінансових технологій виступає одним з потужних бустерів розвитку соціально-економічного стану держави.

Розвиток сектору інноваційних технологій як в нашій країні, так і у всьому світі набирає значних обертів. З огляду на це, суб'єкти господарювання, які спеціалізуються на продукції інноваційних технологій, стикаються з фактором невизначеності, який стосується стану, методів та засобів їх майбутнього виробництва. Фундаментом для подальшого вдосконалення виробництва є використання фінансових технологій, які характеризуються швидким темпом розвитку. З огляду на це, важливим фактором є дослідження готовності майбутнього виробництва, а також факторів та умов, що необхідні для трансформації виробничих систем в умовах сьогоденного реформування фінансової системи, а також дослідження особливостей функціонування та розвитку інфраструктури фінансових технологій.

На сьогоднішній день інфраструктуру фінансових технологій можна охарактеризувати за двома напрямками: структура виробництва, що є відображенням поточного стану техніко-виробничих можливостей компанії, що створює фінансові технології та драйвери виробництва, яка включає в себе індикаторні показники майбутнього функціонального стану компанії, що виробляє фінансові технології (рис.3.7).

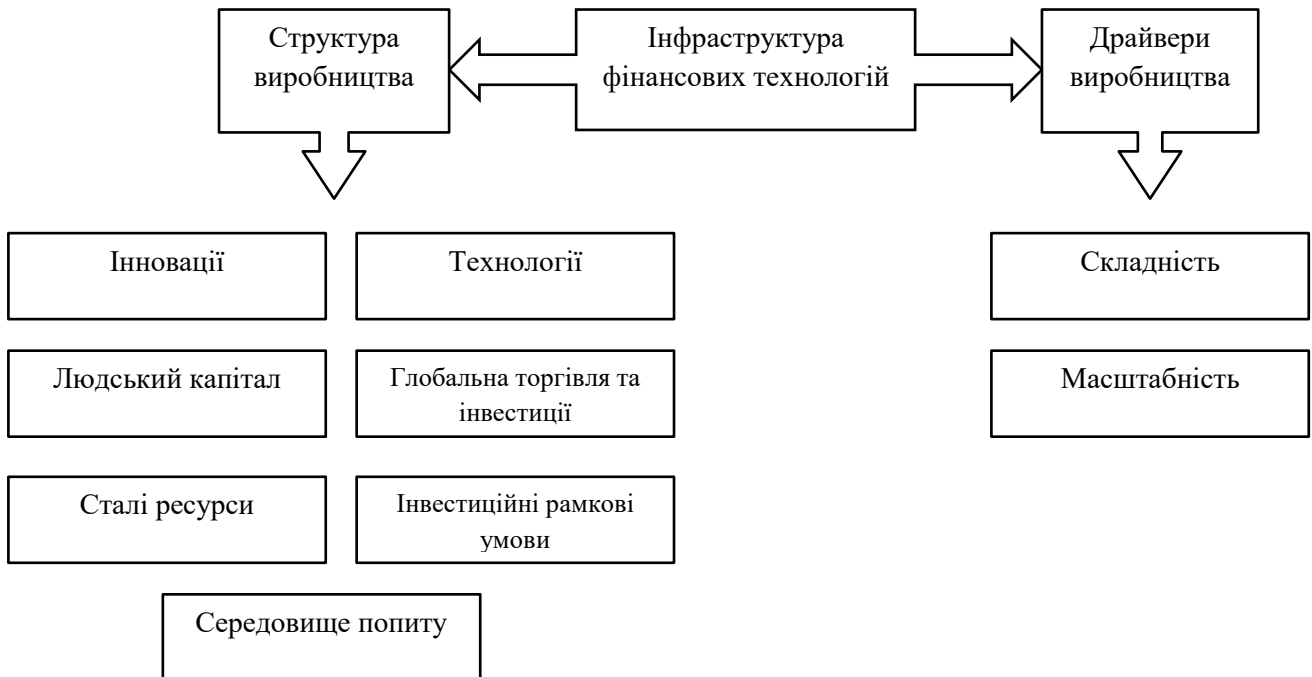

Рис.3.7. Складові розвитку інфраструктури фінансових технологій за умов реформування фінансової системи країни

Сформовано автором на основі дослідження джерел [192]

Фінансові технології виступають підгрупою основних виробничих видів економічної діяльності, в яких видатки на дослідження та розробку перевищують 4% ВВП. Продукція фінансових технологій виступає як невелика складова економічної діяльності усіх країн з розвинутою економікою. У контексті світової статистики, даний сектор в середньому генерує 2,2% ВВП (до прикладу, цей показник в Панамі становить 0,05%, а у Тайвані він становить 13,8%). Сектор фінансових технологій нашої держави є значно менший, ніж аналогічний у розвинених країнах та здатен генерувати лише 0,5% ВВП, надаючи робочі місця 0,5% зайнятого населення в країні. В даному секторі, станом на 2019 рік, функціонує 4% промислових підприємств. Та попри такі невеликі обсяги функціонування, даний сектор є найбільш інтенсивний у контексті виробництва інноваційної продукції та є потужним важелем сьогоденного реформування фінансової системи країни (табл.3.3).

Таблиця 3.3

Готовність до оцінки виробництва фінансово-технологічних продуктів
продуктів у 2019 році

Показник/країна	Україна	Туреччина	Латвія	Польща	Грузія	Болгарія
Основні економічні показники						
Населення, мільйони	42,5	79,8	2,9	38	3,7	7,1
ВВП млрд. дол. США	93,3	857,4	42,7	467,6	14,2	52,4
ВВП на душу населення \$	2,194,4	10742,7	14890,1	12315,6	3842,4	7368,5
Рівень безробіття %	9,3	10,9	7,9	6,2	11,8	7,7
Основні показники виробництва						
Виробнича додана вартість 2010 мільйонів доларів США	15620,8	147420	83852,9	101093,6	1761,8	7293,7
Виробнича додана вартість в економіці, % ВВП	12,3	15,8	18,4	17,7	11,5	13,1
Виробнича зайнятість, % працездатного населення	12,6	18,7	15,2	19,3	4,9	19,7
Зростання доданої вартості виробництва, річний %	1,8	3,3	3,5	5,5	2,8	4,1
Середні значення високо-технологічної галузі, % від доданої вартості	30,4	29,9	23,1	35,4	15,7	30,0
Викиди CO ₂ на одиницю доданої вартості, кг/дол.	3,0	0,3	0,1	0,3	0,8	0,5

сформовано автором на основі [192]

За результатами проведеного дослідження, в умовах реформування фінансової системи нашої держави, найбільшими проблемами сектору фінансових технологій є наступні:

- недостатній рівень розвитку кластерів фінансових технологій;

– організації та установи публічної влади не мають реального зацікавлення у масштабних закупівелях продуктів фінансових технологій або ж не мають достатнього фінансування для цього;

– та частина компаній, які можуть сприймати та імплементувати інноваційні фінансові технології у власний виробничий процес є незначною.

Разом з тим, основними перспективами розвитку інфраструктури фінансових технологій за умов реформування фінансової системи країни є наступні:

– в контексті перспективних технологій: штучний інтелект, машинне навчання, предиктивний аналіз великих масивів даних;

– в контексті перспективних напрямків діяльності: організація цифрових банків, кредитування, скоринг, розвиток оптимізованого маркетплейсу, залучення додаткових інвестицій в інноваційні продукти.

На сьогоднішній день, ситуація, яка стосується ефективності функціонування інфраструктури фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи країни є в певній мірі неоднозначна та характеризується негативними прогнозами. Причинами такої ситуації є її системний характер та існування декількох чинників.

По-перше, на ринку українських фінансових технологій у компаній-стартаперів та відносно невеликих компаній практично не має шансів бути конкурентоспроможним відносно великих компаній, які вже зайняли свою нішу на ринку збуту. Ще однією причиною може бути те, що попри факт, що великі компанії офіційно декларують наявність конкуренції одне з одним, на практиці такої конкуренції практично не має, що стає ще однією перешкодою компаніям-стартаперам пропонувати покупцям свої інноваційні технології.

Другим перешкоджаючим чинником є повна чи часткова закритість фінансових установ, які можуть бути зацікавлені фінансовими технологіями. З огляду на те, що вітчизняні фінансові установи намагаються самостійно адаптувати всі інноваційні фінансові технології, а компанії-стартапери можуть вижити на ринку збуту не більше

двох-трьох років, вони будуть змушені закритись по причині відсутності клієнтів.

Третьою причиною є значна стагнація економіки України. За умов скорочення ринків збуту, волатильності національної валюти, складної економіко-політичної та безпекової ситуації в державі, а також недосконалості нормативно-законодавчої бази - молоді та перспективні компанії, які спеціалізуються на формуванні інноваційних фінансових технологій не мають бажання залишатись на теренах українських ринків фінансових технологій, а обирають більш стабільні зарубіжні ринки фінансових технологій.

Враховуючи значні потреби зарубіжних фінансових установ в інноваційних фінансових технологіях, на їх ринках збуту компанії-стартапери мають шанс швидко та успішно розвиватись та рости. Їм легше буде знаходити нових клієнтів та залучати інвестиції у власні проекти та вони матимуть у перспективі набагато більше гарантій презервації власної інтелектуальної власності. З огляду на це, якісне та ефективне реформування фінансової системи нашої держави є основною умовою для розвитку дієвої інфраструктури фінансових технологій.

Четвертим чинником, що негативно впливає на інфраструктуру фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи країни є складність процесу виходу компаній, що спеціалізуються на створенні інноваційних технологій на міжнародні ринки збуту. Така складність зумовлена як внутрішньодержавними чинниками, так і тим, що вітчизняні компанії-стартапери не мають чіткої бізнес моделі, а також потужної підтримки та регуляції з боку публічної влади.

Якщо говорити про напрямки регуляції публічного управління щодо створення та реалізації продуктів фінансових технологій на світовому рівні, то тут можна відмітити позитивний досвід, який може бути адаптований відносно української практики публічної регуляції процесу формування та розвитку інфраструктури фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи:

1. Формування та надання владних повноважень спеціалізованим органам або підрозділам владних структур Міністерства фінансів, що будуть реалізовувати публічне управління в сфері формування та розвитку фінансових технологій.
2. Нормативно-правове вирішення питань про довіру до інноваційних продуктів фінансових технологій, а також законодавче закріплення понятійного апарату інноваційних фінансових технологій.
3. Нормативно-правове встановлення таких механізмів розвитку сфери фінансових технологій як регулятивні пісочниці та інноваційні центри, які спеціалізуються у питаннях імплементації інноваційних форм розвитку інфраструктури фінансових технологій з низьким рівнем ризику.
4. Формування мінімальних стандартів та критеріїв до компаній, що розробляють фінансові технології у вступ до системи регулятивних пісочниць, при чому перевага буде віддаватись тим компаніям, які формують ті фінансові технології, які є корисними для розвитку фінансової системи країни на конкретному етапі реформування.
5. Постійне оцінювання впливу інфраструктури фінансових технологій на фінансову систему країни, з вчасним виявленням проблем конкуренції з установами, які використовують традиційні фінансові технології, та подальше формування нормативно-законодавчої бази для оптимізації та регуляції інфраструктури фінансових технологій.
6. Формування оптимальної податкової системи для компаній, які створюють фінансові технології, а також введення загальнообов'язкової системи оподаткування для фінансових установ та суб'єктів господарювання, які використовують у своїй діяльності фінансові технології.
7. Формування буферу підтримки з боку публічної влади для інфраструктури фінансових технологій та спеціалізованих компаній в контексті ухвалення необхідних регуляторних норм та рішень.

Проведене вище дослідження свідчить, що на сьогоднішній день фінансові технології проникли у всі області суспільного та підприємницького життя країни. Встановлено, що розвиток інфраструктури продуктів фінансових технологій має ряд проблем та перешкод, що зумовлені багатьма чинниками, основними з яких можна виділити недосконалість публічних механізмів регуляції, а також неготовність та застарілість принципів фінансової системи. Таким чином, для подальшого розвитку сектору фінансових технологій в нашій державі важливим бути створити потужні механізми регуляції в контексті публічного управління, а також повинно бути проведене адаптування до нових умов вітчизняних та світових ринків фінансову систему країни, що можливе лише за допомогою її повноцінного реформування.

3.3. Визначення критеріїв оцінювання екосистеми публічного управління розвитком фінансових технологій в Україні

Розвиток фінансових технологій і швидкість створення інноваційних продуктів або сервісів залежать від формування та ефективного функціонування екосистеми, яка є сукупністю взаємопов'язаних факторів, таких як: попит, технології, доступ до фінансування, людський капітал і регулювання.

Фактори, що визначають попит на вживані технології є основою для публічного управління розвитком фінансових технологій. Змінюються переваги споживачів, які стимулюють вдосконалення технологій, а технологічний прогрес виступає драйвером зміни споживчих переваг. Проте темп розвитку індустрії також буде залежати від доступу компаній до фінансування і людського капіталу, а також від ефективності регулювання.

Основні складові екосистеми публічного управління розвитку фінансових технологій, зображено на рис.3.8.

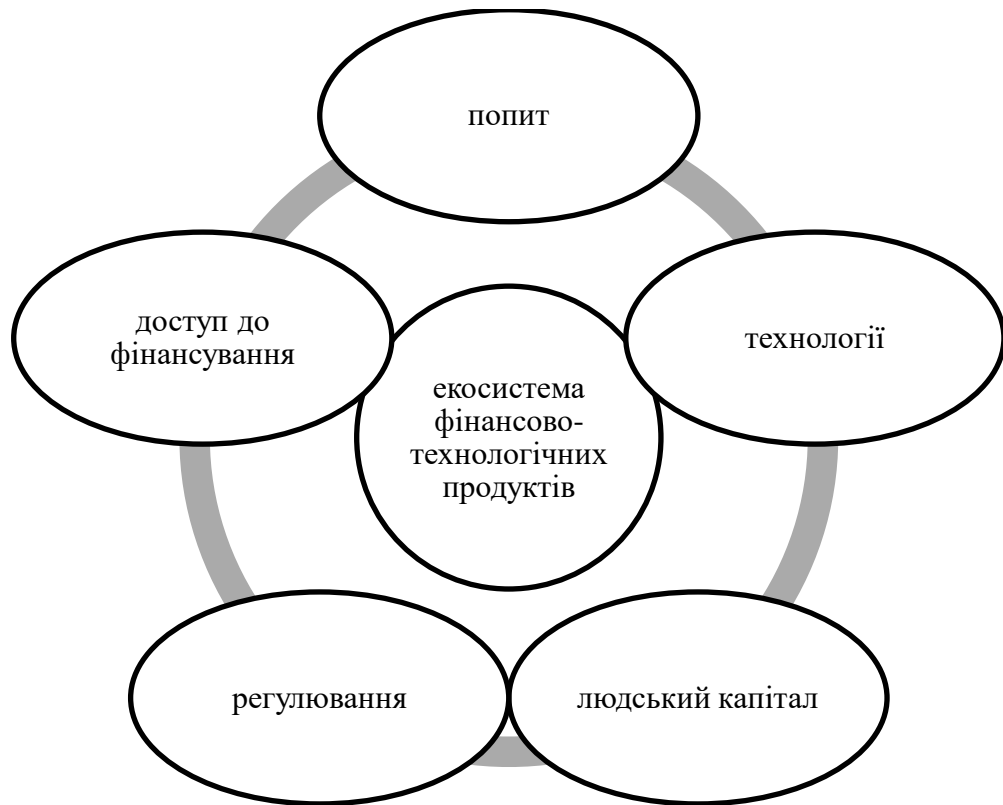

Рис.3.8. Складові екосистеми публічного управління фінансово-технологічних продуктів

**запропоновано автором на основі [176]*

Попит на продукти в галузі фінансових технологій формують чотири категорії споживачів:

– масовий сегмент (B2C) являє собою кінцевих споживачів фінансових технологій (послуг і продуктів) та є найбільш ємним з точки зору висунутого попиту і рівня проникнення фінансових технологій. Серед груп, які формують високий потенційний попит в даному сегменті відзначають мілленіалів, населення з обмеженим доступом до банківських послуг і цифрових іммігрантів.

– корпоративний сектор включає в себе корпорації в різних галузях економіки і суб'єктів малого та середнього підприємництва, які обумовлюють зростаючий попит на рішення в сфері фінансових технологій .

– фінансовий сектор представлений банками, кредитними спілками та іншими традиційними фінансовими інститутами, зацікавленими в оптимізації своїх послуг або в підвищенні операційної ефективності.

– державний сектор включає уряд, національні банки, державні валютні біржі або інші державні органи, зацікавлені в розвитку ринку фінансових технологій.

Зміна споживчих переваг впливає на впровадження інноваційних технологій, які в подальшому сприяють трансформації фінансових технологій. В якості окремих груп можна виділити наступні інноваційні на даний момент технології:

– когнітивні технології, що дозволяють виконувати роботу без участі людини і орієнтовані на автоматизацію процесів, які неможливо описати за допомогою точних інструкцій. Серед даних технологій: штучний інтелект, аналітика великих даних, Інтернет речей, віртуальна і доповнена реальність;

– розподілені обчислення, які пов'язані з розподіленою обробкою і зберіганням даних, і спрямовані на вирішення проблем експоненціального зростання їх обсягу в цифровому світі. Ця група технологій включає хмарні обчислення і технології розподілених реєстрів;

– технології в області кібербезпеки стали найбільш актуальними в епоху цифрової економіки. Вони підвищують безпеку за допомогою віддаленої / біометричної ідентифікації і токенизації. Внаслідок активного розвитку, API також може бути включений в перелік технічних елементів екосистеми фінансових технологій. За допомогою API можливе отримання доступу до банківської інформації та інфраструктурі.

Для забезпечення екосистеми публічного управління розвитком фінансових технологій потрібен доступ до людського капіталу, факторами розвитку якого є:

– наявність необхідних кадрових ресурсів, яке оцінюється загальною кількістю фахівців, зайнятих на ринку фінансових технологій і числом потенційних працівників, що володіють ключовими компетенціями в таких сферах, як технології, фінанси і підприємництво;

– формування кадрового потенціалу, що передбачає забезпечення в майбутньому зв'язку зі спеціалістами, які володіють ключовими для галузі

фінансових технологій компетенціями, що пов'язані із створенням привабливої системи освіти, а також з проведенням сприятливої імміграційної політики.

В сфері публічного управління розвитком фінансових технологій, державним органам необхідно дотримуватися збалансованого підходу. З одного боку, завданням держави є створення сприятливого середовища для розвитку інновацій, з іншого - здійснення контролю і мінімізація ризиків, пов'язаних з функціонуванням ринку фінансових технологій. Для публічного управління розвитком фінансових технологій необхідне здійснення державного регулювання за трьома основними критеріями:

- режим регулювання, що підтримує учасників ринку і нові бізнес-моделі;
- урядові програми та ініціативи, спрямовані на зниження бар'єрів в галузі, розвиток конкуренції і підтримку діяльності компаній, що спеціалізуються на фінансових технологіях на локальному ринку;
- податкова політика, яка передбачає заходи податкової підтримки для інвесторів і корпорацій.

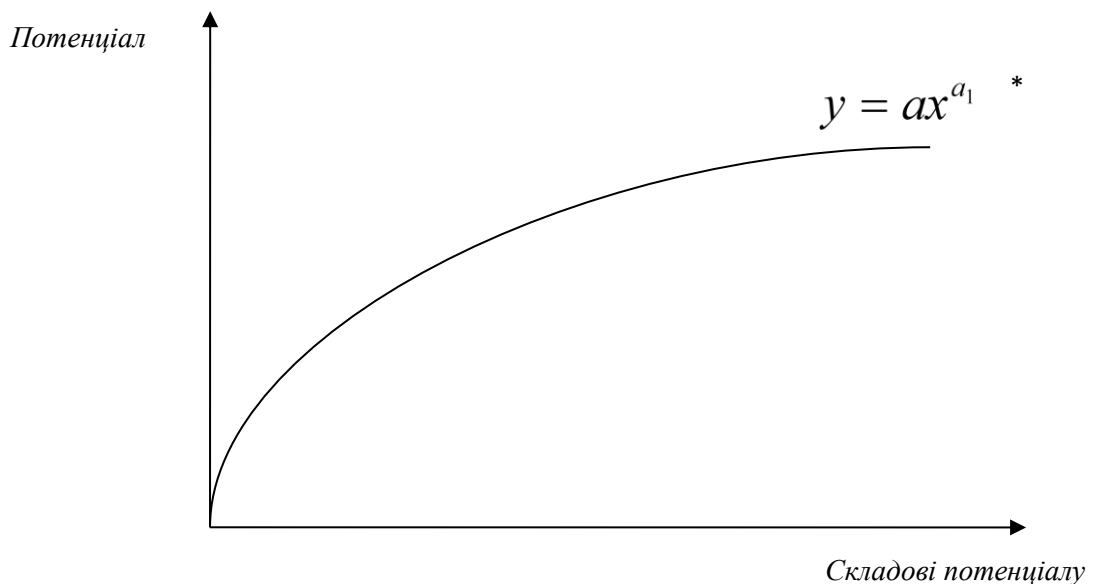
Для фінансово-технологічних компаній доступ до фінансування на всіх стадіях є необхідною умовою їх успішного розвитку і зростання. Крім цього, інвестиції в галузь дозволяють підвищити її привабливість для все більшої кількості інвесторів. Можна виділити три ключові різновиду капіталу для компаній фінансових технологій, доступ до яких визначає ефективність екосистеми публічного управління фінансово-технологічних продуктів:

- посівний капітал (seed capital) - інвестиції на ранній стадії проекту. Як правило, молоді стартапи отримують такий вид фінансування від бізнес-ангелів, а також через інкубатори і акселераційні програми;
- фінансування на стадії зростання (growth capital) – інвестиції, що надаються починаючи з етапу раннього розвитку і закінчуючи етапом зростання компаній фінансових технологій. Даний вид фінансування здійснюється венчурними фондами або корпоративними венчурними підрозділами;

– фінансування за допомогою первинного розміщення акцій (listed capital) компаній фінансових технологій на фондовій біржі.

Завданням дослідження є визначення впливу складових драйверів технологій виробництва для встановлення важливості кожної із них щодо розвитку екосистеми публічного управління фінансово-технологічних продуктів.

Так, розглядаючи складові технологій виробництва фінансово-технологічних продуктів прийнято до уваги, що функціональне вираження цих складових матиме вигляд степеневі функції. Дана функція матиме вигляд:

** залежність розглядається на основі степеневі функції*

Рис. 3.9. Загальний вигляд степеневі функції потенціалу технологій виробництва фінансово-технологічних продуктів країни

Складено автором

Загальна схема дослідження потенціалу масштабності технологій фінансово-технологічних продуктів країни на основі степеневі функції:

- встановлення характеру залежності за знаком першої похідної:

якщо $y' > 0$, то процес зростаючий;

якщо $y' < 0$, то процес спадаючий;

якщо $y' = 0$, то процес сталий.

– встановлення характеру зміни процесу за знаком другої похідної:

якщо $y'' > 0$, то процес розвивається прискорено;

якщо $y'' < 0$, то процес розвивається сповільнено;

якщо $y'' = 0$, то процес розвивається рівномірно.

- встановлення взаємозв'язку між залежною і незалежною змінними з використанням коефіцієнта еластичності.

Для виведення загального вигляду моделі формування потенціалу технологій виробництва фінансово-технологічних продуктів країни на основі складових, матиме наступний вигляд (3.1):

$$y = \sum_{n=1}^6 ax^{a_1}, \quad (3.1)$$

де y - потенціал технологій виробництва фінансово-технологічних продуктів країни;

n - кількість складових потенціалу технологій виробництва фінансово-технологічних продуктів країни;

a , - параметр, значення якого береться більше рівне нуля, що є типовим для економічних процесів;

a_1 - параметр, значення якого береться як не ціле число, що розглядається лише як випадок.

x - складова потенціалу технологій виробництва фінансово-технологічних продуктів.

Щоб дослідити залежність використаного потенціалу технологій виробництва фінансово-технологічних продуктів країни від його складових, потрібно детально зупинитись на їх оцінюванні.

Інструменти збору даних: офіційні статистичні дані Readiness for the Future of Production Report 2018.

В подальшому пропонується здійснити дослідження залежності використаного потенціалу технологій виробництва фінансово-технологічних продуктів від його складових за країнами (табл.3.4).

Таблиця 3.4

Структура потенціалу драйверів виробництва фінансово-технологічних продуктів за країнами

Показник	Потенціал драйверів виробництва	Складові потенціалу:					
		Технології та інновації	Людський капітал	Глобальна торгівля та інвестиції	Інституційна структура	Сталі ресурси	Середовище попиту
Україна	4,5	3,5	5,8	5,1	3,4	4,6	4,5
Туреччина	4,9	4,2	4,5	5,1	4,8	6,3	5,8
Латвія	5,4	4,7	5,9	5	6,7	7,4	4
Болгарія	5	4,8	5,1	5,4	5	6,9	4,3
Грузія	4,9	5	4,5	5,5	5,9	4,4	3,5
Польща	5,8	4,8	5,7	6,4	6,1	7,1	5,9

**розроблено автором на основі [176]*

Вивчення потенціалу технологій виробництва фінансово-технологічних продуктів передбачає оцінку його окремих компонентів і її подальший синтез. Відповідно, саме дослідження потенціалу технологій виробництва є вкрай важливим для визначення величини впливу кожної складової. А у розрізі країн це дасть можливість зрозуміти напрями активізації драйверів технологій виробництва для України.

На основі запропонованого методу, проаналізовано потенціал технологій виробництва фінансово-технологічних продуктів таких країн як Україна, Туреччина, Латвія, Грузія, Польща, Болгарія. На вибір саме цих країн вплинуло:

- розмежування за категоріями оцінки (країни знаходяться в різних групах за рівнем розвитку фінансових технологій);
- територіальне розмежування (країни сусіди, партнери);

- історичним розвитком (однакові початкові стадії економічного розвитку та в більшості країн періоду становлення незалежності) тощо.

Залежність, яка описує складові потенціалу технологій виробництва фінансово-технологічних продуктів матиме наступний вигляд (рис.3.10).

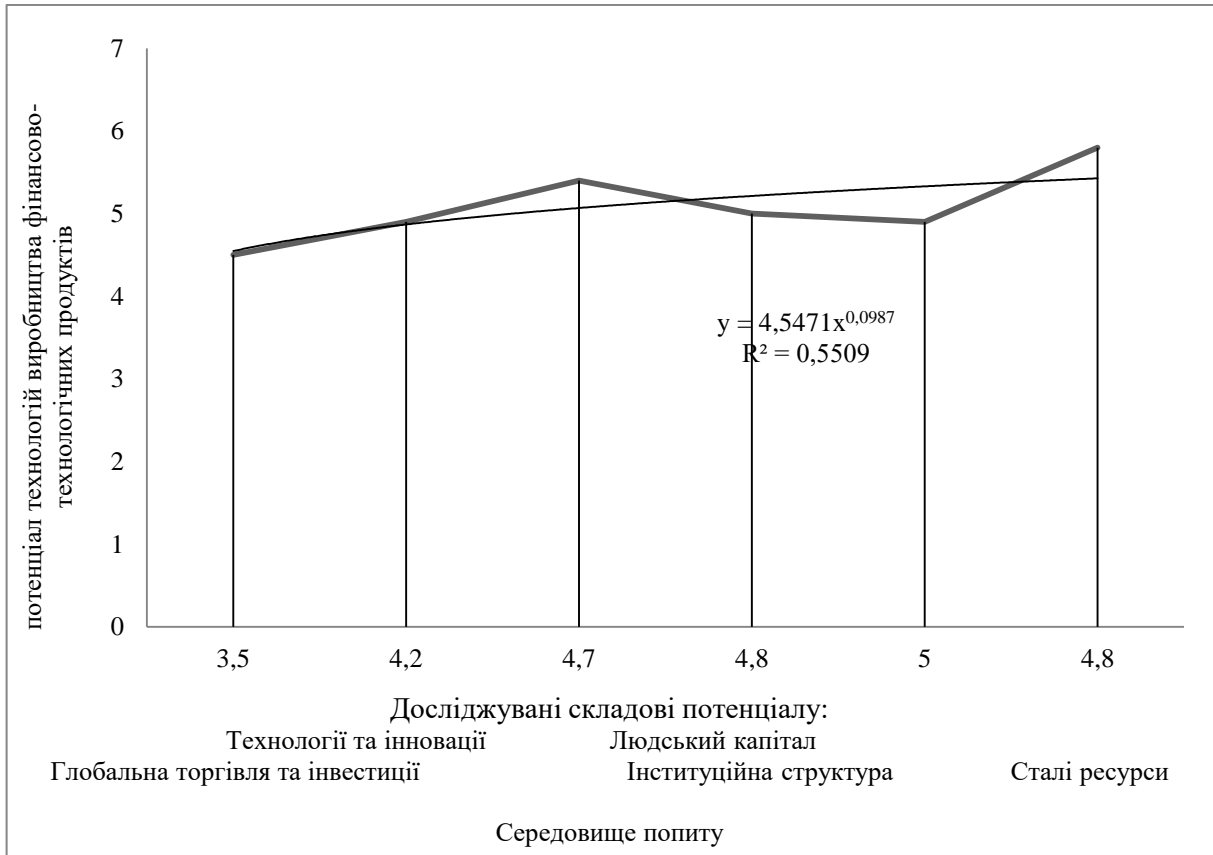

Рис. 3.10. Залежність потенціалу технологій виробництва фінансово-технологічних продуктів від складових потенціалу

**розроблено автором на основі [176]*

Така залежність описується наступною функцією (3.2):

$$y = 4,5471x^{0,0987} \quad (3.2)$$

- встановимо характер залежності за знаком першої похідної (3.3):

$$y' = (y') = (4,5471x^{0,0987})' = (4,5471 \times 0,0987)x^{0,0987-1} = 0,45 \frac{1}{x^{0,9013}} \quad (3.3)$$

Характер залежності за знаком першої похідної свідчить про наявність зростаючого процесу потенціалу технологій виробництва фінансово-технологічних продуктів, тобто $y' > 0$.

– встановимо характер зміни процесу за знаком другої похідної (3.4):

$$y' = (y')' = \left(0.45 \frac{1}{x^{0.9013}}\right)' = -(0.45 \times 0.9013)x^{-0.9013-1} = -0.41 \frac{1}{x^{1.9013}}$$

(3.4)

Характер залежності за знаком другої похідної свідчить про наявність сповільненого процесу потенціалу технологій виробництва фінансово-технологічних продуктів, тобто $y'' < 0$.

– встановимо зв'язок між залежними і незалежними змінними з використанням коефіцієнта еластичності:

$$E = \frac{x dy}{y dx} = \frac{x}{4,5471x^{0,0987}} \times \frac{0.45}{x^{0,9013}} = \frac{1}{4,5471} \times \frac{x}{x^{0,0987}} \times \frac{0,45}{x^{0,9013}} = \frac{1}{4,5471} \times x^{0,9013} \times \frac{0,45}{x^{0,9013}} = 0,099$$

(3.5)

При зміні (зростанні) складових потенціалу на 1 бал, потенціал технологій виробництва фінансово-технологічних продуктів збільшуватиметься на 0,099 бал.

Основними елементами розвитку екосистеми публічного управління розвитком фінансових технологій є зростаюче проникнення мережі Інтернет, що визначає інтервал потенційних користувачів фінансових сервісів і послуг, а також технічний прогрес, а також зміну споживчих переваг, які стимулюють технологічну трансформацію фінансових продуктів. Разом з цим перераховані фактори спричиняють більш комплексні зміни, які є фундаментом для фінансових інновацій.

1. Низький рівень задоволення традиційними банківськими послугами або їх недоступність. До важливих факторів розвитку фінансових технологій на ринку відноситься зростаючий попит на інноваційні фінансові продукти і послуги, зокрема з боку населення, що не охоплено банківським обслуговуванням або незадоволеного якістю послуг традиційних фінансових інститутів, а також з боку підприємств малого та середнього бізнесу (МСБ). Населення країн з обмеженим доступом до банківського обслуговування створює високий потенційний попит на електронні фінансові послуги, перш за все в області платежів, грошових переказів і кредитування з огляду на:

– відсутність достатньої банківської інфраструктури, створення якої потребує значного часу та інвестицій;

– низький рівень прихильності споживачів до традиційних банківських послуг і, отже, їх готовності використовувати інноваційні рішення в сфері фінансових технологій.

З урахуванням прогнозованих високих темпів зростання проникнення Інтернету і дешевих смартфонів, а також велику чисельність населення країн, що розвиваються, мобільні технології можуть забезпечити користувачам доступ до простих і зручних фінансових послуг.

Споживачі, незадоволені поточним рівнем обслуговування з боку традиційних банківських установ. Іншою категорією, яка формує попит на інноваційні фінансові рішення, є споживачі традиційних банківських послуг, які не задоволені їх швидкістю, якістю або вартістю. Так, згідно з результатами опитування, проведеного технологічною компанією Sopra Banking Software, серед 5 тисяч банківських клієнтів в шести європейських країнах 78% респондентів вважають важливим впровадження інновацій в банківські послуги, 58% хотіли б перейти в банк, що пропонує найсучасніші технології, а 46% готові скористатися послугами нетрадиційних банків. Таким чином, споживачі, незадоволені поточним рівнем традиційного фінансового обслуговування, формують попит не тільки на послуги фінтех-компаній, але і стимулюють банки до інвестування в розробку власних рішень, що задовольняють потреби клієнтів, або до партнерства з провайдерами Фінансових технологій-сервісів.

Малий і середній бізнес. Підприємства відчують потребу в простих фінансових рішеннях, а також в економії витрат на обслуговування бізнесу. Крім того, у багатьох країнах, що розвиваються, ця категорія споживачів не має доступу до банківського обслуговування і позикового капіталу, внаслідок невисокої привабливості даної категорії клієнтів для традиційних фінансових установ. В умовах розвитку підприємництва та швидкого зростання кількості суб'єктів малого та середнього бізнесу (в 2016 році, за даними МВФ, у світі було

zareєстровано 92,7 млн. таких компаній, що на 55% більше, ніж в 2011 році), їх обслуговування стає перспективним напрямком в сфері фінансових технологій. Зокрема, суб'єкти малого та середнього бізнесу формуватимуть попит на платіжні сервіси, інтегровані рішення для управління бізнесом, а також на послуги кредитування.

2. Зростання числа користувачів соціальних мереж. Зростання популярності соціальних мереж і месенджерів (Facebook, Instagram, WhatsApp, WeChat тощо.) Активно сприяє появі та розвитку нових фінансових технологій і послуг:

- компанії, що спеціалізуються на фінансових технологіях, використовують дані канали комунікації, що мають велику і швидко зростаючу аудиторію, для пропозиції послуг, заснованих на обміні інформацією між користувачами: наприклад, краудфандінг, P2P-перекази і фінансування. Крім того, соціальні мережі все частіше займаються розробкою власних продуктів фінансових технологій;

- соціальні мережі і месенджери є ефективним каналом просування сервісів фінансових технологій;

- соціальні мережі накопичують значний обсяг інформації про своїх користувачів, аналіз якої дозволяє компаніям, що спеціалізуються на фінансових технологіях, зрозуміти споживчі переваги, а також оцінити платоспроможність поточних і потенційних клієнтів.

3. Розвиток Інтернету речей. На тлі зростаючого проникнення Інтернету і розвитку технологій збору, передачі, аналізу та зберігання даних, збільшується число пристроїв, що підключаються до мережі і дозволяють користувачам автоматизувати багато операцій, в тому числі фінансові. Такі пристрої забезпечують накопичення різних даних про індивідуальних і корпоративних користувачів (наприклад, про їх переваги, здоров'я, фінансове становище, контрагентів), аналіз яких сприяє вдосконаленню алгоритмів прийняття рішень на основі великих обсягів достовірної інформації. Це призведе до зростаючої діджиталізації фінансових сервісів, яка передбачає здійснення операцій без

участі людини. Крім того, Інтернет речей чинить істотний вплив на розвиток наступних сегментів ринку фінансових технологій:

- платежі і перекази: планування, облік і автоматична оплата товарів і послуг (наприклад, автоматична оплата житлово-комунальних послуг за показаннями будинкових приладів);

- Insurtech: розрахунок індивідуальних страхових планів на основі даних про споживача (наприклад, використання телематики в сфері автострахування);

- управління капіталом: планування і контроль витрат і накопичень (наприклад, використання додатків, що дозволяють здійснювати аналіз майбутніх витрат і розрахунок доступної суми для здійснення покупок).

4. Зростання обсягу електронної торгівлі. Швидко зростаючий ринок електронної торгівлі має велике значення для галузі фінансових технологій. Зокрема, він буде стимулювати зростання обсягу послуг в сегменті платежів і переказів, а також в сегменті фінансування. За даними eMarketer, в 2016 році світовий обсяг електронної торгівлі склав 1,9 трлн. доларів США або 8,9% від обсягу роздрібною торгівлі. Згідно з прогнозом, до 2025 року обсяг електронної комерції в B2C-сегменті виросте до 7,9 трлн дол. США, що буде обумовлено наступними факторами:

- зростання кількості підключених до Інтернету пристроїв, зокрема смартфонів, які все частіше використовуються для пошуку товарів або послуг і здійснення онлайн-покупок;

- широке поширення соціальних мереж, що є ефективним каналом просування для сайтів електронної торгівлі;

- зміщення споживчих переваг у бік онлайн-покупок як більш зручного, швидкого і доступного способу придбання різних товарів, у тому числі в іноземних інтернет-магазинах.

Зростання обсягів світової електронної торгівлі призводить до збільшення кількості транзакцій, зокрема транскордонних, і, як наслідок, до зростання попиту на фінансові рішення, що дозволяє знизити часові та матеріальні витрати при проведенні транзакцій. Таким чином, збільшення оборотів онлайн-

торгівлі є драйвером розвитку платіжних сервісів (включаючи електронні гаманці, внутрішні платежі з використанням додатків і миттєві платежі), а також послуг в області кредитування покупців. Слід зазначити, що найбільші компанії на ринку електронної торгівлі, маючи широку базу покупців, активно розвивають власні фінансові послуги, у тому числі за допомогою придбання фінансово-технологічних компаній.

5. Зростання інвестицій в ринок фінансових технологій. Одним з ключових драйверів розвитку ринку фінансових технологій в світі є зростаючий обсяг інвестицій. За даними CB Insights, за 2011-2016 роки в фінансові технології було інвестовано не менше 60 млрд доларів США. При цьому найбільша інвестиційна активність була характерна для розвинених хабів фінансових технологій, таких як США, Великобританія і Китай. Згідно з прогнозом аналітичного агентства Technavio, обсяг інвестицій в світовий ринок фінансових технологій буде рости в середньому на 56% в рік до 2020 року. Важливою тенденцією в області фінансування в галузі фінансових технологій є перенесення акценту з венчурних і посівних на корпоративні інвестиції, що направляються традиційними фінансовими інститутами в стартапи, технологічні рішення яких можуть бути інтегровані в бізнес-процеси банків і страхових компаній.

6. Державна політика. До числа факторів, що відіграють важливу роль у розвитку фінансово-технологічних продуктів в усьому світі, відноситься державна політика. Основними завданнями регулювання є створення сприятливого середовища для розвитку інновацій, контролю ризиків і забезпечення ефективного функціонування фінансової системи країн. При цьому, якщо підхід, спрямований на усунення ризиків, пов'язаних з фінансовими інноваціями, то це може обмежити розвиток ринку фінансових технологій, в той час як політика регуляторів орієнтована на зростання конкуренції і ефективності фінансового сектора та стимулює новаторство. Регулювання ринку фінансових технологій на сьогоднішній день здійснюється, ефективно, наприклад, у Великобританії, країнах Євразії і в Сінгапурі.

Регулюючі органи даних країн найбільш активні в питаннях сприяння розвитку інноваційних фінансово-технологічних продуктів. Вони співпрацюють з спільнотою підприємців і виявляють готовність інвестувати в розвиток центрів фінансових технологій на своїх територіях. Так, в зазначених країнах були реалізовані проекти зі створення консультативних майданчиків для комунікації регуляторів і компаній фінансових технологій (Project Innovate в Великобританії, Група з фінансових технологій та інновацій в Сінгапурі), реалізуються ініціативи в області відкритого банкінгу (PSD2 в ЄС, Open Banking Working group в Великобританії), розвитку платіжної інфраструктури і створення сприятливого для стартапів податкового режиму. При цьому дані ініціативи не обмежуються регулюванням галузі, а охоплюють всі елементи екосистеми публічного управління фінансових технологій.

Дослідження впливу екосистеми публічного управління на масштабність виробництва фінансово-технологічних продуктів дозволить обґрунтувати важливість трансформації вітчизняної моделі державного стимулювання екосистеми публічного управління фінансових технологій та в подальшому оцінювати тенденції змін. Таким чином, процес впливу екосистеми публічного управління на масштабність передбачає вирішення таких завдань як:

1. Встановлення залежності між найвагомішими складовими екосистеми публічного управління та рівнем масштабності виробництва;
2. Встановлення залежності між загальнодержавним впливом та рівнем масштабності виробництва з урахуванням фактору часу.

Кількісні дослідження таких завдань передбачають застосування економетричних моделей степеневого виду, які є найбільш уживаними при дослідженні економічних процесів на макрорівні.

Економетричне моделювання здійснюється у такій послідовності: концептуальна постановка завдання, специфікація моделі, збір даних і оцінювання параметрів моделі, тестування моделі на адекватність, верифікація моделі.

Розглянемо процес економетричного моделювання кожного із завдань.

1. Вплив екосистеми публічного управління на рівень масштабності виробництва умовно можна записати за допомогою економетричної моделі функціонального зв'язку загального вигляду (3.6):

$$V = f(Ic), \quad (3.6)$$

де V - масштабність виробництва фінансово-технологічних продуктів, бал;
 Ic - екосистема публічного управління, бал.

Цей вплив можна конкретизувати за допомогою моделі $V(Ic)$, яка матиме такий вигляд (3.7):

$$V = e^{\alpha_0} \times Ic^{\alpha_1}, \quad (3.7)$$

де α_0 - параметр, який характеризує вплив усіх інших факторів;

α_1 - параметр, який характеризує екосистему публічного управління на масштабність виробництва фінансово-технологічних продуктів.

Розглянемо детальніше зв'язок між масштабністю виробництва фінансово-технологічних продуктів та екосистемою публічного управління з використанням коефіцієнта еластичності (E):

$$E = \frac{Ic}{V} \times \frac{dV}{dIc} = \frac{Ic}{e^{\alpha_0} \times Ic^{\alpha_1}} \times e^{\alpha_0} \times \alpha_1 \times Ic^{\alpha_1-1} = \alpha_1 \quad (3.8)$$

Отже, коефіцієнт еластичності дорівнює параметру (α_1), на основі якого можна буде відобразити зміну масштабності виробництва фінансово-технологічних продуктів на основі екосистеми публічного управління.

Вплив екосистеми публічного управління на масштабність виробництва (V) з урахуванням найвагомійших складових екосистеми публічного управління (Ici) відобразимо за допомогою степеневі функції такого виду:

$$V = V(Ici) = e^{\alpha_0} \times Ic1^{\alpha_1} \times Ic2^{\alpha_2} \times Ic3^{\alpha_3} \times Ic4^{\alpha_4}, \quad (3.9)$$

де $Ic1$ - ефективність регулювання;

$Ic2$ - корумпованість;

$Ic3$ - майбутня орієнтація уряду;

$Ic4$ - верховенство права.

$\alpha_0, \alpha_1, \alpha_2, \alpha_3, \alpha_4$ - шукані параметри багатofакторної моделі.

Модель $V(Ici)$ залежності масштабів виробництва фінансово-технологічних продуктів від окремих складових екосистеми публічного управління з урахуванням зведення степеневі функції до лінійно-логарифмічного виду набуде такого вигляду (Додаток Ж):

$$\ln V = 0,29 + 0,16 \times \ln Ic1 - 0,72 \times \ln Ic2 + 0,75 \times \ln Ic3 + 2,31 \times \ln Ic4, \quad (3.10)$$

$$R^2 = 0.91$$

У степеневій формі економетрична модель (3.14) набирає вигляду:

$$V = e^{0,29} \times Ic1^{0,16} \times Ic2^{-0,72} \times Ic3^{0,75} \times Ic4^{2,31} \quad (3.11)$$

Побудована багатofакторна модель $V(Ici)$ є адекватною, розраховане за значенням коефіцієнта детермінації (0,91) значення F-критерія Фішера перевищує критичне значення. Проведені розрахунки дають змогу зробити певні висновки на підставі економічного змісту параметрів зростання екосистеми публічного управління на 1%, при сталості усіх інших складових екосистеми публічного управління призведе до зростання масштабів виробництва фінансово-технологічних продуктів на 0,29%. Зростання ефективності регулювання на 1% спричиняє зміну масштабності виробництва на 0,16%, при умові, що $Ic2, Ic3, Ic4$ - сталі. У свою чергу, якщо спостерігатиметься зниження корумпованості на 1% при сталій величині інших складових, то масштабність виробництва зростатиме на 0,72%. Зростання показника як майбутня орієнтація уряду на 1% супроводжуватиметься зростанням масштабності виробництва фінансово-технологічних продуктів на 0,75%. А зростання верховенство права на 1% спричинить зростання масштабності виробництва на 2,31%. Можна ствердно сказати, що верховенство права є вагомим показником розвитку фінансово-технологічних продуктів .

Вплив фактору часу (t) та інституційної структури (Ici) на масштабність виробництва фінансово-технологічних продуктів (V) можна відобразити з допомогою моделі, яка містить у якості незалежних змінних фактор часу (t),

ефективність регулювання ($Ic1$), корумпованість ($Ic2$), майбутня орієнтація уряду ($Ic3$), верховенство права ($Ic4$).

Таку залежність представимо за допомогою моделі $V(ti, Ici)$ (3.12):

$$V = (ti, Ici) = e^{\alpha_0 + \beta \times t} \times Ic1^{\alpha_1} \times Ic2^{\alpha_2} \times Ic3^{\alpha_3} \times Ic4^{\alpha_4}. \quad (3.12)$$

де t - фактор часу.

У результаті розрахунку параметрів моделі (3.10) впливу екосистеми публічного управління на масштабність виробництва фінансово-технологічних продуктів з використанням фактору часу (t) (додаток А), отримуємо таку модель (3.13):

$$\ln V = 0,32 + 0,09 \times t + 0,59 \times \ln Ic1 - 1,05 \times \ln Ic2 + 0,14 \times \ln Ic3 + 3,83 \times \ln Ic4, \quad (3.13)$$

$$R^2 = 0,99,$$

або у степеневій формі (3.14):

$$V = e^{0,32 + 0,09 \times t} \times Ic1^{0,59} \times Ic2^{-1,05} \times Ic3^{0,14} \times Ic4^{3,83}. \quad (3.14)$$

Розраховані значення коефіцієнта детермінації (0,9999) та F-критерія Фішера свідчать про її адекватність (табл.3.5).

Дослідження моделі впливу екосистеми публічного управління на масштабність виробництва при врахуванні фактору часу дозволяє зробити наступні висновки: при зростанні ефективності регулювання ($Ic1$) на 1%, та сталості значень корумпованості ($Ic2$), майбутньої орієнтації уряду ($Ic3$), верховенства права ($Ic4$), рівень масштабності зростає на 0,59%; при зростанні корумпованості ($Ic2$) на 1%, і сталості усіх інших факторних ознак масштабність зменшиться на 1,05%; у свою чергу зростання майбутньої орієнтації уряду ($Ic3$) на 1% при сталій величині інших складових призведе до зростання масштабності виробництва фінансово-технологічних продуктів на 0,14%; якщо верховенство права ($Ic4$) зростає на 1%, при сталості усіх інших факторів, то масштабність виробництва фінансово-технологічних продуктів зростає на 3,83%. Найбільш важливим є фактор $Ic4$, далі фактори $Ic1, t, Ic2, Ic3$.

Зведені результати дослідження залежності екосистеми публічного управління фінансово-технологічних продуктів від інституційної структури наведені в табл. 3.5.

Таблиця 3.5

Результати дослідження ефективності формування екосистеми публічного управління фінансово-технологічними продуктами країн*

Зміст залежності	Вид залежності	Оцінка адекватності моделі
1. Вплив екосистеми публічного управління (Ici) на масштабність виробництва фінансово-технологічних продуктів (V)	<p style="text-align: center;"><i>Модель $V(Ici)$</i></p> $V = e^{0,29} \times Ic1^{0,16} \times Ic2^{-0,72} \times Ic3^{0,75} \times Ic4^{2,31}$	<p style="text-align: center;">$R^2 = 0.91$</p> <p style="text-align: center;">$F_{розр.} = 200,2$ $F_{крит.} = 5,99$</p> <p style="text-align: center;"><i>Модель адекватна</i></p>
2. Вплив фактору часу (t) та екосистеми публічного управління (Ic) на масштабність виробництва фінансово-технологічних продуктів (V)	<p style="text-align: center;"><i>Модель $V(ti, Ici)$</i></p> $V = e^{0,32+0,09 \times t} \times Ic1^{0,59} \times Ic2^{-1,05} \times Ic3^{0,14} \times Ic4^{3,83}$	<p style="text-align: center;">$R^2 = 0.99$</p> <p style="text-align: center;">$F_{розр.} = 390,8$ $F_{крит.} = 4,39$</p> <p style="text-align: center;"><i>Модель адекватна</i></p>

*розроблено автором на основі [176]

Відзначимо, що застосування багатфакторних економетричних моделей екосистеми публічного управління на масштабність виробництва дозволяє спрогнозувати темпи розвитку масштабності виробництва та оцінити вплив кожної складової екосистеми публічного управління на її зміну.

Таким чином, слід виділити ряд ключових ініціатив, спрямованих на розвиток екосистеми публічного управління розвитком фінансових технологій в Україні, а також на подолання існуючих обмежень.

Розробка даних ініціатив дозволить прискорити формування інноваційних продуктів і сервісів в перспективних сегментах в Україні, а також підвищити конкурентоспроможність країни на світовому ринку (табл.3.6).

Таблиця 3.6

Ключові ініціативи, спрямовані на підтримку української екосистеми публічного управління фінансово-технологічних продуктів

Складові екосистеми	Напрямок розвитку	Способи активізації	Критерії за ступенем пріоритету:
Технології	Дистанційна ідентифікація	Створення державної інфраструктури, що забезпечує єдину цифрову середу ідентифікації	Високий
	Штучний інтелект	Створення нормативно-правового середовища для розвитку технології штучного інтелекту	Середній
	Відкриті API	Поетапний перехід до відкритих API	Високий
	Токенізація	Розробка української системи безпечних безконтактних платежів	Середній
	Блокчейн	Визначення пріоритетних сценаріїв розвитку і реалізація пілотних проектів на основі технології розподіленого реєстру в фінансовому секторі	Високий
	Інтернет речей	Розробка ініціатив в області регулювання і стимулювання розвитку технології Інтернету речей	Середній
	Великі дані	Створення умов для розвитку і впровадження технології аналітики великих даних	Високий
	Хмарні технології	Стимулювання використання хмарних технологій	Середній
Попит	Розвиток єдиного роздрібного платіжного простору		Високий
	Розробка ініціатив щодо підтримки російських Фінансових технологій-стартапів і розвитку інновацій		Вище середнього
	Розширення ініціатив, спрямованих на поширення Інтернету		Середній
	Створення нових і розвиток існуючих програм з підвищення рівня фінансової грамотності населення		Середній
Людський капітал	Удосконалення процесу підготовки кадрів з урахуванням міжнародної практики		Вище середнього
	Розвиток культури наставництва і створення інкубаторів для молодих технологічних компаній		Середній
Регулювання	Створення механізму крос-регулювання і координації дій з розвитку фінансових технологій в Україні		Високий
	Створення механізму електронного інформаційного обміну та документообігу між учасниками фінансового ринку		Високий
	Створення «регуляторної пісочниці» - власного обмеженого регуляторного середовища для тестування перспективних стартапів фінансових технологій		Середній
	Розширення формату міжнародної співпраці в області розвитку ринку фінансових технологій в рамках різних інтеграційних об'єднань		Середній
Доступ до фінансування	Стимулювання інвестиційної активності через різні механізми підтримки інвестицій		Середній

Складено автором

Наведений перелік ключових ініціатив не тільки корелюється із запропонованими ключовими заходами, а й передбачає реалізацію заходів щодо ряду інфраструктурних ініціатив, таких як створення платформи для реєстрації угод, перспективної платіжної системи НБУ, платформи-маркетплейса для фінансових послуг, системи передачі фінансових повідомлень і наскрізного ідентифікатора клієнта. Крім того, окрему увагу слід приділити прикладним розробкам щодо застосування використання інноваційних технологій для підвищення ефективності регулювання та нагляду за діяльністю учасників фінансового ринку, а також питань безпеки впровадження інновацій.

Регулюючий майданчик (пісочниця) – це механізм для запуску нових фінансових сервісів і технологій, що вимагають зміни правового регулювання. На майданчику буде здійснюватися моделювання процесів застосування інноваційних фінансових послуг, продуктів і технологій для перевірки припущень про позитивні результати їх впровадження з використанням особливого правового режиму, що дозволяє компаніям провести тестування інноваційних розробок без ризику порушення чинного законодавства. Подати заявку на участь в пілотному проекті в «пісочниці» може будь-який банк або організація, які планують впровадити нові технології, що вимагають зміни регулювання. Послуги, сервіси та технології, які пройшли тестування в «регулятивної пісочниці», можуть бути або схвалені до впровадження або визнані недоцільними для застосування.

Карта зацікавлених сторін на ринку публічного управління розвитку фінансових технологій України, зображено на рис.3.11.

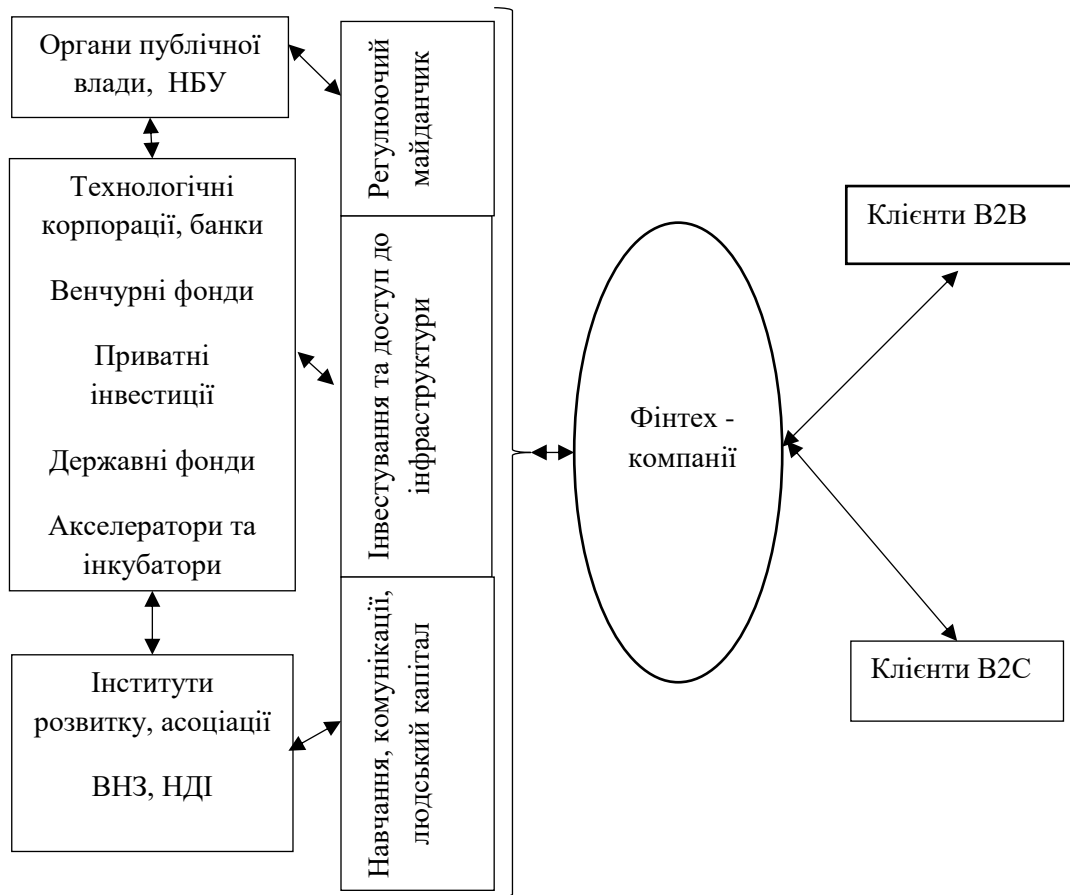

Рис.3.11. Карта зацікавлених сторін на ринку публічного управління розвитку фінансових технологій України

Оптимізація регуляторної бази та банківської сфери. За даними дослідження, 87% банків, що працюють в Україні, наразі готові до взаємодії зі стартапами. При можливості протягом декількох років буде впроваджено директиву ЄС про надання платіжних послуг Payment Services Directive 2, за якою банки будуть зобов'язані відкрити свої дані. НБУ готується до запуску цієї ініціативи. Відповідно, у компаній, що спеціалізуються на фінансових технологіях з'явиться більше поле для маневру.

До того ж, Нацбанк розуміє необхідність запуску «пісочниці», в якій буде знято певні обмеження. Такі ініціативи запуснені в багатьох країнах світу. Регулятори впроваджують спеціальні дозволи, які дають змогу стартапам тимчасово працювати, наприклад, без ліцензії НБУ регулятор шукає найбільш ефективні інструменти для запуску «пісочниці»[143].

До розряду діджитал або необанків, які активно працюють над рішеннями щодо фінансових технологій, можна віднести славнозвісний Monobank. Намагаються не відставати і традиційні фінустанови, такі як ПриватБанк, Ощадбанк, УКРСИББАНК та ПУМБ: вони стали першими в Україні, хто запровадив оплату за допомогою AndroidPay.

Активізація екосистеми публічного управління розвитку фінансових технологій передбачає необхідність конкретного регуляторного втручання, оскільки може бути декілька нововведень, які можуть бути легко вирішені існуючою законодавчою базою.

Для ілюстрації цього може бути корисним виявити надання фінансових послуг у трьох сферах: діяльність, яка надається безпосередньо кінцевим споживачам, інші, що є внутрішніми процесами у постачальника фінансових послуг, та зовнішня діяльність, не пов'язана з кінцевими споживачами (наприклад, міжбанківські процеси, аутсорсинг послуг третім сторонам, взаємодія з платіжними системами та іншими інфраструктурами фінансового ринку, а також взаємодія з контролюючими чи регулюючими органами). Деякі конкретні приклади інновацій, що впливають на зазначені області, можуть бути наступними:

– взаємодія з кінцевим споживачем. Використання нових технологій може означати, що пропонуються нові послуги (наприклад, послуги з ініціювання платежів або краудфандинг) або нові організації, що пропонують традиційні послуги, але інноваційно (наприклад, транскордонні платежі). У першому сценарії фінансові органи могли б розглянути можливість зміни існуючої законодавчої бази, з метою пристосування її до нової ситуації (наприклад, Директиви щодо платіжних послуг в Європейському Союзі, відомої як PSD2 ЄС) або розробити нове специфічне регулювання (наприклад, законодавство про краудфандинг). За другим сценарієм, юрисдикції з правовою базою, що ґрунтується на функціях (а не на секторі), не потребуватимуть жодних коригувань, оскільки існуючі вимоги застосовуватимуться як до посадових осіб, так і до нових учасників.

– внутрішні процеси. У багатьох випадках діяльність фінансових технологій не призводить до нових фінансових продуктів чи послуг, а до нових технологій, які використовуються суб'єктами господарювання у своїх внутрішніх процесах. Наприклад, застосування штучного інтелекту для оцінювання кредитів не означає змін у базовій службі, лише у застосованій технології, наприклад, з метою вдосконалення функцій послуг. У цих випадках, як правило, слід застосовувати існуюче регулювання, і можуть бути потрібні лише невеликі коригування чи роз'яснення того, як ці нові підходи вписуються в існуючу нормативну базу. Зокрема, було б бажано вдосконалити захист даних.

– зовнішня діяльність. Використання нових технологій може спричинити розвиток нових взаємозалежностей (наприклад, хмарних обчислень) або чітку трансформацію в наданні фінансових послуг (наприклад, технології розподіленої книги). У цих ситуаціях аналіз ризиків, які спричиняють нововведення (або залучення сторонніх осіб), може допомогти визначити, чи відповідає існуюча регуляторна база цільовим призначенням. У разі виявлення недоліків, фінансові органи можуть видати роз'яснення, внести зміни до існуючих вимог або розробити проект нового регламенту. Оскільки розробка нових правових рамок у більшості юрисдикцій є складним, а часом і тривалим процесом, може розглядатися питання про саморегулювання галузю як тимчасовий другий найкращий варіант.

Поява фінансових технологій спонукало владні органи переосмислити адекватність їх законодавчої бази, яка може не відповідати новому напрямку. Насправді, регулювання, як правило, є складним елементом норм, що мають різні цілі, що розвивалися з часом. Спочатку нормативно-правові акти розроблялися з огляду на установи, до яких вони зверталися (наприклад, банки, інвестиційні компанії, страхові компанії та ін.), а не зверталися до послуг. У багатьох випадках розробка банківських норм розглядала лише депозитні установи, які надавали й інші послуги (наприклад платежі). Це може створити неперевершене ігрове поле, оскільки більшість нових учасників здійснюють

лише підмножину цих послуг (наприклад, платежі, але не беруть депозити), і це вимагатиме від них дотримання повного набору правил, що застосовуються до банків, або залишать їх нерегульованими (як установи, що не приймають депозитів), що обмежує їх доступ до ринку. Зі швидким поширенням фінансових технологій мають бути розроблені нові нормативні акти, орієнтовані на діяльність, а не на провайдерів (наприклад, краудфандинг, виплати, кредитування), але інші, можливо, ще не були належним чином врегульовані.

У зв'язку з цим, існують деякі елементи чинної нормативно-правової бази, які можуть слугувати перешкодами для розвитку фінансових технологій. Серед визначених потенційних бар'єрів можна виділити наступні: жорстка законодавча база, яка обмежує прийняття нових технологій та потребує тривалого часу для адаптації, неоднозначність, недостатня чіткість (або навіть відсутність) регуляторної бази для фінансових технологій, або невідповідності серед різних нормативні акти, що стосуються подібної діяльності.

Переоцінюючи нормативно-правову базу, фінансові органи стикаються із складним завданням визначення регуляторного периметра, вибору пріоритетних сфер, які будуть включені до нього, та визначенням правильного часу для регулювання. Вирішуючи який підхід слід застосовувати, не існує рішення, яке відповідає всім потребам, оскільки органи влади повинні враховувати ключові аспекти, такі як їх цілі та інші обставини, які залежать від конкретного випадку. Крім того, вони розглядають характеристики різних інновацій, а також види та масштаби ризиків, які вони становлять для ринку. Залежно від того як будь-яка інноваційна технологія впливає на цілі публічної політики, рівень нав'язливості фінансового регулювання та нагляду буде різним.

Наступна таблиця підсумовує мотивацію та очікування щодо потенційного впливу, що може призвести до різних політичних та регуляторних аспектів, таких як конкуренція, фінансова стабільність та інші (табл.3.7).

Таблиця 3.7

Ефективність екосистеми публічного управління розвитку фінансових технологій

Напрямок впливу	Мотивація
Сприяння конкуренції	Нові конкуренти, нові послуги та вища спеціалізація можуть послужити стимулом для підвищення якості та ефективності. Фінансові технології стимулюють діючі фінансові установи до інновацій та зменшення витрат
Фінансові інновації	Нові технології, що зміщують традиційні товари та бізнес-моделі, можуть врешті принести користь покупцям. Нові рішення дозволяють зробити більш дешевими, швидшими та зручнішими доступні продукти та бізнес-моделі. Нові технології можуть допомогти подолати фізико-географічні та часові бар'єри, впливаючи позитивно на незабезпечені та недостатні банки
Фінансова стабільність	Відповідна структура управління ризиками та оцінка може допомогти зменшити будь-який потенційний негативний вплив у короткостроковій перспективі, тоді як у довгостроковій перспективі, якщо це добре регулюється, вплив фінансових технологій може бути дуже позитивним. Необхідний збалансований підхід між регулюванням та інноваціями
Захист прав споживачів	Відповідна база регулювання може бути важливою для уникнення / подолання практик зловживань. Шахрайство та подібні злочинні дії можуть бути більш поширеними через технологічний характер нових товарів. Нові та більш прозорі способи надання фінансових послуг можуть сприяти захисту споживачів. Але також це може призвести до ризиків для клієнтів, внаслідок неправильно розуміння або непрозорості умов щодо зобов'язань та ризиків
Цілісність ринку	Нові бізнес-моделі виникають і приносять більшу прозорість ринку, покращуючи загальну ринкову практику. Нові учасники об'єднують та накладають такий вид саморегуляції та моніторингу з боку аналогічних структур, що може принести користь здоровій практиці. У разі недостатнього регулювання та відповідної політики, де немає прозорості та належного управління, слід очікувати негативних наслідків
Економічне зростання	У міру того, як фінансові технології можна регулювати, і що їх потенціал сприятиме підвищенню ефективності шляхом кращого розподілу ресурсів, його внесок у економічне зростання є можливим у довгостроковій перспективі. У коротко- та середньостроковій перспективі можуть виникнути значні витрати (зокрема, для традиційних фінансових установ). Можуть з'явитися нові можливості для малого та середнього бізнесу та ринкової конкуренції. У цьому сенсі фінансові технології можна вважати рушієм економічного зростання
Повнота ринку	Більша доступність послуг, менші витрати, менша асиметрія інформації, більше інформації та прозорості для ринку Нові функції продуктів, що краще задовольнятимуть потреби клієнтів
Фінансова інформація	Цифровізація та нові технології можуть полегшити доступ та використання фінансової інформації. Розробляються нові концепції та бізнес-моделі із сильними стимулами для збільшення потоку фінансової інформації та даних про клієнтів. Більше простеження економічної активності агентів. Ризики, пов'язані із втратою конфіденційної інформації та захисту даних

Складено автором

Важливим є окреслити бар'єри, які в даний час сприймаються публічним органам влади, для того, щоб забезпечити регуляторну базу та вирішення питань розвитку фінансових технологій належним чином (табл.3.8).

Таблиця 3.8

Нормативні підходи щодо формування ефективної екосистеми публічного управління розвитку фінансових технологій

Нормативний підхід	Представлення бар'єру	Потенційні переваги
Секторний	Цей підхід може бути занадто дорогим для малих фінтех-компаній, які зосереджені на обмежених послугах	Якщо розсудливий і пропорційний, такий підхід може сприяти інноваціям шляхом збільшення довіри та прийняття. Інші нерегулюючі бар'єри можуть бути більш значущими (ринкова структура, розмір та витрати) у регіоні
Функціональний	Цей підхід орієнтований на захист споживачів та управління ризиками, що може створити бар'єри для постійних інновацій. Цей підхід може мати вади, зокрема щодо пропорційності	Цей підхід може сприяти інноваціям, оскільки він заснований на функціях та ризиках, що вирівнюють умови, з дотриманням мінімальних вимог. Це може сприяти фінансовим інноваціям та конкуренції, особливо для нових учасників. Цей підхід може частіше оновлюватися, щоб залишатися чинним
Саморегульований	Цей підхід може створити неправильне уявлення про відсутність загальних правил. Це може призвести до виникнення потенційного конфлікту інтересів, коли місцеві організації намагаються не допустити діяльності нових фірм	Такий підхід може зменшити бар'єри доступу, але не може гарантувати законної надійності, що призводить до роздробленості ринків. Це слід розглядати як додатковий підхід для забезпечення фінансових інновацій та просування культури управління ризиками. Якщо його добре контролювати, такий підхід може створити визначеність та надійність на галузевому рівні

Складено автором

Саморегулювання є менш бажаним регуляторним підходом у публічному управлінні. Секторіальні питання залишаються найбільш релевантним підходом для влади та для вирішення проблем технологій.

Що стосується підходу до регуляторної бази, то центральні банки вважають, що інновації швидші, ніж зміни регуляторних норм, що ця особливість може діяти як бар'єр, незалежно від підходу, який приймають публічні інституції.

Функціональний підхід може бути найкращим підходом для поєднання управління ризиками та подолання регуляторних бар'єрів. Надалі важливо зосередити увагу на ті можливі рішення, які можуть бути (або вже розглядаються) для вирішення завдань регуляторних технологій (Додаток 3).

Розгляд інших аспектів для кращого вирішення питань формування ефективної екосистеми публічного управління розвитку фінансових технологій.

Щодо інших внутрішніх аспектів у банках та відповідних органах, важливо окреслити відповідні аспекти, які можливо знадобляться для кращого вирішення питань фінансових технологій. Наступна таблиця узагальнює ці аспекти (табл. 3.9).

Таблиця 3.9

Основні аспекти формування ефективної екосистеми публічного управління розвитку фінансових технологій

Нестача інших ресурсів	Відсутність відділу фінансових технологій	Відсутність конкретного доручення
<p>Матеріал: Відсутність доступу та / або доступності якісного навчання у нових сферах знань (наприклад, новітніх технологій)</p>	<p>Управління: 1. Необхідно переглянути організаційну схему та оцінити зручність поточної структури. 2. Аспекти фінансових технологій в даний час керуються різними сферами. 3. Необхідність створення внутрішньої робочої групи та найму спеціалізованого персоналу</p>	<p>Правова реформа / поправка: 1. Перегляд законодавчих актів навколо фінансових технологій. 2. Оцінка змін до регуляторної бази. Пошук правових повноважень для вирішення проблем. 3. Запуск нових (платіжних) положень, що охоплюють фінансові технології.</p>
<p>ІТ-ресурси: Необхідність розвитку та / або адаптації ресурсів ІТ відповідно до фінансових нововведень</p>		
<p>Фінансові: Бюджетні обмеження необхідно також усунути, щоб вирішити новітні аспекти</p>		
<p>Технічна допомога: Також може знадобитися потреба в технічній допомозі на міжнародному рівні</p>		

Складено автором

В даний час індустрія фінансових технологій є однією із драйверів розвитку фінансово-економічної та технологічної сфер життєдіяльності суспільства, а продукти фінансових технологій сприяють швидкому та ефективному впровадженню високотехнологічних фінансових рішень, які будуть покращувати якість життя.

Одним із варіантів є розроблення та реалізація програми колективного фінансування проєктів. Програма колективного фінансування соціально-культурних проєктів визначає мету, завдання, очікувані результати і спосіб використання коштів, передбачених у міському бюджеті для об'єднання приватних та комунальних ресурсів, з метою реалізації соціально-культурних проєктів на користь громади (рис.3.12-3.13).

Рис. 3.12. Складові програми колективного фінансування соціально-культурних проєктів

Складено автором

Метою Програми є об'єднання приватних та комунальних ресурсів для реалізації соціально-культурних проєктів на користь громади. Основними завданнями Програми є:

- співфінансування за рахунок коштів міського бюджету соціально-культурних проєктів, на реалізацію яких залучено приватні кошти через інтернет-платформи для колективного фінансування проєктів;
- популяризація участі мешканців у місцевому самоврядуванні через колективне фінансування соціально-культурних проєктів, спрямованих на користь громади;
- здійснення поточного контролю за реалізацією соціально-культурних проєктів організаціями, які отримали фінансування з міського бюджету.

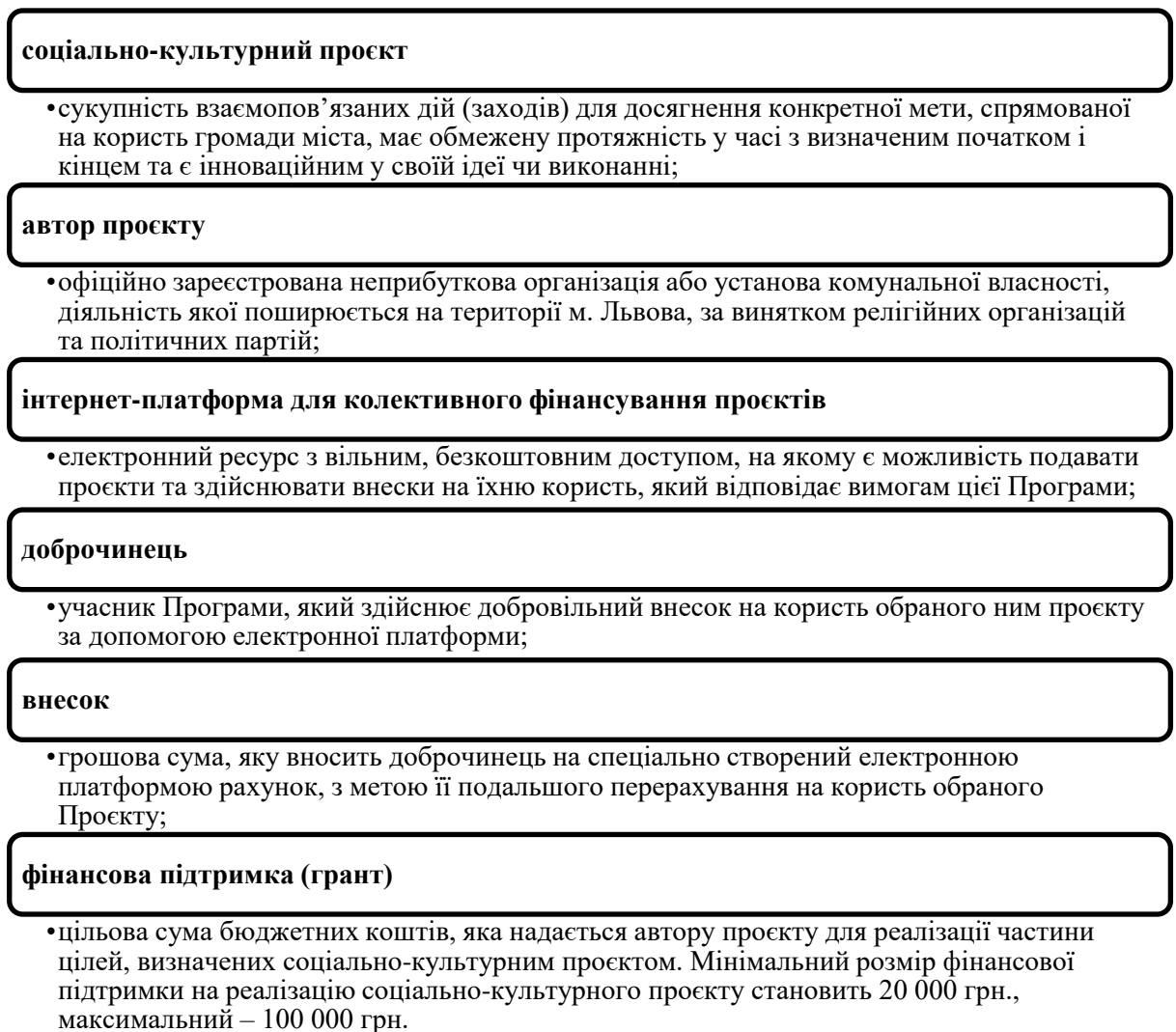

Рис. 3.13. Ключові елементи програми колективного фінансування соціально-культурних проєктів

Складено автором

Галузеві напрямки дії Програми: розвиток громадянського суспільства (участь мешканців у місцевому самоврядуванні), освіта, охорона здоров'я, культура, соціальний захист, інформаційні технології та інновації, поводження з відходами, туризм, екологія, молодіжна політика.

Реалізація завдань Програми покладається на органи публічної влади: управління освіти департаменту гуманітарної політики, управління охорони здоров'я департаменту гуманітарної політики, управління соціального захисту департаменту гуманітарної політики, управління молодіжної політики департаменту гуманітарної політики, управління культури департаменту розвитку, управління туризму департаменту розвитку, управління інформаційних технологій департаменту розвитку, управління екології та природних ресурсів департаменту містобудування, департамент містобудування, департамент гуманітарної політики, департамент розвитку та департамент з питань поводження з відходами. Фінансування Програми проводиться за рахунок коштів міського бюджету на відповідний бюджетний період (Додаток К).

Вимоги до інтернет-платформи. Для участі у Програмі оператору інтернет-платформи необхідно укласти з органами публічної влади договір про співпрацю.

Основними вимогами до укладання договору про співпрацю є:

- оператор інтернет-платформи має статус юридичної особи, який відповідає законодавству України;
- базовою мовою платформи є українська;
- інтернет-платформа на час звернення про укладання договору діє не менше одного року та має не менше трьох успішно профінансованих проєктів на загальну суму не менше 200 тис. грн.

До переліку зобов'язань оператора інтернет-платформи входять:

- позначення окремими графічними зображеннями із логотипом органу місцевого самоврядування, проєктів, які претендують та/або отримали фінансування.

- автоматичне сповіщення доброчинців, коли проєкт набирає необхідні 10, 50, 100% та інформацію про реалізацію проєкту.
- ПШБ доброчинців, які склали пожертву у розмірі понад 5 тис. грн., є публічною інформацією і обов'язково вказуються на платформі.
- розмір комісії за послуги інтернет-платформи для збору коштів не може бути вищий ніж 10 % від суми пожертви, враховуючи комісію банку, податки та інші платежі.
- забезпечення інформаційного супроводу проєктів впродовж часу збору коштів;
- забезпечення можливості зворотного зв'язку та можливість оцінити якість наданих послуг для користувачів платформи;
- інформування про результат збору коштів шляхом надходжень від платформи на електронну пошту органу місцевого самоврядування.
- звітування про реалізований проєкт публікується на платформі та розсилається на електронну пошту доброчинців із можливістю оцінити якість реалізації проєкту.

Порядок подання та розгляду проєктів. Автор проєкту реєструє свій проєкт на інтернет-платформі для колективного фінансування проєктів, яка відповідає вимогам цієї Програми. Після того, як проєкт зібрав 10% необхідних для його реалізації коштів, автор проєкту може подати електронне звернення встановленого зразка до органу місцевого самоврядування про отримання співфінансування за рахунок бюджетних коштів.

Забезпечення організації розгляду проєктів здійснює орган місцевого самоврядування, яке:

- веде реєстр отриманих проєктів та оприлюднює його на веб-сайті органу місцевого самоврядування;

– протягом 3 робочих днів з часу подання проєкту здійснює його перевірку щодо правильності заповнення згідно із вимогами цієї Програми, у тому числі щодо вибору галузі проєкту;

– у разі, якщо проєкт не відповідає вимогам цієї Програми, є неповним або заповнений з помилками, відповідальна особа електронною поштою повідомляє про це автора проєкту з проханням надати необхідну інформацію або внести корективи протягом 7 календарних днів з дня отримання інформації про доопрацювання проєкту. У разі відмови внести корективи або якщо такі корективи не були внесені у встановлений термін - проєкт відхиляється;

– передає копію проєкту до відповідного профільного виконавчого органу місцевого самоврядування для проведення аналізу проєкту на предмет можливості реалізації та правильності визначення його вартості;

– у разі відсутності зауважень до проєкту скликає засідання конкурсної комісії протягом 15 днів з моменту його подачі.

Профільне управління або департамент представляє свій висновок щодо поданого проєкту на засіданні конкурсної комісії.

До складу конкурсної комісії входять: начальник або визначений ним представник профільного виконавчого органу, голова профільної постійної комісії та начальник або визначений ним представник органу місцевого самоврядування. Засідання може проходити у режимі відео конференції. У засіданні може брати участь представник автора проєкту, що подала проєкт (табл.3.11).

Таблиця 3.11

Оцінювання проєктів конкурсна комісія здійснює відповідно до таких критеріїв

Критерії	Максимальна кількість балів
Відповідність проєкту визначеним пріоритетам	2
Інноваційність проєкту та відповідність зазначених мети, завдань та заходів очікуваним результатам	5
Обґрунтованість запропонованої вартості витрат	3
Наявність досвіду реалізації проєктів, у тому числі спільних з виконавчими органами публічної ради	2

Проєкти, які набирають середній бал 8 і більше, вважаються рекомендованими до реалізації.

За результатом розгляду комісія приймає рішення про відхилення проєкту або рекомендує проєкт до реалізації із зазначенням розміру фінансової підтримки. Розмір фінансової підтримки не може становити більше 50% від загальної вартості проєкту.

Після прийняття конкурсною комісією позитивного рішення автор проєкту збирає решту суми на інтернет – платформі у задекларований ним термін, але не більше 60 днів з часу прийняття рішення.

Порядок реалізації проєктів. Якщо Автор проєкту залучив решту необхідної суми завдяки внескам доброчинців через інтернет–платформу, він може звернутись до профільного виконавчого органу про укладення договору на реалізацію відповідного проєкту.

Співпраця між профільним виконавчим органом публічної влади та Автором проєкту закріплюється договором про реалізацію проєкту. Підставою для укладання договору про реалізацію проєкту між профільним виконавчим органом публічної влади та Автором проєкту є попередньо укладений договір між Автором проєкту та оператором інтернет–платформи про фінансування проєкту на задекларовану суму, крім частки органу місцевого самоврядування.

Підставою для укладання договору про реалізацію проєкту між профільним виконавчим органом публічної влади та Автором проєкту є укладений договір між Автором проєкту та оператором інтернет-платформи про фінансування проєкту на задекларовану суму, крім частки Львівської міської ради.

На фінансову підтримку соціально-культурних проєктів використовуються кошти, передбачені у кошторисах відповідних виконавчих органів публічної влади.

Фінансова підтримка для реалізації соціально-культурного проєкту може надаватись через:

– перерахування коштів на розрахунковий рахунок автора проєкту відкритий у банку, який створений і діє на території України, за умови підписання актів виконаних робіт.

– перерахування коштів на рахунок автора проєкту, відкритий в органах Державного казначейства України, за умови набуття автором проєкту статусу отримувача бюджетних коштів.

– інший не заборонений чинним законодавством України спосіб.

Спосіб фінансування визначає профільний виконавчий орган. У рамках Програми фінансуються проєкти, реалізація яких можлива протягом одного бюджетного періоду. Фінансування проєктів відбувається в межах бюджетних призначень на відповідний рік.

Звітування про реалізацію проєкту. Ініціатори проєкту, які отримали фінансування за рахунок бюджетних коштів, зобов'язані надавати профільному виконавчому органу, який фінансує і контролює виконання проєкту, такі документи:

- інформацію про проведення заходу, запланованого у рамках реалізації проєкту (інформація має бути надана не пізніше 5 днів до події, виконавець проєкту зобов'язаний передбачити участь представника профільного виконавчого органу у цьому заході).

- копії всіх публікацій, фото-, аудіо-, відео- та інших матеріалів, що пов'язані з проєктом.

У всіх публікаціях, виданнях на паперових, цифрових та інших носіях, які створюються у рамках реалізації проєкту, повинні бути розміщені символіка органу місцевого самоврядування або текст “Реалізація цього проєкту здійснена за підтримки органу місцевого самоврядування“. Матеріали, створені у рамках реалізації проєктів, можуть розміщуватись на веб-сторінці органів публічної влади та інших спеціалізованих інтернет-порталах.

У 30-денний термін після завершення реалізації проєкту, але не пізніше 15 грудня поточного року, Автор проєкту, який отримав фінансування за рахунок бюджетних коштів, зобов’язаний подати до профільного виконавчого органу, який фінансує і контролює виконання проєкту, електронний звіт про отримані результати та використані кошти (як зібрані на електронній платформі, так і отримані від органу місцевого самоврядування).

Профільний виконавчий орган, який фінансує і контролює виконання проєкту, аналізує поданий звіт, оцінює реалізацію проєкту та надає звіт і оцінку органу місцевого самоврядування для публікації на вебсторінці та інтернет-платформі, на якій тривав збір коштів.

Проведення освітньо-інформаційної кампанії. У процесі впровадження Програми проводиться освітньо-інформаційна кампанія, яку умовно можна поділити на такі етапи:

- ознайомлення мешканців з основними положеннями та принципами колективного фінансування соціально-культурних проєктів, а також залучення їх до подання проєктів.

- надання консультацій виконавчими органами місцевого самоврядування щодо написання проєктів та обчислення кошторисів, у тому числі проведення окремих відкритих зустрічей з авторами проєктів. Представлення отриманих проєктів та заохочення до взяття участі у голосуванні.

- розповсюдження інформації щодо перебігу та результатів процесу реалізації соціально-культурних проєктів.

Стимулювання реалізації соціально-культурних проєктів на принципах колективного фінансування сприятиме залученню громадян до участі в місцевому самоврядуванні та збільшить ефективність використання бюджетних коштів.

Формування ефективної екосистеми публічного управління розвитку фінансових технологій, виводить даний процес на новий рівень. Також враховуючи суми, які вкладені в нові технології та суміш нових учасників: спеціалізованих стартапів та добре утверджені та надійні фінтех-компанії, фінансові технології мають потенціал перетворити фінансову систему на широкий спектр продуктів та послуг. А це відіграє важливу роль в розвитку держави, оскільки це допоможе підвищити ефективність фінансової галузі, яка все ще намагається відновити свою репутацію після фінансової кризи.

Висновки до розділу 3

За результатами проведеного аналізу у третьому розділі дисертаційного дослідження, можна зробити наступні висновки:

1. Визначено, що стан публічного управління розвитку фінансових технологій в Україні сформовано неналежним чином і даний процес потребує детального моделювання етапів його ефективного застосування. Доведено важливість моделювання публічного управління розвитку фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи України. Застосовано методологію функціональної моделі IDEF0 для забезпечення розвитку фінансових технологій, через публічне управління. Застосування розробленої функціональної моделі IDEF0 направлено на визначення основних процесів в сфері удосконалення та розвитку ринку фінансових технологій через публічне управління. Сформовано два рівні декомпозиції контекстної діаграми функціональної моделі IDEF0 забезпечення розвитку фінансових технологій через публічне управління.

2. Виділено основні конструктивні та деструктивні чинники формування інфраструктури фінансово-технологічних продуктів на основі публічного управління в умовах реформування фінансової системи. Сформовано карту

створення інфраструктури фінансово-технологічних продуктів на засадах системи публічного управління в умовах реформування фінансової системи України. Виділено складові розвитку інфраструктури фінансових технологій.

3. Проведені розрахунки дають змогу зробити певні висновки на підставі економічного змісту параметрів зростання екосистеми публічного управління на 1%, при сталості усіх інших складових екосистеми публічного управління, призведе до зростання масштабів виробництва фінтех продуктів на 0,29%. Зростання ефективності регулювання на 1% спричиняє зміну масштабності виробництва на 0,16%, при умові, що Ic_2, Ic_3, Ic_4 - сталі. У свою чергу, якщо спостерігатиметься зниження корумпованості на 1% при сталій величині інших складових, то масштабність виробництва зростатиме на 0,72%. Зростання такого показника як майбутня орієнтація уряду на 1%, супроводжуватиметься зростанням масштабності виробництва фінансово-технологічних продуктів на 0,75%. А зростання верховенство права на 1%, спричинить зростання масштабності виробництва на 2,31%. Можна ствердно сказати, що верховенство права є вагомим показником розвитку фінансово-технологічних продуктів. Дослідження моделі впливу екосистеми публічного управління на масштабність виробництва при врахуванні фактору часу дало змогу зробити наступні висновки: при зростанні ефективності регулювання (Ic_1) на 1%, та сталості значень корумпованість (Ic_2), майбутня орієнтація уряду (Ic_3), верховенство права (Ic_4), рівень масштабності зросте на 0,59%; при зростанні корумпованості (Ic_2) на 1% і сталості усіх інших факторних ознак: масштабність зменшиться на 1,05%; у свою чергу зростання майбутня орієнтація уряду (Ic_3) на 1% при сталій величині інших складових, призведе до зростання масштабності виробництва фінансово-технологічних продуктів на 0,14%; якщо верховенство права (Ic_4) зросте на 1% при сталості усіх інших факторів, то масштабність виробництва фінансово-технологічних продуктів зросте на 3,83%. Найбільш важливим є фактор Ic_4 , далі фактори Ic_1, Ic_2, Ic_3 .

4. Запропоновано спосіб розвитку приватно-публічного програмування та екосистеми публічного управління розвитком фінансових технологій, який передбачає реалізацію програми колективного фінансування соціально-культурних проєктів з метою об'єднання приватних та комунальних ресурсів для реалізації соціально-культурних проєктів на користь громади. Реалізація програми включає: загальні положення, мету і завдання Програми, вимоги до інтернет-платформи, порядок подання та розгляду проєктів, порядок реалізації проєктів, перелік можливих витрат за кошти органу місцевого самоврядування на реалізацію соціально-культурного проєкту, звітування про реалізацію проєкту, проведення освітньо-інформаційної кампанії.

Основні наукові результати опубліковані в працях: [74;78; 80;81;86;90;181].

ВИСНОВКИ

У дисертації теоретично узагальнено і вирішено науково-практичне завдання, що полягає в розробленні теоретико-методичних засад публічного управління розвитком фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи України. Основні наукові та прикладні результати, рекомендації з наукового та практичного їх використання полягають у наступному :

1. Набули подальшого розвитку теоретичні засади дослідження сутності публічного управління в сучасних умовах розвитку. Визначено, що під публічним управлінням слід розуміти вплив на ту чи іншу соціально-економічну систему через відповідні інструменти та технології, з метою здійснення державного контролю та врахування інтересів держави та народу. Сформовано узагальнюючу матрицю сутності на основних характеристик поняття «публічне управління». Доведено, що публічне управління в фінансовій сфері на сьогоднішній день в нашій країні є поєднанням прямого наказово-розпорядчого управління з стимулюючими та заохочуючими важелями впливу. Ефективне існування фінансової сфери, її розвиток, впровадження інноваційних технік та механізмів на пряму залежить від ефективної реалізації публічного управління.

2. Удосконалено теоретичний базис сутності фінансових технологій. Охарактеризовано зміст поняття «фінансові технології». Розглянуто еволюційний шлях розвитку даного поняття, що в результаті дозволило удосконалити теоретичний базис його сутності. Сформований теоретичний базис сутності поняття «фінансові технології» передбачає визначення взаємоз'язку технологій та фінансів і полягає в уточненні самого змісту даного поняття з врахуванням сучасних умов розвитку.

3. Удосконалено концептуальні основи сутності фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи України. Обґрунтовано, що в умовах реформування фінансової системи, фінансові технології являють собою сукупність інноваційних програм, методик, засобів, навичок, ідей, які сприяють ефективному управлінню фінансової діяльності та забезпечують надання

якісних фінансових послуг. Формування концептуальних основ сутності фінансових технологій включає в себе характеристику фінансових технологій зі сторони публічного управління, як легітимно встановлений та практично застосовуваний інструмент публічного управління та адміністрування, що сформований об'єднанням механізмів публічного управління та інформаційних технологій на засадах публічності, інноваційності та розвитку в процесі прийняття управлінських рішень.

4. Удосконалено основи впливу екосистеми публічного управління на масштабність виробництва фінансово-технологічних продуктів. Розроблено економіко-математичні моделі впливу екосистеми публічного управління на масштабність виробництва фінансово-технологічних продуктів, за допомогою яких можна прогнозувати темпи розвитку екосистеми публічного управління та визначати вплив найвагомійших складових на рівень масштабності виробництва фінансово-технологічних продуктів, загальнодержавний вплив на рівень масштабності виробництва фінансово-технологічних продуктів з урахуванням фактору часу. Застосування багатфакторних економетричних моделей екосистеми публічного управління на масштабність виробництва дозволяє спрогнозувати темпи розвитку масштабності виробництва та оцінити вплив кожної складової екосистеми публічного управління на її зміну.

5. Дістали подальшого розвитку теоретичні положення визначення основних домінантів публічного управління розвитку фінансових технологій в Україні. Автором доведено, що в умовах реформування фінансової системи, важливим є визначення основних домінантів публічного управління розвитком фінансових технологій. Визначено, що стійкість та стабільність національної економіки як домінанта публічного управління розвитку фінансових технологій являє собою стан, при якому досягається можливість забезпечити постійний розвиток фінансових технологій та сформувати безпечне середовище для функціонування провідних фінтех-компаній. Стійкість ринку фінансових послуг як домінанти публічного управління розвитком фінансових технологій – це форма руху фінансових ресурсів, яка має на меті забезпечити юридичних та фізичних осіб, а

також державу, отримати певний фінансовий ефект від проведених на ньому операцій з застосуванням провідних технологій. Визначено, що фінансова грамотність являє собою сукупність отриманих знань і навичок, які дозволяють ефективно використовувати сучасні інноваційні технології у сфері фінансових послуг та здійснювати їх безпосередньо розробку і реалізацію. Надійність кібербезпеки як важлива домінанта публічного управління розвитком фінансових технологій – це стан, що передбачає захист фінансових інтересів держави, суспільства, організацій та громадян від негативного впливу загроз і забезпечення безпечного виконання ними фінансових операцій з використанням відповідних технологій. Визначено основні чинники впливу на домінанти публічного управління розвитком фінансових технологій.

6. Сформовано методичний підхід до моделювання публічного управління розвитком фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи, що включає двохрівневу декомпозицію. Доведено, що ефективність публічного управління розвитком фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи України залежить від своєчасного формування інформаційного базису, який можна отримати завдяки функціональному моделюванню. Використано методологію функціональної моделі IDEF0 для забезпечення розвитку фінансових технологій через публічне управління. Здійснено декомпозиції першого та другого рівнів контекстної діаграми моделі забезпечення розвитку фінансових технологій через застосування публічного управління.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авер'янов В. Б. Державне управління: Європейські стандарти, досвід та адміністративне право [Текст] / [В. Б. Авер'янов, В. А. Дерезь, А. М. Школик та ін.]; за заг. ред. В. Б. Авер'янова. К. : Юстиніан, 2007. 288 с
2. Административное право : [учебник / под ред. Ю. М. Козлова, Л. Л. Попова]. М. : Юрист, 2015. С 63-298.
3. Алексеєнко Л. М. Фінансові технології забезпечення стабільності страхового ринку в контексті економічної безпеки. *Наук. вісн. Херсон. держ. ун-ту*. 2016. Вип. 19. Ч. 1. С. 12–130.
4. Аналіз політики: Концепції і практика: Пер. з англ. / Д. Л. Веймер, Е. Р. Вайнінг. Ред. О. Клієвич, Е. Р. Вайнінг. 2 вид. К.: Основи, 2000. Розділи 2—5. С.400-467.
5. Андреев А. В. Сфера освіти як об'єкт публічного адміністрування. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2015. № 3. С. 146–151. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nvdduvs_2015_3_22.pdf (дата звернення: 12.09.2020).
6. Атаманчук Г. В. Теория государственного управления : [учебник]. М. : Изд-во "Омега-Л", 2010. С.47.
7. Базарна О.В. Поняття, суть, природа публічного управління та державного управління. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля: Збірник наукових праць*. Луганськ: 2012. № 1, ч. 2. С. 59-64.
8. Бакуменко В. Д. Публічне адміністрування як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень. Наукові розвідки з державного та муніципального управління [Текст] : зб. наук. пр. Академії муніципального управління. № 1. [Б. м. : б. в.], 2015. С. 8-26.
9. Баранов О. А. Про тлумачення та визначення поняття «кібербезпека». *Правова інформатика*. 2014. № 2. С. 54-62.

10. Бережнов Г.В. Інструменти управління розвитком підприємства. *Підприємництво*. 2003. Том 4. № 10. С. 14-17.
11. Бельська Т. В. Співвідношення понять “державна політика” та “державне управління”. *Державне будівництво : зб. наук. пр. Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ “Магістр”, 2016. № 2. URL: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2016-2/doc/1/03.pdf> (дата звернення: 19.11.2020).*
12. Білик О. І. Сутність, значення та розвиток публічного механізму. *Економіка і суспільство*. 2017. №12. С. 177-180.
13. Босак О.З. Публічне управління як нова модель управління у державному секторі. *Державне управління: теорія та практика: Збірник наукових праць*. Х.: Вид-во ”Магістр”, 2010. № 2. С. 119-145.
14. Бельська Т. В. Громадське бюджетування як ефективний механізм формування бюджетів в Україні. *Державно-управлінські студії*. № 1. 2020. URL: <http://studio.ipk.edu.ua/holovna-storinka-dus/> (дата звернення: 23.11.2020).
15. Булеев И. П. Формирование организационно-экономического механизма управления предприятием по обработке цветных металлов [Текст] Донецк: ИЕП НАН Украины, 1993. С. 32-34.
16. Вебер М. Избранные произведения. Пер. с нем. / М. Вебер ; сост. и общ. ред. Ю. Н. Давыдова. М. : Прогресс, 1990.
17. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. К.; Ірпінь : ВТФ "Перун", 2001. С. 253.
18. Веснин В. Р. Практический менеджмент персонала. М.: Юристъ, 1998.
19. Віблій П.І., Гандзюк Ю.О. Емпіричне дослідження потенціалу інвестування в креативні індустрії в Україні *Вісник Національного університету ”Львівська політехніка”*. Серія “Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку”. 2017. № 857 С.195-101.
20. Волков А. М. Публичное управление недропользованием в России (современный период). *Правовая инициатива* [Текст]. 2013. № 7. С. 15

21. Волосович С. В. Інноваційні платіжні послуги як інструмент розвитку торгівлі. *Економічний вісник університету*. 2016. № 29/1. С. 12–18.
22. Воронкова В. Г. Регіонально-адміністративний менеджмент : навч. посіб. Київ : Професіонал ; Центр учб. літ., 2010. 352 с
23. Гавкалова Н. Л. Публічне управління: методологічний аспект. Публічне управління: шляхи розвитку : матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю (м. Київ, 26 листоп. 2014 р.) : у 2 т. / за наук. ред. Ю. В. Ковбасюка, С. А. Романюка, О. Ю. Оболенського. Київ : НАДУ, 2014. Т. 1. С. 16–18.
24. Гаврилко Т.О, Fintech: Зарубіжний досвід та особливості розвитку в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Випуск 29. 2020. С. 17-22.
25. Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Адміністративне право України. Повний курс : підручник. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. С.114-150.
26. Гапоненко А. Л. Теория управления. М. : Изд-во РАГС, 2004. С. 48-94.
27. Гаранян К. С. Развитие инструментария менеджмента промышленных предприятий : Автореферат канд. дис. URL : <http://pandia.org/144147/> (дата звернення: 20.05.2020).
28. Герасимюк К. Х. Оптимізація територіально-управлінської системи в Україні в контексті європейського досвіду : дис.. ... канд.. наук з державного управління, 25.00.02. Одеса, 2016. С.26.
29. Глосарій Програми розвитку ООН URL: <http://www.unpan.org/Directories/UNPublicAdministrationGlossary>
30. Горяїнов О.М. Практика вантажних перевезень і логістики: [навч. посіб.]. Харків: Видавництво «Кортес-2001», 2008. С.200.
31. Грицяк І. А. Реформа публічного управління в Україні: виклики, стратегії, майбутнє [Текст] : монографія. К. : К.І.С., 2009. С. 56-78.
32. Громова Т. Кто съест мировые банки. Власть денег. 2016. № 5 (442) URL: <http://www.dsnews.ua/future/ktosest-mirovye-banki-04052016111700>. (дата звернення: 29.10.2020).

33. Д'яконова І. Сутність Поняття «Фінтех»: Розвиток Категоріального Апарату Та Дослідження Ролі На Світовому Фінансовому Ринку. Економічна теорія. ЕКОНОМІЧНИЙ ДИСКУРС. *Міжнародний науковий журнал*, Випуск 3. 2017. С. 11-15.
34. Дафт Р. Л. Менеджмент; В. Вольский (пер. с англ.). СПб.; М.; Х.; Минск : Питер, 2002. 839 с.
35. Демократичні засади державного управління та адміністративне право : монографія / За заг. ред. В.Б. Авер'янова; НАН України, Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького. К., 2010. 495 с
36. Державне управління: Словник-довідник / За заг. ред. В. М. Князева, В. Д. Бакуменка. К.:УАДУ, 2002. С.129.
37. Десять прогнозів для фінтех-галузі на 2018. URL: <http://www.management.com.ua/tend/tend985.htm> (дата звернення: 08.06.2020).
38. Дзюндзюк В.Б., Мельтюхова Н.М. та ін. Публічне адміністрування в Україні: Навч. Посібник / [за заг. ред. В.В. Корженка, Н.М. Мельтюхової. Х. : Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2011. С. 46.
39. Діордіца І. В. Поняття та зміст національної системи кібербезпеки. URL: <http://goal-int.org/ponyattya-ta-zmist-nacionalnoi-sistemi-kiberbezpeki/> (дата звернення: 01.08.2020).
40. Домінант. Словник – довідник з екології : навч.-метод. посіб. / уклад. О. Г. Лановенко, О. О. Остапішина. Херсон : ПП Вишемирський В.С., 2013. С. 71.
41. Бірняк О. М., Лазановський П. П. Менеджмент: теоретичні основи і практикум. К.: «Магнолія плюс»; Львів: «Новий світ», 2003, С. 32-34.
42. Енциклопедія державного управління. [Текст] у 8 т. Т. 1. Теорія державного управління / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; наук.-редкол.: Ю.В. Ковбасюк (голова) [та ін.]. К.: НАДУ, 2011. С.204.

43. Європейці скористаються всіма перевагами єдиного цифрового ринку URL: <http://psm7.com/evropejcy-vospolzuyutsya-vsemipreimushhestvami-edinogo-cifrovogo-rynka.html>. (дата звернення: 03.07.2020).
44. Жердецька Л. В., Городинський Д. І. Розвиток фінансових технологій: загрози та можливості для банків. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. № 10. С. 583–588.
45. Жигалов В. Т., Шимановська Л. М. Основи менеджменту і управлінської діяльності: Підручник. К.: Вища школа, 1994, С.25.
46. Зельдович, Б.З. Менеджмент. Москва, 2007. 128 с.
47. Іванов В. Н., В.І. Патрушев. Інноваційні соціальні технології державного та муніципального управління. М.: ЗАТ «Видавництво» Економіка », 2001. С.27
48. Інтернет сторінка Міністерства цифрової трансформації України. URL: <https://thedigital.gov.ua> (дата звернення: 23.10.2020).
49. Ісаєнко І. А. Європейські підходи до функціонування механізмів публічного управління. *Інвестиції: практика та досвід*. 2012. № 5. С. 114-117.
50. Как финтех-отрасль изменит нашу жизнь в 2017 году: мнение Фридриха Поллака. URL: <https://ain.ua/2017/03/23/fintex-otrasl-v-2017>. (дата звернення: 06.06.2020).
51. Калашнікова Т.В., Самохіна С.А. Розвиток ринку фінансових технологій в Україні як фактор сприяння фінансовій інклюзивності. *Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва*. 2018. № 3. Серія Економічні науки. С. 201–210.
52. Калініна Л.М. Система інформаційного забезпечення управління загальноосвітнім навчальним закладом: дис.... доктора пед наук: 13.00.06. Київ, 2008. 471 с.
53. Качний О. Законодавчі аспекти впровадження інформаційно-комунікаційних технологій – стратегічного напрямку оптимізації державного управління. Державне управління: удосконалення та розвиток: Електронне наукове фахове видання Дніпропетровського державного аграрно-економічного

університету. 2015. №5. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=853> (дата звернення: 18.10.2020).

54. Кізима Т. Фінансова грамотність населення і фінансова поведінка домогосподарств: аспекти взаємовпливу. *Світ фінансів*. 2014. Вип. 1. С. 16–26.

55. Коваленко В. Розвиток Фінтех: загрози та перспективи для банків України. *Приазовський економічний вісник*. 2018., С. 127-131.

56. Ковальчук В.Г. Сучасні тенденції розвитку державного регулювання інноваційної сфери. *Вісник Національного університету цивільного захисту України* : зб. наук. пр. Х. : Вид-во НУЦЗУ, 2018. Вип. 1 (8). С.130-139.

57. Ковальчук В.Г., Даудова О.В., Курносів О.В. Концептуальні засади децентралізації в умовах трансформації державних фінансів. інансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики : зб. наук. пр.. Х: Харківський навчально-науковий інститут ДВНЗ «Університет банківської справи». 2018. № 3 (26). С. 402-410.

58. Кови С.Р. Лидерство, основанное на принципах. М.:Альпина Бизнес Букс, 2008. С.52.

59. Колесникова К. Співвідношення державного управління та публічного адміністрування у процесі суспільної трансформації. Публічне управління URL: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/putp/2013-3/doc/1/06.pdf> (дата звернення: 11.07.2020).

60. Колпаков В. К., Кузьменко О.В. Адміністративне право України : підручник. К. : Юрінком Інтер, 2003. С.9-79.

61. Комаров В. Ф. Управленческие имитационные игры : [монография]. Новосибирск : Наука, Сиб. отд-ние, 1989. С. 134

62. Кондратюк Т.В. Становлення порівняльного публічного адміністрування як теоретико-методологічного напрямку дослідження механізмів державного управління. *Науковий вісник Академії муніципального управління: Збірник наукових праць, серія «Управління»*. К.: 2010, № 3. С. 297-305

63. Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80#Text>. (дата звернення: 20.08.2020).
64. Корнєєв М.В. Фактори впливу на ефективність розвитку фінансової сфери. *Вісник Криворізького економічного інституту КНУ* №2. 2013, С. 73-79.
65. Костенок І.В. Особливості сучасної парадигми публічного управління в Україні.). Соціально-економічні проблеми державного управління. ДонДУУ. Менеджер. 2014, №1 (67) С. 95
66. Кремень В.Г. Філософія управління: Підруч. для студ вищ. навч. закл. К.: Знання України, 2007. С.78.
67. Криштанович, М.Ф., Основна характеристика публічного управління у сфері фінансів України. *Електронний фаховий журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток»*, № 5, 2020. DOI:10.32702/2307-2156-2020.5.3
68. Криштанович, М. Ф., Основні шляхи розвитку публічного управління фінансовими технологіями в Україні Електронне наукове фахове видання «Державно-управлінські студії», № 5, 2019 URL: <http://studio.ipk.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/Kryshtanovs-kyu.pdf> (дата звернення: 06.08.2020).
69. Круглов М.И. Стратегическое управление компанией: Учебник для вузов. М.: Русская деловая литература, 1998р., С. 111.
70. Кульман А. Экономические механизмы [Текст] М.: Прогресс, Универс, 1993. С. 13-14.
71. Купряшин Г. Л. Государственный менеджмент: возможности и ограничения. Государственное управление. Электронный вестник. 2003. № 1. URL: <http://www.spa.msu.ru> (дата звернення: 06.05.2020).
72. Лебідь О. В. Роль технологій управління у розвитку підприємства. *Академічний огляд*. 2012. № 2 (37). С. 128–134.
73. Лимарева Д. А. Противоречия современного публичного управления [Текст] : монография: Юри РАНХиГС при Президенте , 2012. С. 56.

74. Лукашевська У. Т., Білик Е. И, Хіміч О. В., Блинда Ю. О. Інструменти підвищення ефективності рекрутингу персоналу у системі кадрового менеджменту ІТ-сфери. *Национальная ассоциация ученых*. 2020. №59, ч.2. С. 24–31.
75. Лукашевська У. Т., Білик О. І., Сутність значення та розвиток публічного механізму. *Економіка і суспільство*. 2017. № 12. С. 177–180.
76. Лукашевська У. Т., Данилович-Кропивницька М. Л., Імплементация світової практики FinTech продуктів. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2019. № 9. С. 57–61.
77. Лукашевська У. Т., Перхач О. Л. Архетипні моделі публічного управління. *Публічне урядування*. 2019. № 3 (18). С. 357–368.
78. Лукашевська У. Т., Подольчак Н. Ю. Напрями удосконалення технологічної інфраструктури публічних механізмів розвитку FinTech-продуктів в Україні. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2020. № 2. URL: http://www.dy.nauka.com.ua/pdf/2_2020/8.pdf
79. Лукашевська У. Т., Подольчак Н. Ю. Тенденції, сформовані інтеграцією публічних механізмів розвитку FinTech індустрії в Україні. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2020. № 16. С.78–85.
80. Лукашевська У. Т., Подольчак Н. Ю., Моніторинг адміністрування факторів середовища FinTech продуктів. *Економічні студії*. 2019. №2 (24). С. 181–185.
81. Лукашевська У.Т. Еволюція фінтех в Україні. Фінанси, бухгалтерський облік та підприємництво. *Національні особливості та світові тенденції*: матер. всеукр. наук.-прак. конф. (м. Київ, 18 травня 2019 р.). Київ, 2019. С. 74–76.
82. Лукашевська У.Т. Публічно-інформаційна система фінтех продуктів. *Публічне управління та адміністрування у процесах економічних реформ*: всеукр. наук.-прак. конф. (м. Херсон, 18-19 квітня 2019 р.). Херсон, 2019. С. 314–317.
83. Лукашевська У.Т. Розвиток публічних механізмів управління фінтех установами. *Наука та інновації як основні шляхи вирішення проблем*

модернізації економіки: всеукр. наук.-прак. конф. (м. Одеса, 13 квітня 2019 р.). Одеса, 2019. С. 79–82.

84. Лукашевська У.Т., Білик О.І. Детермінація поняття «Публічний механізм». *Економічний потенціал країни: наукові підходи та практика реалізації*: міжнар. наук.-прак. конф. (м. Одеса, 4 травня 2018 р.). Одеса, 2018. С. 61–63.

85. Лукашевська У.Т., Білик О.І. Інструменти публічного механізму. *Актуальні питання та перспективи регулювання міжнародних економічних відносин*: всеукр. наук.-прак. конф. (м. Київ, 5 травня 2018 р.). Київ, 2018. С. 63–66.

86. Лукашевська У.Т., Веселов О.О. Модель розвитку фінтех продуктів. *Економіка, менеджмент та аудит: сучасні проблеми, перспективи та напрями розвитку*: міжнар. наук.-прак. конф. (м. Львів, 31 травня 2019 р.). Львів, 2019. С. 92–94.

87. Лукашевська У.Т., Петраш Е.І. Можливості та загрози для розвитку фінтех-компаній під впливом інноваційних технологій. *Перспективи розвитку міжнародних відносин: економічні та політичні аспекти*: міжнар. наук.-прак. конф. (м. Ужгород, 21 травня 2019 р.). Ужгород, 2019. С. 97–100.

88. Лукашевська У.Т., Поплавська Ж.В. Особливості коопетиції як форми співпраці конкурентів. *Проблеми формування та реалізації конкурентної політики*: міжнар. наук.-прак. конф. (м. Львів, 19-20 вересня 2019 р.). Львів, 2019. С. 101–102.

89. Лукашевська У. Т. Основні тенденції розвитку фінансових технологій в Україні. *Державно-управлінські студії. № 1. 2020.* URL: <http://studio.ipk.edu.ua/holovna-storinka-dus/> (0,25 др. арк.)

90. Лукашевська У. Т. Характеристика розвитку інфраструктури фінансово-технологічних продуктів в умовах реформування фінансової системи України. *Державне управління: удосконалення та розвиток.* 2020. №5. URL: <http://www.dynayka.com.ua/?op=1&z=1853> (0,25 др. арк.)

91. Лукіна Т. О. Роль освіти у становленні публічного управління та формуванні публічних цінностей в Україні. *Публічне управління: шляхи розвитку [Текст] : матер. наук.-практ. конф. за*

міжнар. уч. (26 листопада 2014 р., м. Київ) : у 2 т. Т. 1 / [за наук. ред. Ю. В. Ковбасюка, С. А. Романюка, О. Ю. Оболенського]. К. : НАДУ, 2014. С. 28-30.

92. Малий І. Й. Теорія розподілу суспільного продукту: Монографія. К.: КНЕУ, 2000. С.178-200.

93. Мартиненко В.М. Демократичне врядування: проблеми теорії та практики. *Публічне управління: теорія та практика: Зб. наук. праць. Х.* : Вид-во «ДокНаукаДержУпр», 2010. № 1. С. 16–22

94. Мельник А. Ф. Модернізація суспільного сектору економіки в умовах глобальних змін [Текст] : монографія; ТНЕУ ; Економічна думка, 2009. 528 с

95. Мельник Р. С. Категорія «публічне управління» у новій інтерпретації. *Право і суспільство*. 2012. № 6. С. 95-98.

96. Мельник С. І. Методологічні засади управління фінансовою безпекою підприємств Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 21.04.02 «Економічна безпека суб'єктів господарської діяльності» Українська академія друкарства; Львівський державний університет внутрішніх справ МВС України, Львів, 2020. 490 с.

97. Міненко М.А. Трансформація системи державного управління в сучасні моделі регулювання суспільства. Державне управління: удосконалення та розвиток: електрон. фахове вид. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=581> (дата звернення: 16.09.2020).

98. Морозко Н.І., Основні тренди розвитку індустрії фінансових технологій: монографія. РУСАЙНС, 2017. 176 с.

99. Мусіна Л.А., Кваша Т.К. Вплив науково-технічної та інноваційної діяльності на економічне зростання в Україні, його чинники і ресурси. Моделювання та інформаційні системи в економіці: зб. наук. пр., 2014. № 90. С. 90-152. URL: http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM

[=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=Mise_2014_90_14](#)

(дата звернення:

09.11.2020).

100. Нечаюк Л. І., Телеш Н.О. Готельно-ресторанний бізнес : менеджмент. : ЦУЛ, 2003. 348 с.

101. Нижник Н. Р. Системний підхід в організації державного управління : навчальний посібник; за загл. ред. Н.Р. Нижник. К. : УАДУ, 1998. С. 37-49.

102. Нижник Н. Р., Машков О.М. Системний підхід в організації державного управління [Текст] Навч. посіб. К.: Вид-во УАДУ, 1998. 160 с.

103. Ожегов С.И. Словарь русского языка / Под ред чл.-корр. Н.Ю. Шведовой. 19-е изд., испр. М.: Рус. яз., 1987. 750 с.

104. Пилипенко О. Що відбувається на ринку фінтех в Україні. URL:<https://www.imena.ua/blog/fintechin-ukraine/> (дата звернення: 13.11.2020).

105. Політичні інститути та процеси в умовах трансформації українського суспільства: навч. посіб. / Р.В. Войтович, Л.В. Гонюкова, Н.М. Дармограй та ін.; [за заг. ред. А.М. Пойченка, В.А. Ребкала]. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2006. С.98.

106. Понкін І.В. Загальна теорія публічного управління: Вибрані лекції / Міжнародний інститут державної служби та управління Академія народного господарства. М., 2013. С.16.

107. Попов С.М. Наукова парадигма суб'єкт- суб'єктного управління в умовах сучасного континууму. Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: Збірник наукових праць / Гол. ред. В.Г.Воронкова.- Вип.43.Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2010. С.166 -175.

108. Попович П.Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання: [підр.]. 3-тє вид., перероб. і доп. К.: «Знання», 2008. С. 155.

109. Поченчук Г.М. Фінансові технології: розвиток і регулювання. *Економіка і суспільство*, Вип. 13. 2017. С.1193-1199.

110. Приходченко Л. Структура механізму державного управління: взаємозв'язок компонентів та фактори впливу на ефективність. *Вісник*

Національної академії державного управління при Президентові України. 2009. Вип. 2. С. 105-112.

111. Приходченко Л.Л. Забезпечення ефективності державного управління: теоретико-методологічні засади: монографія; Національна академія держ. упр. при Президентові України, Одеський регіональний ін-т держ. управління. Одеса: Оптимум, 2009. С. 67.

112. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 27 січня 2016 року «Про Стратегію кібербезпеки України»: Указ Президента України від 15.03.2016 № 96. URL: <http://www.president.gov.ua/documents/962016-19836> (дата звернення: 15.09.2020).

113. Публічне управління: термінол. слов. / Уклад.: В. С. Куйбіда, М. М. Білинська, О. М. Петроє та ін. Київ: НАДУ, 2018. С. 194 - 224 .

114. Райсберг Б. А. Современный экономический словарь М. : «ИНФРА-М», 1998. С.56.

115. Ракша Н. В. Роль інноваційних технологій в управлінні підприємством. Інноваційна економіка. 2012. № 9 (35). С. 86–89.

116. Рисін В.В. Напрями підвищення безпеки фінансового сектору в період кризи. Фінанси України. 2016. № 6. С. 82-95.

117. Рисін В.В., Рисін М.В. Перспективи розвитку цифрового банкінгу на фінансовому ринку. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2017. Вип. 2 (124). С. 123-127

118. Рогачов Ю. М. Адміністративно-правові відносини в структурі публічного адміністрування податків і зборів. *Вісник Запорізького національного університету*. Юридичні науки. 2014. № 2. С. 148–155.

119. Романенко К. Державний маркетинг в контексті маркетингової управлінської парадигми. Актуальні проблеми державного управління: зб. наук. пр. ОРІДУ / [голов. ред. М.М. Іжа]. Вип. 1 (41). Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2010. С. 32-35.

120. Россошанська О.В. Особливості стану дослідницької області проблеми забезпечення економічної безпеки інноваційних проектно-

орієнтованих підприємств. *Технологический аудит и резервы производства*. 2013. № 1/3 (9). С. 39–43.

121. Рудніцька Р., Сидорчук О, Стельмах О. Механізми державного управління: сутність і зміст. Науково-методичні рекомендації / За ред. М. Д. Лесечка, А. О. Чемериса. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2005. С. 8.

122. Рязанов Н.С., Финансовый рынок как экономическая категория: ее характерные черты, общественное назначение и функции в современном информационном обществе. *Журнал «Проблемы экономики»*. 2015. №1. С. 299-312.

123. Семенов А. FINTECH-послуги: сутність, роль і значення для економіки країни. *Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова*, 2018. Т. 23. Вип.2. (67). С. 100-104.

124. Семенов А. Ю., Цирулик С. В. Тенденції розвитку Fintech послуг на світовому та вітчизняному ринках фінансових послуг. *Бізнес Інформ*. 2018. № 10. С. 327–334.

125. Силкін О.С. Антикризове управління у системі забезпечення фінансової безпеки підприємства. Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 «Менеджмент». Українська академія друкарства; Львівський державний університет внутрішніх справ МВС України, Львів, 2020, 295 с.

126. Степанов В. Ю. Сучасні інформаційні технології в державному управлінні. URL : http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=ecde_2010_9_32 (дата звернення: 25.10.2020).

127. Стефанов Н. Суспільні науки і соціальна технологія. М.: Прогрес, 1976. С. 17.

128. Стігліц Дж. Економіка державного сектора / Пер. з англ. А. Олійник, Р. Скільський. К.: Основи, 1998. С.67.

129. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року URL: <https://bank.gov.ua/admin/uploads/article/Strategy2025.pdf?v=4> (дата звернення: 20.10.2020).

130. Тарасюк М.В., Кощєєв О.О. Інновації в глобальній цифровій сфері: оцінка трансформацій. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2017. Вип. 131. С. 94–110.
131. Теория управления социалистическим производством. Под. ред. З. П. Румянцева. 2-е издание. М.: Экономика, 1993. С.116.
132. Управління та поводження з відходами. Частина 2. Тверді побутові відходи. Навчальний посібник / В. Г. Петрук, І. В. Васильківський, С. М. Кватернюк, П. М. Турчик, В. А. Іщенко, Р. В. Петрук. Вінниця: ВНТУ, 2015. С. 67.
133. Урба С.І, Система економічної безпеки держави: сутність та особливості формування. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2017. С. 22-27.
134. Ухтомский А. А. Доминанта как фактор поведения. Избранные труды, Львов : Наука, 1978. 468 с.
135. Файоль А. Общее и промышленное управление. М.: Республика, 1992. С.10-127.
136. Федулова Л.І., Марченко О.С. Інноваційні екосистеми: сутність та методологічні засади формування. *Економічна теорія та право*. 2015. № 2(21). URL: http://econtlaw.nlu.edu.ua/wpcontent/uploads/2015/11/2_21.pdf (дата звернення: 08.09.2020).
137. Фімяр С. Сучасні концептуальні положення економічної й продовольчої безпеки. *Збірник наукових праць ЧДТУ*. 21, 2017. С.95-191.
138. Фінтех в Україні: Тенденції, огляд ринку та каталог. URL:https://data.unit.city/fintech/fgt34ko67mok/fintech_in_Ukraine_2018_ua.pdf (дата звернення: 19.06.2020).
139. Хом'юк І. Формування фінансової грамотності майбутніх інженерів на заняттях з вищої математики. *Вісник Вінницького політехнічного інституту*. 2019, С. 100-104.
140. Чернов С. І. Текст лекцій із дисципліни «Публічне адміністрування». Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ, 2014. С. 10

141. Шаров Ю. П. Інноваційні інструменти публічного адміністрування: європейський контекст. *Публічне управління: теорія та практика*. 2010. № 1. С. 5-9.
142. Шатило О. А. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Публічне адміністрування». Житомир : Каф. менеджменту орг. і адміністрування ЖДТУ, 2014. 51 с
143. Шеина С.Г. Разработка организационно-технологической модели управления городскими территориями. *Право собственности и управление недвижимостью: Сборник статей*. Рост. гос. строит. ун-т, 2008. С. 163–165
144. Шеломенцев В. П. Правове забезпечення системи кібернетичної безпеки України та основні напрями її удосконалення. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2012. № 1. С. 312-320.
145. Шира Т. Б. Стратегія та механізми забезпечення корпоративної безпеки підприємств. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 21.04.02 «Економічна безпека суб'єктів господарської діяльності». Львівський державний університет внутрішніх справ МВС України, Львів, 2020, 463 с.
146. Шишов С. Є., Кальней В.А, Школа: моніторинг якості. М.: Пед. суспільство Росії, 2000. С.132.
147. Штангрет А. М. Антикризове управління підприємством: навч. посіб. Л.: УАД, 2008. 396 с.
148. Шура Н. О. Принципи публічного адміністрування як регулятори соціально-економічних процесів у національній економіці. Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського. 2016. С. 260–263.
149. Щекин Г. В. Социальная теория и кадровая политика: Моногр. К.: МАУП, 2000. С. 76.
150. Щекин Г. В. Теория социального управления: Монография. К.: МАУП, 1996, С. 101.

151. Що таке фінтех і як він впливає на ваше життя вже сьогодні?
URL:<https://www.epravda.com.ua/projects/fintech/2018/12/5/641431/> (дата звернення: 27.08.2020).
152. Якобсон Р. О. Хрестоматія по теоретическому литературоведению. Минск : Тарту, 1976. 618 с.
153. Яковенко Р.В. Чинники, що впливають на стан національної економіки. Економічна безпека країни. URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/7752/1/418.pdf>.PDF (дата звернення: 10.10.2020).
154. Яковер М. Традиційне мислення банків заважає запускати Fintech-інструменти, які полегшують життя» , 23,02,2018,07:30 , URL: <https://mind.ua/publications/20182001-maksim-yakover-tradicijne-mislennya-bankiv-zavazhae-zapuskati-Fintech-instrumenti-yaki-polegshuyut-zhit> (дата звернення: 04.11.2020).
155. Яремчук Р.Є., Коломієць О.Г. Формування інституційного середовища розвитку інноваційної екосистеми України. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2016. Вип. 3. С. 9–14
156. 12 top U.S. fintech incubators and accelerators you need to know about
URL: <https://news.efinancialcareers.com/us-en/240091/fintech-incubators-accelerators> (дата звернення: 27.11.2020).
157. Agriculture: 04 the future of farming technology. World government summit. February 2018.
URL: <https://www.worldgovernmentsummit.org/api/publications/document?id=95df8ac4-e97c-6578-b2f8-ff0000a7ddb6> (дата звернення: 08.10.2020).
158. Arner D. FinTech: Evolution and Regulation
URL: http://law.unimelb.edu.au/__data/assets/pdf_file/0011/1978256/D-Arner-FinTech-Evolution-Melbourne-June-2016.pdf (дата звернення: 15.09.2020).
159. Bettinger A. Fintech: A Series of 40 Time Shared Models Used at Manufacturers Hanover Trust Company. *Interfaces*. 1972. Vol. 2(4). P. 62-63.
160. Blockchain Explained URL: <https://www.investopedia.com/terms/b/blockchain.asp> (дата звернення: 13.08.2020).

161. Bouckaert G. Modernizing the Rechtsstaat: Paradoxes of the Management Agenda [Text]. Berlin : Duncker & Humblot, 2002. P. 26
162. Buchannan J. Economy In Deficit. URL: [http://econlib.org/Buchannan/Economy In Deficit](http://econlib.org/Buchannan/Economy%20In%20Deficit). (дата звернення: 28.11.2020).
163. Castelazo J. R. Administración Pública: Una Visión de Estado [Text]. México : Instituto Nacional de Administración Pública, A.C., 2007. P. 16
164. Chin, K.S., Zu, X., Mok, C.K., Tam, H.Y. 2006. Integrated Integration Definition Language (IDEF0) and colored Petri nets (CPN) modeling and simulation tool: a study on mould-making process. *International Journal of Production Research*, vol. 44, i. 16, p. 3179–3205.
165. Definition of FinTech and Description of the FinTech Industry / G. Dorfleitner, L. Hornuf, M. Schmitt, M. Weber. FinTech in Germany. *Springer International Publishing AG*, 2017. Д. 5–10.
166. Detterbeck S. Allgemeines Verwaltungsrecht mit Verwaltungsprozessrecht [Text]. 4. Auflage. München : Verlag C. H. Beck, 2006. 612 p.
167. Digital Transformation Readiness, URL: <https://www.imena.ua/blog/digital-transformation-readiness/>. (дата звернення: 06.09.2020).
168. FinTech, RegTech and SupTech: What They Mean for Financial Supervision. Toronto Leadership Centre.
URL : <http://res.torontocentre.org/guidedocs/FinTech%20RegTech%20and%20SupTech%20-%20What%20They%20Mean%20for%20Financial%20Supervision.pdf> (дата звернення: 11.08.2020).
169. Frank J. Goodnow. Politics and administration: a study in government. London: Macmillan & Co. Ltd, 1900. P.87.
170. From the archives: the ATM is 50.
URL: <https://home.barclays/news/2017/06/from-the-archives-the-atm-is-50/> (дата звернення: 28.08.2020).
171. General principles and minimum standards for consultation of interested parties by the Commission. EC. Europa. 2017. URL: http://ec.europa.eu/governance/docs/comm_standards_en.pdf. (дата звернення: 10.09.2020).
172. Global Cloud Robotics Market 2018-2022.

URL: <https://www.technavio.com/report/global-cloud-robotics-market-analysis-share-2018> (дата звернення: 11.11.2020).

173. Global Fintech Hub Report.

URL: https://www.jbs.cam.ac.uk/fileadmin/user_upload/research/centres/alternative-finance/downloads/2018-ccaf-global-fintech-hub-report-eng.pdf (дата звернення: 22.09.2020).

174. Horsley J. Notice on Issuing the Guiding Opinions on Promoting Development of the Sharing Economy. 2017. URL: <http://www.chinalawtranslate.com/wp-content/uploads/2017/08/2017-7-28-Sharing-Economy-Opinions-JPH-Tr.pdf> (дата звернення: 12.11.2020).

175. Indicators of innovative activity, Higher School of Economics, Moscow URL: <http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/> (дата звернення: 30.10.2020).

176. Integration Definition for Function Modeling (IDEF0)

URL: <http://asqservicequality.org/glossary/idef0-integrated-definition-forfunctionmodeling/> (дата звернення: 07.11.2020).

177. Jeong, K.-Y., Wu, L. and Hong, J.-D. (2009) IDEF method-based simulation model design and development. *Journal of Industrial Engineering and Management*, 2 (2 Special Issue), 337–359. URL: <https://doi.org/10.3926/jiem.2009.v2n2.p337-359> (дата звернення: 10.11.2020).

178. Keeling D. *Management in Government* [Text]. London : Allen & Unwin, 1972. P. 15.

179. Kryshchanovych, M., Petrovskiy, P., Khomyshyn, I., Bezena, I. and Serdechna, I. 2020. Peculiarities of implementing governance in the system of social security / *Business, Management and Education*, 18 (1), p.142–156.

180. Li B. China issues comprehensive regulations on internet finance. Norton Rose Fulbright. 2015. URL: <http://www.nortonrosefulbright.com/knowledge/publications/133500/china-issues-comprehensive-regulations-on-internet-finance>. (дата звернення: 19.05.2020).

181. Lukashevskaya U., Podolchak N. Development of public management mechanisms in the context of implementation of world practice of fintech products in Ukraine. *American scientific journal* №40/2020. 31-35.

182. Lukashevskaya U., Yaremko I., Mazur Y., Karkovska V. Archetypal Analysis of the Current State of International Security of Ukraine. *Traektoriâ Nauki*. 2020. Vol. 6, № 10. P. 2023–2031.
183. Ma, Z.M., Zhang, W.J., Ma, W.Y. Extending IDEF1X to model fuzzy data. *Journal of Intelligent Manufacturing*, vol. 13, no. 4, 2002. p. 295-307.
184. MEDICI FinTech's Global Knowledge Network. URL:<https://medici.letstalkpayments.com/companies> (дата звернення: 14.10.2020).
185. Mishkin F. S., Serletis A. The economics of money, banking and financial markets. Toronto: Pearson Canada, 2011. 784 p.
186. Modeling processes in IDEF0 (Integration Definition for Function Modeling). Lab manual for the course of "Modeling and reengineering business processes" for students specialized in field of study 124 – System analysis / S.V. Kozyr, V.V. Slesarev, S.A. Us, O.V. Khazova; Ministry of Education and Science of Ukraine, Dnipro Polytechnic. Dnipro : Dniprotech, 2019. 66 p.
187. Mohan V. Is Fintech disrupting the Banking Industry? URL:<https://opus4.kobv.de/opus4-hwr/frontdoor/index/index/docId/1988> (дата звернення: 18.11.2020).
188. Munch J. What is fintech and why does it matter to all entrepreneurs / Hot Topics. 2016. URL: <https://www.hottopics.ht/3182/what-is-fintech-and-why-it-matters/> (дата звернення: 10.05.2020).
189. Nigro F. A., Nigro L. A. Modern Public Administration. 3rd ed. N. Y. ; Evanston ; S. Francisco ; L. : Harper & Row, 1974. 468, XII p
190. Oxford English Dictionary. Retrieved from <http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/fintech> (дата звернення: 20.10.2020).
191. Pollitt C. Public Management Reform: A Comparative Analysis [Text]. Oxford : University Press, 2004. P. 12, 13.
192. Readiness for the Future of Production Report 2018. URL:http://www3.weforum.org/docs/FOP_Readiness_Report_2018.pdf (дата звернення: 06.10.2020).

193. Robinson M. From old public administration to the new public service. 2015. P. 20.
194. Schueffel P. Taming the Beast: A Scientific Definition of Fintech. *Journal of Innovation Management*. 2017. Vol. 4. Iss. 4. P. 32–54.
195. Securities Regulation for FinTech Startups. Бизнес-платформа «Priori Legal». Электрон. дан. Нью-Йорк, 2017. URL:<https://www.priorilegal.com/securities/securities-regulation-for-fintech-startup>
196. Small Modular Nuclear Reactor Market Report 2019-2029. URL:<https://www.reportlinker.com/p05750679/Small-Modular-Nuclear-Reactor-Market-Report.html>13NewEnergyOutlook (дата звернення: 08.08.2020).
197. Syque Quality, 2011. The quality toolbox IDEF. URL:http://syque.com/quality_tools/toolbook/IDEF0/idef0.htm (дата звернення: 07.11.2020).
198. Taylor, Frederick Winslow (1903). "Shop Management". New York, NY, US: American Society of Mechanical Engineers: 3. OCLC 2365572. "Shop Management" began as an address by Taylor to a meeting of the ASME, which published it in pamphlet form. The link here takes the reader to a 1912 republication by Harper & Brothers. Also available from Project Gutenberg.
199. The Basel Committee on Banking Supervision, consultative document: Sound Practices: Implications of fintech developments for banks and bank supervisors / Bank for International Settlements. 2017. URL:<https://www.bis.org/bcbs/publ/d415.pdf>. (дата звернення: 10.07.2020).
200. The digital transformation of industry (A European study commissioned by the Federation of German Industries (BDI) and conducted by Roland Berger Strategy Consultants). URL: http://bdi.eu/media/user_upload/Digital_Transformation.pdf (дата звернення: 29.11.2020).
201. UK FinTech: Regulating for innovation. Financial Conduct Authority; C. Woolard. Электрон. дан. Лондон, 2016. URL: <https://www.fca.org.uk/news/uk-fintech-regulating-for-innovation> (дата звернення: 30.05.2020).

202. Waissi, G.R., Demir, M., Humble, J.E. and Lev, B. (2015) Automation of strategy using IDEF0 – A proof of concept. *Operations Research Perspectives*, 2, 106–113. DOI:<https://doi.org/10.1016/j.orp.2015.05.001>. VASILYEV ET AL.557
203. World Economic Forum. “The Global Competitiveness Report 2015–2016. Country/Economy Profiles: Ukraine. p. 354–355.
204. Yarovoy T. S., Kozyrieva O. V., Bielska T. V., Zhuk I. I., Mokhova I. L.. The e-government development in ensuring the country financial and information security. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. Vol 2, No 33 (2020) P.268-275. DOI:<https://doi.org/10.18371/fcaptp.v2i33.206853>

ДОДАТКИ

Додаток А

Акти впровадження

Львівська міська рада
Управління «Секретаріат ради»

79006, м. Львів, пл. Ринок, 1, тел.: (032) 297-57-74, www.lvivrada.gov.ua

30.09.20 № 000764X-76540

На № _____ від _____

ДОВІДКА

про використання результатів дисертаційної роботи
аспіранта кафедри АФМ Лукашевської Уляни Тарасівни

Фактом видання цієї довідки підтверджуємо те, що окремі елементи наукової новизни дисертаційної роботи Лукашевської У.Т. на здобуття наукового ступеня доктора філософії з державного управління використовуються у діяльності Львівської міської ради, а саме в Програмі колективного фінансування соціально-культурних проєктів у м. Львові. У.Т. Лукашевською було запропоновано критерії акредитації краудфандингових площадок як ефективного способу взаємодії громади та місцевих органів влади. Програма колективного фінансування соціально-культурних проєктів у м. Львові визначає мету, завдання, очікувані результати і спосіб використання коштів, передбачених у міському бюджеті м. Львова для об'єднання приватних та комунальних ресурсів з метою реалізації соціально-культурних проєктів на користь громади Львова.

Використання зазначених розробок аспіранта дало змогу підвищити ефективність дій Львівської міської ради у сфері залучення громадян до місцевого самоврядування та використання фінансових технологій.

В.о. начальника управління

О. Файфурка

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з наукової роботи
Національного університету

«Львівська політехніка»

Демидов І. В.

2020р.

АКТ

про використання результатів дисертаційної роботи Лукашевської Уляни Тарасівни, представленої на здобуття наукового ступеня доктора філософії державного управління, при використанні науково-дослідної роботи кафедри адміністративного та фінансового менеджменту Національного університету «Львівська політехніка» за темою «Публічне управління розвитком фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи України»

Комісія у складі голови – начальника НДЧ, к.т.н. Небесного Р. В. та членів: завідувача кафедри адміністративного та фінансового менеджменту д.е.н., проф. Подольчак Н.Ю., завідувача відділу науково-організаційного супроводу наукових досліджень Лазько Г.В. та заступника начальника планово-фінансового відділу Чулой Т.М. цим актом підтверджують, що результати дисертаційної роботи Лукашевської Уляни Тарасівни використанні при виконанні науково-дослідної роботи кафедри адміністративного та фінансового менеджменту Національного університету «Львівська політехніка» за темою «Розвиток інноваційних аспектів публічно-приватного партнерства» (номер державної реєстрації №0118U000345). Зокрема Лукашевською У.Т. сформовано програму колективного фінансування соціально-культурних проєктів у м. Львові.

Голова комісії:
Начальник НДЧ
к.т.н.

Р.В. Небесний

Члени комісії:
Зав. каф. АФМ.
д.е.н. проф.

Н.Ю. Подольчак

Зав. відділу науково-організаційного супроводу
наукових досліджень
к.т.н.

Г.В. Лазько

/ Заст. нач. ПФВ

Т.М. Чулой

**ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**

проспект Університетський, 8, м. Кропивницький, 25006,
тел.: 55-92-34, факс 55-92-53, E-mail: rektor@kntu.kr.ua, код ЄДРПОУ 02070950

10.10.2020 № 45-15-29-21/18-1580 []
На № _____

ДОВІДКА

**про використання результатів дисертаційної роботи
Лукашевської Уляни Тарасівни на тему
«Публічне управління розвитком фінансових технологій в умовах
реформування фінансової системи України»
у навчальному процесі
Центральноукраїнського національного технічного університету**

Дана довідка засвідчує, що наукові розробки дисертантки у сфері публічного управління розвитком фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи України були використані у навчальному процесі нашої установи. Зокрема, при викладанні таких навчальних дисциплін «Економіка і фінанси підприємства», «Фінансовий менеджмент», «Публічні фінанси». Загалом, результати представлені дисертантом щодо теоретико-методичних аспектів та надані практичні рекомендації, можуть бути корисні для розвитку проблематики удосконалення публічного управління у нашій державі.

Проректор з наукової роботи

Олександр ЛЕВЧЕНКО

ДОВІДКА
щодо використання результатів дисертаційної роботи
Лукашевської Уляни Тарасівної
«Публічне управління розвитком фінансових технологій в умовах
реформування фінансової системи України»

Представлена довідка підтверджує факт, що результати роботи Лукашевської У.Т. у сфері публічного управління розвитком фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи України були застосовані у діяльності нашої установи. Теоретичні висновки і практичні результати наукового дослідження Лукашевської У.Т. стосовно розроблення теоретико-методичних підходів і практичних рекомендацій щодо публічного управління розвитком фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи України впроваджені кафедрою адміністративного та фінансового менеджменту в навчальний процес.

Проректор
д.т.н. доц.

Завідуючий кафедрою
д.е.н., проф.

Демидов І.В.

Подольчак Н. Ю.

МІНІСТЕРСТВО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, ТОРГІВЛІ
ТА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНА ІННОВАЦІЙНА ФІНАНСОВО-КРЕДИТНА УСТАНОВА

вул. Богдана Хмельницького, 65-б, м. Київ, 01054; тел./факс (44) 354-04-70, ЄДРПОУ 00041467

від 08.10.2020 № 01-987/20

на № _____ від _____ р.

ДОВІДКА

щодо використання результатів дисертаційної роботи

Лукашевської Уляни Тарасівної

**«Публічне управління розвитком фінансових технологій в умовах
реформування фінансової системи України»**

Довідка підтверджує застосування результатів наукового дослідження Лукашевської У.Т., в Державній інноваційній фінансово-кредитній установі. Дисертантка в результаті проведеного наукового дослідження на тему «Публічне управління розвитком фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи України» представили цікаві практичні рекомендації. В результаті, нами було використано, викладений дисертанткою методичний підхід до моделювання публічного управління розвитку фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи.

Голова правління
Державної інноваційної
фінансово-кредитної установи

 Ставнюк В.В.

УКРАЇНА
ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ
ЄДРПОУ 38557560, 79008, м. Львів, вул. В. Винниченка, 18 тел. 261-21-55, факс 235-60-80
E-mail: gue@loda.gov.ua

08.12.2020 № 1-12/500 На № _____ від _____

ДОВІДКА

щодо використання результатів дисертаційної роботи

Лукашевської Уляни Тарасівни

**«Публічне управління розвитком фінансових технологій в умовах
реформування фінансової системи України»**

Довідка засвідчує, що теоретико-методичні засади та практичні рекомендації Лукашевської У.Т. були застосовані у діяльності департаменту. Запропонований автором методичний підхід до моделювання публічного управління розвитком фінансових технологій є актуальним і важливим в умовах реформування фінансової системи.

Даний підхід знайшов практичне застосування в процесі розробки пропозицій щодо формування обласних цільових програм на 2021-2023 роки.

Директор

Степан КУЙБІДА

Додаток Б1

Список публікацій здобувача

Праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

1. Лукашевська У. Т., Білик О. І., Сутність значення та розвиток публічного механізму. *Економіка і суспільство*. 2017. № 12. С. 177–180. (0,25 др. арк.) (особистий внесок здобувача: *визначено сутність значення публічного механізму* (0,15 др. арк.)).
2. Лукашевська У. Т., Данилович-Кропивницька М. Л., Імплементация світової практики FinTech продуктів. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2019. № 9. С. 57–61. (0,32 др. арк.) (особистий внесок здобувача: *узагальнено нові вимоги до фінтех-продуктів. Окреслено основні проблеми* (0,16 др. арк.)).
3. Лукашевська У. Т., Перхач О. Л. Архетипні моделі публічного управління. *Публічне урядування*. 2019. № 3 (18). С. 357–368. (0,75 др. арк.) (особистий внесок здобувача: *Узагальнено наявні концептуальні та теоретичні положення. Розкрито основні ознаки та принципи публічного управління* (0,45 др. арк.)).
4. Лукашевська У. Т., Подольчак Н. Ю., Моніторинг адміністрування факторів середовища FinTech продуктів. *Економічні студії*. 2019. № 2 (24). С. 181–185. (0,32 др. арк.) (особистий внесок здобувача: *Визначено основні фактори середовища фінтех-продуктів* (0,15 др. арк.)).
5. Лукашевська У. Т., Подольчак Н. Ю. Напрями удосконалення технологічної інфраструктури публічних механізмів розвитку FinTech-продуктів в Україні. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2020. № 2. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/2_2020/8.pdf (0,43 др. арк.) (особистий внесок здобувача: *сформовано матрицю SWOT-аналізу розвитку публічних механізмів фінтех-продуктів* (0,2 др. арк.)).
6. Лукашевська У. Т., Подольчак Н. Ю. Тенденції, сформовані інтеграцією публічних механізмів розвитку FinTech індустрії в Україні. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2020. № 16. С. 78–85. (0,5 др. арк.) (особистий внесок здобувача: *Визначено основні публічні механізми розвитку фінтех-продуктів* (0,25 др. арк.)).
7. Lukashevskaya U., Podolchak N. Development of public management mechanisms in the context of implementation of world practice of fintech products in Ukraine. *American scientific journal* №40/2020. 31-35. (0,32 др. арк.) (особистий внесок здобувача: *Сформовано стратегію розвитку фінансових технологій* (0,15 др. арк.)).
8. Лукашевська У. Т., Білик Е. І., Хіміч О. В., Блинда Ю. О. Інструменти підвищення ефективності рекрутингу персоналу у системі кадрового менеджменту ІТ-сфери. *Национальная ассоциация ученых*. 2020. № 59, ч.2. С. 24–31. (0,5 др. арк.) (особистий внесок здобувача: *визначено основні інструменти підвищення ефективності рекрутингу* (0,15 др. арк.)).
9. Lukashevskaya U., Yaremko I., Mazur Y., Karkovska V. Archetypal Analysis of the Current State of International Security of Ukraine. *Trajectoria Nauki*. 2020. Vol. 6, № 10. P. 2023–2031. (0,56 др. арк.) (особистий внесок здобувача: *Розкрито зміст і сучасний стан міжнародної безпеки з урахуванням динамічного зростання нових викликів та загроз* (0,15 др. арк.)).
10. Лукашевська У. Т. Характеристика розвитку інфраструктури фінансово-технологічних продуктів в умовах реформування фінансової системи України. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2020. № 5. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1853> (0,25 др. арк.).
11. Лукашевська У. Т. Основні тенденції розвитку фінансових технологій в Україні. *Державно-управлінські студії*. № 1. 2020. URL: <http://studio.ipk.edu.ua/holovna-storinka-dus/> (0,25 др. арк.).

Додаток Б2

Відомості про апробацію результатів дисертації

1. Міжнародна науково-практична конференція «Економічний потенціал країни: наукові підходи та практика реалізації» (м. Одеса, 4 травня 2018 р., заочна форма участі).
2. Всеукраїнська науково-практична конференція «Актуальні питання та перспективи регулювання міжнародних економічних відносин» (м. Київ, 5 травня 2018 р., заочна форма участі).
3. Всеукраїнська науково-практична конференція «Наука та інновації як основні шляхи вирішення проблем модернізації економіки» (м. Одеса, 13 квітня 2019 р., заочна форма участі).
4. Всеукраїнська науково-практична конференція «Фінанси, бухгалтерський облік та підприємництво: національні особливості та світові тенденції» (м. Київ, 18 травня 2019 р., заочна форма участі).
2. Міжнародна науково-практична конференція «Перспективи розвитку міжнародних відносин: економічні та політичні аспекти» (м. Ужгород, 21 травня 2019 р., очна форма участі).
6. Міжнародна науково-практична конференція «Економіка, менеджмент та аудит: сучасні проблеми, перспективи та напрями розвитку» (м. Львів, 31 травня 2019 р., очна форма участі).
7. Всеукраїнська науково-практична конференція «Публічне управління та адміністрування у процесах економічних реформ» (м. Херсон, 18-19 квітня 2019 р., очна форма участі).
8. Міжнародна науково-практична конференція «Проблеми формування та реалізації конкурентної політики» (м. Львів, 19-20 вересня 2019 р., очна форма участі).

Додаток В

Визначення поняття «управління»

Автор	Визначення
С. Ожегов, Н. Шведова [103]	направленням ходу, руху кого-чого-небудь, керівництвом діями кого-чого-небудь
А. Файоль [135]	ієрархічно організовану діяльність, завдяки якій визначається оптимальний спосіб групування робіт, розподіл повноважень і відповідальності на різних рівнях організації
Р. Дафт [34]	ефективного і продуктивного досягнення цілей організації шляхом планування, організації, лідерства (керівництва) та контролю над організаційними ресурсами
Л. Калініна [52, с.26]	сукупності взаємозв'язаних, взаємодіючих елементів, скоординованих заходів, спрямованих на досягнення певної мети
С. Кові [58]	як регулювання стану будь-якої системи (матеріально-речової, соціальної), з метою отримання потрібного результату
В. Веснін [18]	функція організованих систем (біологічних, технічних, соціальних), що забезпечує збереження їх структури, підтримку режиму діяльності, реалізації їх програми, досягнення їх мети
Г. Атаманчук [6]	управління у буквальному сенсі цього поняття починається тоді, коли у будь-яких взаємозв'язках, відносинах, явищах, процесах, є присутнім свідомий початок, інтерес та знання, мета та воля, енергія та дії людини. Управління є процесом і продуктом свідомості та волі людей, найважливішим напрямом дії їх розуму. Управління здійснюється в системах "людина – техніка", "людина – технологія", "людина – природа", "людина – техніка (технологія) – природа" тощо, але здійснюється саме тому, що в них у якості первинного, "управляючого" компонента виступає людина.
Л. Нечаюк, Н. Телеш [100]	це цілеспрямований вплив суб'єкта на об'єкт управління за допомогою певної системи методів і технічних засобів з використанням особливої технології для досягнення поставленої мети
В. Колпаков, О. Кузьменко [60]	це діяльність суб'єкта, яка має прояв у цілеспрямованому, організуючому впливі на об'єкт управління та яка здійснюється з метою приведення його у бажаний для суб'єкта стан. До основних компонентів управлінської системи належать: 1) суб'єкт управління, тобто джерело управлінського впливу, той, хто управляє, виконує функції керівництва і впливає на об'єкт з метою переведення його у новий стан; 2) об'єкт управління, тобто те, на що спрямовано управлінський вплив суб'єкта, що функціонує під цим впливом; 3) управлінський вплив, тобто комплекс цілеспрямованих і організуючих команд, заходів, прийомів, методів, за допомогою яких здійснюється вплив на об'єкт і досягаються реальні зміни у ньому; 4) зворотні зв'язки, тобто інформація для суб'єкта щодо результативності управлінського впливу та змін в об'єкті.
В. Зельдович В. [46]	це процес планування, організації, мотивації й контролю, необхідний для формулювання та досягнення цілей організації

Додаток Г

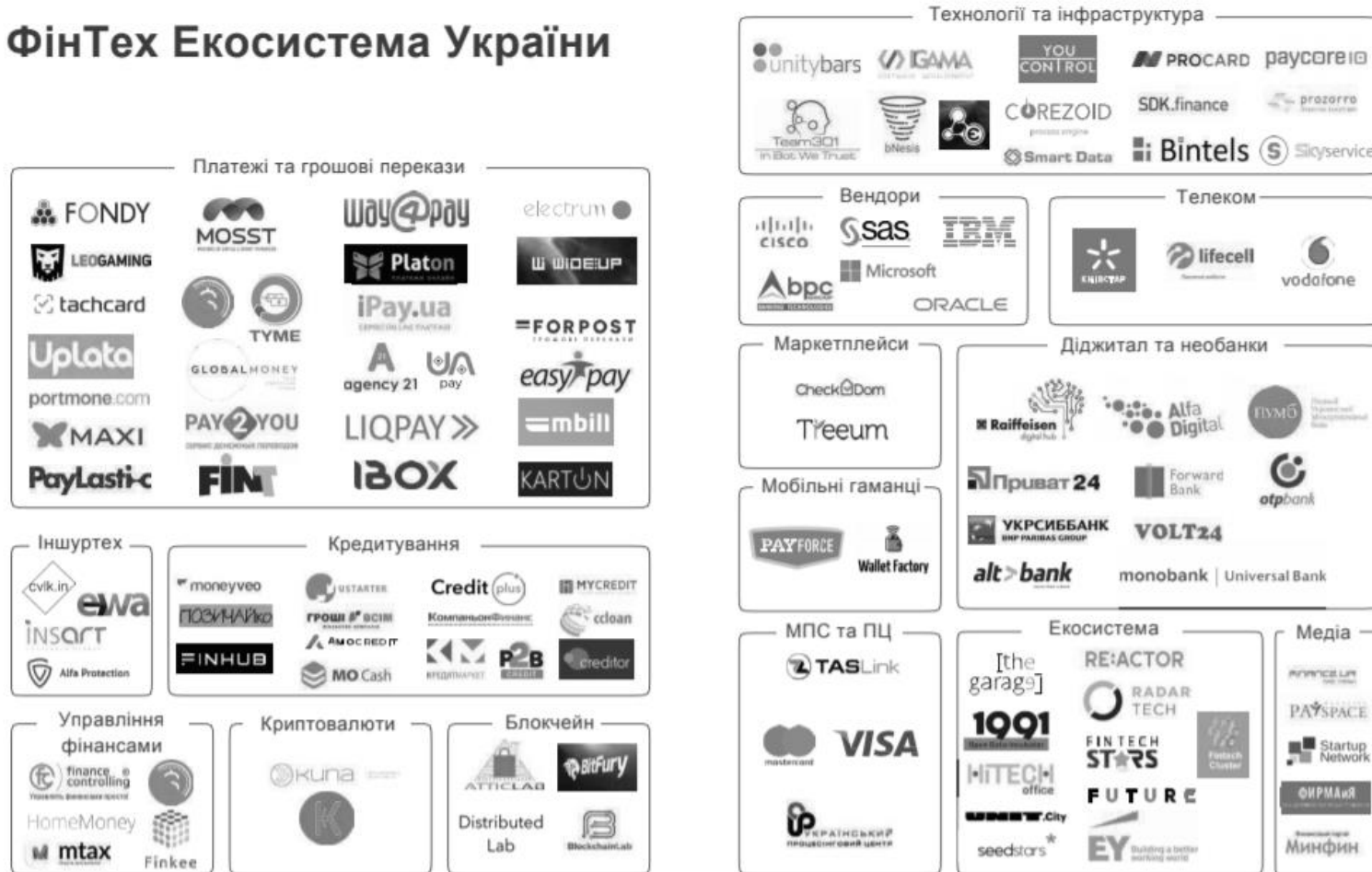
Основні погляди щодо сутності поняття «фінансові технології»

Автор	Визначення
Оксфордський словник [190]	комп'ютерні програми, які застосовуються для підтримування та активного надання фінансових послуг
П. Шуфель [194, с. 33]	процес застосування тих чи інших технологій для покращення фінансової діяльності
Т. Гаврилко [24, с. 21]	динамічний сегмент, які поєднав в собі передові фінансові та технологічні досягнення людства
Н. Морозко [98, с. 10]	фінансовий технологічний простір, який передбачає застосування технологій для банківських та корпоративних фінансів, ринку капіталу, тощо
А. Беттінгер [159, с. 62]	технології, які поєднують в собі досвід банківської справи з новітніми методами управлінської діяльності у сфері науки та інформаційних технологій.
І. Д'яконова [33, с. 14]	Багатовекторна форма взаємовпливу сучасних технологій на стан фінансової індустрії в цілому і характеризується як кількісними, так і якісними показниками її розвитку
Г. Дорфлайтнер, Л. Хорнуф, М. Шмітт, М. Вебер [165, с. 6]	широкий спектр інновацій у фінансовій сфері та суб'єктів, що з ними тісно пов'язані
Дж. Мунч [188]	сфера дії технічних старпатів, які здійснюють переворот у таких напрямках, як мобільні платежі, перекази грошей, позики, залучення коштів і навіть управління активами
А. Семеног [123, с.103]	послуги компаній, за допомогою яких задовільняються фінансові потреби клієнтів, пропонуються зручні онлайн-продукти

Додаток Д

Фінтех екосистема України

ФінТех Екосистема України

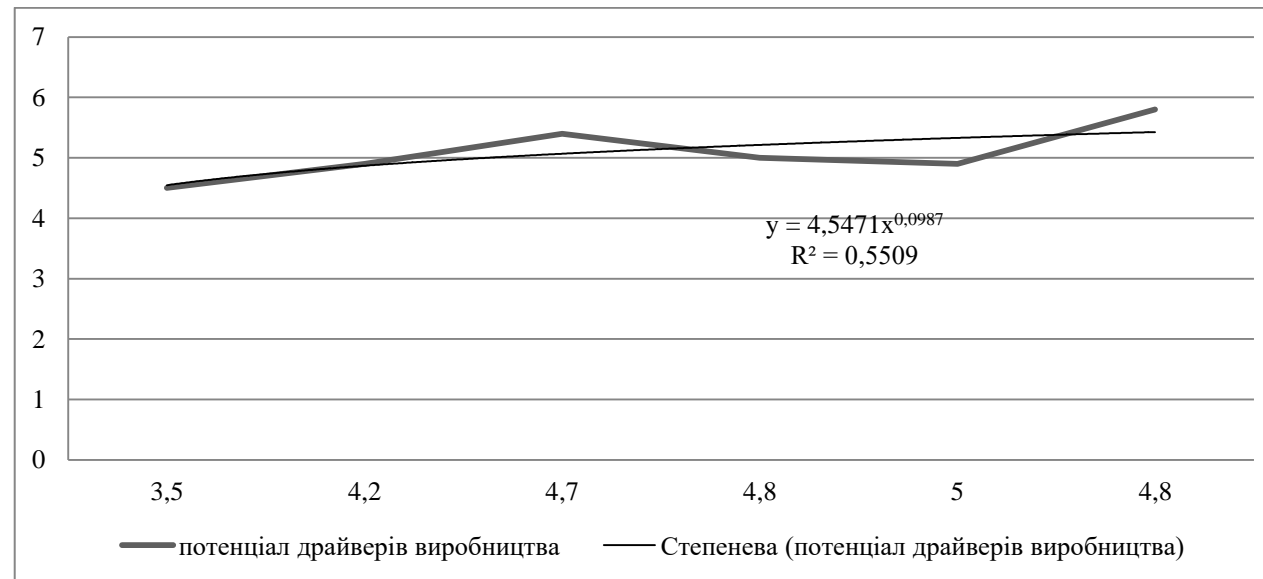
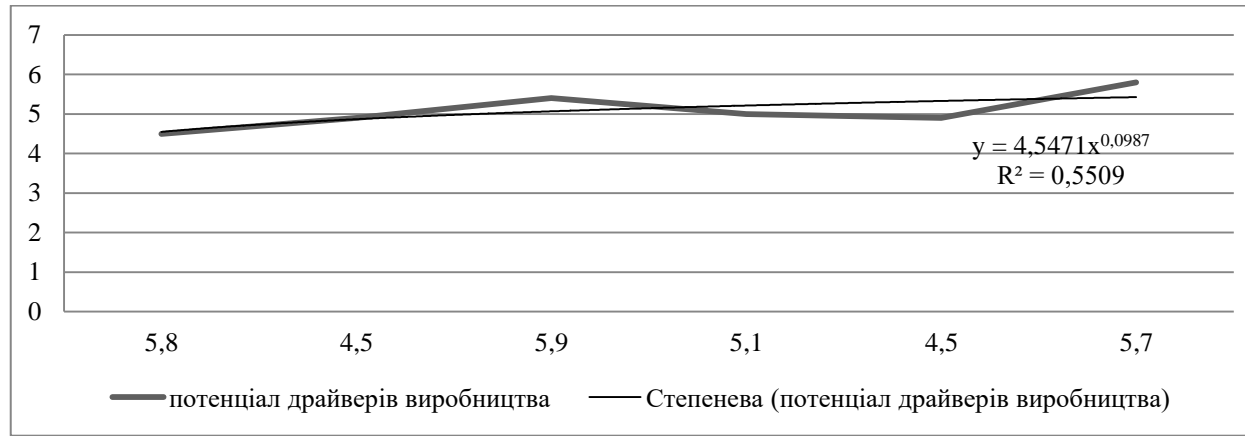

Джерело: [178]

Додаток Ж

Результати розрахунків, поданих у підрозділі 3.3

	Масштабність виробництва	Ефективність регулювання	Корумпованість	Майбутня орієнтація уряду	Верховенство права
Україна	4,9	52,8	29	2,7	-0,8
Туреччина	5,4	61,7	41	3,9	-0,2
Латвія	5,7	77,6	59	3,4	1
Болгарія	5,1	72,8	41	3,2	0
Грузія	4,3	80,4	57	3,5	0,4
Польща	6,3	71,3	62	3,1	0,7
	1,962215	0,001199	-0,01055	-0,09509	12,00505
	1,912958	0,910129	0,089657	0,064207	5,861036
	0,761257	0,767462	#Н/Д	#Н/Д	#Н/Д
	0,797153	1	#Н/Д	#Н/Д	#Н/Д
	1,878085	0,588998	#Н/Д	#Н/Д	#Н/Д
	#Н/Д	#Н/Д	#Н/Д	#Н/Д	#Н/Д

Додаток 3

**Можливі рішення щодо активізації публічного управління розвитку
фінансових технологій**

Міжнародна координація для	Так	Ні	Пріоритети для України
Нормативно-правова база	У більшості країн це важливий аспект політики, який потребує міжнародної координації. Насправді існує достатня координація та прийняття стандартів завдяки участі та членству в декількох міжнародних форумах, і подібним організаціям CEMLA, Alianza del Pacifico, BIS, Світовий банк, КАРИКОМ та BCBS	Мотивація базується на поточному статусі та проникненні фінансових технологій на ринки	Так
Кібербезпека	У цьому аспекті міжнародна координація вважається фундаментальною для зменшення кібер-ризиків. Питання, які можуть заслуговувати на особливу увагу - це ексклюзивний діалог між центральними банками для обговорення кібербезпеки та отримання знань та усвідомлення подій навколо фінансових технологій. Деякі країни повідомили, що нещодавно затверджені положення про кібербезпеку та створення офісу з питань кібербезпеки вже відбулися	Мотивація базується на поточному статусі та проникненні фінансових технологій на ринки	Так
Нагляд	Це аспект, в якому існує широка участь у міжнародних групах нагляду. Повідомлялося, що тривають дискусії між центральними банками та міжнародними організаціями щодо визначення політики та контролю на основі досвіду інших країн. Деякі країни повідомили, що використовують існуючі інструменти, щоб фінансові технології мав можливість працювати без додаткового контролю, що стимулювало їх розвиток	Мотивація базується на поточному статусі та проникненні фінансових технологій на ринок. Нагляд, покладений на іншу владну організацію	Так
	Важливість міжнародної координації визнана через безмежний характер трансакцій. На сьогодні жодної конкретної політики не проводиться. В деяких випадках через спеціалізовані робочі групи слідкують за останніми регіональними подіями в галузі транскордонної діяльності	Мотивація базується на поточному статусі та проникненні фінансових технологій на ринок, а також на тому, що політика здійснювалася через компенсаційні регіональні торговельні кредитні системи або через міжнародні організації	Так
Інший	Укладені угоди з компаніями щодо вивчення технічних застосувань та функціонування розподілених баз даних	Проникнення фінансових технологій тільки починається. Немає статистичного дослідження	Так

Складено автором

Додаток К

Програма колективного фінансування соціально-культурних проєктів

Додаток
Затверджено
ухвалою міської ради
від _____ № _____

ПРОГРАМА

колективного фінансування соціально-культурних проєктів у м. Львові

1. Загальні положення

1.1. Програма колективного фінансування соціально-культурних проєктів у м. Львові (надалі – Програма) визначає мету, завдання, очікувані результати і спосіб використання коштів, передбачених у міському бюджеті м. Львова для об'єднання приватних та комунальних ресурсів з метою реалізації соціально-культурних проєктів на користь громади міста Львова.

1.2. Терміни, що використовуються:

соціально-культурний проєкт (надалі – Проєкт) – сукупність взаємопов'язаних дій (заходів) для досягнення конкретної мети, спрямованої на користь громади міста, має обмежену протяжність у часі з визначеним початком і кінцем та є інноваційним у своїй ідеї чи виконанні;

автор проєкту – офіційно зареєстрована неприбуткова організація або установа комунальної власності, діяльність якої поширюється на території м. Львова, за винятком релігійних організацій та політичних партій;

інтернет – платформа для колективного фінансування проєктів – електронний ресурс з вільним, безкоштовним доступом, на якому є можливість подавати проєкти та здійснювати внески на їхню користь, який відповідає вимогам цієї Програми;

доброчинець – учасник Програми, який здійснює добровільний внесок на користь обраного ним проєкту за допомогою електронної платформи;

внесок – грошова сума, яку вносить доброчинець на спеціально створений електронною платформою рахунок з метою її подальшого перерахування на користь обраного Проєкту;

фінансова підтримка (грант) – цільова сума бюджетних коштів, яка надається автору проєкту для реалізації частини цілей, визначених соціально-культурним проєктом. Мінімальний розмір фінансової підтримки на реалізацію соціально-культурного проєкту становить 20 000 грн., максимальний – 100 000 грн.

2. Мета і завдання Програми

2.1. Метою Програми є об'єднання приватних та комунальних ресурсів для реалізації соціально-культурних проєктів на користь громади міста Львова.

2.2. Основними завданнями Програми є:

2.2.1. Співфінансування за рахунок коштів міського бюджету м. Львова соціально-культурних проєктів, на реалізацію яких залучено приватні кошти через інтернет–платформи для колективного фінансування проєктів.

2.2.2. Популяризація участі мешканців у місцевому самоврядуванні через колективне фінансування соціально-культурних проєктів, спрямованих на користь громади міста Львова.

2.2.3. Здійснення поточного контролю за реалізацією соціально-культурних проєктів організаціями, які отримали фінансування з міського бюджету м. Львова.

2.3. Галузеві напрямки дії Програми:

1. Розвиток громадянського суспільства (участь мешканців у місцевому самоврядуванні)
2. Освіта
3. Охорона здоров'я
4. Культура
5. Соціальний захист
6. Інформаційні технології та інновації
7. Поводження з відходами
8. Туризм
9. Екологія
10. Молодіжна політика

2.4. Реалізація завдань Програми покладається на управління “Секретаріат ради“ Львівської міської ради, управління освіти департаменту гуманітарної політики, управління охорони здоров'я департаменту гуманітарної політики, управління соціального захисту департаменту гуманітарної політики, управління молодіжної політики департаменту гуманітарної політики, управління культури департаменту розвитку, управління туризму департаменту розвитку, управління інформаційних технологій департаменту розвитку, управління екології та природних ресурсів департаменту містобудування, департамент містобудування, департамент гуманітарної політики, департамент розвитку та департамент з питань поведження з відходами.

2.4. Фінансування Програми проводиться за рахунок коштів міського бюджету м. Львова на відповідний бюджетний період.

3. Вимоги до інтернет–платформи

3.1. Для участі у Програмі оператору інтернет–платформи необхідно укласти з управлінням “Секретаріат ради“ Львівської міської ради договір про співпрацю.

3.2. Вимоги до укладання договору про співпрацю:

3.2.1. Оператор інтернет-платформи має статус юридичної особи, який відповідає законодавству України.

3.2.2. Базовою мовою платформи є українська.

3.2.3. Інтернет-платформа на час звернення про укладання договору діє не менше одного року та має не менше 3 успішно профінансованих проєктів на загальну суму не менше 200 тис.грн.

3.2.4. Оператор інтернет–платформи бере на себе такі зобов’язання:

3.2.4.1. Проєкти, які претендують та/або отримали фінансування від Львівської міської ради, виділяються окремими графічними зображеннями із логотипом Львівської міської ради.

3.2.4.2. Доброчинці отримують автоматичне сповіщення, коли проєкт набирає необхідні 10, 50, 100% та інформацію про реалізацію проєкту.

3.2.2.3. ПІБ доброчинців, які склали пожертву у розмірі понад 5 тис. грн., є публічною інформацією і обов’язково вказуються на платформі.

3.2.2.4. Розмір комісії за послуги інтернет–платформи для збору коштів не може бути вищий ніж 10 % від суми пожертви враховуючи комісію банку, податки та інші платежі.

3.2.2.5. Забезпечити інформаційний супровід проєктів впродовж часу збору коштів

3.2.2.6. Забезпечити можливість зворотного зв'язку та можливість оцінити якість наданих послуг для користувачів платформи

3.2.2.5. Інформація про результат збору коштів надходить від платформи на електронну пошту управління “Секретаріат ради“.

3.2.2.7. Звіт про реалізований проєкт публікується на платформі та розсилається на електронну пошту доброчинців із можливістю оцінити якість реалізації проєкту.

4. Порядок подання та розгляду проєктів

4.1. Автор проєкту реєструє свій проєкт на інтернет–платформі для колективного фінансування проєктів, яка відповідає вимогам цієї Програми. Після того, як проєкт зібрав 10% необхідних для його реалізації коштів, автор проєкту може подати електронне звернення встановленого зразка до управління “Секретаріат ради“ Львівської міської ради про отримання співфінансування за рахунок коштів міського бюджету м. Львова (додаток 1 до цієї Програми).

4.2. Забезпечення організації розгляду проєктів здійснює управління “Секретаріат ради“ Львівської міської ради, яке:

4.2.1. Веде реєстр отриманих проєктів та оприлюднює його на веб-сайті Львівської міської ради.

4.2.2. Протягом 3 робочих днів з часу подання проєкту здійснює його перевірку щодо правильності заповнення згідно із вимогами цієї Програми, у тому числі щодо вибору галузі проєкту.

4.2.3. У разі, якщо проєкт не відповідає вимогам цієї Програми, є неповний або заповнений з помилками, відповідальна особа електронною поштою повідомляє про це автора проєкту з проханням надати необхідну інформацію або внести корективи протягом 7 календарних днів з дня отримання інформації про доопрацювання проєкту. У разі відмови внести корективи або якщо такі корективи не були внесені у встановлений термін проєкт відхиляється.

4.2.4. Передає копію проєкту до відповідного профільного виконавчого органу Львівської міської ради для проведення аналізу проєкту на предмет можливості реалізації та правильності визначення його вартості.

4.2.5. У разі відсутності зауважень до проєкту скликає засідання конкурсної комісії протягом 15 днів з моменту його подачі.

4.3. Профільний виконавчий орган здійснює аналіз проєкту та готує свій висновок щодо можливості чи неможливості реалізації проєкту.

4.3.1. Якщо висновок негативний, він обов'язково має містити обґрунтування чому реалізація цього проєкту є неможливою.

4.3.2. Будь-які втручання у проєктні пропозиції, у тому числі зміни до кошторису, можливі лише за письмовою згодою автора.

4.3.3. Профільне управління або департамент (надалі – профільний виконавчий орган) представляє свій висновок щодо поданого проєкту на засіданні конкурсної комісії.

4.4. До складу конкурсної комісії входять: начальник або визначений ним представник профільного виконавчого органу, голова профільної постійної комісії та начальник або визначений ним представник управління “Секретаріат ради“. Засідання може проходити у режимі відео конференції. У засіданні може брати участь представник автора проєкту, що подала проєкт.

4.5. Оцінювання проєктів конкурсна комісія здійснює відповідно до таких критеріїв:

4.5.1. Відповідність проєкту визначеним пріоритетам конкурсу “Зробимо Львів кращим“. Максимальна кількість балів – 2.

4.5.2. Інноваційність проєкту та відповідність зазначених мети, завдань та заходів очікуваним результатам. Максимальна кількість балів –

5.
4.5.3. Обґрунтованість запропонованої вартості витрат. Максимальна кількість балів – 3.

4.5.4. Наявність досвіду реалізації проєктів, у тому числі спільних з виконавчими органами міської ради. Максимальна кількість балів – 2.

4.6. Проєкти, які набирають середній бал 8 і більше, вважаються рекомендованими до реалізації.

4.7. За результатом розгляду комісія приймає рішення про відхилення проєкту або рекомендує проєкт до реалізації із зазначенням розміру фінансової підтримки. Розмір фінансової підтримки не може становити більше 50% від загальної вартості проєкту.

4.8. Після прийняття конкурсною комісією позитивного рішення автор проєкту збирає решту суми на інтернет – платформі у задекларований ним термін, але не більше 60 днів з часу прийняття рішення.

5. Порядок реалізації проєктів

5.1. Якщо Автор проєкту залучив решту необхідної суми завдяки внескам добровольців через інтернет-платформу, він може звернутись до профільного виконавчого органу про укладення договору на реалізацію відповідного проєкту.

5.2. Співпраця між профільним виконавчим органом Львівської міської ради та Автором проєкту закріплюється договором про реалізацію проєкту. Підставою для укладання договору про реалізацію проєкту між профільним виконавчим органом Львівської міської ради та Автором проєкту є попередньо укладений договір між Автором проєкту та оператором інтернет–платформи про фінансування проєкту на задекларовану суму, крім частки Львівської міської ради. Підставою для укладання договору про реалізацію проєкту між профільним виконавчим органом Львівської міської ради та Автором проєкту є укладений договір між Автором проєкту та оператором інтернет–платформи про фінансування проєкту на задекларовану суму, крім частки Львівської міської ради.

5.3. На фінансову підтримку соціально-культурних проєктів використовуються кошти, передбачені у кошторисах відповідних виконавчих органів Львівської міської ради, зазначених у пункті 2.3 цієї Програми.

5.4. Фінансова підтримка для реалізації соціально-культурного проєкту може надаватись через:

5.4.1. Перерахування коштів на розрахунковий рахунок автора проєкту відкритий у банку, який створений і діє на території України, за умови підписання актів виконаних робіт.

5.4.2. Перерахування коштів на рахунок автора проєкту, відкритий в органах Державного казначейства України, за умови набуття автором проєкту статусу отримувача бюджетних коштів.

5.4.3. Інший не заборонений чинним законодавством України спосіб.

5.5 Спосіб фінансування визначає профільний виконавчий орган.

5.6 У рамках Програми фінансуються проєкти, реалізація яких можлива протягом одного бюджетного періоду.

5.7.Фінансування проєктів відбувається в межах бюджетних призначень на відповідних рік.

6. Перелік можливих витрат за кошти Львівської міської ради на реалізацію соціально-культурного проєкту

6.1. Витрати на рекламу, промоцію, інформаційні та поліграфічні послуги, які пов'язані з проєктом.

6.2. Витрати на оренду приміщень для проведення заходів (перевага надається приміщенням комунальної форми власності).

6.3. Витрати на оренду комп'ютерів, оргтехніки чи іншого обладнання.

6.4. Витрати на придбання витратних матеріалів та канцтоварів.

6.5. Витрати за надані послуги з ведення бухгалтерського обліку, підготовки звітності, юридичного супроводу, пов'язані з реалізацією проєкту у сумі не більше 10 відсотків від розміру фінансової підтримки.

6.6. Оплата інших пов'язаних із реалізацією проєкту поточних витрат, оплата послуг, придбання матеріалів і предметів, які не беруться на облік як основні засоби.

7. Звітування про реалізацію проєкту

7.1. Ініціатори проєкту, які отримали фінансування за рахунок коштів міського бюджету м. Львова, зобов'язані надавати профільному виконавчому органу, який фінансує і контролює виконання проєкту, такі документи:

7.1.1. Інформацію про проведення заходу, запланованого у рамках реалізації проєкту (інформація має бути надана не пізніше 5 днів до події, виконавець проєкту зобов'язаний передбачити участь представника профільного виконавчого органу у цьому заході).

7.1.2. Копії всіх публікацій, фото-, аудіо-, відео- та інших матеріалів, що пов'язані з проєктом.

7.2. У всіх публікаціях, виданнях на паперових, цифрових та інших носіях, які створюються у рамках реалізації проєкту, повинні бути розміщені герб Львова, напис "Львівська міська рада" або текст "Реалізація цього проєкту здійснена за підтримки Львівської міської ради".

7.3. Матеріали, створені у рамках реалізації проєктів, можуть розміщуватись на вебсторінці міської ради та інших спеціалізованих інтернет-порталах м. Львова.

7.4. У 30-денний термін після завершення реалізації проєкту, але не пізніше 15 грудня поточного року, Автор проєкту, який отримав фінансування за рахунок коштів міського бюджету м. Львова, зобов'язаний подати до профільного виконавчого органу, який фінансує і контролює виконання проєкту, електронний звіт про отримані результати та використані кошти (як зібрані на електронній платформі, так і отримані від Львівської міської ради).

7.5. Профільний виконавчий орган, який фінансує і контролює виконання проєкту, аналізує поданий звіт, оцінює реалізацію проєкту та надає звіт і оцінку управлінню "Секретаріат ради" для публікації на вебсторінці міської ради та інтернет – платформі, на якій тривав збір коштів.

8. Проведення освітньо-інформаційної кампанії

8.1. У процесі впровадження Програми проводиться освітньо-інформаційна кампанія, яку умовно можна поділити на такі етапи:

8.1.1. Ознайомлення мешканців з основними положеннями та принципами колективного фінансування соціально-культурних проєктів, а також залучення їх до подання проєктів.

8.1.2. Надання консультацій виконавчими органами Львівської міської ради щодо написання проєктів та обчислення кошторисів, у тому числі проведення окремих відкритих зустрічей з авторами проєктів. Представлення отриманих проєктів та заохочення до взяття участі у голосуванні.

8.1.3. Розповсюдження інформації щодо перебігу та результатів процесу реалізації соціально-культурних проєктів.

Секретар ради

А. Забарило

Віза:

Начальник управління
"Секретаріат ради"

Ю. Лукашевський